

E-JURIDIC

CODUL DE PROCEDURA PENALA

2018

In vigoare de la 1 februarie 2014

Include modificarile aduse prin urmatoarele acte: L 255/2013; OUG 3/2014; DCZ 641/2014; OUG 82/2014; DCZ 166/2015; DCZ 235/2015; DCZ 361/2015; OUG 24/2015; DCZ 740/2015; L 318/2015; DCZ 733/2015; OUG 6/2016; DCZ 23/2016; OUG 18/2016; L 151/2016; OUG 70/2016; OUG 13/2017; OUG 14/2017; DCZ 651/2017; L 49/2018; DCZ 102/2018.

Ultimul amendament: 10 mai 2018.

Ultima verificare si actualizare: septembrie 2018.

PARTEA GENERALA

TITLUL I

Principiile si limitele aplicarii legii procesuale penale

Art. 1 - Normele de procedura penala si scopul acestora

(1) Normele de procedura penala reglementeaza desfasurarea procesului penal si a altor proceduri judiciare in legatura cu o cauza penala.

(2) Normele de procedura penala urmaresc asigurarea exercitarii eficiente a atributiilor organelor judiciare cu garantarea drepturilor partilor si ale celorlalti participanti in procesul penal astfel incat sa fie respectate prevederile Constitutiei, ale tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, ale celorlalte reglementari ale Uniunii Europene in materie procesual penala, precum si ale pactelor si tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Romania este parte.

Art. 2 - Legalitatea procesului penal

Procesul penal se desfasoara potrivit dispozitiilor prevazute de lege.

Art. 3 - Separarea functiilor judiciare

(1) In procesul penal se exercita urmatoarele functii judiciare:

- a) functia de urmarire penala;
- b) functia de dispozitie asupra drepturilor si libertatilor fundamentale ale persoanei in faza de urmarire penala;
- c) functia de verificare a legalitatii trimiterii ori netrimiterii in judecata;
- d) functia de judecata.

(2) Functiile judiciare se exercita din oficiu, in afara de cazul cand, prin lege, se dispune altfel.

(3) In desfasurarea aceluiasi proces penal, exercitarea unei functii judiciare este incompatibila cu exercitarea unei alte functii judiciare, cu exceptia celei prevazute la alin. (1) lit. c), care este compatibila cu functia de judecata, mai putin cand se dispune inceperea judecatii potrivit art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c).

(4) In exercitarea functiei de urmarire penala, procurorul si organele de cercetare penala strang probele necesare pentru a se constata daca exista sau nu temeiuri de trimitere in judecata.

(5) Asupra actelor si masurilor din cadrul urmaririi penale, care restrang drepturile si libertatile fundamentale ale persoanei, dispune judecatorul desemnat cu atributii in acest sens, cu exceptia cazurilor prevazute de lege.

(6) Asupra legalitatii actului de trimitere in judecata si probelor pe care se bazeaza acesta, precum si asupra legalitatii solutiilor de netrimitere in judecata se pronunta judecatorul de camera preliminara, in conditiile legii.

(7) Judecata se realizeaza de catre instanta, in complete legal constituite.

Art. 4 - Prezumptia de nevinovatie

(1) Orice persoana este considerata nevinovata pana la stabilirea vinovatiei sale printr-o hotarare penala definitiva.

(2) Dupa administrarea intregului probatoriu, orice indoiala in formarea convingerii organelor judiciare se interpreteaza in favoarea suspectului sau inculpatului.

Art. 5 - Aflarea adevarului

(1) Organele judiciare au obligatia de a asigura, pe baza de probe, aflarea adevarului cu privire la faptele si imprejurarile cauzei, precum si cu privire la persoana suspectului sau inculpatului.

(2) Organele de urmarire penala au obligatia de a strange si de a administra probe atat in favoarea, cat si in defavoarea suspectului ori inculpatului. Respingerea sau neconsemnarea cu rea-credinta a probelor propuse in favoarea suspectului ori inculpatului se sanctioneaza conform dispozitiilor prezentului cod.

Art. 6 - Ne bis in idem

Nicio persoana nu poate fi urmarita sau judecata pentru savarsirea unei infractiuni atunci cand fata de acea persoana s-a pronuntat anterior o hotarare penala definitiva cu privire la aceeasi fapta, chiar si sub alta incadrare juridica.

Art. 7 - Obligativitatea punerii in miscare si a exercitarii actiunii penale

(1) Procurorul este obligat sa puna in miscare si sa exercite actiunea penala din oficiu atunci cand exista probe din care rezulta savarsirea unei infractiuni si nu exista vreo cauza legala de impiedicare, alta decat cele prevazute la alin. (2) si (3).

(2) In cazurile si in conditiile prevazute expres de lege, procurorul poate renunta la exercitarea actiunii penale daca, in raport cu elementele concrete ale cauzei, nu exista un interes public in realizarea obiectului acesteia.

(3) In cazurile prevazute expres de lege, procurorul pune in miscare si exercita actiunea penala dupa introducerea plangerii prealabile a persoanei vatamate sau dupa obtinerea autorizarii ori sesizarii organului competent sau dupa indeplinirea unei alte conditii prevazuta de lege.

Art. 8 - Caracterul echitabil si termenul rezonabil al procesului penal

Organele judiciare au obligatia de a desfasura urmarirea penala si judecata cu respectarea garantiilor procesuale si a drepturilor partilor si ale subiectilor procesuali, astfel incat sa fie constatate la timp si in mod complet faptele care constituie infractiuni, nicio persoana nevinovata sa nu fie trasa la raspundere penala, iar orice persoana care a savarsit o infractiune sa fie pedepsita potrivit legii, intr-un termen rezonabil.

Art. 9 - Dreptul la libertate si siguranta

(1) In cursul procesului penal este garantat dreptul oricarei persoane la libertate si siguranta.

(2) Orice masura privativa sau restrictiva de libertate se dispune in mod exceptional si doar in cazurile si in conditiile prevazute de lege.

(3) Orice persoana arestata are dreptul de a fi informata in cel mai scurt timp si intr-o limba pe care o intelege asupra motivelor arestarii sale si are dreptul de a formula contestatie impotriva dispunerii masurii.

(4) Atunci cand se constata ca o masura privativa sau restrictiva de libertate a fost dispusa in mod nelegal, organele judiciare competente au obligatia de a dispune revocarea masurii si, dupa caz, punerea in libertate a celui retinut sau arestat.

(5) Orice persoana fata de care s-a dispus in mod nelegal, in cursul procesului penal, o masura privativa de libertate are dreptul la repararea pagubei suferite, in conditiile prevazute de lege.

Art. 10 - Dreptul la aparare

(1) Partile si subiectii procesuali principali au dreptul de a se apara ei insisi sau de a fi asistati de avocat.

(2) Partile, subiectii procesuali principali si avocatul au dreptul sa beneficieze de timpul si inlesnirile necesare pregatirii apararii.

(3) Suspectul are dreptul de a fi informat de indata si inainte de a fi ascultat despre fapta pentru care se efectueaza urmarirea penala si incadrarea juridica a acesteia. Inculpatul are dreptul de a fi informat de indata despre fapta pentru care s-a pus in miscare actiunea penala impotriva lui si incadrarea juridica a acesteia.

(4) Inainte de a fi ascultati, suspectului si inculpatului trebuie sa li se puna in vedere ca au dreptul de a nu face nicio declaratie.

(5) Organele judiciare au obligatia de a asigura exercitarea deplina si efectiva a dreptului la aparare de catre parti si subiectii procesuali principali in tot cursul procesului penal.

(6) Dreptul la aparare trebuie exercitat cu buna-credinta, potrivit scopului pentru care a fost recunoscut de lege.

Art. 11 - Respectarea demnitatii umane si a vietii private

(1) Orice persoana care se afla in curs de urmarire penala sau de judecata trebuie tratata cu respectarea demnitatii umane.

(2) Respectarea vietii private, a inviolabilitatii domiciliului si a secretului corespondentei sunt garantate. Restrangerea exercitarii acestor drepturi nu este admisa decat in conditiile legii si daca aceasta este necesara intr-o societate democratica.

Art. 12 - Limba oficiala si dreptul la interpret

(1) Limba oficiala in procesul penal este limba romana.

(2) Cetatenii romani apartinand minoritatilor nationale au dreptul sa se exprime in limba materna in fata instantelor de judecata, actele procedurale intocmindu-se in limba romana.

(3) Partilor si subiectilor procesuali care nu vorbesc sau nu inteleg limba romana ori nu se pot exprima li se asigura, in mod gratuit, posibilitatea de a lua cunostinta de piesele dosarului, de a vorbi, precum si de a pune concluzii in instanta, prin interpret. In cazurile in care asistenta juridica este obligatorie, suspectului sau inculpatului i se asigura in mod gratuit posibilitatea de a comunica, prin interpret, cu avocatul in vederea pregatirii audierii, a introducerii unei cai de atac sau a oricarei altei cereri ce tine de solutionarea cauzei.

(4) In cadrul procedurilor judiciare se folosesc interpreti autorizati, potrivit legii. Sunt inclusi in categoria interpretilor si traducatorii autorizati, potrivit legii.

Art. 13 - Aplicarea legii procesuale penale in timp si spatiu

(1) Legea procesuala penala se aplica in procesul penal actelor efectuate si masurilor dispuse, de la intrarea ei in vigoare si pana in momentul iesirii din vigoare, cu exceptia situatiilor prevazute in dispozitiile tranzitorii.

(2) Legea procesuala penala romana se aplica actelor efectuate si masurilor dispuse pe teritoriul Romaniei, cu exceptiile prevazute de lege.

TITLUL II

Actiunea penala si actiunea civila in procesul penal

CAPITOLUL I

Actiunea penala

Art. 14 - Obiectul si exercitarea actiunii penale

(1) Actiunea penala are ca obiect tragerea la raspundere penala a persoanelor care au savarsit infractiuni.

(2) Actiunea penala se pune in miscare prin actul de inculpare prevazut de lege.

(3) Actiunea penala se poate exercita in tot cursul procesului penal, in conditiile legii.

Art. 15 - Conditii de punere in miscare sau de exercitare a actiunii penale

Actiunea penala se pune in miscare si se exercita cand exista probe din care rezulta presupunerea rezonabila ca o persoana a savarsit o infractiune si nu exista cazuri care impiedica punerea in miscare sau exercitarea acesteia.

Art. 16 - Cazurile care impiedica punerea in miscare si exercitarea actiunii penale

(1) Actiunea penala nu poate fi pusa in miscare, iar cand a fost pusa in miscare nu mai poate fi exercitata daca:

a) fapta nu exista;

b) fapta nu este prevazuta de legea penala ori nu a fost savarsita cu vinovatia prevazuta de lege;

c) nu exista probe ca o persoana a savarsit infractiunea;

d) exista o cauza justificativa sau de neimputabilitate;

e) lipseste plangerea prealabila, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o alta conditie prevazuta de lege, necesara pentru punerea in miscare a actiunii penale;

f) a intervenit amnistia sau prescriptia, decesul suspectului ori al inculpatului persoana fizica sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoana juridica;

g) a fost retrasa plangerea prealabila, in cazul infractiunilor pentru care retragerea acesteia inlatura raspunderea penala, a intervenit impacarea ori a fost incheiat un acord de mediere in conditiile legii;

*) Potrivit Deciziei nr. 16/2013 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 190 din 20 martie 2007, in aplicarea prevederilor art. 11 pct. 2 lit. b), C.P.P. anterior [art. 17 alin. (2) si art. 396 (6) C.P.P. actual] cu referire la art. 10 alin. 1 lit. h) teza a II-a din C.P.P. anterior [art. 16 alin. (1) lit. g) C.P.P. actual], Inalta Curte de Casatie si Justitie a stabilit ca: Incetarea procesului penal in cazul infractiunilor pentru care impacarea partilor inlatura raspunderea penala poate fi dispusa de instanta numai atunci cand aceasta constata nemijlocit acordul de vointa al inculpatului si al persoanei vatamate de a se impaca total, neconditionat si definitiv, exprimat in sedinta de judecata de aceste parti, personal sau prin persoane cu mandat special, ori prin inscrisuri autentice.

Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

h) exista o cauza de nepedepsire prevazuta de lege;

i) exista autoritate de lucru judecat;

j) a intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii.

(2) In cazurile prevazute la alin. (1) lit. e) si j), actiunea penala poate fi pusa in miscare ulterior, in conditiile prevazute de lege.

Art. 17 - Stingerea actiunii penale

(1) In cursul urmaririi penale actiunea penala se stinge prin clasare sau prin renuntare la urmarirea penala, in conditiile prevazute de lege.

(2) In cursul judecatii actiunea penala se stinge prin ramanerea definitiva a hotararii judecatoresti de condamnare, renuntare la aplicarea pedepsei, amanarea aplicarii pedepsei, achitare sau incetare a procesului penal.

*) Potrivit Deciziei nr. 16/2013 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 190 din 20 martie 2007, in aplicarea prevederilor art. 11 pct. 2 lit. b), C.P.P. anterior [art. 17 alin. (2) si art. 396 (6) C.P.P. actual] cu referire la art. 10 alin. 1 lit. h) teza a II-a din C.P.P. anterior [art. 16 alin. (1) lit. g) C.P.P. actual], Inalta Curte de Casatie si Justitie a stabilit ca: Incetarea procesului penal in cazul infractiunilor pentru care impacarea partilor inlatura raspunderea penala poate fi dispusa de instanta numai atunci cand aceasta constata nemijlocit acordul de vointa al inculpatului si al persoanei vatamate de a se impaca total, neconditionat si definitiv, exprimat in sedinta de judecata de aceste parti, personal sau prin persoane cu mandat special, ori prin inscrisuri autentice. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

Art. 18 - Continuarea procesului penal la cererea suspectului sau inculpatului

In caz de amnistie, de prescriptie, de retragere a plangerii prealabile, de existenta a unei cauze de nepedepsire sau de neimputabilitate ori in cazul renuntarii la urmarirea penala, suspectul sau inculpatul poate cere continuarea procesului penal.

CAPITOLUL II

Actiunea civila

Art. 19 - Obiectul si exercitarea actiunii civile

(1) Actiunea civila exercitata in cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la raspundere civila delictuala a persoanelor responsabile potrivit legii civile pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul actiunii penale.

(2) Actiunea civila se exercita de persoana vatamata sau de succesorii acesteia, care se constituie parte civila impotriva inculpatului si, dupa caz, a partii responsabile civilmente.

(3) Cand persoana vatamata este lipsita de capacitate de exercitiu sau are capacitate de exercitiu restransa, actiunea civila se exercita in numele acesteia de catre reprezentantul legal sau, dupa caz, de catre procuror, in conditiile art. 20 alin. (1) si (2), si are ca obiect, in functie de interesele persoanei pentru care se exercita, tragerea la raspundere civila delictuala.

(4) Actiunea civila se solutioneaza in cadrul procesului penal, daca prin aceasta nu se depaseste durata rezonabila a procesului.

(5) Repararea prejudiciului material si moral se face potrivit dispozitiilor legii civile.

Art. 20 - Constituirea ca parte civila

(1) Constituirea ca parte civila se poate face pana la inceperea cercetarii judecatoresti. Organele judiciare au obligatia de a aduce la cunostinta persoanei vatamate acest drept.

(2) Constituirea ca parte civila se face in scris sau oral, cu indicarea naturii si a intinderii pretentiilor, a motivelor si a probelor pe care acestea se intemeiaza.

(3) In cazul in care constituirea ca parte civila se face oral, organele judiciare au obligatia de a consemna aceasta intr-un proces-verbal sau, dupa caz, in incheiere.

(4) In cazul nerespectarii vreuneia dintre conditiile prevazute la alin. (1) si (2), persoana vatamata sau succesorii acesteia nu se mai pot constitui parte civila in cadrul procesului penal, putand introduce actiunea la instanta civila.

(5) Pana la terminarea cercetarii judecatoresti, partea civila poate:

a) indrepta erorile materiale din cuprinsul cererii de constituire ca parte civila;

b) mari sau mica intinderea pretentiilor;

c) solicita repararea prejudiciului material prin plata unei despagubiri banesti, daca repararea in natura nu mai este posibila.

(6) In cazul in care un numar mare de persoane care nu au interese contrarii s-au constituit parte civila, acestea pot desemna o persoana care sa le reprezinte interesele in cadrul procesului penal. In cazul in care partile civile nu si-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfasurare a procesului penal, procurorul sau instanta de judecata poate desemna, prin ordonanta, respectiv prin incheiere motivata, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele. Incheierea sau ordonanta va fi comunicata partilor civile, care trebuie sa incunostinteze procurorul sau instanta in cazul in care refuza sa fie reprezentati prin avocatul desemnat din oficiu. Toate actele de procedura comunicate reprezentantului sau de care reprezentantul a luat cunostinta sunt prezumate a fi cunoscute de catre persoanele reprezentate.

(7) Daca dreptul la repararea prejudiciului a fost transmis pe cale conventionala unei alte persoane, aceasta nu poate exercita actiunea civila in cadrul procesului penal. Daca transmiterea acestui drept are loc dupa constituirea ca parte civila, actiunea civila poate fi disjuncta.

(8) Actiunea civila care are ca obiect tragerea la raspundere civila a inculpatului si partii responsabile civilmente, exercitata la instanta penala sau la instanta civila, este scutita de taxa de timbru.

Art. 21 - Introducerea in procesul penal a partii responsabile civilmente

(1) Introducerea in procesul penal a partii responsabile civilmente poate avea loc, la cererea partii indreptatite potrivit legii civile, in termenul prevazut la art. 20 alin. (1).

Declarat partial neconstitucional la data de 26/04/2017 prin Decizia nr. 257/2017 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 20 alin. (1) si art. 21 alin. (1) din [Codul de procedura penala](#) (M.Of. partea I nr. 472 din 22/06/2017)

CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E:

1. Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de Societatea Rocredit IFN - S.A., cu sediul in Baia Mare, in Dosarul nr. 8.255/182/2015 al Judecatoriei Baia Mare - Sectia penala si constata ca sintagma "in termenul prevazut la art. 20 alin. (1) " din cuprinsul art. 21 alin. (1) din Codul de procedura penala este neconstitucionala.

(2) Atunci cand exercita actiunea civila, procurorul este obligat sa ceara introducerea in procesul penal a partii responsabile civilmente, in conditiile alin. (1).

(3) Partea responsabila civilmente poate interveni in procesul penal pana la terminarea cercetarii judecatoresti la prima instanta de judecata, luand procedura din stadiul in care se afla in momentul interventiei.

(4) Partea responsabila civilmente are, in ceea ce priveste actiunea civila, toate drepturile pe care legea le prevede pentru inculpat.

Art. 22 - Renuntarea la pretentiile civile

(1) Partea civila poate renunta, in tot sau in parte, la pretentiile civile formulate, pana la terminarea dezbaterilor in apel.

(2) Renuntarea se poate face fie prin cerere scrisa, fie oral in sedinta de judecata.

(3) Partea civila nu poate reveni asupra renuntarii si nu poate introduce actiune la instanta civila pentru aceleasi pretentii.

Art. 23 - Tranzactia, medierea si recunoasterea pretentiilor civile

(1) In cursul procesului penal, cu privire la pretentiile civile, inculpatul, partea civila si partea responsabila civilmente pot incheia o tranzactie sau un acord de mediere, potrivit legii.

(2) Inculpatul, cu acordul partii responsabile civilmente, poate recunoaste, in tot sau in parte, pretentiile partii civile. (3) In cazul recunoasterii pretentiilor civile, instanta obliga la despagubiri in masura recunoasterii. Cu privire la pretentiile civile nerecunoscute pot fi administrate probe.

Art. 24 - Exercitarea actiunii civile de catre sau fata de succesori

(1) Actiunea civila ramane in competenta instantei penale in caz de deces, reorganizare, desfiintare sau dizolvare a partii civile, daca mostenitorii sau, dupa caz, succesorii in drepturi ori lichidatorii acesteia isi exprima optiunea de a continua exercitarea actiunii civile, in termen de cel mult doua luni de la data decesului sau a reorganizarii, desfiintarii ori dizolvarii.

(2) In caz de deces, reorganizare, desfiintare sau dizolvare a partii responsabile civilmente, actiunea civila ramane in competenta instantei penale daca partea civila indica mostenitorii sau, dupa caz, succesorii in drepturi ori lichidatorii partii responsabile civilmente, in termen de cel mult doua luni de la data la care a luat cunostinta de imprejurarea respectiva.

(3) ~~In cazurile prevazute la alin. (1) si (2), daca se depaseste durata rezonabila a procesului, instanta poate dispune disjungerea actiunii civile si trimiterea actiunii la instanta civila competenta.~~

Art. 25 - Rezolvarea actiunii civile in procesul penal

(1) Instanta se pronunta prin aceeasi hotarare atat asupra actiunii penale, cat si asupra actiunii civile.

(2) Cand actiunea civila are ca obiect repararea prejudiciului material prin restituirea lucrului, iar aceasta este posibila, instanta dispune ca lucrul sa fie restituit partii civile.

(3) Instanta, chiar daca nu exista constituire de parte civila, se pronunta cu privire la desfiintarea totala sau partiala a unui in scris sau la restabilirea situatiei anterioare savarsirii infractiunii.

~~(4) Cand prin desfiintarea in scrisului sau prin restabilirea situatiei anterioare pot fi afectate drepturile tertilor, instanta disjunge actiunea si o trimite la instanta civila.~~

(5) In caz de achitare a inculpatului sau de incetare a procesului penal, in baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza intai, lit. e), f) - cu exceptia prescriptiei, i) si j)), in caz de incetare a procesului penal ca urmare a retragerii plangerii prealabile, precum si in cazul prevazut de art. 486 alin. (2), instanta lasa nesolutionata actiunea civila.

(6) Instanta lasa nesolutionata actiunea civila si in cazul in care mostenitorii sau, dupa caz, succesorii in drepturi ori lichidatorii partii civile nu isi exprima optiunea de a continua exercitarea actiunii civile sau, dupa caz, partea civila nu indica mostenitorii, succesorii in drepturi ori lichidatorii partii responsabile civilmente in termenul prevazut la art. 24 alin. (1) si (2).

Art. 26 - Disjungerea actiunii civile

(1) Instanta poate dispune disjungerea actiunii civile, cand solutionarea acesteia determina depasirea termenului rezonabil de solutionare a actiunii penale. Solutionarea actiunii civile ramane in competenta instantei penale.

(2) Disjungerea se dispune de catre instanta din oficiu ori la cererea procurorului sau a partilor.

(3) Probele administrate pana la disjungere vor fi folosite la solutionarea actiunii civile disjuncte.

~~(4) Instanta dispune disjungerea actiunii civile si trimiterea ei la instanta competenta potrivit legii civile si in cazul admiterii acordului de recunoastere a vinovatiei in conditiile art. 486.~~

(5) Incheierea prin care se disjunge actiunea civila este definitiva.

Art. 27 - Cazurile de solutionare a actiunii civile la instanta civila

(1) Daca nu s-au constituit parte civila in procesul penal, persoana vatamata sau succesorii acesteia pot introduce la instanta civila actiune pentru repararea prejudiciului cauzat prin infractiune.

(2) Persoana vatamata sau succesorii acesteia, care s-au constituit parte civila in procesul penal, pot introduce actiune la instanta civila daca, prin hotarare definitiva, instanta penala a lasat nesolutionata actiunea civila. Probele administrate in cursul procesului penal pot fi folosite in fata instantei civile.

(3) Persoana vatamata sau succesorii acesteia care s-au constituit parte civila in procesul penal pot sa introduca actiune in fata instantei civile daca procesul penal a fost suspendat. In caz de reluare a procesului penal, actiunea introdusa la instanta civila se suspenda in conditiile prevazute la alin. (7).

(4) Persoana vatamata sau succesorii acesteia, care au pornit actiunea in fata instantei civile, pot sa paraseasca aceasta instanta si sa se adreseze organului de urmarire penala, judecatorului ori instantei, daca punerea in miscare a actiunii penale a avut loc ulterior sau procesul penal a fost reluat dupa suspendare. Parasirea instantei civile nu poate avea loc daca aceasta a pronuntat o hotarare, chiar nedefinitiva.

(5) In cazul in care actiunea civila a fost exercitata de procuror, daca se constata din probe noi ca prejudiciul nu a fost integral acoperit prin hotararea definitiva a instantei penale, diferenta poate fi ceruta pe calea unei actiuni la instanta civila.

(6) Persoana vatamata sau succesorii acesteia pot introduce actiune la instanta civila, pentru repararea prejudiciului nascut ori descoperit dupa constituirea ca parte civila.

(7) In cazul prevazut la alin. (1), judecata in fata instantei civile se suspenda dupa punerea in miscare a actiunii penale si pana la rezolvarea in prima instanta a cauzei penale, dar nu mai mult de un an.

Art. 28 - Autoritatea hotararii penale in procesul civil si efectele hotararii civile in procesul penal

(1) Hotararea definitiva a instantei penale are autoritate de lucru judecat in fata instantei civile care judeca actiunea civila, cu privire la existenta faptei si a persoanei care a savarsit-o. Instanta civila nu este legata de hotararea definitiva de achitare sau de incetare a procesului penal in ceea ce priveste existenta prejudiciului ori a vinovatiei autorului faptei ilicite.

(2) Hotararea definitiva a instantei civile prin care a fost solutionata actiunea civila nu are autoritate de lucru judecat in fata organelor judiciare penale cu privire la existenta faptei penale, a persoanei care a savarsit-o si a vinovatiei acesteia.

E-JURIDIC

TITLUL III

Participantii in procesul penal

CAPITOLUL I

Dispozitii generale

Art. 29 - Participantii in procesul penal

Participantii in procesul penal sunt: organele judiciare, avocatul, partile, subiectii procesuali principali, precum si alti subiecti procesuali.

Art. 30 - Organele judiciare

Organele specializate ale statului care realizeaza activitatea judiciara sunt:

- a) organele de cercetare penala;
- b) procurorul;
- c) judecatorul de drepturi si libertati;
- d) judecatorul de camera preliminara;
- e) instantele judecatoresti.

Art. 31 - Avocatul

Avocatul asista sau reprezinta partile ori subiectii procesuali in conditiile legii.

Art. 32 - Partile

(1) Partile sunt subiectii procesuali care exercita sau impotriva carora se exercita o actiune judiciara.

(2) Partile din procesul penal sunt inculpatul, partea civila si partea responsabila civilmente.

Art. 33 - Subiectii procesuali principali

(1) Subiectii procesuali principali sunt suspectul si persoana vatamata.

(2) Subiectii procesuali principali au aceleasi drepturi si obligatii ca si partile, cu exceptia celor pe care legea le acorda numai acestora.

Art. 34 - Alti subiecti procesuali

In afara participantilor prevazuti la art. 33, sunt subiecti procesuali: martorul, expertul, interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, precum si orice alte persoane sau organe prevazute de lege avand anumite drepturi, obligatii sau atributii in procedurile judiciare penale.

CAPITOLUL II

Competenta organelor judiciare

SECTIUNEA 1

Competenta functionala, dupa materie si dupa calitatea persoanei a instantelor judecatoresti

Art. 35 - Competenta judecatoriei

(1) Judecatoria judeca in prima instanta toate infractiunile, cu exceptia celor date prin lege in competenta altor instante.

(2) Judecatoria solutioneaza si alte cauze anume prevazute de lege.

Art. 36 - Competenta tribunalului

(1) Tribunalul judeca in prima instanta:

a) infractiunile prevazute de [Codul penal](#) la art. 188-191, art. 209-211, art. 254, 2561, 263, 282, art. 289-294, art. 303, 304, 306, 307, 309, 345, 346, 354 si art. 360-367;

b) infractiunile savarsite cu intentie depasita care au avut ca urmare moartea unei persoane;

c) infractiunile cu privire la care urmarirea penala a fost efectuata de catre Directia de Investigare a Infractiunilor de Criminalitate Organizata si Terorism sau Directia Nationala Anticoruptie, daca nu sunt date prin lege in competenta altor instante ierarhic superioare;

c¹) infractiunile de spalare a banilor si infractiunile de evaziune fiscala prevazute de art. 9 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale, cu modificarile ulterioare;

d) alte infractiuni date prin lege in competenta sa.

(2) Tribunalul solutioneaza conflictele de competenta ivite intre judecatoriile din circumscriptia sa, precum si contestatiile formulate impotriva hotararilor pronuntate de judecatorie in cazurile prevazute de lege.

(3) Tribunalul solutioneaza si alte cauze anume prevazute de lege.

Art. 37 - Competenta tribunalului militar

(1) Tribunalul militar judeca in prima instanta toate infractiunile comise de militari pana la gradul de colonel inclusiv, cu exceptia celor date prin lege in competenta altor instante.

(2) Tribunalul militar solutioneaza si alte cauze anume prevazute de lege.

Art. 38 - Competenta curtii de apel

(1) Curtea de apel judeca in prima instanta:

a) infractiunile prevazute de Codul penal la art. 394-397, 399-412 si 438-445;

b) infractiunile privind securitatea nationala a Romaniei, prevazute in legi speciale;

c) infractiunile savarsite de judecatorii de la judecatorii, tribunale si de procurorii de la parchetele care functioneaza pe langa aceste instante;

d) infractiunile savarsite de avocati, notari publici, executori judecatoresti, de controlorii financiari ai Curtii de Conturi, precum si auditorii publici externi;

e) infractiunile savarsite de sefii cultelor religioase organizate in conditiile legii si de ceilalti membri ai inaltului cler, care au cel putin rangul de arhiereu sau echivalent al acestuia;

f) infractiunile savarsite de magistratii-asistenti de la Inalta Curte de Casatie si Justitie, de judecatorii de la curtile de apel si Curtea Militara de Apel, precum si de procurorii de la parchetele de pe langa aceste instante;

g) infractiunile savarsite de membrii Curtii de Conturi, de presedintele Consiliului Legislativ, de Avocatul Poporului, de adjunctii Avocatului Poporului si de chestori;

h) cererile de stramutare, in cazurile prevazute de lege.

(2) Curtea de apel judeca apelurile impotriva hotararilor penale pronuntate in prima instanta de judecatorii si de tribunale.

(3) Curtea de apel solutioneaza conflictele de competenta ivite intre instantele din circumscriptia sa, altele decat cele prevazute la art. 36 alin. (2), precum si contestatiile formulate impotriva hotararilor pronuntate de tribunale in cazurile prevazute de lege.

(4) Curtea de apel solutioneaza si alte cauze anume prevazute de lege.

Art. 39 - Competenta curtii militare de apel

(1) Curtea militara de apel judeca in prima instanta:

a) infractiunile prevazute de [Codul penal](#) la art. 394-397, 399-412 si 438-445, savarsite de militari;

b) infractiunile privind securitatea nationala a Romaniei, prevazute in legi speciale, savarsite de militari;

c) infractiunile savarsite de judecatorii tribunalelor militare si de procurorii militari de la parchetele militare care functioneaza pe langa aceste instante.

d) infractiunile savarsite de generali, maresali si amirali;

e) cererile de stramutare, in cazurile prevazute de lege.

(2) Curtea militara de apel judeca apelurile impotriva hotararilor penale pronuntate de tribunalele militare.

(3) Curtea militara de apel solutioneaza conflictele de competenta ivite intre tribunalele militare din circumscriptia sa, precum si contestatiile formulate impotriva hotararilor pronuntate de acestea in cazurile prevazute de lege.

(4) Curtea militara de apel solutioneaza si alte cauze anume prevazute de lege.

Art. 40 - Competenta Inaltei Curti de Casatie si Justitie

(1) Inalta Curte de Casatie si Justitie judeca in prima instanta infractiunile de inalta tradare, infractiunile savarsite de senatori, deputati si membri din Romania in Parlamentul European, de membrii Guvernului, de judecatorii Curtii Constitutionale, de membrii Consiliului Superior al Magistraturii, de judecatorii Inaltei Curti de Casatie si Justitie si de procurorii de la Parchetul de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie.

(2) Inalta Curte de Casatie si Justitie judeca apelurile impotriva hotararilor penale pronuntate in prima instanta de curtile de apel, de curtile militare de apel si de Sectia penala a Inaltei Curti de Casatie si Justitie.

(3) Inalta Curte de Casatie si Justitie judeca recursurile in casatie impotriva hotararilor penale definitive, precum si recursurile in interesul legii.

(4) Inalta Curte de Casatie si Justitie solutioneaza conflictele de competenta in cazurile in care este instanta superioara comuna instantelor aflate in conflict, cazurile in care cursul justitiei este intrerupt, cererile de stramutare in cazurile prevazute de lege, precum si contestatiile formulate impotriva hotararilor pronuntate de curtile de apel in cazurile prevazute de lege.

(5) Inalta Curte de Casatie si Justitie solutioneaza si alte cauze anume prevazute de lege.

SECTIUNEA a 2-a
Competenta teritoriala a instantelor judecatoresti

Art. 41 - Competenta pentru infractiunile savarsite pe teritoriul Romaniei

(1) Competenta dupa teritoriu este determinata, in ordine, de:

- a) locul savarsirii infractiunii;
- b) locul in care a fost prins suspectul sau inculpatul;
- c) locuinta suspectului sau inculpatului persoana fizica ori, dupa caz, sediul inculpatului persoana juridica, la momentul la care a savarsit fapta;
- d) locuinta sau, dupa caz, sediul persoanei vatamate.

(2) Prin locul savarsirii infractiunii se intelege locul unde s-a desfasurat activitatea infractionala, in totul sau in parte, ori locul unde s-a produs urmarea acesteia.

(3) In cazul in care, potrivit alin. (2), o infractiune a fost savarsita in circumscriptia mai multor instante, oricare dintre acestea este competenta sa o judece.

(4) Cand niciunul dintre locurile prevazute la alin. (1) nu este cunoscut sau cand sunt sesizate succesiv doua sau mai multe instante dintre cele prevazute la alin. (1), competenta revine instantei mai intai sesizate.

(5) Ordinea de prioritate prevazuta la alin. (1) se aplica in cazul in care doua sau mai multe instante sunt sesizate simultan ori urmarirea penala s-a efectuat cu nerespectarea acestei ordini.

(6) Infractiunea savarsita pe o nava sub pavilion romanesc este de competenta instantei in a carei circumscriptie se afla primul port roman in care ancoreaza nava, in afara de cazul in care prin lege se dispune altfel.

(7) Infractiunea savarsita pe o aeronava inmatriculata in Romania este de competenta instantei in a carei circumscriptie se afla primul loc de aterizare pe teritoriul roman.

(8) Daca nava nu ancoreaza intr-un port roman sau daca aeronava nu aterizeaza pe teritoriul roman, iar competenta nu se poate determina potrivit alin. (1), competenta este cea prevazuta la alin. (4).

Art. 42 - Competenta pentru infractiunile savarsite in afara teritoriului Romaniei

(1) Infractiunile savarsite in afara teritoriului Romaniei se judeca de catre instantele in a caror circumscriptie se afla locuinta suspectului sau inculpatului persoana fizica ori, dupa caz, sediul inculpatului persoana juridica.

(2) Daca inculpatul nu locuieste sau, dupa caz, nu are sediul in Romania, iar infractiunea este de competenta judecatoriei, aceasta se judeca de Judecatoria Sectorului 2 Bucuresti, iar in celelalte cazuri, de instanta competenta dupa materie ori dupa calitatea persoanei din municipiul Bucuresti, in afara de cazul cand prin lege se dispune altfel.

(3) Infractiunea savarsita pe o nava este de competenta instantei in a carei circumscriptie se afla primul port roman in care ancoreaza nava, in afara de cazul in care prin lege se dispune altfel.

(4) Infractiunea savarsita pe o aeronava este de competenta instantei in a carei circumscriptie se afla primul loc de aterizare pe teritoriul roman.

(5) Daca nava nu ancoreaza intr-un port roman sau daca aeronava nu aterizeaza pe teritoriul roman, competenta este cea prevazuta la alin. (1) si (2), in afara de cazul in care prin lege se dispune altfel.

SECTIUNEA a 3-a
Dispozitii speciale privind competenta instantelor judecatoresti

Art. 43 - Reunirea cauzelor

(1) Instanta dispune reunirea cauzelor in cazul infractiunii continuate, al concursului formal de infractiuni sau in orice alte cazuri cand doua sau mai multe acte materiale alcatuiesc o singura infractiune.

(2) Instanta poate dispune reunirea cauzelor, daca prin aceasta nu se intarzie judecata, in urmatoarele situatii:

- a) cand doua sau mai multe infractiuni au fost savarsite de aceeasi persoana;
- b) cand la savarsirea unei infractiuni au participat doua sau mai multe persoane;
- c) cand intre doua sau mai multe infractiuni exista legatura si reunirea cauzelor se impune pentru buna infaptuire a justitiei.

(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) sunt aplicabile si in cazurile in care in fata aceleiasi instante sunt mai multe cauze cu acelasi obiect.

Art. 44 - Competenta in caz de reunire a cauzelor

(1) In caz de reunire, daca, in raport cu diferitii faptuitori ori diferitele fapte, competenta apartine, potrivit legii, mai multor instante de grad egal, competenta de a judeca toate faptele si pe toti faptuitorii revine instantei mai intai

sesizate, iar daca, dupa natura faptelor sau dupa calitatea persoanelor, competenta apartine unor instante de grad diferit, competenta de a judeca toate cauzele reunite revine instantei superioare in grad.

(2) Competenta judecarii cauzelor reunite ramane dobandita chiar daca pentru fapta sau pentru faptuitorul care a determinat competenta unei anumite instante s-a dispus disjungerea sau incetarea procesului penal ori s-a pronuntat achitarea.

(3) Tainuirea, favorizarea infractorului si nedenumirea unor infractiuni sunt de competenta instantei care judeca infractiunea la care acestea se refera, iar in cazul in care competenta dupa calitatea persoanelor apartine unor instante de grad diferit, competenta de a judeca toate cauzele reunite revine instantei superioare in grad.

(4) Daca dintre instante una este civila, iar alta este militara, competenta revine instantei civile.

(5) Daca instanta militara este superioara in grad, competenta revine instantei civile echivalente in grad competente potrivit art. 41 si 42.

Art. 45 - Procedura de reunire a cauzelor

(1) Reunirea cauzelor se poate dispune la cererea procurorului, a partilor, a persoanei vatamate si din oficiu de catre instanta competenta.

(2) Cauzele se pot reuni daca ele se afla in fata primei instante, chiar dupa desfiintarea sau casarea hotararii, sau in fata instantei de apel.

(3) Instanta se pronunta prin incheiere care poate fi atacata numai odata cu fondul.

Art. 46 - Disjungerea cauzelor

(1) Pentru motive temeinice privind mai buna desfasurare a judecatii, instanta poate dispune disjungerea acesteia cu privire la unii dintre inculpati sau la unele dintre infractiuni.

(2) Disjungerea cauzei se dispune de instanta, prin incheiere, din oficiu sau la cererea procurorului ori a partilor.

Art. 47 - Exceptiile de necompetenta

(1) Exceptia de necompetenta materiala sau dupa calitatea persoanei a instantei inferioare celei competente potrivit legii poate fi invocata in tot cursul judecatii, pana la pronuntarea hotararii definitive.

(2) Exceptia de necompetenta materiala sau dupa calitatea persoanei a instantei superioare celei competente potrivit legii poate fi invocata pana la inceperea cercetarii judecatoresti.

(3) Exceptia de necompetenta teritoriala poate fi invocata in conditiile alin. (2).

(4) Exceptiile de necompetenta pot fi invocate din oficiu, de catre procuror, de catre persoana vatamata sau de catre parti.

Art. 48 - Competenta in caz de schimbare a calitatii inculpatului

(1) Cand competenta instantei este determinata de calitatea inculpatului, instanta ramane competenta sa judece chiar daca inculpatul, dupa savarsirea infractiunii, nu mai are acea calitate, in cazurile cand:

a) fapta are legatura cu atributiile de serviciu ale faptuitorului;

b) s-a dat citire actului de sesizare a instantei.

(2) Dobandirea calitatii dupa savarsirea infractiunii nu determina schimbarea competentei, cu exceptia infractiunilor savarsite de persoanele prevazute la art. 40 alin. (1).

Art. 49 - Competenta in caz de schimbare a incadrarii juridice sau a calificarii faptei

(1) Instanta sesizata cu judecarea unei infractiuni ramane competenta a o judeca, chiar daca, dupa schimbarea incadrarii juridice, infractiunea este de competenta instantei inferioare.

(2) Schimbarea calificarii faptei printr-o lege noua, intervenita in cursul judecarii cauzei, nu atrage necompetenta instantei, in afara de cazul cand prin acea lege s-ar dispune altfel.

Art. 50 - Declinarea de competenta

(1) Instanta care isi declina competenta trimite, de indata, dosarul instantei de judecata desemnate ca fiind competenta prin hotararea de declinare.

(2) Daca declinarea a fost determinata de competenta materiala sau dupa calitatea persoanei, instanta careia i s-a trimis cauza poate mentine, motivat, probele administrate, actele indeplinite si masurile dispuse de instanta care si-a declinat competenta.

(3) In cazul declinarii pentru necompetenta teritoriala, probele administrate, actele indeplinite si masurile dispuse se mentin.

(4) Hotararea de declinare a competentei nu este supusa cailor de atac.

Art. 51 - Conflictul de competenta

- (1) Cand doua sau mai multe instante se recunosc competente a judeca aceeași cauza ori își declina competența reciproc, conflictul pozitiv sau negativ de competență se soluționează de instanța ierarhic superioară comună.
- (2) Instanța ierarhic superioară comună este sesizată, în caz de conflict pozitiv, de către instanța care s-a declarat cea din urma competență, iar în caz de conflict negativ, de către instanța care și-a declinat cea din urma competență.
- (3) Sesizarea instanței ierarhic superioare comune se poate face și de procuror sau de parti.
- (4) Până la soluționarea conflictului pozitiv de competență, judecata se suspendă.
- (5) Instanța care și-a declinat competența ori care s-a declarat competență cea din urma ia măsurile și efectuează actele ce reclamă urgență.
- (6) Instanța ierarhic superioară comună se pronunță asupra conflictului de competență, de urgență, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac.
- (7) Când instanța sesizată cu soluționarea conflictului de competență constată că aceeași cauza este de competență altei instanțe decât cele între care a intervenit conflictul și față de care nu este instanța superioară comună, trimite dosarul instanței superioare comune.
- (8) Instanța careia i s-a trimis cauza prin hotărârea de stabilire a competenței nu se mai poate declara incompetentă, cu excepția situațiilor în care apar elemente noi care atrag competența altor instanțe.
- (9) Instanța careia i s-a trimis cauza aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 50 alin. (2) și (3).

Art. 52 - Chestiunile prealabile

- (1) Instanța penală este competență să judece orice chestiune prealabilă soluționării cauzei, chiar dacă prin natură ei aceeași chestiune este de competență altei instanțe, cu excepția situațiilor în care competența de soluționare nu aparține organelor judiciare.
- (2) Chestiunea prealabilă se judecă de către instanța penală, potrivit regulilor și mijloacelor de probă privitoare la materia careia îi aparține aceeași chestiune.
- (3) Hotărârile definitive ale altor instanțe decât cele penale asupra unei chestiuni prealabile în procesul penal au autoritate de lucru judecat în față instanței penale, cu excepția împrejurărilor care privesc existența infracțiunii.

SECȚIUNEA a 4-a

Competența judecătorului de drepturi și libertăți și a judecătorului de camera preliminară

Art. 53 - Competența judecătorului de drepturi și libertăți

Judecătorul de drepturi și libertăți este judecătorul care, în cadrul instanței, potrivit competenței acesteia, soluționează, în cursul urmăririi penale, cererile, propunerile, plângerile, contestațiile sau orice alte sesizări privind:

- a) măsurile preventive;
- b) măsurile asigurătorii;
- c) măsurile de siguranță cu caracter provizoriu;
- d) actele procurorului, în cazurile expres prevăzute de lege;
- e) incuviințarea perchezitiilor, a folosirii metodelor și tehnicilor speciale de supraveghere sau cercetare ori a altor procedee probatorii potrivit legii;
- f) procedura audierii anticipate;
- g) alte situații expres prevăzute de lege.

Art. 54 - Competența judecătorului de camera preliminară Judecătorul de camera preliminară este judecătorul care, în cadrul instanței, potrivit competenței acesteia:

- a) verifică legalitatea trimiterii în judecată dispuse de procuror;
- b) verifică legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor procesuale de către organele de urmărire penală;
- c) soluționează plângerile împotriva soluțiilor de neurmărire sau de netrimitere în judecată; d) soluționează alte situații expres prevăzute de lege.

SECȚIUNEA a 5-a

Organele de urmărire penală și competența acestora

Art. 55 - Organele de urmărire penală

(1) Organele de urmărire penală sunt:

- a) procurorul;
- b) organele de cercetare penală ale poliției judiciare;
- c) organele de cercetare penală speciale.

(2) Procurorii sunt constituiți în parchete care funcționează pe lângă instanțele judecătorești și își exercită atribuțiile în cadrul Ministerului Public.

(3) In cadrul procesului penal procurorul are urmatoarele atributii:

- a) supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala;
- b) sesizeaza judecatorul de drepturi si libertati si instanta de judecata;
- c) exercita actiunea penala;
- d) exercita actiunea civila, in cazurile prevazute de lege;
- e) incheie acordul de recunoastere a vinovatiei, in conditiile legii;
- f) formuleaza si exercita contestatiile si caile de atac prevazute de lege impotriva hotararilor judecatoresti;
- g) indeplineste orice alte atributii prevazute de lege.

(4) Atributiile organelor de cercetare penala ale politiei judiciare sunt indeplinite de lucratori specializati din Ministerul Administratiei si Internelor anume desemnati in conditiile legii speciale, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie ori avizul procurorului desemnat in acest sens.

(5) Atributiile organelor de cercetare penala speciale sunt indeplinite de ofiteri anume desemnati in conditiile legii, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie.

(6) Organele de cercetare penala ale politiei judiciare si organele de cercetare penala speciale isi desfasoara activitatea de urmarire penala sub conducerea si supravegherea procurorului.

Art. 56 - Competenta procurorului

(1) Procurorul conduce si controleaza nemijlocit activitatea de urmarire penala a politiei judiciare si a organelor de cercetare penala speciale, prevazute de lege. De asemenea, procurorul supravegheaza ca actele de urmarire penala sa fie efectuate cu respectarea dispozitiilor legale.

(2) Procurorul poate sa efectueze orice act de urmarire penala in cauzele pe care le conduce si le supravegheaza.

(3) Urmarirea penala se efectueaza, in mod obligatoriu, de catre procuror:

- a) in cazul infractiunilor pentru care competenta de judecata in prima instanta apartine Inaltei Curti de Casatie si Justitie sau curtii de apel;
- b) in cazul infractiunilor prevazute la art. 188-191, art. 257, 277, art. 279-283 si art. 289-294 din Codul penal;
- c) in cazul infractiunilor savarsite cu intentie depasita, care au avut ca urmare moartea unei persoane;
- d) in cazul infractiunilor pentru care competenta de a efectua urmarirea penala apartine Directiei de Investigare a Infractiunilor de Criminalitate Organizata si Terorism sau Directiei Nationale Anticoruptie;
- e) in alte cazuri prevazute de lege.

(4) Urmarirea penala in cazul infractiunilor savarsite de militari se efectueaza, in mod obligatoriu, de procurorul militar.

(5) Procurorii militari din cadrul parchetelor militare sau sectiilor militare ale parchetelor efectueaza urmarirea penala potrivit competentei parchetului din care fac parte, fata de toti participantii la savarsirea infractiunilor comise de militari, urmand a fi sesizata instanta competenta potrivit art. 44.

(6) Este competent sa efectueze ori, dupa caz, sa conduca si sa supravegheze urmarirea penala procurorul de la parchetul corespunzator instantei care, potrivit legii, judeca in prima instanta cauza cu exceptia cazurilor in care legea prevede altfel.

Art. 57 - Competenta organelor de cercetare penala

(1) Organele de cercetare penala ale politiei judiciare efectueaza urmarirea penala pentru orice infractiune care nu este data, prin lege, in competenta organelor de cercetare penala speciale sau procurorului, precum si in alte cazuri prevazute de lege.

(2) Organele de cercetare penala speciale efectueaza acte de urmarire penala numai in conditiile art. 55 alin. (5) si

(6), corespunzator specializarii structurii din care fac parte, in cazul savarsirii infractiunilor de catre militari sau in cazul savarsirii infractiunilor de coruptie si de serviciu prevazute de [Codul penal](#) savarsite de catre personalul navigant al marinei civile, daca fapta a pus sau a putut pune in pericol siguranta navei sau navigatiei ori a personalului. De asemenea, organele de cercetare penala speciale pot efectua, in cazul infractiunilor contra securitatii nationale prevazute in titlul X din Codul penal si infractiunilor de terorism, din dispozitia procurorului, punerea in aplicare a mandatelor de supraveghere tehnica.

Art. 58 - Verificarea competentei

(1) Organul de urmarire penala este dator sa isi verifice competenta imediat dupa sesizare.

(2) Daca procurorul constata ca nu este competent sa efectueze sau sa supravegheze urmarirea penala, dispune de indata, prin ordonanta, declinarea de competenta si trimite cauza procurorului competent.

(3) Daca organul de cercetare penala constata ca nu este competent sa efectueze urmarirea penala, trimite de indata cauza procurorului care exercita supravegherea, in vederea sesizarii organului competent. Extinderea competentei teritoriale

Art. 59 - Extinderea competentei teritoriale

(1) Cand anumite acte de urmarire penala trebuie sa fie efectuate in afara razei teritoriale in care se face urmarirea, procurorul sau, dupa caz, organul de cercetare penala poate sa le efectueze ori poate dispune efectuarea lor prin comisie rogatorie sau prin delegare.

(2) In cuprinsul aceleiasi localitati, procurorul sau organul de cercetare penala, dupa caz, efectueaza toate actele de urmarire, chiar daca unele dintre acestea trebuie indeplinite in afara razei sale teritoriale.

Art. 60 - Cazurile urgente

Procurorul sau organul de cercetare penala, dupa caz, este obligat sa efectueze actele de urmarire penala care nu sufera amanare, chiar daca acestea privesc o cauza care nu este de competenta acestuia. Lucrarile efectuate in astfel de cazuri se trimit, de indata, procurorului competent.

Art. 61 - Actele incheiate de unele organe de constatare

(1) Ori de cate ori exista o suspiciune rezonabila cu privire la savarsirea unei infractiuni, sunt obligate sa intocmeasca un proces-verbal despre imprejurarile constatate:

a) organele inspectiilor de stat, ale altor organe de stat, cat si ale autoritatilor publice, institutiilor publice sau ale altor persoane juridice de drept public, pentru infractiunile care constituie incalcari ale dispozitiilor si obligatiilor a caror respectare o controleaza, potrivit legii;

b) organele de control si cele de conducere ale autoritatilor administratiei publice, ale altor autoritati publice, institutii publice sau ale altor persoane juridice de drept public, pentru infractiunile savarsite in legatura cu serviciul de catre cei aflati in subordinea ori sub controlul lor;

c) organele de ordine publica si siguranta nationala, pentru infractiunile constatate in timpul exercitarii atributiilor prevazute de lege.

(2) Organele prevazute la alin. (1) au obligatia sa ia masuri de conservare a locului savarsirii infractiunii si de ridicare sau conservare a mijloacelor materiale de proba. In cazul infractiunilor flagrante, aceleasi organe au dreptul de a face perchezitii corporale sau ale vehiculelor, de a-l prinde pe faptuitor si de a-l prezenta de indata organelor de urmarire penala.

(3) Cand faptuitorul sau persoanele prezente la locul constatarii au de facut obiectii ori precizari sau au de dat explicatii cu privire la cele consemnate in procesul-verbal, organul de constatare are obligatia de a le consemna in procesul-verbal.

(4) Actele incheiate impreuna cu mijloacele materiale de proba se inainteaza, de indata, organelor de urmarire penala. (5) Procesul-verbal incheiat in conformitate cu prevederile alin. (1) constituie act de sesizare a organelor de urmarire penala si nu poate fi supus controlului pe calea contenciosului administrativ.

Art. 62 - Actele incheiate de comandantii de nave si aeronave

(1) Comandantii de nave si aeronave sunt competenti sa faca perchezitii corporale sau ale vehiculelor si sa verifice lucrurile pe care faptuitorii le au cu sine sau le folosesc, pe timpul cat navele si aeronavele pe care le comanda se afla in afara porturilor sau aeroporturilor si pentru infractiunile savarsite pe aceste nave sau aeronave, avand totodata si obligatiile si drepturile prevazute la art. 61.

(2) Actele incheiate impreuna cu mijloacele materiale de proba se inainteaza organelor de urmarire penala, de indata ce nava sau aeronava ajunge in primul port sau aeroport romanesc.

(3) In cazul infractiunilor flagrante, comandantii de nave si aeronave au dreptul de a face perchezitii corporale sau ale vehiculelor, de a-l prinde pe faptuitor si de a-l prezenta organelor de urmarire penala.

(4) Procesul-verbal incheiat in conformitate cu prevederile alin. (1) constituie act de sesizare a organelor de urmarire penala si nu poate fi supus controlului pe calea contenciosului administrativ.

Art. 63 - Dispozitii comune

(1) Dispozitiile prevazute la art. 41-46 si 48 se aplica in mod corespunzator si in cursul urmaririi penale.

(2) Prevederile art. 44 alin. (2) nu se aplica in faza de urmarire penala.

(3) Urmarirea penala a infractiunilor savarsite in conditiile prevazute la art. 41 se efectueaza de catre organul de urmarire penala din circumscriptia instantei competente sa judece cauza, daca legea nu dispune altfel.

(4) Conflictul de competenta dintre 2 sau mai multi procurori se rezolva de catre procurorul ierarhic superior comun acestora. Cand conflictul se iveste intre doua sau mai multe organe de cercetare penala, competenta se stabileste de catre procurorul care exercita supravegherea activitatii de cercetare penala a acestor organe. In cazul in care procurorul nu exercita supravegherea activitatii tuturor organelor de cercetare penala intre care s-a ivit conflictul, competenta se stabileste de catre prim-procurorul parchetului in circumscriptia caruia se afla organele de cercetare penala.

SECTIUNEA a 6-a
Incompatibilitatea si stramutarea

Art. 64 - Incompatibilitatea judecatorului

(1) Judecatorul este incompatibil daca:

- a) a fost reprezentant sau avocat al unei parti ori al unui subiect procesual principal, chiar si in alta cauza;
- b) este ruda sau afin, pana la gradul al IV-lea inclusiv, ori se afla intr-o alta situatie dintre cele prevazute la art. 177 din Codul penal cu una dintre parti, cu un subiect procesual principal, cu avocatul ori cu reprezentantul acestora;
- c) a fost expert sau martor, in cauza;
- d) este tutore sau curator al unei parti sau al unui subiect procesual principal;
- e) a efectuat, in cauza, acte de urmarire penala sau a participat, in calitate de procuror, la orice procedura desfasurata in fata unui judecator sau a unei instante de judecata;
- f) exista o suspiciune rezonabila ca impartialitatea judecatorului este afectata.

*) Potrivit Deciziei nr. 1/2006 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 291 din 31 martie 2006, in aplicarea dispozitiilor art. 47 alin. 2 din Codul de procedura penala anterior [art. 64 alin. (1) lit f) din Codul de procedura penala actual], Inalta Curte de Casatie si Justitie a stabilit ca: "Schimbarea incadrarii juridice a faptei ce face obiectul actului de sesizare a instantei, prin incheiere pronuntata inainte de solutionarea cauzei, nu atrage incompatibilitatea judecatorului care a facut parte din completul de judecata." Avand in vedere ca art. 64 alin. (1) lit f) din Codul de procedura penala actual include situatia avuta in vedere de vechiul text si ca in considerentele deciziei Inalta Curte de Casatie si Justitie a argumentat aceasta interpretare prin dispozitiile art. 286 alin. (2) din Codul de procedura penala anterior, dispozitii care au corespondent art. 386 alin. (2) din Codul de procedura penala actual, interpretarea data in interesul legii isi mentine valabilitatea, fiind in continuare obligatorie pentru instante. *) Potrivit Deciziei nr. 17/2012 publicata in Monitorul Oficial nr. 820 din 06 decembrie 2012 Inalta Curte de Casatie si Justitie a admis recursul in interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie si, a stabilit ca:

Judecatorul care a solutionat cauza conform procedurii prevazute de art. 3201 din Codul de procedura penala anterior [art. 374-375, 377 din Codul de procedura penala actual] cu privire la unii dintre inculpati nu devine incompatibil sa judece actiunea penala si civila cu privire la ceilalti inculpati, in ipoteza in care trimiterea in judecata a tuturor inculpatilor s-a facut prin acelasi rechizitoriu, pentru infractiuni intre care exista stare de conexitate sau indivizibilitate. Judecatorul devine incompatibil doar daca in considerentele hotararii pronuntate conform art. 3201 din Codul de procedura penala anterior [art. 374-375, 377 din Codul de procedura penala actual] si-a exprimat parerea cu privire la solutia ce ar putea fi data in cauza disjuncta. Decizia isi mentine valabilitatea.

(2) Nu pot face parte din acelasi complet de judecata judecatorii care sunt soti, rude sau afini intre ei, pana la gradul al IV-lea inclusiv, ori se afla intr-o alta situatie dintre cele prevazute la art. 177 din Codul penal.

(3) Judecatorul care a participat la judecarea unei cauze nu mai poate participa la judecarea aceleiasi cauze intr-o cale de atac sau la rejudecarea cauzei dupa desfiintarea ori casarea hotararii.

(4) Judecatorul de drepturi si libertati nu poate participa, in aceeași cauza, la procedura de camera preliminara, la judecata in fond sau in caile de atac.

*) Potrivit Deciziei nr. 7/2007 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 732 din 30 octombrie 2007, Inalta Curte de Casatie si Justitie a admis recursul in interesul legii declarat de procurorul general si, in aplicarea dispozitiilor art. 48 alin. 1 lit. a) teza ultima din Codul de procedura penala anterior [art. 64 alin. (4) din Codul de procedura penala actual], a stabilit ca: Judecatorul care a participat la judecarea recursului impotriva incheierii prin care s-a dispus luarea ori prelungirea masurii arestarii preventive, in cursul urmaririi penale, nu devine incompatibil sa judece un nou recurs, avand ca obiect o alta incheiere, prin care s-a dispus in aceeași faza de urmarire penala cu privire la masura arestarii preventive in aceeași cauza. Dispozitiile art. 64 alin. (4) din Codul de procedura penala actual nu includ situatia de incompatibilitate prevazuta in decizie astfel ca interpretarea Inaltei Curti ramane valabila.

(5) Judecatorul care a participat la solutionarea plangerii impotriva solutiilor de neurmarire sau netrimite in judecata nu poate participa, in aceeași cauza, la judecata in fond sau in caile de atac.

(6) Judecatorul care s-a pronuntat cu privire la o masura supusa contestatiei nu poate participa la solutionarea contestatiei.

Art. 65 - Incompatibilitatea procurorului, a organului de cercetare penala, a magistratului-asistent si a grefierului

(1) Dispozitiile art. 64 alin. (1) lit. a) -d) si f) se aplica procurorului si organului de cercetare penala.

(2) Dispozitiile art. 64 alin. (1) se aplica magistratului-asistent si grefierului.

(3) Dispozitiile art. 64 alin. (2) se aplica procurorului si magistratului-asistent sau, dupa caz, grefierului, cand cauza de incompatibilitate exista intre ei sau intre vreunul dintre ei si judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau unul dintre membrii completului de judecata.

(4) Procurorul care a participat ca judecator intr-o cauza nu poate, in aceeași cauza, sa exercite functia de urmarire penala sau sa puna concluzii la judecarea acelei cauze in prima instanta si in caile de atac.

Art. 66 - Abtinerea

(1) Persoana incompatibila este obligata sa declare, dupa caz, presedintelui instantei, procurorului care supravegheaza urmarirea penala sau procurorului ierarhic superior ca se abtine de a participa la procesul penal, cu aratarea cazului de incompatibilitate si a temeiurilor de fapt care constituie motivul abtinerii.

(2) Declaratia de abtinere se face de indata ce persoana obligata la aceasta a luat cunostinta de existenta cazului de incompatibilitate.

Art. 67 - Recuzarea

(1) In cazul in care persoana incompatibila nu a facut declaratie de abtinere, partile, subiectii procesuali principali sau procurorul pot face cerere de recuzare, de indata ce au aflat despre existenta cazului de incompatibilitate.

(2) Cererea de recuzare se formuleaza doar impotriva persoanei din cadrul organului de cercetare penala, a procurorului sau a judecatorului care efectueaza activitati judiciare in cauza. Este inadmisibila recuzarea judecatorului sau a procurorului chemat sa decida asupra recuzarii.

(3) Dispozitiile alin. (2) se aplica in mod corespunzator in cazul recuzarii magistratului-asistent si grefierului.

(4) Cererea de recuzare se formuleaza oral sau in scris, cu aratarea, pentru fiecare persoana in parte, a cazului de incompatibilitate invocat si a temeiurilor de fapt cunoscute la momentul formularii cererii. Cererea de recuzare formulata oral se consemneaza intr-un proces-verbal sau, dupa caz, in incheierea de sedinta.

(5) Nerespectarea conditiilor prevazute la alin. (2) - (4) sau formularea unei cereri de recuzare impotriva aceleiasi persoane pentru acelasi caz de incompatibilitate cu aceleasi temeiuri de fapt invocate intr-o cerere anterioara de recuzare, care a fost respinsa, atrage inadmisibilitatea cererii de recuzare. Inadmisibilitatea se constata de procurorul sau de completul in fata caruia s-a formulat cererea de recuzare.

(6) Judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau completul in fata caruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecatorului recuzat, se pronunta asupra masurilor preventive.

Art. 68 - Procedura de solutionare a abtinerii sau recuzarii

(1) Abtinerea sau recuzarea judecatorului de drepturi si libertati si a judecatorului de camera preliminara se solutioneaza de un judecator de la aceeași instanta.

(2) Abtinerea sau recuzarea judecatorului care face parte din completul de judecata se solutioneaza de un alt complet de judecata.

(3) Abtinerea sau recuzarea magistratului-asistent se solutioneaza de completul de judecata.

(4) Abtinerea sau recuzarea grefierului se solutioneaza de judecatorul de drepturi si libertati, de judecatorul de camera preliminara sau, dupa caz, de completul de judecata.

(5) Solutionarea abtinerii sau recuzarii se face, in cel mult 24 de ore, in camera de consiliu. Daca apreciaza necesar pentru solutionarea cererii, judecatorul sau completul de judecata, dupa caz, poate efectua orice verificari si poate asculta procurorul, subiectii procesuali principali, partile si persoana care se abtine sau a carei recuzare se solicita.

(6) In caz de admitere a abtinerii sau a recuzarii, se va stabili in ce masura actele indeplinite ori masurile dispuse se mentin.

(7) Incheierea prin care se solutioneaza abtinerea ori recuzarea nu este supusa niciunei cai de atac.

(8) Cand pentru solutionarea abtinerii sau a recuzarii nu poate fi desemnat un judecator din cadrul aceleiasi instante sau, in cazul instantelor organizate pe sectii, din cadrul aceleiasi sectii si nici din cadrul unei sectii cu aceeași specializare, cererea se solutioneaza de un judecator de la instanta ierarhic superioara.

(9) La instantele care nu sunt organizate pe sectii, in cazul in care se admite abtinerea sau recuzarea si nu se poate desemna un judecator de la instanta competenta pentru solutionarea cauzei, judecatorul de la instanta ierarhic superioara desemneaza o alta instanta egala in grad cu instanta in fata careia s-a formulat declaratia de abtinere sau cererea de recuzare, din circumscriptia aceleiasi curti de apel sau din circumscriptia unei curti de apel invecinate.

(9¹) In cazul in care se admite abtinerea sau recuzarea, daca instanta competenta pentru solutionarea cauzei este organizata pe sectii si nu se poate desemna un judecator de la sectia corespunzatoare a acestei instante, solutionarea cauzei se realizeaza de o alta sectie a aceleiasi instante, care are aceeași specializare. Daca nu exista o sectie cu aceeași specializare, judecatorul de la instanta ierarhic superioara desemneaza o alta instanta egala in grad cu instanta in fata careia s-a formulat declaratia de abtinere sau cererea de recuzare, din circumscriptia aceleiasi curti de apel sau din circumscriptia unei curti de apel invecinate.

(10) Dispozitiile alin. (8) - (9¹) se aplica in mod corespunzator si in cazul solutionarii abtinerii sau recuzarii judecatorului care face parte din completul de judecata.

Art. 69 - Procedura de solutionare a abtinerii sau recuzarii persoanei care efectueaza urmarirea penala

- (1) Asupra abtinerii sau recuzarii persoanei care efectueaza urmarirea penala se pronunta procurorul care supravegheaza urmarirea penala.
- (2) Cererea de recuzare se adreseaza fie persoanei recuzate, fie procurorului. In cazul in care cererea este adresata persoanei care efectueaza urmarirea penala, aceasta este obligata sa o inainteze impreuna cu lamuririle necesare, in termen de 24 de ore, procurorului, fara a intrerupe cursul urmaririi penale.
- (3) Procurorul solutioneaza abtinerea sau recuzarea in cel mult 48 de ore, prin ordonanta care nu este supusa niciunei cai de atac.
- (4) In caz de admitere a abtinerii sau a recuzarii, se va stabili in ce masura actele indeplinite ori masurile dispuse se mentin.

Art. 70 - Procedura de solutionare a abtinerii sau recuzarii procurorului

Declarat partial neconstitucional la data de 26/10/2016 prin Decizia nr. 625/2016 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 69 si art. 70 din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 107 din 07/02/2017) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E:

2. Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de aceeasi autoare, in acelasi dosar, al aceleiasi instante, si constata ca solutia legislativa cuprinsa in dispozitiile art. 70 din Codul de procedura penala, care stabileste ca asupra cererii de recuzare a procurorului formulata in faza de judecata, in faza camerei preliminare sau in fata judecatorului de drepturi si libertati se pronunta procurorul ierarhic superior este neconstitucionala.

- (1) In tot cursul procesului penal, asupra abtinerii sau recuzarii procurorului se pronunta procurorul ierarhic superior.
- (2) Declaratia de abtinere sau cererea de recuzare se adreseaza, sub sanctiunea inadmisibilitatii, procurorului ierarhic superior. Inadmisibilitatea se constata de procurorul, judecatorul sau de completul in fata caruia s-a formulat cererea de recuzare.
- (3) Procurorul ierarhic superior solutioneaza cererea in 48 de ore.
- (4) Procurorul ierarhic superior se pronunta prin ordonanta care nu este supusa niciunei cai de atac.
- (5) Procurorul recuzat poate participa la solutionarea cererii privitoare la masura preventiva si poate efectua acte sau dispune orice masuri care justifica urgenta.
- (6) In caz de admitere a abtinerii sau a recuzarii, se va stabili in ce masura actele indeplinite ori masurile dispuse se mentin.

Art. 71 - Temeiul stramutarii

Inalta Curte de Casatie si Justitie stramuta judecarea unei cauze de la curtea de apel competenta la o alta curte de apel, iar curtea de apel stramuta judecarea unei cauze de la un tribunal sau, dupa caz, de la o judecatorie din circumscriptia sa la o alta instanta de acelasi grad din circumscriptia sa, atunci cand exista o suspiciune rezonabila ca impartialitatea judecatorilor instantei este afectata datorita imprejurarilor cauzei, calitatii partilor ori atunci cand exista pericol de tulburare a ordinii publice. Stramutarea judecarii unei cauze de la o instanta militara competenta la o alta instanta militara de acelasi grad se dispune de curtea militara de apel, prevederile prezentei sectiuni privind stramutarea judecarii cauzei de catre curtea de apel competenta fiind aplicabile.

Art. 72 - Cererea de stramutare si efectele acesteia

- (1) Stramutarea poate fi ceruta de parti, de persoana vatamata sau de procuror.
- (2) Cererea se depune la instanta de unde se solicita stramutarea si trebuie sa cuprinda indicarea temeiului de stramutare, precum si motivarea in fapt si in drept.
- (3) La cerere se anexeaza in scrisurile pe care aceasta se intemeiaza.
- (4) In cerere se face mentiune daca inculpatul este supus unei masuri preventive.
- (5) Cererea se inainteaza de indata Inaltei Curti de Casatie si Justitie sau curtii de apel competente impreuna cu in scrisurile anexate.
- (6) Inalta Curte de Casatie si Justitie sau curtea de apel competenta poate solicita informatii de la presedintele instantei de unde se solicita stramutarea sau de la presedintele instantei ierarhic superioare celei la care se afla cauza a carei stramutare se cere, comunicandu-i totodata termenul fixat pentru judecarea cererii de stramutare. Cand Inalta Curte de Casatie si Justitie este instanta ierarhic superioara, informatiile se cer presedintelui curtii de apel la care se afla cauza a carei stramutare se cere. Cand curtea de apel competenta este instanta ierarhic superioara, informatiile se cer presedintelui tribunalului la care se afla cauza a carei stramutare se cere.
- (7) In cazul respingerii cererii de stramutare, in aceeasi cauza nu mai poate fi formulata o noua cerere pentru aceleasi motive.

(8) Introducerea unei cereri de stramutare nu suspenda judecarea cauzei.

Art. 73 - Procedura de solutionare a cererii de stramutare

(1) Solutionarea cererii de stramutare se face in sedinta publica, cu participarea procurorului, in cel mult 30 de zile de la data inregistrarii cererii.

(2) Presedintele instantei ierarhic superioare celei la care se afla cauza ia masuri pentru incunostintarea partilor despre introducerea cererii de stramutare, despre termenul fixat pentru solutionarea acesteia, cu mentiunea ca partile pot trimite memorii si se pot prezenta la termenul fixat pentru solutionarea cererii.

(3) In informatiile trimise Inaltei Curti de Casatie si Justitie sau curtii de apel se face mentiune expresa despre efectuarea incunostintarilor, atasandu-se si dovezile de comunicare a acestora.

(4) Neprezentarea partilor nu impiedica solutionarea cererii. In cazul in care inculpatul se afla in stare de arest preventiv sau arest la domiciliu, Inalta Curte de Casatie si Justitie sau curtea de apel competenta poate dispune aducerea acestuia la judecarea stramutarii, daca apreciaza ca prezenta sa este necesara pentru solutionarea cererii.

(5) Inalta Curte de Casatie si Justitie sau curtea de apel competenta acorda cuvantul partii care a formulat cererea de stramutare, celorlalte parti prezente, precum si procurorului. Daca procurorul a formulat cererea, acestuia i se acorda primul cuvantul.

Art. 74 - Solutionarea cererii

(1) Inalta Curte de Casatie si Justitie sau curtea de apel competenta solutioneaza cererea de stramutare prin sentinta. (2) In cazul in care gaseste cererea intemeiata, Inalta Curte de Casatie si Justitie dispune stramutarea judecarii cauzei la o curte de apel invecinata curtii de la care se solicita stramutarea, iar curtea de apel dispune stramutarea judecarii cauzei la una dintre instantele de acelasi grad cu instanta de la care se solicita stramutarea din circumscriptia sa.

(3) Inalta Curte de Casatie si Justitie sau curtea de apel competenta hotaraste in ce masura se mentin actele indeplinite in fata instantei de la care s-a stramutat cauza.

(4) Instanta de la care a fost stramutata cauza, precum si instanta la care s-a stramutat cauza vor fi instiintate de indata despre admiterea cererii de stramutare.

(5) Daca instanta de la care a fost stramutata cauza a procedat intre timp la judecarea cauzei, hotararea pronuntata este desfiintata prin efectul admiterii cererii de stramutare.

(6) Sentinta prevazuta la alin. (1) nu este supusa niciunei cai de atac.

Art. 75 - Alte dispozitii

(1) Dupa stramutarea cauzei, contestatiile si celelalte cai de atac se judeca de instantele corespunzatoare din circumscriptia instantei la care s-a stramutat cauza.

(2) Prevederile art. 71-74 se aplica in mod corespunzator si in procedura de camera preliminara.

(3) Cand stramutarea se dispune in cursul procedurii de camera preliminara, judecarea cauzei se efectueaza de catre instanta la care s-a stramutat cauza, iar procurorul caruia i-a fost restituit dosarul, daca dispune din nou trimiterea in judecata, va sesiza tot instanta la care s-a stramutat cauza, cu exceptia situatiei in care aceasta nu mai este competenta. (4) In cazul in care se dispune stramutarea judecarii caii de atac a apelului, rejudecarea cauzei, in caz de desfiintare a sentintei cu trimitere spre rejudecare, se va efectua de catre instanta corespunzatoare in grad celei care a solutionat fondul din circumscriptia celei la care s-a stramutat cauza, indicata prin decizia de desfiintare.

Art. 76 - Desemnarea altei instante pentru judecarea cauzei

(1) Procurorul care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala poate cere Inaltei Curti de Casatie si Justitie sa desemneze o alta curte de apel decat cea careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta, care sa fie sesizata in cazul in care se va emite rechizitoriul.

(2) Procurorul care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala poate cere curtii de apel competente sa desemneze un alt tribunal sau, dupa caz, o alta judecatorie decat cea careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta, care sa fie sesizate in cazul in care se va emite rechizitoriul.

(3) Dispozitiile art. 71 se aplica in mod corespunzator.

(4) Inalta Curte de Casatie si Justitie sau curtea de apel competenta solutioneaza cererea in camera de consiliu, in termen de 15 zile.

(5) Inalta Curte de Casatie si Justitie sau curtea de apel competenta dispune, prin incheiere motivata, fie respingerea cererii, fie admiterea cererii si desemnarea unei instante egale in grad cu cea careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta, care sa fie sesizata in cazul in care se va emite rechizitoriul.

(6) Incheierea prin care Inalta Curte de Casatie si Justitie sau curtea de apel competenta solutioneaza cererea nu este supusa niciunei cai de atac.

(7) In cazul respingerii cererii de desemnare a altei instante pentru judecarea cauzei formulate, in aceeasi cauza nu mai poate fi formulata o noua cerere pentru aceleasi motive.

CAPITOLUL III

Subiectii procesuali principali si drepturile acestora

Art. 77 - Suspectul

Persoana cu privire la care, din datele si probele existente in cauza, rezulta banuiala rezonabila ca a savarsit o fapta prevazuta de legea penala se numeste suspect.

Art. 78 - Drepturile suspectului

Suspectul are drepturile prevazute de lege pentru inculpat, daca legea nu prevede altfel.

Art. 79 - Persoana vatamata

Persoana care a suferit o vatamare fizica, materiala sau morala prin fapta penala se numeste persoana vatamata.

Art. 80 - Desemnarea unui reprezentant al persoanelor vatamate

(1) In situatia in care in cauza exista un numar mare de persoane vatamate care nu au interese contrarii, acestea pot desemna o persoana care sa le reprezinte interesele in cadrul procesului penal. In cazul in care persoanele vatamate nu si-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfasurare a procesului penal, procurorul sau instanta de judecata poate desemna, prin ordonanta, respectiv prin incheiere motivata, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele. Incheierea sau ordonanta va fi comunicata persoanelor vatamate, care trebuie sa incunostinteze, in termen de 3 zile de la primirea comunicarii, procurorul sau instanta in cazul in care refuza sa fie reprezentati prin avocatul desemnat din oficiu. Toate actele de procedura comunicate reprezentantului sau de care reprezentantul a luat cunostinta sunt prezumate a fi cunoscute de catre persoanele reprezentate.

(2) Reprezentantul persoanelor vatamate exercita toate drepturile recunoscute de lege acestora.

Art. 81 - Drepturile persoanei vatamate

In cadrul procesului penal, persoana vatamata are urmatoarele drepturi:

- a) dreptul de a fi informata cu privire la drepturile sale;
- b) dreptul de a propune administrarea de probe de catre organele judiciare, de a ridica exceptii si de a pune concluzii;
- c) dreptul de a formula orice alte cereri ce tin de solutionarea laturii penale a cauzei;
- d) dreptul de a fi informata, intr-un termen rezonabil, cu privire la stadiul urmaririi penale, la cererea sa expresa, cu conditia de a indica o adresa pe teritoriul Romaniei, o adresa de posta electronica sau mesagerie electronica, la care aceste informatii sa ii fie comunicate;
- e) dreptul de a consulta dosarul, in conditiile legii;
- f) dreptul de a fi ascultata;
- g) dreptul de a adresa intrebari inculpatului, martorilor si expertilor;
- g¹) dreptul de a beneficia in mod gratuit de un interpret atunci cand nu intelege, nu se exprima bine sau nu poate comunica in limba romana. In cazurile urgente se pot folosi mijloace tehnice de comunicare, daca se apreciaza ca acest lucru este necesar si ca nu impiedica exercitarea drepturilor persoanei vatamate;
- g²) dreptul de a i se comunica traducerea intr-o limba pe care o intelege a oricarei solutii de netrimiteri in judecata, atunci cand nu intelege limba romana;
- h) dreptul de a fi asistata de avocat sau reprezentata;
- i) dreptul de a apela la un mediator, in cazurile permise de lege;
- j) alte drepturi prevazute de lege.

(2) Persoana care a suferit o vatamare fizica, materiala sau morala printr-o fapta penala pentru care actiunea penala se pune in miscare din oficiu si care nu doreste sa participe la procesul penal trebuie sa instiinteze despre aceasta organul judiciar, care, daca apreciaza necesar, o va putea audia in calitate de martor.

CAPITOLUL IV

Inculpatul si drepturile acestuia

Art. 82 - Inculpatul

Persoana impotriva careia s-a pus in miscare actiunea penala devine parte in procesul penal si se numeste inculpat.

Art. 83 - Drepturile inculpatului In cursul procesului penal, inculpatul are urmatoarele drepturi:

- a) dreptul de a nu da nicio declaratie pe parcursul procesului penal, atragandu-i-se atentie ca daca refuza sa dea declaratii nu va suferi nicio consecinta defavorabila, iar daca va da declaratii acestea vor putea fi folosite ca mijloace de proba impotriva sa;
- a1) dreptul de a fi informat cu privire la fapta pentru care este cercetat si incadrarea juridica a acesteia;
- b) dreptul de a consulta dosarul, in conditiile legii;
- c) dreptul de a avea un avocat ales, iar daca nu isi desemneaza unul, in cazurile de asistenta obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu;
- d) dreptul de a propune administrarea de probe in conditiile prevazute de lege, de a ridica exceptii si de a pune concluzii;
- e) dreptul de a formula orice alte cereri ce tin de solutionarea laturii penale si civile a cauzei;
- f) dreptul de a beneficia in mod gratuit de un interpret atunci cand nu intelege, nu se exprima bine sau nu poate comunica in limba romana;
- g) dreptul de a apela la un mediator, in cazurile permise de lege;
- g¹) dreptul de a fi informat cu privire la drepturile sale;
- h) alte drepturi prevazute de lege.

CAPITOLUL V

Partea civila si drepturile acesteia

Art. 84 - Partea civila

- (1) Persoana vatamata care exercita actiunea civila in cadrul procesului penal este parte in procesul penal si se numeste parte civila.
- (2) Au calitatea de parte civila si succesorii persoanei prejudiciate, daca exercita actiunea civila in cadrul procesului penal.

Art. 85 - Drepturile partii civile

- (1) In cursul procesului penal, partea civila are drepturile prevazute la art. 81.
- (2) Calitatea de parte civila a persoanei care a suferit o vatamare prin infractiune nu inlatura dreptul acestei persoane de a participa in calitate de persoana vatamata in aceeasi cauza.
- (3) Dispozitiile art. 80 se aplica in mod corespunzator in cazul in care exista un numar foarte mare de parti civile.

CAPITOLUL VI

Partea responsabila civilmente si drepturile acesteia

Art. 86 - Partea responsabila civilmente

Persoana care, potrivit legii civile, are obligatia legala sau conventionala de a repara in intregime sau in parte, singura sau in solidar, prejudiciul cauzat prin infractiune si care este chemata sa raspunda in proces este parte in procesul penal si se numeste parte responsabila civilmente.

Art. 87 - Drepturile partii responsabile civilmente

- (1) In cursul procesului penal, partea responsabila civilmente are drepturile prevazute la art. 81.
- (2) Drepturile partii responsabile civilmente se exercita in limitele si in scopul solutionarii actiunii civile.

CAPITOLUL VII

Avocatul. Asistenta juridica si reprezentarea

*) Potrivit Deciziei nr. 27/2007, publicata in Monitorul Oficial nr. 772 din 14 noiembrie 2007, Inalta Curte de Casatie si din Justitie a admis recursul in interesul legii declarat de procurorul general si a stabilit ca asistenta juridica acordata in procesul penal unui inculpat sau invinuit de o persoana care nu a dobandit calitatea de avocat in conditiile Legii nr. 51/1995, modificata si completata prin Legea nr. 255/2004, echivaleaza cu lipsa de aparare a acestuia.

Prin Legea nr. 51/1991 cu modificarile si completarile ulterioare s-au instituit reguli stricte privind exercitarea profesiei de avocat iar dispozitiile legale actuale [art. 88-96 din Codul de procedura penala actual] nu au suferit modificari esentiale fata de dispozitiile prevazute in Codul de procedura penala anterior [art. 171-172 C.P.P. anterior] de natura sa afecteze aplicabilitatea acestei decizii, astfel ca interpretarea data de Inalta Curte de Casatie si Justitie isi pastreaza obligativitatea pentru instante.

Art. 88 - Avocatul

- (1) Avocatul asista sau reprezinta, in procesul penal, partile ori subiectii procesuali principali, in conditiile legii.
- (2) Nu poate fi avocat al unei parti sau al unui subiect procesual principal:
  - a) sotul ori ruda pana la gradul al IV-lea cu procurorul sau cu judecatorul;
  - b) martorul citat in cauza;
  - c) cel care a participat in aceeasi cauza in calitate de judecator sau de procuror;
  - d) o alta parte sau un alt subiect procesual.
- (3) Avocatul ales sau desemnat din oficiu este obligat sa asigure asistenta juridica a partilor ori a subiectilor procesuali principali.
- (4) Partile sau subiectii procesuali principali cu interese contrare nu pot fi asistati sau reprezentati de acelasi avocat.

Art. 89 - Asistenta juridica a suspectului sau a inculpatului

- (1) Suspectul sau inculpatul are dreptul sa fie asistat de unul ori de mai multi avocati in tot cursul urmaririi penale, al procedurii de camera preliminara si al judecatii, iar organele judiciare sunt obligate sa ii aduca la cunostinta acest drept. Asistenta juridica este asigurata atunci cand cel putin unul dintre avocati este prezent.
- (2) Persoana retinuta sau arestata are dreptul sa ia contact cu avocatul, asigurandu-i-se confidentialitatea comunicarii, cu respectarea masurilor necesare de supraveghere vizuala, de paza si securitate, fara sa fie interceptata sau inregistrata convorbirea dintre ei. Probele obtinute cu incalcarea prezentului alineat se exclud.

Art. 90 - Asistenta juridica obligatorie a suspectului sau a inculpatului

Asistenta juridica este obligatorie:

- a) cand suspectul sau inculpatul este minor, internat intr-un centru de detentie ori intr-un centru educativ, cand este retinut sau arestat, chiar in alta cauza, cand fata de acesta a fost dispusa masura de siguranta a internarii medicale, chiar in alta cauza, precum si in alte cazuri prevazute de lege;
- b) in cazul in care organul judiciar apreciaza ca suspectul ori inculpatul nu si-ar putea face singur apararea;
- c) in cursul procedurii in camera preliminara si in cursul judecatii in cauzele in care legea prevede pentru infractiunea savarsita pedeapsa detentiunii pe viata sau pedeapsa inchisorii mai mare de 5 ani.

Art. 91 - Avocatul din oficiu

- (1) In cazurile prevazute in art. 90, daca suspectul sau inculpatul nu si-a ales un avocat, organul judiciar ia masuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu.
- (2) In tot cursul procesului penal, cand asistenta juridica este obligatorie, daca avocatul ales lipseste nejustificat, nu asigura substituirea sau refuza nejustificat sa exercite apararea, desi a fost asigurata exercitarea tuturor drepturilor procesuale, organul judiciar ia masuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu care sa il inlocuiasca, acordandu-i acestuia un termen rezonabil si inlesnirile necesare pentru pregatirea unei aparari efective, facandu-se mentiune despre aceasta intr-un proces-verbal ori, dupa caz, in incheierea de sedinta. In cursul judecatii, cand asistenta juridica este obligatorie, daca avocatul ales lipseste nejustificat la termenul de judecata, nu asigura substituirea sau refuza sa efectueze apararea, desi a fost asigurata exercitarea tuturor drepturilor procesuale, instanta ia masuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu care sa il inlocuiasca, acordandu-i un termen de minimum 3 zile pentru pregatirea apararii.
- (3) Avocatul din oficiu desemnat este obligat sa se prezinte ori de cate ori este solicitat de organul judiciar, asigurand o aparare concreta si efectiva in cauza.
- (4) Delegatia aparatorului din oficiu inceteaza la prezentarea aparatorului ales.
- (5) Daca la judecarea cauzei avocatul lipseste si nu poate fi inlocuit in conditiile alin. (2), cauza se amana.

Art. 92 - Drepturile avocatului suspectului si inculpatului

- (1) In cursul urmaririi penale, avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul sa asiste la efectuarea oricarui act de urmarire penala, cu exceptia:
  - a) situatiei in care se utilizeaza metodele speciale de supraveghere ori cercetare, prevazute in cap. IV din titlul IV;
  - b) perchezitiei corporale sau a vehiculelor in cazul infractiunilor flagrante.
- (2) Avocatul suspectului sau inculpatului poate solicita sa fie incunostintat de data si ora efectuarii actului de urmarire penala ori a audierii realizate de judecatorul de drepturi si libertati. Incunostintarea se face prin notificare telefonica, fax, e-mail sau prin alte asemenea mijloace, incheindu-se in acest sens un procesverbal.
- (3) Lipsa avocatului nu impiedica efectuarea actului de urmarire penala sau a audierii, daca exista dovada ca acesta a fost incunostintat in conditiile alin. (2).
- (4) Avocatul suspectului sau inculpatului are de asemenea dreptul sa participe la audierea oricarei persoane de catre judecatorul de drepturi si libertati, sa formuleze plangeri, cereri si memorii.
- (5) In cazul efectuarii perchezitiei domiciliare, incunostintarea prevazuta la alin. (2) se poate face si dupa prezentarea organului de urmarire penala la domiciliul persoanei ce urmeaza sa fie perchezitionata.

(6) In cazul in care avocatul suspectului sau al inculpatului este prezent la efectuarea unui act de urmarire penala, se face mentiune despre aceasta si despre eventualele obiectiuni formulate, iar actul este semnat si de avocat.

(7) In cursul procedurii de camera preliminara si in cursul judecatii, avocatul are dreptul sa consulte actele dosarului, sa il asiste pe inculpat, sa exercite drepturile procesuale ale acestuia, sa formuleze plangeri, cereri, memorii, exceptii si obiectiuni.

(8) Avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul sa beneficieze de timpul si inlesnirile necesare pentru pregatirea si realizarea unei aparari efective.

Art. 93 - Asistenta juridica a persoanei vatamate, a partii civile si a partii responsabile civilmente

(1) In cursul urmaririi penale, avocatul persoanei vatamate, al partii civile sau al partii responsabile civilmente are dreptul sa fie incunostintat in conditiile art. 92 alin. (2), sa asiste la efectuarea oricarui act de urmarire penala in conditiile art. 92, dreptul de a consulta actele dosarului si de a formula cereri si a depune memorii. Dispozitiile art. 89 alin. (1) se aplica in mod corespunzator.

(2) Avocatul persoanei vatamate, al partii civile sau al partii responsabile civilmente are dreptul prevazut la art. 92 alin. (8).

(3) In cursul judecatii, avocatul persoanei vatamate, al partii civile sau al partii responsabile civilmente exercita drepturile persoanei asistate, cu exceptia celor pe care aceasta le exercita personal, si dreptul de a consulta actele dosarului.

(4) Asistenta juridica este obligatorie cand persoana vatamata sau partea civila este o persoana lipsita de capacitate de exercitiu ori cu capacitate de exercitiu restransa.

(5) Cand organul judiciar apreciaza ca din anumite motive persoana vatamata, partea civila sau partea responsabila civilmente nu si-ar putea face singura apararea, dispune luarea masurilor pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

Art. 94 - Consultarea dosarului

(1) Avocatul partilor si al subiectilor procesuali principali are dreptul de a solicita consultarea dosarului pe tot parcursul procesului penal. Acest drept nu poate fi exercitat, nici restrans in mod abuziv.

(2) Consultarea dosarului presupune dreptul de a studia actele acestuia, dreptul de a nota date sau informatii din dosar, precum si de a obtine fotocopii pe cheltuiala clientului.

(3) In cursul urmaririi penale, procurorul stabileste data si durata consultarii intr-un termen rezonabil. Acest drept poate fi delegat organului de cercetare penala.

(4) In cursul urmaririi penale, procurorul poate restrictiona motivat consultarea dosarului, daca prin aceasta s-ar putea aduce atingere bunei desfasurari a urmaririi penale. Dupa punerea in miscare a actiunii penale, restrictionarea se poate dispune pentru cel mult 10 zile.

(5) In cursul urmaririi penale, avocatul are obligatia de a pastra confidentialitatea sau secretul datelor si actelor de care a luat cunostinta cu ocazia consultarii dosarului.

(6) In toate cazurile, avocatului nu ii poate fi restrictionat dreptul de a consulta declaratiile partii sau ale subiectului procesual principal pe care il reprezinta.

(7) In vederea pregatirii apararii, avocatul inculpatului are dreptul de a lua cunostinta de intreg materialul dosarului de urmarire penala in procedurile desfasurate in fata judecatorului de drepturi si libertati privind masurile privative sau restrictive de drepturi, la care avocatul participa.

(8) Dispozitiile prezentului articol se aplica in mod corespunzator cu privire la dreptul partilor si al subiectilor procesuali principali de a consulta dosarul.

Art. 95 - Dreptul de a formula plangere

(1) Avocatul are dreptul de a formula plangere, potrivit art. 336-339.

(2) In situatiile prevazute la art. 89 alin. (2), art. 92 alin. (2) si art. 94, procurorul ierarhic superior este obligat sa rezolve plangerea si sa comunice solutia, precum si motivarea acesteia, in cel mult 48 de ore.

Art. 96 - Reprezentarea In cursul procesului penal, suspectul, inculpatul, celelalte parti, precum si persoana vatamata pot fi reprezentati, cu exceptia cazurilor in care prezenta acestora este obligatorie sau este apreciata ca fiind necesara de procuror, judecator sau instanta de judecata, dupa caz.

Probele, mijloacele de proba si procedeele probatorii

CAPITOLUL I
Reguli generale

Art. 97 - Proba si mijloacele de proba

(1) Constituie proba orice element de fapt care serveste la constatarea existentei sau inexistentei unei infractiuni, la identificarea persoanei care a savarsit-o si la cunoasterea imprejurarilor necesare pentru justa solutionare a cauzei si care contribuie la aflarea adevarului in procesul penal.

(2) Proba se obtine in procesul penal prin urmatoarele mijloace:

- a) declaratiile suspectului sau ale inculpatului;
- b) declaratiile persoanei vatamate;
- c) declaratiile partii civile sau ale partii responsabile civilmente;
- d) declaratiile martorilor;
- e) inscrisuri, rapoarte de expertiza sau constatare, procese-verbale, fotografii, mijloace materiale de proba;
- f) orice alt mijloc de proba care nu este interzis prin lege.

(3) Procedeele probatorii sunt modalitatile legale de obtinere a mijlocului de proba.

Art. 98 - Obiectul probatiunii

Constituie obiect al probei:

- a) existenta infractiunii si savarsirea ei de catre inculpat;
- b) faptele privitoare la raspunderea civila, atunci cand exista parte civila;
- c) faptele si imprejurarile de fapt de care depinde aplicarea legii;
- d) orice imprejurare necesara pentru justa solutionare a cauzei.

Art. 99 - Sarcina probei

(1) In actiunea penala sarcina probei apartine in principal procurorului, iar in actiunea civila, partii civile ori, dupa caz, procurorului care exercita actiunea civila in cazul in care persoana vatamata este lipsita de capacitate de exercitiu sau are capacitate de exercitiu restransa.

(2) Suspectul sau inculpatul beneficiaza de prezumtia de nevinovatie, nefiind obligat sa isi dovedeasca nevinovatia, si are dreptul de a nu contribui la propria acuzare.

(3) In procesul penal, persoana vatamata, suspectul si partile au dreptul de a propune organelor judiciare administrarea de probe.

Art. 100 - Administrarea probelor

(1) In cursul urmaririi penale, organul de urmarire penala strange si administreaza probe atat in favoarea, cat si in defavoarea suspectului sau a inculpatului, din oficiu ori la cerere.

(2) In cursul judecatii, instanta administreaza probe la cererea procurorului, a persoanei vatamate sau a partilor si, in mod subsidiar, din oficiu, atunci cand considera necesar pentru formarea convingerii sale.

(3) Cererea privitoare la administrarea unor probe formulata in cursul urmaririi penale sau in cursul judecatii se admite ori se respinge, motivat, de catre organele judiciare.

(4) Organele judiciare pot respinge o cerere privitoare la administrarea unor probe atunci cand:

- a) proba nu este relevanta in raport cu obiectul probatiunii din cauza;
- b) se apreciaza ca pentru dovedirea elementului de fapt care constituie obiectul probei au fost administrate suficiente mijloace de proba;
- c) proba nu este necesara, intrucat faptul este notoriu;
- d) proba este imposibil de obtinut;
- e) cererea a fost formulata de o persoana neindreptatita;
- f) administrarea probei este contrara legii.

Art. 101 - Principiul loialitatii administrarii probelor

(1) Este oprit a se intrebuinta violente, amenintari ori alte mijloace de constrangere, precum si promisiuni sau indemnuri in scopul de a se obtine probe.

(2) Nu pot fi folosite metode sau tehnici de ascultare care afecteaza capacitatea persoanei de a-si aminti si de a relate in mod constient si voluntar faptele care constituie obiectul probei. Interdictia se aplica chiar daca persoana ascultata isi da consimtamantul la utilizarea unei asemenea metode sau tehnici de ascultare.

(3) Este interzis organelor judiciare penale sau altor persoane care actioneaza pentru acestea sa provoace o persoana sa savarseasca ori sa continue savarsirea unei fapte penale, in scopul obtinerii unei probe.

Art. 102 - Excluderea probelor obtinute in mod nelegal

(1) Probele obtinute prin tortura, precum si probele derivate din acestea nu pot fi folosite in cadrul procesului penal.

(2) Probele obtinute in mod nelegal nu pot fi folosite in procesul penal.

(3) Nulitatea actului prin care s-a dispus sau autorizat administrarea unei probe ori prin care aceasta a fost administrata determina excluderea probei.

Declarat partial neconstitucional la data de 18/01/2018 prin Decizia nr. 22/2018 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 102 alin. (3), art. 345 alin. (3) si art. 346 alin. (4) din [Codul de procedura penala](#) (M.Of. partea I nr. 177 din 26/02/2018) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: 1. Admite exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 102 alin. (3) din Codul de procedura penala, exceptie ridicata de Ionut Damian si Costel Simion in Dosarul nr. 11.523/63/2015 al Tribunalului Dolj Sectia penala si pentru cauze cu minori si constata ca acestea sunt constitutionale in masura in care prin sintagma "excluderea probei", din cuprinsul lor, se intelege si eliminarea mijloacelor de proba din dosarul cauzei.

(4) Probele derivate se exclud daca au fost obtinute in mod direct din probele obtinute in mod nelegal si nu puteau fi obtinute in alt mod.

~~(5) Probele derivate din probele prevazute la alin. (2) nu se exclud daca probele obtinute in mod nelegal sunt folosite in conditiile alin. (3).~~

Art. 103 - Aprecierea probelor

(1) Probele nu au o valoare dinainte stabilita prin lege si sunt supuse liberei aprecieri a organelor judiciare in urma evaluarii tuturor probelor administrate in cauza.

(2) In luarea deciziei asupra existentei infractiunii si a vinovatiei inculpatului instanta hotaraste motivat, cu trimitere la toate probele evaluate. Condamnarea se dispune doar atunci cand instanta are convingerea ca acuzația a fost dovedita dincolo de orice indoiala rezonabila.

(3) Hotararea de condamnare, de renuntare la aplicarea pedepsei sau de amanare a aplicarii pedepsei nu se poate intemeia in masura determinanta pe declaratiile investigatorului, ale colaboratorilor ori ale martorilor protejati.

CAPITOLUL II

Audierea persoanelor

SECTIUNEA 1

Reguli generale in materia audierii persoanelor

Art. 104 - Persoanele audiate in cursul procesului penal In cursul procesului penal, in conditiile prevazute de lege, pot fi audiate urmatoarele persoane: suspectul, inculpatul, persoana vatamata, partea civila, partea responsabila civilmente, martorii si expertii.

Art. 105 - Audierea prin interpret

(1) Ori de cate ori persoana audiata nu intelege, nu vorbeste sau nu se exprima bine in limba romana, audierea se face prin interpret. Interpretul poate fi desemnat de organele judiciare sau ales de parti ori persoana vatamata, dintre interpretii autorizati, potrivit legii.

(2) In mod exceptional, in situatia in care se impune luarea urgenta a unei masuri procesuale sau daca nu se poate asigura un interpret autorizat, audierea poate avea loc in prezenta oricarei persoane care poate comunica cu cel ascultat, organul judiciar avand insa obligatia de a relua audierea prin interpret imediat ce aceasta este posibila.

(3) Daca persoana audiata este surda, muta sau surdo-muta, audierea se face cu participarea unei persoane care are capacitatea de a comunica prin limbajul special. In aceasta situatie comunicarea se poate face si in scris.

(4) In cazuri exceptionale, daca nu este prezenta o persoana autorizata care poate comunica prin limbajul special, iar comunicarea nu se poate realiza in scris, audierea persoanelor prevazute la alin. (3) se va face cu ajutorul oricarei persoane care are aptitudini de comunicare, dispozitiile alin. (2) aplicandu-se in mod corespunzator.

Art. 106 - Reguli speciale privind ascultarea

(1) Daca, in timpul audierii unei persoane, aceasta prezinta semne vizibile de oboseala excesiva sau simptomele unei boli care ii afecteaza capacitatea fizica ori psihica de a participa la ascultare, organul judiciar dispune intreruperea ascultarii si, daca este cazul, ia masuri pentru ca persoana sa fie consultata de un medic.

(2) Persoana aflata in detentie poate fi audiata la locul de detinere prin videoconferinta, in cazuri exceptionale si daca organul judiciar apreciaza ca aceasta nu aduce atingere buneii desfasurari a procesului ori drepturilor si intereselor partilor.

(3) In cazul prevazut la alin. (2), daca persoana audiata se afla in vreuna dintre situatiile prevazute la art. 90, ascultarea nu poate avea loc decat in prezenta avocatului la locul de detinere.

SECTIUNEA a 2-a

Audierea suspectului sau a inculpatului

Art. 107 - Intrebarile privind persoana suspectului sau a inculpatului

(1) La inceputul primei audieri, organul judiciar adreseaza intrebari suspectului sau inculpatului cu privire la nume, prenume, porecla, data si locul nasterii, codul numeric personal, numele si prenumele parintilor, cetatenia, starea civila, situatia militara, studiile, profesia ori ocupatia, locul de munca, domiciliul si adresa unde locuieste efectiv si adresa la care doreste sa ii fie comunicate actele de procedura, antecedentele penale sau daca impotriva sa se desfasoara un alt proces penal, daca solicita un interpret in cazul in care nu vorbeste sau nu intelege limba romana ori nu se poate exprima, precum si cu privire la orice alte date pentru stabilirea situatiei sale personale.

(2) Intrebarile prevazute la alin. (1) se repeta la audierile ulterioare doar atunci cand organul judiciar considera necesar.

Art. 108 - Comunicarea drepturilor si a obligatiilor

(1) Organul judiciar comunica suspectului sau inculpatului calitatea in care este audiat, fapta prevazuta de legea penala pentru savarsirea careia este suspectat sau pentru care a fost pusa in miscare actiunea penala si incadrarea juridica a acesteia.

(2) Suspectului sau inculpatului i se aduc la cunostinta drepturile prevazute la art. 83, precum si urmatoarele obligatii: a) obligatia de a se prezenta la chemarile organelor judiciare, atragandu-i-se atentia ca, in cazul neindeplinirii acestei obligatii, se poate emite mandat de aducere impotriva sa, iar in cazul sustragerii, judecatorul poate dispune arestarea sa preventiva;

b) obligatia de a comunica in scris, in termen de 3 zile, orice schimbare a adresei, atragandu-i-se atentia ca, in cazul neindeplinirii acestei obligatii, citatiile si orice alte acte comunicate la prima adresa raman valabile si se considera ca le-a luat la cunostinta.

(3) In cursul urmaririi penale, inainte de prima audiere a suspectului sau inculpatului, i se aduc la cunostinta drepturile si obligatiile prevazute la alin. (2). Aceste drepturi si obligatii i se comunica si in scris, sub semnatura, iar in cazul in care nu poate ori refuza sa semneze, se va incheia un proces-verbal.

(4) Organul judiciar trebuie sa aduca la cunostinta inculpatului posibilitatea incheierii, in cursul urmaririi penale, a unui acord, ca urmare a recunoasterii vinovatiei, iar in cursul judecatii posibilitatea de a beneficia de reducerea pedepsei prevazute de lege, ca urmare a recunoasterii invinuirii.

Art. 109 - Modul de ascultare

(1) Dupa indeplinirea dispozitiilor art. 107 si 108, suspectul sau inculpatul este lasat sa declare tot ceea ce doreste referitor la fapta prevazuta de legea penala care i-a fost comunicata, dupa care i se pot pune intrebari.

(2) Suspectul sau inculpatul are dreptul sa se consulte cu avocatul atat inainte, cat si in cursul audierii, iar organul judiciar, cand considera necesar, poate permite acestuia sa utilizeze insemnari si notite proprii.

(3) In cursul audierii, suspectul sau inculpatul isi poate exercita dreptul la tacere cu privire la oricare dintre faptele ori imprejurarile despre care este intrebata.

Art. 110 - Consemnarea declaratiilor

(1) Declaratiile suspectului sau inculpatului se consemneaza in scris. In declaratie se consemneaza intrebarile adresate pe parcursul ascultarii, mentionandu-se cine le-a formulat, si se mentioneaza de fiecare data ora inceperii si ora incheierii ascultarii.

(2) Daca este de acord cu continutul declaratiei scrise, suspectul sau inculpatul o semneaza. Daca suspectul sau inculpatul are de facut completari, rectificari ori precizari, acestea sunt indicate in finalul declaratiei, fiind urmate de semnatura suspectului sau a inculpatului.

(3) Cand suspectul sau inculpatul nu poate sau refuza sa semneze, organul judiciar consemneaza acest lucru in declaratia scrisa.

(4) Declaratia scrisa este semnata si de organul de urmarire penala care a procedat la audierea suspectului sau a inculpatului, de judecatorul de drepturi si libertati ori de presedintele completului de judecata si de grefier, de avocatul suspectului, inculpatului, al persoanei vatamate, partii civile sau partii responsabile civilmente, daca acestia au fost prezenti, precum si de interpret cand declaratia a fost luata printr-un interpret.

(5) In cursul urmaririi penale, audierea suspectului sau inculpatului se inregistreaza cu mijloace tehnice audio sau audiovideo. Atunci cand inregistrarea nu este posibila, acest lucru se consemneaza in declaratia suspectului sau inculpatului, cu indicarea concreta a motivului pentru care inregistrarea nu a fost posibila.

SECTIUNEA a 3-a

Audierea persoanei vatamate, a partii civile si a partii responsabile civilmente

Art. 111 - Modul de audiere a persoanei vatamate

(1) La inceputul primei audieri, organul judiciar adreseaza persoanei vatamate intrebarile prevazute la art. 107, care se aplica in mod corespunzator.

(2) Persoanei vatamate i se aduc la cunostinta urmatoarele drepturi si obligatii:

a) dreptul de a fi asistata de avocat, iar in cazurile de asistenta obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu;

b) dreptul de a apela la un mediator in cazurile permise de lege;

c) dreptul de a propune administrarea de probe, de a ridica exceptii si de a pune concluzii, in conditiile prevazute de lege;

d) dreptul de a fi incunostintata cu privire la desfasurarea procedurii, dreptul de a formula plangere prealabila, precum si dreptul de a se constitui parte civila;

e) obligatia de a se prezenta la chemarile organelor judiciare;

f) obligatia de a comunica orice schimbare de adresa;

~~g) obligatia de a spune adevarul.~~

(3) Dispozitiile art. 109 alin. (1) si (2) si ale art. 110 se aplica in mod corespunzator.

(4) In cursul urmaririi penale, audierea persoanei vatamate se inregistreaza prin mijloace tehnice audio sau audiovideo, atunci cand organul de urmarire penala considera necesar sau atunci cand persoana vatamata a solicitat aceasta in mod expres, iar inregistrarea este posibila.

(5) Persoanei vatamate i se aduce la cunostinta cu ocazia primei audieri faptul ca, in cazul in care inculpatul va fi privat de libertate, respectiv condamnat la o pedeapsa privativa de libertate, poate sa fie informata cu privire la punerea in libertate in orice mod sau evadarea acestuia.

(6) In cazul persoanelor vatamate pentru care a fost stabilita in conditiile legii existenta unor nevoi specifice de protectie, organul judiciar poate dispune una sau mai multe dintre urmatoarele masuri, atunci cand este posibil si cand acesta apreciaza ca nu se aduce atingere bunei desfasurari a procesului ori drepturilor si intereselor partilor:

a) audierea acestora in incinte concepute sau adaptate acestui scop;

b) audierea acestora prin intermediul sau in prezenta unui psiholog sau a altui specialist in consilierea victimelor; c) audierea acestora, cat si eventuala lor reaudiere se realizeaza de aceasi persoana, daca acest lucru este posibil si daca organul judiciar apreciaza ca aceasta nu aduce atingere bunei desfasurari a procesului ori drepturilor si intereselor partilor.

(7) Audierea de catre organele de cercetare penala a persoanelor vatamate care au fost victime ale infractiunii de violenta in familie, prevazuta de art. 199 din [Codul penal](#), ale infractiunilor de viol, agresiune sexuala, act sexual cu un minor si corupere sexuala a minorilor, prevazute la art. 218-221 din Codul penal, ale infractiunii de rele tratamente aplicate minorului, prevazuta la art. 197 din Codul penal, hartuire, prevazuta de art. 208 din Codul penal, si hartuire sexuala, prevazuta de art. 223 din [Codul penal](#), precum si in alte cazuri in care, din cauza imprejurarilor comiterii faptei, acest lucru se apreciaza ca fiind necesar, se efectueaza numai de catre o persoana de acelasi sex cu persoana vatamata, la cererea acesteia, cu exceptia cazului cand organul judiciar apreciaza ca aceasta aduce atingere bunei desfasurari a procesului ori drepturilor si intereselor partilor.

(8) Daca persoana vatamata este minor, inregistrarea audierii acesteia prin mijloace tehnice audio sau audiovideo este obligatorie in toate cazurile. Atunci cand inregistrarea nu este posibila, acest lucru se consemneaza in declaratia persoanei vatamate, cu indicarea concreta a motivului pentru care inregistrarea nu a fost posibila.

(9) Audierea persoanei vatamate de catre organul judiciar care a inregistrat o plangere cu privire la savarsirea unei infractiuni se desfasoara de indata, iar, daca acest lucru nu este posibil, se va realiza ulterior depunerii plangerii, fara intarzieri nejustificate.

(10) Declaratia data de persoana vatamata in conditiile alin. (9) constituie mijloc de proba chiar daca a fost administrata inainte de inceperea urmaririi penale.

Art. 112 - Modul de audiere a partii civile si a partii responsabile civilmente

(1) Audierea partii civile si a partii responsabile civilmente se face potrivit dispozitiilor art. 111 alin. (1), (3) si (4), care se aplica in mod corespunzator.

(2) Partii civile, precum si partii responsabile civilmente li se aduc la cunostinta urmatoarele drepturi:

- a) dreptul de a fi asistate de avocat, iar in cazurile de asistenta obligatorie, dreptul de a li se desemna un avocat din oficiu;
- b) dreptul de a apela la un mediator in cazurile permise de lege;
- c) dreptul de a propune administrarea de probe, de a ridica exceptii si de a pune concluzii in legatura cu solutionarea laturii civile a cauzei, in conditiile prevazute de lege.

Art. 113 - Protectia persoanei vatamate si a partii civile

(1) Atunci cand sunt indeplinite conditiile prevazute de lege referitoare la statutul de martor amenintat sau vulnerabil ori pentru protectia vietii private sau a demnitatii, organul de urmarire penala poate dispune fata de persoana vatamata ori fata de partea civila masurile de protectie prevazute la art. 124-130, care se aplica in mod corespunzator.

(2) Sunt prezumate vulnerabile victimele copii, victimele care sunt in relatie de dependenta fata de autorul infractiunii, victimele terorismului, ale criminalitatii organizate, ale traficului de persoane, ale violentei in cadrul relatiilor apropiate, ale violentei sexuale sau ale exploatarei, victimele infractiunilor savarsite din ura si victimele afectate de o infractiune din cauza prejudecatiilor sau din motive de discriminare care ar putea avea legatura in special cu caracteristicile lor personale, victimele cu dizabilitati, precum si victimele care au suferit un prejudiciu considerabil ca urmare a gravitatii infractiunii.

(3) Daca persoana vatamata sau partea civila se afla in vreuna dintre situatiile prevazute la alin. (2), organul de urmarire penala ii aduce la cunostinta masurile de protectie care pot fi luate, continutul lor si posibilitatea de a renunta la acestea. Renuntarea persoanei vatamate sau a partii civile la luarea masurilor de protectie se consemneaza in scris si se semneaza de catre aceasta, in prezenta reprezentantului legal, daca este cazul.

(4) Reaudierea persoanei vatamate se face numai daca acest lucru este strict necesar pentru desfasurarea procesului penal.

(5) La audiere, persoana vatamata poate fi insotita, la cererea sa, de catre reprezentantul sau legal si de catre o alta persoana desemnata de catre persoana vatamata, cu exceptia cazului in care organul judiciar decide motivat in sens contrar.

(6) Ori de cate ori organul judiciar nu poate stabili varsta persoanei vatamate si exista motive pentru a se considera ca aceasta este minor, persoana vatamata va fi prezumata a fi minor.

SECTIUNEA a 4-a
Audierea martorilor

Art. 114 - Persoanele audiate ca martor

(1) Poate fi audiata in calitate de martor orice persoana care are cunostinta despre fapte sau imprejurari de fapt care constituie proba in cauza penala.

(2) Orice persoana citata in calitate de martor are urmatoarele obligatii:

- a) de a se prezenta in fata organului judiciar care a citat-o la locul, ziua si ora aratate in citatie;
- b) de a depune juramant sau declaratie solemna in fata instantei;
- c) de a spune adevarul.

(3) Calitatea de martor are intaietate fata de calitatea de expert sau de avocat, de mediator ori de reprezentant al uneia dintre parti sau al unui subiect procesual principal, cu privire la faptele si imprejurarile de fapt pe care persoana le-a cunoscut inainte de a dobandi aceasta calitate.

(4) Pot fi audiate in calitate de martor si persoanele care au intocmit procese-verbale in temeiul art. 61 si 62.

Art. 115 - Capacitatea de a fi martor

(1) Orice persoana poate fi citata si audiata in calitate de martor, cu exceptia partilor si a subiectilor procesuali principali.

(2) Persoanele care se afla intr-o situatie ce pune la indoiala, in mod rezonabil, capacitatea de a fi martor pot fi audiate doar atunci cand organul judiciar constata ca persoana este capabila sa relateze in mod constient fapte si imprejurari de fapt conforme cu realitatea.

(3) Pentru a decide cu privire la capacitatea unei persoane de a fi martor, organul judiciar dispune, la cerere sau din oficiu, orice examinare necesara, prin mijloacele prevazute de lege.

Art. 116 - Obiectul si limitele declaratiei martorului

(1) Martorul este audiat asupra unor fapte sau imprejurari de fapt care constituie obiectul probatiunii in cauza in care a fost citat.

(2) Audierea martorului poate fi extinsa asupra tuturor imprejurarilor necesare pentru verificarea credibilitatii sale.
(3) Nu pot face obiectul declaratiei martorului acele fapte sau imprejurari al caror secret ori confidentialitate poate fi opusa prin lege organelor judiciare.

(4) Faptele sau imprejurarile prevazute la alin. (3) pot face obiectul declaratiei martorului atunci cand autoritatea competenta sau persoana indreptatita isi exprima acordul in acest sens sau atunci cand exista o alta cauza legala de inlaturare a obligatiei de a pastra secretul sau confidentialitatea.

(5) Declaratia data in conditiile alin. (4) nu constituie infractiune.

Art. 117 - Persoanele care au dreptul de a refuza sa dea declaratii in calitate de martor

(1) Au dreptul de a refuza sa fie audiate in calitate de martor urmatoarele persoane:

Declarat partial neconstitucional la data de 19/09/2017 prin Decizia nr. 562/2017 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 117 alin. (1) lit. a) si lit. b) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 837 din 23/10/2017) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de Iovan Scripcariu in Dosarul nr. 2.512/103/2016/a1 al Tribunalului Neamt - Sectia penala si constata ca solutia legislativa cuprinsa in art. 117 alin. (1) lit. a) si lit. b) din Codul de procedura penala, care exclude de la dreptul de a refuza sa fie audiate in calitate de martor persoanele care au stabilit relatii asemanatoare acelor dintre sotii, este neconstitucionala.

a) sotul, ascendentei si descendentei in linie directa, precum si fratii si surorile suspectului sau inculpatului;

b) persoanele care au avut calitatea de sot al suspectului sau al inculpatului.

(2) Dupa comunicarea drepturilor si obligatiilor potrivit art. 120, organele judiciare comunica persoanelor prevazute la alin. (1) dreptul de a nu da declaratii in calitate de martor.

(3) Daca persoanele prevazute la alin. (1) sunt de acord sa dea declaratii, in privinta acestora sunt aplicabile dispozitiile privitoare la drepturile si obligatiile martorilor.

(4) Persoana care indeplineste una dintre calitatile prevazute la alin. (1) in raport cu unul dintre suspecti sau inculpati este scutita de obligatia de a depune marturie si impotriva celorlalti suspecti sau inculpati, in cazul in care declaratia sa nu poate fi limitata doar la acestia din urma.

Art. 118 - Dreptul martorului de a nu se acuza

Declaratia de martor data de o persoana care, in aceeasi cauza, anterior declaratiei a avut sau, ulterior, a dobandit calitatea de suspect ori inculpat nu poate fi folosita impotriva sa. Organele judiciare au obligatia sa mentioneze, cu ocazia consemnarii declaratiei, calitatea procesuala anterioara.

Art. 119 - Intrebarile privind persoana martorului

(1) Dispozitiile art. 107 se aplica in mod corespunzator in cazul audierii martorului.

(2) Martorului i se comunica obiectul cauzei si apoi este intrebat daca este membru de familie sau fost sot al suspectului, inculpatului, persoanei vatamate ori al celorlalte parti din procesul penal, daca se afla in relatii de prietenie sau de dusmanie cu aceste persoane, precum si daca a suferit vreo paguba in urma savarsirii infractiunii.

(3) Martorului nu i se adreseaza intrebarile privind persoana sa atunci cand fata de acesta s-a dispus o masura de protectie a datelor de identitate.

Art. 120 - Comunicarea drepturilor si obligatiilor

(1) Organul judiciar comunica martorului calitatea in care este audiat si faptele sau imprejurarile de fapt pentru dovedirea carora a fost propus ca martor.

(2) Martorului i se aduc apoi la cunostinta urmatoarele drepturi si obligatii:

a) dreptul de a fi supus masurilor de protectie si de a beneficia de restituirea cheltuielilor prilejuite de chemarea in fata organelor judiciare, atunci cand sunt indeplinite conditiile prevazute de lege;

b) obligatia de a se prezenta la chemarile organelor judiciare, atragandu-i-se atentia ca, in cazul neindeplinirii acestei obligatii, se poate emite mandat de aducere impotriva sa;

c) obligatia de a comunica in scris, in termen de 5 zile, orice schimbare a adresei la care este citat, atragandu-i-se atentia ca, in cazul neindeplinirii acestei obligatii, se poate dispune impotriva sa sanctiunea prevazuta de art. 283 alin. (1);

d) obligatia de a da declaratii conforme cu realitatea, atragandu-i-se atentia ca legea pedepseste infractiunea de marturie mincinoasa.

Art. 121 - Juramantul si declaratia solemnă a martorului

(1) In cursul urmaririi penale si judecatii, dupa indeplinirea dispozitiilor art. 119 si 120, organul de urmarire penala si presedintele completului solicita martorului depunerea juramantului sau a declaratiei solemnne.

(2) Organul de urmarire penala si presedintele completului il intreaba pe martor daca doreste sa depuna juramant religios sau declaratie solemnna.

(3) Textul jurământului este următorul: "Jur ca voi spune adevărul și nu voi ascunde nimic din ceea ce știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu!". Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă în funcție de credința religioasă a martorului.

(4) În timpul depunerii jurământului, cu excepțiile impuse de credința religioasă, martorul ține mâna dreaptă pe cruce sau pe Biblie.

(5) În cazul în care martorul alege să facă o declarație solemnă, textul acesteia este următorul: "Ma oblig ca voi spune adevărul și nu voi ascunde nimic din ceea ce știu."

(6) Dispozițiile alin. (1) - (5) se aplică în mod corespunzător în procedura audierii anticipate, în fața judecătorului de drepturi și libertăți.

Art. 122 - Modul de audiere a martorului

(1) Fiecare martor este audiat separat și fără prezența altor martori.

(2) Martorul este lăsat să declare tot ceea ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările de fapt pentru dovedirea cărora a fost propus, apoi i se pot adresa întrebări.

(3) Martorului nu i se pot adresa întrebări privind opțiunile politice, ideologice sau religioase ori alte circumstanțe personale și de familie, cu excepția cazului în care acestea sunt strict necesare pentru aflarea adevărului în cauză sau pentru verificarea credibilității martorului.

Art. 123 - Consemnarea declarațiilor

(1) Consemnarea declarațiilor se face potrivit dispozițiilor art. 110, care se aplică în mod corespunzător.

(2) În cursul urmăririi penale, audierea martorului se înregistrează prin mijloace tehnice audio sau audiovideo, dacă organul de urmărire penală consideră necesar sau dacă martorul solicită expres aceasta și înregistrarea este posibilă.

Art. 124 - Cazurile speciale de audiere a martorului

(1) Audierea martorului minor în vârstă de până la 14 ani are loc în prezența unuia dintre părinți, a tutorelui sau a persoanei ori a reprezentantului instituției careia îi este încredințat minorul spre creștere și educare.

(2) Dacă persoanele arătate la alin. (1) nu pot fi prezente sau au calitatea de suspect, inculpat, persoană vătămată, parte civilă, parte responsabilă civilmente ori martor în cauză ori există suspiciunea rezonabilă că pot influența declarația minorului, audierea acestuia are loc în prezența unui reprezentant al autorității tutelare sau a unei rude cu capacitate deplină de exercițiu, stabilite de organul judiciar.

(3) Dacă se consideră necesar, la cerere sau din oficiu, organul de urmărire penală sau instanța dispune ca la audierea martorului minor să asiste un psiholog.

(4) Audierea martorului minor trebuie să evite producerea oricărui efect negativ asupra stării psihice a acestuia.

(5) Martorului minor care la data audierii nu a împlinit vârsta de 14 ani nu i se comunică obligațiile prevăzute la art. 120 alin. (2) lit. d) și nu depune jurământ, dar i se atrage atenția să spună adevărul.

~~(6) Persoanele care au avut calitatea de suspect sau inculpat în aceeași cauză și cu privire la aceeași faptă ori cu privire la fapte diferite aflate în strânsă legătură, dacă ulterior s-a dispus disjungerea cauzelor, pot fi audiate în calitate de martor, iar declarația nu poate fi folosită în cursul unui proces penal desfășurat împotriva lor. Organele judiciare au obligația consemnării calitatii lor procesuale anterioare.~~

~~(7) Dispozițiile alin. (6) se aplică în mod corespunzător și persoanelor care au calitatea de suspect sau inculpat în cauze diferite, cu privire la care nu a fost dispusă reunirea.~~

SECȚIUNEA a 5-a Protecția martorilor

§1. Protecția martorilor amenințați

Art. 125 - Martorul amenințat

În cazul în care există o suspiciune rezonabilă că viața, integritatea corporală, libertatea, bunurile sau activitatea profesională a martorului ori a unui membru de familie al acestuia ar putea fi puse în pericol ca urmare a datelor pe care le furnizează organelor judiciare sau a declarațiilor sale, organul judiciar competent acordă acestuia statutul de martor amenințat și dispune una ori mai multe dintre măsurile de protecție prevăzute la art. 126 sau 127, după caz.

Art. 126 - Măsurile de protecție dispuse în cursul urmăririi penale

(1) În cursul urmăririi penale, odată cu acordarea statutului de martor amenințat, procurorul dispune aplicarea uneia sau a mai multora dintre următoarele măsuri:

- a) supravegherea si paza locuintei martorului sau asigurarea unei locuinte temporare;
  - b) insotirea si asigurarea protectiei martorului sau a membrilor de familie ai acestuia in cursul deplasarilor;
  - c) protectia datelor de identitate, prin acordarea unui pseudonim cu care martorul va semna declaratia sa;
  - d) audierea martorului fara ca acesta sa fie prezent, prin intermediul mijloacelor audiovideo de transmitere, cu vocea si imaginea distorsionate, atunci cand celelalte masuri nu sunt suficiente.
- (2) Procurorul dispune aplicarea unei masuri de protectie din oficiu sau la cererea martorului, a uneia dintre parti sau a unui subiect procesual principal.
- (3) In cazul aplicarii masurilor de protectie prevazute la alin. (1) lit. c) si d), declaratia martorului nu va cuprinde adresa reala sau datele sale de identitate, acestea fiind consemnate intr-un registru special la care vor avea acces doar organul de urmarire penala, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta, in conditii de confidentialitate.
- (4) Procurorul dispune acordarea statutului de martor amenintat si aplicarea masurilor de protectie prin ordonanta motivata, care se pastreaza in conditii de confidentialitate.
- (5) Procurorul verifica, la intervale de timp rezonabile, daca se mentin conditiile care au determinat luarea masurilor de protectie, iar in caz contrar dispune, prin ordonanta motivata, incetarea acestora.
- (6) Masurile prevazute la alin. (1) se mentin pe tot parcursul procesului penal daca starea de pericol nu a incetat.
- (7) Daca starea de pericol a aparut in cursul procedurii de camera preliminara, judecatorul de camera preliminara, din oficiu sau la sesizarea procurorului, dispune masurile de protectie prevazute la art. 127. Dispozitiile art. 128 se aplica in mod corespunzator.
- (8) Masurile de protectie prevazute la alin. (1) lit. a) si b) se comunica autoritatii desemnate cu punerea in executare a masurii.

Art. 127 - Masurile de protectie dispuse in cursul judecatii In cursul judecatii, odata cu acordarea statutului de martor amenintat, instanta dispune aplicarea uneia sau a mai multora dintre urmatoarele masuri:

- a) supravegherea si paza locuintei martorului sau asigurarea unei locuinte temporare;
- b) insotirea si asigurarea protectiei martorului sau a membrilor de familie ai acestuia in cursul deplasarilor;
- c) nepublicitatea sedintei de judecata pe durata ascultarii martorului;
- d) ascultarea martorului fara ca acesta sa fie prezent in sala de judecata, prin intermediul mijloacelor audiovideo de transmitere, cu vocea si imaginea distorsionate, atunci cand celelalte masuri nu sunt suficiente;
- e) protectia datelor de identitate ale martorului si acordarea unui pseudonim sub care acesta va depune marturie.

Art. 128 - Disponerea masurii protectiei martorului in cursul judecatii

- (1) Instanta dispune aplicarea unei masuri de protectie din oficiu, la cererea procurorului, a martorului, a partilor sau a persoanei vatamate.
- (2) Propunerea formulata de procuror cuprinde: a) numele martorului care urmeaza a fi ascultat in faza de judecata si fata de care se doreste disponerea masurii de protectie; b) motivarea concreta a gravitatii pericolului si a necesitatii masurii.
- (3) Atunci cand cererea este formulata de celelalte persoane prevazute la alin. (1), instanta poate dispune ca procurorul sa efectueze de urgenta verificari cu privire la temeinicia cererii de protectie.
- (4) Cererea se solutioneaza in camera de consiliu, fara participarea persoanei care a formulat cererea.
- (5) Participarea procurorului este obligatorie.
- (6) Instanta se pronunta prin incheiere motivata, care nu este supusa cailor de atac.
- (7) Incheierea prin care se dispune masura de protectie se pastreaza in conditii de confidentialitate. Daca protectia martorului este necesara si dupa ramanerea definitiva a hotararii, sunt aplicabile dispozitiile legii speciale.
- (8) Masurile de protectie prevazute la art. 127 lit. a) si b) se comunica autoritatii desemnate de lege cu punerea in executare a masurilor.

Art. 129 - Audierea martorului protejat

- (1) In situatiile prevazute la art. 126 alin. (1) lit. d) si art. 127 lit. d), audierea martorului se poate efectua prin intermediul mijloacelor audiovideo, fara ca martorul sa fie prezent fizic in locul unde se afla organul judiciar.
- ~~(2) La solicitarea organului judiciar sau a martorului audiat in conditiile alin. (1), la luarea declaratiei poate participa un consilier de probatiune, care are obligatia de a pastra secretul profesional cu privire la datele de care a luat cunostinta in timpul audierii. Organul judiciar are obligatia sa aduca la cunostinta martorului dreptul de a solicita audierea in prezenta unui psiholog.~~
- (3) Subiectii procesuali principali, partile si avocatii acestora pot adresa intrebari martorului audiat in conditiile alin. (1). Organul judiciar respinge intrebarile care ar putea conduce la identificarea martorului.
- (4) Declaratia martorului protejat se inregistreaza prin mijloace tehnice video si audio si se reda integral in forma scrisa.

(5) In cursul urmaririi penale declaratia se semneaza de organul de urmarire penala ori, dupa caz, de judecatorul de drepturi si libertati si de procurorul care a fost prezent la audierea martorului si se depune la dosarul cauzei. Declaratia martorului, transcrisa, va fi semnata si de acesta si va fi pastrata in dosarul depus la parchet, intr-un loc special, in conditii de confidentialitate. (6) In cursul judecatii, declaratia martorului se semneaza de presedintele completului de judecata. (7) Suportul pe care a fost inregistrata declaratia martorului, in original, sigilat cu sigiliul parchetului sau, dupa caz, al instantei de judecata in fata careia s-a facut declaratia, se pastreaza in conditii de confidentialitate. Suportul care contine inregistrarile efectuate in cursul urmaririi penale este inaintat la terminarea urmaririi penale instantei competente, impreuna cu dosarul cauzei, si este pastrat in aceleasi conditii privind confidentialitatea.

§2. Protectia martorilor vulnerabili

Art. 130 - Martorul vulnerabil

(1) Procurorul sau, dupa caz, instanta poate decide acordarea statutului de martor vulnerabil urmatoarelor categorii de persoane:

a) martorului care a suferit o trauma ca urmare a savarsirii infractiunii ori ca urmare a comportamentului ulterior al suspectului sau inculpatului;

b) martorului minor.

(2) Odata cu acordarea statutului de martor vulnerabil, procurorul si instanta pot dispune masurile de protectie prevazute la art. 126 alin. (1) lit. b) si d) sau, dupa caz, art. 127 lit. b) -e), care se aplica in mod corespunzator. Distorsionarea voci si a imaginii nu este obligatorie.

(3) Dispozitiile art. 126 si 128 se aplica in mod corespunzator.

SECTIUNEA a 6-a Confruntarea

Art. 131 - Confruntarea

(1) Cand se constata ca exista contraziceri intre declaratiile persoanelor audiate in aceeasi cauza, se procedeaza la confruntarea lor daca aceasta este necesara pentru lamurirea cauzei.

(2) Persoanele confruntate sunt audiate cu privire la faptele si imprejurarile in privinta carora declaratiile date anterior se contrazic.

(3) Organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate incuviinta ca persoanele confruntate sa isi puna reciproc intrebari.

(4) Intrebarile si raspunsurile se consemneaza intr-un proces-verbal.

CAPITOLUL III Identificarea persoanelor si a obiectelor

Art. 132 - Scopul si obiectul masurii

(1) Identificarea persoanelor sau obiectelor se poate dispune daca este necesara in scopul clarificarii imprejurarilor cauzei.

(2) Identificarea persoanelor sau obiectelor poate fi dispusa de procuror ori de organele de cercetare penala, in cursul urmaririi penale, sau de instanta, in cursul judecatii.

Art. 133 - Audierea prealabila a persoanei care face identificarea

(1) Dupa dispunerea masurii si inainte ca identificarea sa fie realizata, persoana care face identificarea trebuie audiata cu privire la persoana sau obiectul pe care urmeaza sa il identifice.

(2) Audierea consta in descrierea tuturor caracteristicilor persoanei sau ale obiectului, precum si a imprejurarilor in care au fost vazute. Persoana care face identificarea este intrebata daca a mai participat anterior la o alta procedura de identificare privind aceeasi persoana sau acelasi obiect ori daca persoana sau obiectul de identificat i-au fost indicate ori descrise anterior.

Art. 134 - Identificarea persoanelor

(1) Persoana care urmeaza sa fie identificata este prezentata impreuna cu alte 4-6 persoane necunoscute, cu trasaturi asemanatoare celor descrise de persoana care face identificarea.

(2) Dispozitiile alin. (1) sunt aplicabile in mod corespunzator si in situatia identificarii persoanelor dupa fotografii.

(3) Identificarea se desfasoara astfel incat persoanele care urmeaza sa fie identificate sa nu o vada pe cea care le identifica.

(4) Desfasurarea activitatii de identificare a persoanelor, precum si declaratiile persoanei care face identificarea sunt consemnate intr-un proces-verbal.

(5) Procesul-verbal trebuie sa cuprinda, pe langa mentiunile prevazute la art. 135 alin. (2), numele, prenumele si adresa persoanelor care au fost introduse in grupul de identificare sau ale caror fotografii au fost prezentate persoanei care face identificarea, numele si prenumele persoanei identificate, precum si ordonanta sau incheierea prin care s-a dispus efectuarea identificarii de persoane.

(6) In cursul urmaririi penale, in situatia in care organul de urmarire penala considera necesar, activitatea de identificare este inregistrata audiovideo. Inregistrarea identificarii este anexata procesului-verbal ca parte integranta a acestuia si poate fi folosita ca mijloc de proba.

Art. 135 - Identificarea obiectelor

(1) Obiectele despre care se presupune ca pot contribui la aflarea adevarului in legatura cu savarsirea unei infractiuni sunt prezentate in vederea identificarii, dupa ce persoana care face identificarea le-a descris in prealabil. Daca aceste obiecte nu pot fi aduse pentru a fi prezentate, persoana care face identificarea poate fi condusa la locul unde se afla obiectele.

(2) Desfasurarea activitatii de identificare a obiectelor, precum si declaratiile persoanei care face identificarea sunt consemnate intr-un proces-verbal ce trebuie sa cuprinda mentiuni cu privire la: ordonanta sau incheierea prin care s-a dispus masura, locul unde a fost incheiat, data, ora la care a inceput si ora la care s-a terminat activitatea, cu mentionarea oricarui moment de intrerupere, numele, prenumele persoanelor prezente si calitatea in care acestea participa, numele si prenumele persoanei care face identificarea, descrierea amanuntita a obiectelor identificate.

(3) In cursul urmaririi penale, in situatia in care organul de urmarire considera necesar, activitatea de identificare si declaratia persoanei care face identificarea sunt inregistrate audiovideo. Inregistrarea identificarii este anexata procesului-verbal ca parte integranta a acestuia si poate fi folosita ca mijloc de proba.

Art. 136 - Alte identificari Identificarea vocilor, sunetelor sau a altor elemente ce fac obiectul perceptiei senzoriale se dispune si se efectueaza cu respectarea procedurii prevazute la art. 134.

Art. 137 - Pluralitatea de identificari

(1) In cazul in care mai multe persoane sunt chemate sa identifice aceeasi persoana sau acelasi obiect, organele judiciare competente iau masuri prin care sa fie evitata comunicarea intre cei care au facut identificarea si cei care urmeaza sa o efectueze.

(2) Daca aceeasi persoana urmeaza sa participe la mai multe proceduri de identificare a unor persoane sau a unor obiecte, organele judiciare competente iau masuri ca persoana supusa identificarii sa fie situata intre persoane diferite de cele ce au participat la procedurile anterioare, respectiv obiectul supus identificarii sa fie plasat printre obiecte diferite de cele utilizate anterior.

CAPITOLUL IV

Metode speciale de supraveghere sau cercetare

Art. 138 - Dispozitii generale

(1) Constituie metode speciale de supraveghere sau cercetare urmatoarele:

- a) interceptarea comunicatiilor ori a oricarui tip de comunicare la distanta;
- b) accesul la un sistem informatic;
- c) supravegherea video, audio sau prin fotografiere;
- d) localizarea sau urmarirea prin mijloace tehnice;
- e) obtinerea datelor privind tranzactiile financiare ale unei persoane;
- f) retinerea, predarea sau perchezitionarea trimiterilor postale;
- g) utilizarea investigatorilor sub acoperire si a colaboratorilor;
- h) participarea autorizata la anumite activitati;
- i) livrarea supravegheata;
- j) obtinerea datelor de trafic si de localizare prelucrate de catre furnizorii de retele publice de comunicatii electronice ori furnizorii de servicii de comunicatii electronice destinate publicului.

(2) Prin interceptarea comunicatiilor ori a oricarui tip de comunicare se intelege interceptarea, accesul, monitorizarea, colectarea sau inregistrarea comunicarii efectuate prin telefon, sistem informatic ori prin orice alt mijloc de comunicare.

(3) Prin acces la un sistem informatic se intelege patrunderea intr-un sistem informatic sau mijloc de stocare a datelor informatice fie direct, fie de la distanta, prin intermediul unor programe specializate ori prin intermediul unei retele, in scopul de a identifica probe.

(4) Prin sistem informatic se intelege orice dispozitiv sau ansamblu de dispozitive interconectate ori aflate in relatie functionala, dintre care unul sau mai multe asigura prelucrarea automata a datelor, cu ajutorul unui program informatic.

(5) Prin date informatice se intelege orice reprezentare de fapte, informatii sau concepte sub o forma adecvata prelucrării într-un sistem informatic, inclusiv un program capabil sa determine executarea unei functii de catre un sistem informatic.

(6) Prin supraveghere video, audio sau prin fotografiere se intelege fotografierea persoanelor, observarea sau inregistrarea conversatiilor, miscarilor ori a altor activitati ale acestora.

(7) Prin localizare sau urmarire prin mijloace tehnice se intelege folosirea unor dispozitive care determina locul unde se afla persoana sau obiectul la care sunt atasate.

(8) Prin perchezitionarea trimiterilor postale se intelege verificarea, prin mijloace fizice sau tehnice, a scrisorilor, a altor trimiteri postale sau a obiectelor transmise prin orice alt mijloc.

(9) Prin obtinerea datelor privind tranzactiile financiare ale unei persoane se intelege operatiunile prin care se asigura cunoasterea continutului tranzactiilor financiare si al altor operatiuni efectuate sau care urmeaza sa fie efectuate prin intermediul unei institutii de credit ori al altei entitati financiare, precum si obtinerea de la o institutie de credit sau de la alta entitate financiara de inregistrari ori informatii aflate in posesia acesteia referitoare la tranzactiile sau operatiunile unei persoane.

(10) Prin utilizarea investigatorilor sub acoperire si a colaboratorilor se intelege folosirea unei persoane cu o alta identitate decat cea reala in scopul obtinerii de date si informatii cu privire la savarsirea unei infractiuni.

(11) Prin participarea autorizata la anumite activitati se intelege comiterea unei fapte similare laturii obiective a unei infractiuni de coruptie, efectuarea de tranzactii, operatiuni sau orice fel de intelegeri privind un bun sau privind o persoana despre care se banuieste ca ar fi disparuta, ca este victima traficului de persoane ori a unei rapiri, efectuarea de operatiuni privind droguri, precum si prestarea unui serviciu, desfasurate cu autorizarea organului judiciar competent, in scopul obtinerii de mijloace de proba.

(12) Prin livrare supravegheata se intelege tehnica de supraveghere si cercetare prin care se permit intrarea, circulatia sau iesirea de pe teritoriul tarii a unor bunuri in privinta carora exista o suspiciune cu privire la caracterul ilicit al detinerii sau obtinerii acestora, sub supravegherea ori cu autorizarea autoritatilor competente, in scopul investigarii unei infractiuni sau al identificarii persoanelor implicate in savarsirea acesteia.

(13) Prin supraveghere tehnica se intelege utilizarea uneia dintre metodele prevazute la alin. (1) lit. a) -d).

Art. 139 - Supravegherea tehnica

(1) Supravegherea tehnica se dispune de judecatorul de drepturi si libertati atunci cand sunt indeplinite cumulativ urmatoarele conditii:

a) exista o suspiciune rezonabila cu privire la pregatirea sau savarsirea unei infractiuni dintre cele prevazute la alin. (2);

b) masura sa fie proportionala cu restrangerea drepturilor si libertatilor fundamentale, date fiind particularitatile cauzei, importanta informatiilor ori a probelor ce urmeaza a fi obtinute sau gravitatea infractiunii;

c) probele nu ar putea fi obtinute in alt mod sau obtinerea lor ar presupune dificultati deosebite ce ar prejudicia ancheta ori exista un pericol pentru siguranta persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Supravegherea tehnica se poate dispune in cazul infractiunilor contra securitatii nationale prevazute de Codul penal si de legi speciale, precum si in cazul infractiunilor de trafic de droguri, de efectuare de operatiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, infractiunilor privind nerespectarea regimului armelor, munitiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive si al precursorilor de explozivi restrictionati, de trafic si exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, de spalare a banilor, de falsificare de monede, timbre sau de alte valori, de falsificare de instrumente de plata electronica, in cazul infractiunilor care se savarsesc prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronica, contra patrimoniului, de santaj, de viol, de lipsire de libertate in mod ilegal, de evaziune fiscala, in cazul infractiunilor de coruptie si al infractiunilor asimilate infractiunilor de coruptie, infractiunilor impotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene ori in cazul altor infractiuni pentru care legea prevede pedeapsa inchisorii de 5 ani sau mai mare.

(3) Inregistrările prevazute in prezentul capitol, efectuate de parti sau de alte persoane, constituie mijloace de proba cand privesc propriile convorbiri sau comunicari pe care le-au purtat cu tertii. Orice alte inregistrari pot constitui mijloace de proba daca nu sunt interzise de lege.

(4) Raportul dintre avocat si persoana pe care o asista sau o reprezinta nu poate forma obiectul supravegherii tehnice decat daca exista date ca avocatul savarseste ori pregateste savarsirea unei infractiuni dintre cele prevazute la alin. (2). Daca pe parcursul sau dupa executarea masurii rezulta ca activitatile de supraveghere tehnica au vizat si raporturile dintre avocat si suspectul ori inculpatul pe care acesta il apara, probele obtinute nu pot fi folosite in cadrul niciunui proces penal, urmand a fi distruse, de indata, de catre procuror. Judecatorul care a dispus masura este informat, de indata, de catre procuror. Atunci cand apreciaza necesar, judecatorul dispune informarea avocatului.

Art. 140 - Procedura de emitere a mandatului de supraveghere tehnica

(1) Supravegherea tehnica poate fi dispusa in cursul urmaririi penale, pe o durata de cel mult 30 de zile, la cererea procurorului, de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care a formulat cererea.

(2) Cererea formulata de procuror trebuie sa cuprinda: indicarea masurilor de supraveghere tehnica care se solicita a fi dispuse, numele sau alte date de identificare a persoanei impotriva careia se dispune masura, daca sunt cunoscute, indicarea probelor ori a datelor din care rezulta suspiciunea rezonabila cu privire la savarsirea unei infractiuni pentru care se poate dispune masura, indicarea faptei si a incadrarii juridice, iar, in cazul masurii supravegherii video, audio sau prin fotografiere, daca se solicita si incuviintarea ca organele de urmarire penala sa patrunda in spatii private indicate pentru a activa sau a dezactiva mijloacele tehnice ce urmeaza a fi folosite pentru executarea masurii supravegherii tehnice, motivarea caracterului proportional si subsidiar al masurii. Procurorul trebuie sa inainteze dosarul judecatorului de drepturi si libertati.

(3) Cererea prin care se solicita incuviintarea supravegherii tehnice se solutioneaza in aceeasi zi, in camera de consiliu, fara citarea partilor. Participarea procurorului este obligatorie.

(4) In cazul in care apreciaza ca cererea este intemeiata, judecatorul de drepturi si libertati dispune, prin incheiere, admiterea cererii procurorului si emite de indata mandatul de supraveghere tehnica. Intocmirea minutei este obligatorie.

(5) Incheierea judecatorului de drepturi si libertati si mandatul trebuie sa cuprinda:

- a) denumirea instantei;
- b) data, ora si locul emiterii;
- c) numele, prenumele si calitatea persoanei care a dat incheierea si a emis mandatul;
- d) indicarea masurii concrete incuviintate;
- e) perioada si scopul pentru care s-a autorizat masura;
- f) numele persoanei supuse masurii de supraveghere tehnica ori datele de identificare ale acesteia, daca sunt cunoscute;
- g) indicarea, in cazul in care este necesar fata de natura masurii incuviintate, a elementelor de identificare a fiecarui telefon, a punctului de acces la un sistem informatic, a oricaror date cunoscute pentru identificarea caili de comunicare sau a numarului de cont;
- h) in cazul masurii supravegherii video, audio sau prin fotografiere in spatii private, mentiunea privind incuviintarea solicitarii ca organele de urmarire penala sa patrunda in spatii private pentru a activa sau dezactiva mijloacele tehnice ce urmeaza a fi folosite pentru executarea masurii supravegherii tehnice;
- i) semnatura judecatorului si stampila instantei.

(6) In cazul in care judecatorul de drepturi si libertati apreciaza ca nu sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 139 si prevederile alin. (1) din prezentul articol, dispune, prin incheiere, respingerea cererii de incuviintare a masurii supravegherii tehnice.

(7) Incheierea prin care judecatorul de drepturi si libertati se pronunta asupra masurilor de supraveghere tehnica nu este supusa cailor de atac.

(8) O noua cerere de incuviintare a aceleiasi masuri poate fi formulata numai daca au aparut ori s-au descoperit fapte sau imprejurari noi, necunoscute la momentul solutionarii cererii anterioare de catre judecatorul de drepturi si libertati.

(9) La cererea motivata a persoanei vatamate, procurorul poate solicita judecatorului autorizarea interceptarii comunicatiilor ori inregistrarii acestora, precum si a oricaror tipuri de comunicari efectuate de aceasta prin orice mijloc de comunicare, indiferent de natura infractiunii ce formeaza obiectul cercetarii. Dispozitiile alin. (1) - (8) se aplica in mod corespunzator.

Art. 141 - Autorizarea unor masuri de supraveghere tehnica de catre procuror

(1) Procurorul poate autoriza, pe o durata de maximum 48 de ore, masurile de supraveghere tehnica atunci cand:

- a) exista urgenta, iar obtinerea mandatului de supraveghere tehnica in conditiile art. 140 ar conduce la o intarziere substantiala a cercetarilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor ori ar pune in pericol siguranta persoanei vatamate, a martorului sau membrilor familiilor acestora; si
- b) sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 139 alin. (1) si (2).

(2) Ordonanta procurorului prin care se autorizeaza masura de supraveghere tehnica trebuie sa cuprinda mentiunile prevazute la art. 140 alin. (5).

(3) Procurorul are obligatia de a sesiza, in termen de cel mult 24 de ore de la expirarea masurii, judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul

care a emis ordonanta, in vederea confirmarii masurii, inaintand totodata un proces-verbal de redare rezumativa a activitatilor de supraveghere tehnica efectuate si dosarul cauzei.

(4) In cazul in care judecatorul de drepturi si libertati apreciaza ca au fost indeplinite conditiile prevazute la alin. (1), confirma in termen de 24 de ore masura dispusa de procuror, prin incheiere, pronuntata in camera de consiliu, fara citarea partilor.

(5) Cu privire la datele informatice identificate prin accesul la un sistem informatic, procurorul poate dispune, prin ordonanta:

a) realizarea si conservarea unei copii a acestor date informatice;

b) suprimarea accesarii sau indepartarea acestor date informatice din sistemul informatic. Copiile se realizeaza cu mijloace tehnice si proceduri adecvate, de natura sa asigure integritatea informatiilor continute de acestea.

(6) In cazul in care judecatorul de drepturi si libertati apreciaza ca nu au fost respectate conditiile prevazute la alin. (1), infirma masura luata de catre procuror si dispune distrugerea probelor obtinute in temeiul acesteia. Procurorul distruge probele astfel obtinute si intocmeste un proces-verbal in acest sens.

(7) Odata cu cererea de confirmare a masurii sau separat, procurorul poate solicita judecatorului de drepturi si libertati luarea masurii supravegherii tehnice in conditiile art. 140.

(8) Incheierea prin care judecatorul de drepturi si libertati se pronunta asupra masurilor dispuse de procuror nu este supusa cailor de atac.

Art. 142 - Punerea in executare a mandatului de supraveghere tehnica

(1) Procurorul pune in executare supravegherea tehnica ori poate dispune ca aceasta sa fie efectuata de organul de cercetare penala sau de lucratori specializati din cadrul politiei.

(1¹) Pentru realizarea activitatilor prevazute la art. 138 alin. (1) lit. a) -d), procurorul, organele de cercetare penala sau lucratorii specializati din cadrul politiei folosesc nemijlocit sistemele tehnice si proceduri adecvate, de natura sa asigure integritatea si confidentialitatea datelor si informatiilor colectate.

(2) Furnizorii de retele publice de comunicatii electronice sau furnizorii de servicii de comunicatii electronice destinate publicului sau de orice tip de comunicare sunt obligati sa colaboreze cu procurorul, organele de cercetare penala sau lucratorii specializati din cadrul politiei, in limitele competentelor acestora, pentru punerea in executare a mandatului de supraveghere tehnica.

(3) Persoanele care sunt chemate sa dea concurs tehnic la executarea masurilor de supraveghere au obligatia sa pastreze secretul operatiunii efectuate, sub sanctiunea legii penale.

(4) Procurorul are obligatia de a inceta imediat supravegherea tehnica inainte de expirarea duratei mandatului daca nu mai exista temeiurile care au justificat masura, informand de indata despre aceasta judecatorul care a emis mandatul.

(5) Datele rezultate din masurile de supraveghere tehnica pot fi folosite si in alta cauza penala daca din cuprinsul acestora rezulta date sau informatii concludente si utile privitoare la pregatirea ori savarsirea unei alte infractiuni dintre cele prevazute la art. 139 alin. (2).

(6) Datele rezultate din masurile de supraveghere care nu privesc fapta ce formeaza obiectul cercetarii sau care nu contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, daca nu sunt folosite in alte cauze penale potrivit alin. (5), se arhiveaza la sediul parchetului, in locuri speciale, cu asigurarea confidentialitatii. Din oficiu sau la solicitarea partilor, judecatorul ori completul investit poate solicita datele sigilate daca exista noi probe din care rezulta ca totusi o parte dintre acestea privesc fapta ce formeaza obiectul cercetarii. Dupa un an de la solutionarea definitiva a cauzei, acestea sunt distruse de catre procuror, care intocmeste un proces-verbal in acest sens.

Art. 142¹

(1) Orice persoana autorizata care realizeaza activitati de supraveghere tehnica, in baza prezentei legi, are posibilitatea de a asigura semnarea electronica a datelor rezultate din activitatile de supraveghere tehnica, utilizand o semnatura electronica extinsa bazata pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat.

(2) Orice persoana autorizata care transmite date rezultate din activitatile de supraveghere tehnica, in baza prezentei legi, are posibilitatea sa semneze datele transmise, utilizand si o semnatura electronica extinsa bazata pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat si care permite identificarea neambigua a persoanei autorizate, aceasta asumandu-si astfel responsabilitatea in ceea ce priveste integritatea datelor transmise.

(3) Orice persoana autorizata care primeste date rezultate din activitatile de supraveghere tehnica, in baza prezentei legi, are posibilitatea sa verifice integritatea datelor primite si sa certifice aceasta integritate prin semnarea datelor, utilizand o semnatura electronica extinsa bazata pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat si care permite identificarea neambigua a persoanei autorizate.

(4) Fiecare persoana care certifica datele sub semnatura electronica raspunde potrivit legii pentru securitatea si integritatea acestor date.

Art. 143 - Consemnarea activitatilor de supraveghere tehnica

(1) Procurorul sau organul de cercetare penala intocmeste un proces-verbal pentru fiecare activitate de supraveghere tehnica, in care sunt consemnate rezultatele activitatilor efectuate care privesc fapta ce formeaza obiectul cercetarii sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, datele de identificare ale suportului care contine rezultatul activitatilor de supraveghere tehnica, numele persoanelor la care se refera, daca sunt cunoscute, sau alte date de identificare, precum si, dupa caz, data si ora la care a inceput activitatea de supraveghere si data si ora la care s-a incheiat.

(2) La procesul-verbal se ataseaza, in plic sigilat, o copie a suportului care contine rezultatul activitatilor de supraveghere tehnica. Suportul sau o copie certificata a acestuia se pastreaza la sediul parchetului, in locuri speciale, in plic sigilat si va fi pus la dispozitia instantei, la solicitarea acesteia. Dupa sesizarea instantei, copia suportului care contine activitatile de supraveghere tehnica si copii de pe procesele-verbale se pastreaza la grefa instantei, in locuri speciale, in plic sigilat, la dispozitia exclusiva a judecatorului sau completului investit cu solutionarea cauzei.

(2¹) Orice persoana autorizata care realizeaza copii ale unui suport de stocare a datelor informatice care contine rezultatul activitatilor de supraveghere tehnica are posibilitatea sa verifice integritatea datelor incluse in suportul original si, dupa efectuarea copiei, sa semneze datele incluse in aceasta, utilizand o semnatura electronica extinsa bazata pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat si care permite identificarea neambigua a persoanei autorizate, aceasta asumandu-si astfel responsabilitatea in ceea ce priveste integritatea datelor.

(3) Convorbirile, comunicarile sau conversatiile purtate intr-o alta limba decat cea romana sunt transcrise in limba romana, prin intermediul unui interpret, care are obligatia de a pastra confidentialitatea.

(4) Convorbirile, comunicarile sau conversatiile interceptate si inregistrate, care privesc fapta ce formeaza obiectul cercetarii ori contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, sunt redade de catre procuror sau organul de cercetare penala intr-un proces-verbal in care se mentioneaza mandatul emis pentru efectuarea acestora, numerele posturilor telefonice, datele de identificare ale sistemelor informatice ori ale punctelor de acces, numele persoanelor ce au efectuat comunicarile, daca sunt cunoscute, data si ora fiecărei convorbiri sau comunicari. Procesul-verbal este certificat pentru autenticitate de catre procuror.

(5) Dupa incetarea masurii de supraveghere, procurorul informeaza judecatorul de drepturi si libertati despre activitatile efectuate.

Art. 144 - Prelungirea masurii supravegherii tehnice

(1) Masura supravegherii tehnice poate fi prelungita, pentru motive temeinic justificate, de catre judecatorul de drepturi si libertati de la instanta competenta, la cererea motivata a procurorului, in cazul in care sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 139, fiecare prelungire neputand depasi 30 de zile.

(2) Judecatorul de drepturi si libertati se pronunta in camera de consiliu, fara citarea partilor, prin incheiere care nu este supusa cailor de atac. Intocmirea minutei este obligatorie.

(3) Durata totala a masurilor de supraveghere tehnica, cu privire la aceeași persoana si aceeași fapta, nu poate depasi, in aceeași cauza, 6 luni, cu exceptia masurii de supraveghere video, audio sau prin fotografiere in spatii private, care nu poate depasi 120 de zile.

Art. 145 - Informarea persoanei supravegheate

Declarat partial neconstitucional la data de 06/04/2017 prin Decizia nr. 244/2017 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 145 din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 529 din 06/07/2017)
CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E:

Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de Parchetul de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie - Directia Nationala Anticoruptie in Dosarul nr. 4.821/1/2015 al Inaltei Curti de Casatie si Justitie Sectia penala si constata ca solutia legislativa cuprinsa in dispozitiile art. 145 din Codul de procedura penala, care nu permite contestarea legalitatii masurii supravegherii tehnice de catre persoana vizata de aceasta, care nu are calitatea de inculpat, este neconstitucionala.

(1) Dupa incetarea masurii de supraveghere tehnica, procurorul informeaza, in scris, in cel mult 10 zile, pe fiecare subiect al unui mandat despre masura de supraveghere tehnica ce a fost luata in privinta sa.

(2) Dupa momentul informarii, persoana supravegheata are dreptul de a lua cunostinta, la cerere, de continutul proceselor-verbale in care sunt consemnate activitatile de supraveghere tehnica efectuate. De asemenea, procurorul trebuie sa asigure, la cerere, ascultarea convorbirilor, comunicarilor sau conversatiilor ori vizionarea imaginilor rezultate din activitatea de supraveghere tehnica.

(3) Termenul de formulare a cererii este de 20 de zile de la data comunicarii informarii scrise prevazute la alin. (1).

(4) Procurorul poate sa amane motivat efectuarea informarii sau a prezentarii suporturilor pe care sunt stocate activitatile de supraveghere tehnica ori a proceselor- verbale de redare, daca aceasta ar putea conduce la:

a) perturbarea sau periclitarea bunei desfasurari a urmaririi penale in cauza;

b) punerea in pericol a sigurantei victimei, a martorilor sau a membrilor familiilor acestora;

c) dificultati in supravegherea tehnica asupra altor persoane implicate in cauza.

(5) Amanarea prevazuta la alin. (4) se poate dispune cel mai tarziu pana la terminarea urmaririi penale sau pana la clasarea cauzei.

Art. 146 - Conservarea materialelor rezultate din supravegherea tehnica

(1) Daca in cauza s-a dispus o solutie de clasare, impotriva careia nu a fost formulata plangere in termenul legal prevazut la art. 340 sau plangerea a fost respinsa, procurorul instiinteaza de indata despre aceasta pe judecatorul de drepturi si libertati.

(2) Judecatorul de drepturi si libertati dispune conservarea suportului material sau a copiei certificate a acestuia, prin arhivare la sediul instantei in locuri speciale, in plic sigilat, cu asigurarea confidentialitatii.

(3) Daca in cauza instanta a pronuntat o hotarare de condamnare, de renuntare la aplicarea pedepsei sau de amanare a aplicarii pedepsei, de achitare ori incetare a procesului penal, ramasa definitiva, suportul material sau copia acestuia se conserva prin arhivare odata cu dosarul cauzei la sediul instantei, in locuri speciale, cu asigurarea confidentialitatii.

Art. 146¹ - Obtinerea datelor privind tranzactiile financiare ale unei persoane

(1) Obtinerea datelor privind tranzactiile financiare efectuate se poate dispune de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care a intocmit propunerea, cu privire la tranzactiile financiare ale faptuitorului, suspectului, inculpatului sau ale oricarei persoane care este banuita ca realizeaza asemenea operatiuni cu faptuitorul, suspectul sau inculpatul, daca:

a) exista o suspiciune rezonabila cu privire la pregatirea sau savarsirea unei infractiuni;

b) masura este necesara si proportionala cu restrangerea drepturilor si libertatilor fundamentale, date fiind particularitatile cauzei, importanta informatiilor sau a probelor ce urmeaza a fi obtinute ori gravitatea infractiunii;

c) probele nu ar putea fi obtinute in alt mod sau obtinerea lor ar presupune dificultati deosebite ce ar prejudicia ancheta ori exista un pericol pentru siguranta persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Obtinerea datelor privind tranzactiile financiare ce urmeaza a fi efectuate poate fi dispusa pe o durata de cel mult 30 de zile de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care a intocmit propunerea, daca sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (1).

(3) Dispozitiile art. 140 alin. (2) - (9) se aplica in mod corespunzator.

(4) Mandatul prin care este autorizata obtinerea datelor privind tranzactiile financiare ce urmeaza a fi efectuate poate fi prelungit in conditiile art. 144, durata totala a masurii neputand depasi, in aceeasi cauza si cu privire la aceeasi persoana, 6 luni.

(5) In cazurile in care exista urgenta, iar obtinerea mandatului in conditiile alin. (1) sau (2) ar conduce la o intarziere substantiala a cercetarilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor ori ar pune in pericol siguranta victimei sau a altor persoane si sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (1) sau, dupa caz, alin. (2), procurorul poate dispune obtinerea datelor privind tranzactiile financiare efectuate sau care urmeaza a fi efectuate. Dispozitiile art. 141 se aplica in mod corespunzator.

(6) Este interzisa obtinerea datelor privind tranzactiile financiare dintre avocat si suspect, inculpat sau orice alta persoana pe care acesta o apara, cu exceptia situatiilor in care exista date ca avocatul savarseste sau pregateste savarsirea unei infractiuni dintre cele prevazute la art. 139 alin. (2).

(7) Institutiile de credit sau entitatile financiare care efectueaza tranzactiile financiare sunt obligate sa predea inregistrile sau informatiile la care se face referire in mandatul dispus de judecator sau in autorizatia emisa de procuror.

(8) Dupa efectuarea activitatilor autorizate, procurorul il informeaza, in cel mult 10 zile, in scris, pe fiecare subiect al unui mandat despre masura ce a fost luata in privinta sa. Dupa momentul informarii, persoana ale carei tranzactii financiare au fost vizate de aceasta masura are dreptul de a lua cunostinta de activitatile efectuate.

(9) Dispozitiile art. 145 alin. (4) si (5) se aplica in mod corespunzator.

Art. 147 - Retinerea, predarea si perchezitionarea trimiterilor postale

(1) Retinerea, predarea si perchezitionarea trimiterilor postale se poate dispune de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care a intocmit propunerea, cu privire la scrisorile, trimiterile postale sau obiectele trimise ori primite de faptuitor, suspect, inculpat sau de orice persoana care este banuita ca primeste ori trimite prin orice mijloc aceste bunuri de la faptuitor, suspect sau inculpat ori bunuri destinate acestuia, daca:

a) exista o suspiciune rezonabila cu privire la pregatirea sau savarsirea unei infractiuni;

b) masura este necesara si proportionala cu restrangerea drepturilor si libertatilor fundamentale, date fiind particularitatile cauzei, importanta informatiilor sau a probelor ce urmeaza a fi obtinute ori gravitatea infractiunii;
c) probele nu ar putea fi obtinute in alt mod sau obtinerea lor ar presupune dificultati deosebite ce ar prejudicia ancheta ori exista un pericol pentru siguranta persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Este interzisa retinerea, predarea si perchezitionarea corespondentei sau a trimiterilor postale trimise ori primite in raporturile dintre avocat si suspectul, inculpatul sau orice alta persoana pe care acesta o apara, cu exceptia situatiilor in care exista date ca avocatul savarseste sau pregateste savarsirea unei infractiuni dintre cele prevazute la art. 139 alin. (2).

(3) Dispozitiile art. 140 se aplica in mod corespunzator.

(4) In cazurile in care exista urgenta, iar obtinerea mandatului de retinere, predare si perchezitionare a trimiterilor postale in conditiile art. 140 ar conduce la o intarziere substantiala a cercetarilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor ori ar pune in pericol siguranta victimei sau a altor persoane si sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (1) si (2), procurorul poate dispune, pe o durata de maximum 48 de ore, masurile prevazute la alin. (1). Dispozitiile art. 141 alin. (2) - (8) se aplica in mod corespunzator.

(5) Unitatile postale sau de transport si orice alte persoane fizice sau juridice care efectueaza activitati de transport sau transfer de informatii sunt obligate sa retina si sa predea procurorului scrisorile, trimiterile postale ori obiectele la care se face referire in mandatul dispus de judecator sau in autorizatia emisa de procuror.

(6) Corespondenta, trimiterile postale sau obiectele ridicate si perchezitionate care nu au legatura cu cauza se restituie destinatarului.

(7) Dupa efectuarea activitatilor autorizate, procurorul il informeaza, in cel mult 10 zile, in scris, pe fiecare subiect al unui mandat despre masura ce a fost luata in privinta sa. Dupa momentul informarii, persoana ale carei corespondenta, trimiteri postale sau obiecte au fost ridicate si perchezitionate are dreptul de a lua cunostinta de activitatile efectuate.

(8) Dispozitiile art. 145 alin. (4) si (5) se aplica in mod corespunzator.

(9) Masura poate fi prelungita in conditiile art. 144, durata totala a masurii neputand depasi, in aceeasi cauza si cu privire la aceeasi persoana, 6 luni.

Art. 148 - Utilizarea investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reala si a colaboratorilor

(1) Autorizarea folosirii investigatorilor sub acoperire se poate dispune de procurorul care supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala, pe o perioada de maximum 60 de zile, daca:

a) exista o suspiciune rezonabila cu privire la pregatirea sau savarsirea unei infractiuni contra securitatii nationale prevazute de Codul penal si de alte legi speciale, precum si in cazul infractiunilor de trafic de droguri, de efectuare de operatiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, infractiunilor privind nerespectarea regimului armelor, munitiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive si al precursorilor de explozivi restrictionati, trafic si exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism sau asimilate acestora, de finantare a terorismului, spalare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, falsificare de instrumente de plata electronica, in cazul infractiunilor care se savarsesc prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronica, santaj, lipsire de libertate in mod ilegal, evaziune fiscala, in cazul infractiunilor de coruptie, al infractiunilor asimilate infractiunilor de coruptie, al infractiunilor impotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene ori in cazul altor infractiuni pentru care legea prevede pedeapsa inchisorii de 7 ani sau mai mare ori exista o suspiciune rezonabila ca o persoana este implicata in activitati infractiunale ce au legatura cu infractiunile enumerate mai sus;

b) masura este necesara si proportionala cu restrangerea drepturilor si libertatilor fundamentale, date fiind particularitatile cauzei, importanta informatiilor sau a probelor ce urmeaza a fi obtinute ori gravitatea infractiunii;

c) probele sau localizarea si identificarea faptuitorului, suspectului ori inculpatului nu ar putea fi obtinute in alt mod sau obtinerea lor ar presupune dificultati deosebite ce ar prejudicia ancheta ori exista un pericol pentru siguranta persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Masura se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penala, prin ordonanta care trebuie sa cuprinda, in afara mentiunilor prevazute la art. 286 alin. (2):

a) indicarea activitatilor pe care investigatorul sub acoperire este autorizat sa le desfasoare;

b) perioada pentru care s-a autorizat masura;

c) identitatea atribuita investigatorului sub acoperire.

(3) In cazul in care procurorul apreciaza ca este necesar ca investigatorul sub acoperire sa poata folosi dispozitive tehnice pentru a obtine fotografiile sau inregistrari audio si video, sesizeaza judecatorul de drepturi si libertati in vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnica. Dispozitiile art. 141 se aplica in mod corespunzator.

(4) Investigatorii sub acoperire sunt lucratori operativi din cadrul politiei judiciare. In cazul investigarii infractiunilor contra securitatii nationale si infractiunilor de terorism pot fi folositi ca investigatori sub acoperire si lucratori operativi din cadrul organelor de stat care desfasoara, potrivit legii, activitati de informatii in vederea asigurarii securitatii nationale.

(5) Investigatorul sub acoperire culege date si informatii in baza ordonantei emise potrivit alin. (1) - (3), pe care le pune, in totalitate, la dispozitia procurorului care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala, intocmind un proces-verbal.

(6) In cazul in care desfasurarea activitatii investigatorului impune participarea autorizata la anumite activitati, procurorul procedeaza potrivit dispozitiilor art. 150.

(7) Organele judiciare pot folosi sau pune la dispozitia investigatorului sub acoperire orice inregistrari ori obiecte necesare pentru desfasurarea activitatii autorizate. Activitatea persoanei care pune la dispozitie sau foloseste inregistrările ori obiectele nu constituie infractiune.

(8) Investigatorii sub acoperire pot fi audiati ca martori in cadrul procesului penal in aceleasi conditii ca si martorii amenintati.

(9) Durata masurii poate fi prelungita pentru motive temeinic justificate, in cazul in care sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (1), fiecare prelungire neputand depasi 60 de zile. Durata totala a masurii, in aceeasi cauza si cu privire la aceeasi persoana, nu poate depasi un an, cu exceptia infractiunilor contra vietii, securitatii nationale, infractiunilor de trafic de droguri, nerespectarea regimului armelor, munitiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive si al precursorilor de explozivi restrictionati, trafic si exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism sau asimilate acestora, de finantare a terorismului, spalare a banilor, precum si infractiunilor impotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene.

(10) In situatii exceptionale, daca sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (1), iar folosirea investigatorului sub acoperire nu este suficienta pentru obtinerea datelor sau informatiilor ori nu este posibila, procurorul care supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala poate autoriza folosirea unui colaborator, caruia ii poate fi atribuita o alta identitate decat cea reala. Dispozitiile alin. (2) - (3) si (5) - (9) se aplica in mod corespunzator.

Art. 149 - Masurile de protectie a investigatorilor sub acoperire si a colaboratorilor

(1) Identitatea reala a investigatorilor sub acoperire si a colaboratorilor cu o alta identitate decat cea reala nu poate fi dezvaluita.

(2) Procurorul, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata are dreptul de a cunoaste adevarata identitate a investigatorului sub acoperire si a colaboratorului, cu respectarea secretului profesional.

(3) Investigatorul sub acoperire, colaboratorul, informatorul, precum si membrii de familie ai acestora sau alte persoane supuse amenintarilor, intimidarilor sau actelor de violenta, in legatura cu activitatea desfasurata de investigatorul sub acoperire, informator sau colaborator, pot beneficia de masuri specifice de protectie a martorilor, potrivit legii.

Art. 150 - Participarea autorizata la anumite activitati

(1) Participarea autorizata la anumite activitati in conditiile art. 138 alin. (11) se poate dispune de catre procurorul care supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala, pe o perioada de maximum 60 de zile, daca:

a) exista o suspiciune rezonabila cu privire la pregatirea sau savarsirea unei infractiuni de trafic de droguri, de efectuare de operatiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, infractiuni privind nerespectarea regimului armelor, munitiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive si al precursorilor de explozivi restrictionati, trafic si exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism sau asimilate acestora, de finantare a terorismului, spalare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, unei infractiuni care se savarseste prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronica, santaj, lipsire de libertate in mod ilegal, evaziune fiscala, in cazul infractiunilor de coruptie, al infractiunilor asimilate infractiunilor de coruptie si al infractiunilor impotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene sau in cazul altor infractiuni pentru care legea prevede pedeapsa inchisorii de 7 ani sau mai mare ori daca exista o suspiciune rezonabila ca o persoana este implicata in activitati infractionale care au legatura, potrivit art. 43, cu infractiunile enumerate mai sus;

b) masura este necesara si proportionala cu restrangerea drepturilor si libertatilor fundamentale, date fiind particularitatile cauzei, importanta informatiilor sau a probelor ce urmeaza a fi obtinute ori gravitatea infractiunii;

c) probele nu ar putea fi obtinute in alt mod sau obtinerea lor ar presupune dificultati deosebite ce ar prejudicia ancheta ori un pericol pentru siguranta persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Masura se dispune de catre procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penala, prin ordonanta care trebuie sa cuprinda, in afara mentiunilor prevazute la art. 286 alin. (2):

a) indicarea activitatilor autorizate;

b) perioada pentru care s-a autorizat masura;

c) persoana care desfasoara activitatile autorizate.

(3) Activitatile autorizate pot fi desfasurate de un organ de cercetare penala, de un investigator cu identitate reala, de un investigator sub acoperire sau de un colaborator.

(4) Desfasurarea activitatilor autorizate de catre persoana prevazuta la alin. (2) lit. c) nu constituie contraventie sau infractiune.

(5) Punerea in executare a acestor masuri se consemneaza intr-un proces-verbal care contine: datele la care masura a inceput si s-a incheiat, date cu privire la persoanele care au desfasurat activitatile autorizate, descrierea dispozitivelor tehnice utilizate in cazul in care s-a autorizat de catre judecatorul de drepturi si libertati, folosirea mijloacelor tehnice de supraveghere, identitatea persoanelor cu privire la care a fost pusa in aplicare masura.

(6) Persoana care a desfasurat activitatile autorizate poate fi audiata ca martor in cadrul procesului penal, cu respectarea dispozitiilor privind audierea martorilor amenintati, daca organul judiciar apreciaza ca audierea este necesara.

(7) Organele judiciare pot folosi sau pune la dispozitia persoanei care desfasoara activitatile autorizate orice inregistrari sau obiecte necesare pentru desfasurarea activitatii autorizate. Persoana care pune la dispozitie sau foloseste inregistrările ori obiectele nu va comite o infractiune prin desfasurarea acestor activitati, in cazul in care acestea constituie infractiuni.

(8) Masura dispusa poate fi prelungita de catre procuror, pentru motive temeinic justificate, in cazul in care sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (1), fiecare prelungire neputand depasi 60 de zile.

(9) Durata totala a masurii, cu privire la aceeasi persoana si aceeasi fapta, nu poate depasi un an.

Art. 151 - Livrarea supravegheata

(1) Livrarea supravegheata poate fi autorizata, prin ordonanta, de catre procurorul care supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala, la solicitarea institutiilor sau organelor competente, cu sau fara sustragerea ori substituirea totala sau partiala a bunurilor care fac obiectul livrării.

(2) Livrarea supravegheata poate fi autorizata numai in urmatoarele cazuri:

a) daca descoperirea sau arestarea persoanelor implicate in transportul ilegal de droguri, arme, obiecte furate, materiale explozive si precursori de explozivi restrictionati, nucleare, alte materiale radioactive, sume de bani si alte obiecte care rezulta din activitati ilicite ori obiecte utilizate in scopul comiterii de infractiuni nu ar putea fi facuta in alt mod sau ar presupune dificultati deosebite ce ar prejudicia ancheta ori un pericol pentru siguranta persoanelor sau a unor bunuri de valoare;

b) daca descoperirea ori dovedirea infractiunilor savarsite in legatura cu livrarea de transporturi ilegale sau suspecte ar fi imposibila ori foarte dificila in alt mod.

(2¹) Livrarea supravegheata poate fi realizata pe teritoriul tarii numai daca procurorul care supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala se asigura ca autoritatile care au, potrivit legii, atributii in legatura cu verificarea sau supravegherea intrării, circulației sau ieseții de pe teritoriul tarii a bunurilor vizate:

a) pastreaza confidentialitatea activitatilor desfasurate; b) garanteaza supravegherea permanenta a transportului ilegal sau suspect.

(3) In situatia in care livrarea supravegheata presupune activitati transfrontaliere, aceasta poate fi realizata numai daca procurorul care supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala ia masuri si se asigura ca autoritatile statelor tranzitate:

a) sa fie de acord cu intrarea pe teritoriul acestora a transportului ilegal sau suspect si cu iesirea acestuia de pe teritoriul statului;

b) sa garanteze faptul ca transportul ilegal sau suspect este supravegheat permanent de catre autoritatile competente; c) sa garanteze faptul ca procurorul, organele de politie sau alte autoritati de stat competente sunt instiintate in ceea ce priveste rezultatul urmaririi penale impotriva persoanelor acuzate de infractiuni care au constituit obiectul metodei speciale de cercetare la care se face referire la alin. (1).

(4) Dispozitiile alin. (3) nu se aplica in cazul in care un tratat international la care Romania este parte are dispozitii contrare.

(5) Pentru fiecare livrare supravegheata procurorul emite cate o ordonanta, care trebuie sa cuprinda, pe langa mentiunile prevazute la art. 286 alin. (2):

a) numele suspectului sau inculpatului, daca sunt cunoscute;

b) motivele concrete care justifica masura;

c) indicarea bunurilor care fac obiectul livrării supravegheate si a dovezilor din care rezulta caracterul ilicit al acestora, a bunurilor care urmeaza a fi sustrate sau substituite, precum si a bunurilor care urmeaza a le inlocui pe acestea, dupa caz;

d) timpul si locul efectuării livrării sau, dupa caz, itinerarul ce urmeaza a fi parcurs in vederea efectuării livrării, daca acestea sunt cunoscute;

e) modalitatile in care va fi efectuata supravegherea;

f) datele de identificare a persoanelor autorizate sa supravegheze livrarea.

(6) Livrarea supravegheata este pusa in aplicare de catre politie sau de alta autoritate competenta. Procurorul stabileste, coordoneaza si controleaza modul de punere in aplicare a livrării supravegheate.

(7) Punerea in aplicare a livrării supravegheate nu constituie infractiune.

(8) Organele prevazute la alin. (6) au obligatia de a intocmi, la finalizarea livrării supravegheate pe teritoriul Romaniei, un proces-verbal cu privire la activitatile desfasurate, pe care il inainteaza procurorului.

Art. 152 - Obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului

(1) Organele de urmărire penală, cu autorizarea prealabilă a judecătorului de drepturi și libertăți, pot solicita date de trafic și localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului dacă sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2) sau a unei infracțiuni de concurență neloială, de evadare, de fals în înscrisuri, infracțiuni privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, a unei infracțiuni privind nerespectarea dispozițiilor privind introducerea în țară de deșuri și reziduuri, a unei infracțiuni privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc ori a unei infracțiuni privind regimul juridic al precursorilor de droguri, și infracțiuni referitoare la operațiuni cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive asemănătoare celor determinate de substanțele și produsele stupefiante sau psihotrope;

b) există temeiuri justificate pentru a se crede că datele solicitate constituie probe;

c) probele nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare; d) măsura este proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, date fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor ori a probelor ce urmează a fi obținute sau gravitatea infracțiunii.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță în termen de 48 de ore cu privire la solicitarea organelor de urmărire penală de transmitere a datelor, prin încheiere motivată, în camera de consiliu.

(3) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului care colaborează cu organele de urmărire penală au obligația de a păstra secretul operațiunii efectuate.

Art. 153 - Obținerea de date privind situația financiară a unei persoane

(1) Procurorul poate solicita unei instituții de credit sau oricărei altei instituții care deține date privind situația financiară a unei persoane comunicarea datelor privind existența și conținutul conturilor unei persoane, în cazul în care există indicii temeinice cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și există temeiuri pentru a se crede că datele solicitate constituie probe.

(2) Măsura prevăzută la alin. (1) se dispune din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, prin ordonanță care trebuie să cuprindă, în afara mențiunilor prevăzute la art. 286 alin. (2): instituția care este în posesia ori care are sub control datele, numele suspectului sau inculpatului, motivarea îndeplinirii condițiilor prevăzute la alin. (1), menționarea obligației instituției de a comunica imediat, în condiții de confidențialitate, datele solicitate.

(3) Instituția prevăzută la alin. (1) este obligată să pună de îndată la dispoziție datele solicitate.

CAPITOLUL V

Conservarea datelor informatice

Art. 154 - Conservarea datelor informatice

(1) Dacă există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni, în scopul strângerii de probe ori identificării faptuitorului, suspectului sau a inculpatului, procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală poate dispune conservarea imediată a anumitor date informatice, inclusiv a datelor referitoare la traficul informațional, care au fost stocate prin intermediul unui sistem informatic și care se află în posesia sau sub controlul unui furnizor de rețele publice de comunicații electronice ori unui furnizor de servicii de comunicații electronice destinate publicului, în cazul în care există pericolul pierderii sau modificării acestora.

(2) Conservarea se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, pe o durată de maximum 60 de zile, prin ordonanță care trebuie să cuprindă, în afara mențiunilor prevăzute la art. 286 alin. (2): furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului în posesia cărora se află datele informatice ori care le au sub control, numele faptuitorului, suspectului sau inculpatului, dacă este cunoscut, descrierea datelor ce trebuie conservate, motivarea îndeplinirii condițiilor prevăzute la alin. (1), durata pentru care a fost emisă, menționarea obligației persoanei sau furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorilor de servicii de comunicații electronice destinate publicului de a conserva imediat datele informatice indicate și de a le menține integritatea, în condiții de confidențialitate.

(3) Măsura conservării poate fi prelungită, pentru motive temeinic justificate, de procuror, o singură dată, pe o durată de maximum 30 de zile.

(4) Ordonanța procurorului se transmite, de îndată, oricărui furnizor de rețele publice de comunicații electronice ori furnizor de servicii de comunicații electronice destinate publicului în posesia căruia se află datele prevăzute la alin.

(1) ori care le are sub control, acesta fiind obligat să le conserve imediat, în condiții de confidențialitate.

(5) In cazul in care datele referitoare la traficul informational se afla in posesia mai multor furnizori de retele publice de comunicatii electronice ori furnizori de servicii de comunicatii electronice destinate publicului, furnizorul in posesia sau sub controlul caruia se afla datele informatice are obligatia de a pune, de indata, la dispozitia organului de urmarire penala informatiile necesare identificarii celorlalti furnizori, in vederea cunoasterii tuturor elementelor din lantul de comunicare folosit.

(6) In termenul prevazut la alin. (2) si (3), procurorul care supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala poate, cu autorizarea prealabila a judecatorului de drepturi si libertati, sa solicite unui furnizor de retele publice de comunicatii electronice ori unui furnizor de servicii de comunicatii electronice destinate publicului transmiterea datelor conservate potrivit legii ori poate dispune ridicarea acestei masuri. Dispozitiile art. 170 alin. (21) - (25), alin. (4) si (5) si ale art. 171 se aplica in mod corespunzator.

(7) Judecatorul de drepturi si libertati se pronunta in termen de 48 de ore cu privire la solicitarea organelor de urmarire penala de transmitere a datelor, prin incheiere motivata, in camera de consiliu.

(7¹) Dispozitiile alin. (1) - (7) se aplica in mod corespunzator si cu privire la datele informatice, inclusiv la datele referitoare la traficul informational, stocate prin intermediul unui sistem informatic care se afla in posesia sau sub controlul altor persoane.

(8) Pana la terminarea urmaririi penale, procurorul este obligat sa incunostinteze, in scris, persoanele fata de care se efectueaza urmarirea penala si ale caror date au fost conservate.

~~**Art. 155 - Conservarea datelor provenite din sisteme de telecomunicatii**~~

~~Dispozitiile art. 154 se aplica in mod corespunzator si in cazul in care conservarea se refera la datele ce privesc traficul din sistemele de telecomunicatii.~~

CAPITOLUL VI

Perchezitia si ridicarea de obiecte si inscrisuri

Art. 156 - Dispozitii comune

(1) Perchezitia poate fi domiciliara, corporala, informatica sau a unui vehicul. (2) Perchezitia se efectueaza cu respectarea demnitatii, fara a constitui ingerinta disproportionala in viata privata.

SECTIUNEA 1

Perchezitia domiciliara

Art. 157 - Cazurile si conditiile in care se poate dispune perchezitia domiciliara

(1) Perchezitia domiciliara ori a bunurilor aflate in domiciliu poate fi dispusa daca exista o suspiciune rezonabila cu privire la savarsirea unei infractiuni de catre o persoana ori la detinerea unor obiecte sau inscrisuri ce au legatura cu o infractiune si se presupune ca perchezitia poate conduce la descoperirea si strangerea probelor cu privire la aceasta infractiune, la conservarea urmelor savarsirii infractiunii sau la prinderea suspectului ori inculpatului.

(2) Prin domiciliu se intelege o locuinta sau orice spatiu delimitat in orice mod ce apartine ori este folosit de o persoana fizica sau juridica.

Art. 158 - Procedura de emitere a mandatului de perchezitie domiciliara

(1) Perchezitia domiciliara poate fi dispusa in cursul urmaririi penale, la cererea procurorului, de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala. In cursul judecatii, perchezitia se dispune, din oficiu sau la cererea procurorului, de catre instanta investita cu judecarea cauzei.

(2) Cererea formulata de procuror trebuie sa cuprinda:

- a) descrierea locului unde urmeaza a se efectua perchezitia, iar daca sunt suspiciuni rezonabile privind existenta sau posibilitatea transferarii probelor, datelor sau persoanelor cautate in locuri invecinate, descrierea acestor locuri;
- b) indicarea probelor ori a datelor din care rezulta suspiciunea rezonabila cu privire la savarsirea unei infractiuni sau cu privire la detinerea obiectelor ori inscrisurilor ce au legatura cu o infractiune;
- c) indicarea infractiunii, a probelor sau a datelor din care rezulta ca in locul in care se solicita efectuarea perchezitiei se afla suspectul ori inculpatul sau pot fi descoperite probe cu privire la savarsirea infractiunii ori urme ale savarsirii infractiunii;

d) numele, prenumele si, daca este necesar, descrierea suspectului sau inculpatului despre care se banuieste ca se afla in locul unde se efectueaza perchezitia, precum si indicarea urmelor savarsirii infractiunii ori a altor obiecte despre care se presupune ca exista in locul ce urmeaza a fi perchezitionat.

(3) In cazul in care, in timpul efectuarii perchezitiei, se constata ca au fost transferate probe, date sau ca persoanele cautate s-au ascuns in locuri invecinate, mandatul de perchezitie este valabil, in conditiile legii, si pentru aceste locuri. Continuarea efectuarii perchezitiei in aceasta situatie se incuviinteaza de catre procuror.

(4) Procurorul inainteaza cererea impreuna cu dosarul cauzei judecatorului de drepturi si libertati.

(5) Cererea prin care se solicita incuviintarea efectuarii perchezitiei domiciliare se solutioneaza, in termen de 24 de ore, in camera de consiliu, fara citarea partilor. Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Judecatorul dispune, prin incheiere, admiterea cererii, atunci cand este intemeiata, si incuviintarea efectuarii perchezitiei si emite de indata mandatul de perchezitie. Intocmirea minutei este obligatorie.

(7) Incheierea instantei si mandatul de perchezitie trebuie sa cuprinda:

a) denumirea instantei;

b) data, ora si locul emiterii;

c) numele, prenumele si calitatea persoanei care a emis mandatul de perchezitie;

d) perioada pentru care s-a emis mandatul, care nu poate depasi 15 zile;

e) scopul pentru care a fost emis;

f) descrierea locului unde urmeaza a se efectua perchezitia sau, daca este cazul, si a locurilor invecinate acestuia;

g) numele sau denumirea persoanei la domiciliul, resedinta ori sediul careia se efectueaza perchezitia, daca este cunoscuta;

h) numele faptuitorului, suspectului sau inculpatului, daca este cunoscut;

i) descrierea faptuitorului, suspectului sau inculpatului despre care se banuieste ca se afla in locul unde se efectueaza perchezitia, indicarea urmelor savarsirii infractiunii sau a altor obiecte despre care se presupune ca exista in locul ce urmeaza a fi perchezitionat;

j) mentiunea ca mandatul de perchezitie poate fi folosit o singura data;

k) semnatura judecatorului si stampila instantei.

(8) In cazul in care judecatorul de drepturi si libertati apreciaza ca nu sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 157, dispune, prin incheiere, respingerea cererii de efectuare a perchezitiei domiciliare.

(9) Incheierea prin care judecatorul de drepturi si libertati se pronunta asupra cererii de incuviintare a efectuarii perchezitiei domiciliare nu este supusa cailor de atac.

(10) O noua cerere de efectuare a unei perchezitii domiciliare in acelasi loc poate fi formulata daca au aparut ori s-au descoperit fapte sau imprejurari noi, necunoscute la momentul solutionarii cererii anterioare de catre judecator.

(11) In cursul judecatii, din oficiu sau la cererea procurorului, instanta de judecata poate dispune efectuarea unei perchezitii in vederea punerii in executare a mandatului de arestare preventiva a inculpatului, precum si in cazul in care exista suspiciuni rezonabile ca in locul unde se solicita efectuarea perchezitiei exista mijloace materiale de proba ce au legatura cu infractiunea ce face obiectul cauzei. Dispozitiile alin. (2) - (8) si ale art. 157 se aplica in mod corespunzator.

Art. 159 - Efectuarea perchezitiei domiciliare

(1) Mandatul de perchezitie se comunica procurorului, care ia masuri pentru executarea acestuia.

(2) Perchezitia se efectueaza de procuror sau de organul de cercetare penala, insotit, dupa caz, de lucratori operativi. (3) Perchezitia domiciliara nu poate fi inceputa inainte de ora 6,00 sau dupa ora 20,00, cu exceptia infractiunii flagrante sau cand perchezitia urmeaza sa se efectueze intr-un local deschis publicului la acea ora.

(4) In cazul in care este necesar, organele judiciare pot restrictiona libertatea de miscare a persoanelor prezente sau accesul altor persoane in locul unde se efectueaza perchezitia, pe durata efectuarii acesteia.

(5) Inainte de inceperea perchezitiei, organul judiciar se legitimeaza si inmaneaza o copie a mandatului emis de judecator persoanei la care se va efectua perchezitia, reprezentantului acesteia sau unui membru al familiei, iar in lipsa, oricarei alte persoane cu capacitate deplina de exercitiu care cunoaste persoana la care se va efectua perchezitia si, daca este cazul, custodelui.

(6) In cazul perchezitiei efectuate la sediul unei persoane juridice, mandatul de perchezitie se inmaneaza reprezentantului acesteia sau, in lipsa reprezentantului, oricarei alte persoane cu capacitate deplina de exercitiu care se afla in sediu ori este angajat al persoanei juridice respective.

(7) In cazul in care efectuarea perchezitiei este extinsa in locuintele invecinate in conditiile art. 158 alin. (3), persoanele din aceste spatii vor fi instiintate cu privire la extinderea efectuarii perchezitiei.

(8) Persoanelor prevazute la alin. (5) si (6) li se solicita, inainte de inceperea perchezitiei, predarea de bunavoie a persoanelor sau a obiectelor cautate. Perchezitia nu se mai efectueaza daca persoanele sau obiectele indicate in mandat sunt predate.

(9) Persoanelor prevazute la alin. (5) si (6) li se aduce la cunostinta ca au dreptul ca la efectuarea perchezitiei sa participe un avocat. Daca se solicita prezenta unui avocat, inceperea perchezitiei este amanata pana la sosirea

acestui, dar nu mai mult de doua ore de la momentul la care acest drept este comunicat, luandu-se masuri de conservare a locului ce urmeaza a fi perchezitionat. In cazuri exceptionale, ce impun efectuarea perchezitiei de urgenta, sau in cazul in care avocatul nu poate fi contactat, perchezitia poate incepe si inainte de expirarea termenului de doua ore.

(10) De asemenea, persoanei perchezitionate i se va permite sa fie asistata ori reprezentata de o persoana de incredere.

(11) Cand persoana la care se face perchezitia este retinuta ori arestata, va fi adusa la perchezitie. In cazul in care nu poate fi adusa, ridicarea de obiecte si inscrisuri, precum si perchezitia domiciliara se fac in prezenta unui reprezentant ori martor asistent.

(12) Organul judiciar care efectueaza perchezitia are dreptul sa deschida, prin folosirea fortei, incaperile, spatiile, mobilierul si alte obiecte in care s-ar putea gasi obiectele, inscrisurile, urmele infractiunii sau persoanele cautate, in cazul in care posesorul acestora nu este prezent sau nu doreste sa le deschida de bunavoie. La deschiderea acestora, organele judiciare ce efectueaza perchezitia trebuie sa evite daunele nejustificate.

(13) Organul judiciar este obligat sa se limiteze la ridicarea numai a obiectelor si inscrisurilor care au legatura cu fapta pentru care se efectueaza urmarirea penala. Obiectele sau inscrisurile a caror circulatie ori detinere este interzisa sau in privinta carora exista suspiciunea ca pot avea o legatura cu savarsirea unei infractiuni pentru care actiunea penala se pune in miscare din oficiu se ridica intotdeauna.

(14) In mod exceptional, perchezitia poate incepe fara inmanarea copiei mandatului de perchezitie, fara solicitarea prealabila de predare a persoanei sau a obiectelor, precum si fara informarea prealabila privind posibilitatea solicitarii prezentei unui avocat ori a unei persoane de incredere, in urmatoarele cazuri:

a) cand este evident faptul ca se fac pregatiri pentru acoperirea urmelor sau distrugerea probelor ori a elementelor ce prezinta importanta pentru cauza;

b) daca exista suspiciunea ca in spatiul in care urmeaza a se efectua perchezitia se afla o persoana a carei viata sau integritate fizica este pusa in pericol;

c) daca exista suspiciunea ca persoana cautata s-ar putea sustrage procedurii.

(15) In cazul in care in spatiul unde urmeaza a fi efectuata perchezitia nu se afla nicio persoana, aceasta se efectueaza in prezenta unui martor asistent.

(16) In cazurile prevazute la alin. (14) si (15), copia mandatului de perchezitie se inmaneaza de indata ce este posibil. (17) Organele judiciare care efectueaza perchezitia pot folosi forta, in mod adecvat si proportional, pentru a patrunde intr-un domiciliu:

a) daca exista motive temeinice pentru a anticipa rezistenta armata sau alte tipuri de violenta ori exista un pericol cu privire la distrugerea probelor;

b) in cazul unui refuz sau daca nu a fost primit niciun raspuns la solicitarile organelor judiciare de a patrunde in domiciliu.

(18) Este interzisa efectuarea in acelasi timp cu perchezitia a oricaror acte procedurale in aceeasi cauza, care prin natura lor impiedica persoana la care se face perchezitia sa participe la efectuarea acesteia, cu exceptia situatiei in care se desfasoara, in aceeasi cauza, simultan mai multe perchezitii.

(19) Locul in care se desfasoara perchezitia, precum si persoanele sau obiectele gasite pe parcursul perchezitionarii pot fi fotografiate ori inregistrate audiovideo.

(20) Inregistrarea audiovideo sau fotografiile efectuate sunt anexate procesului-verbal de perchezitie si fac parte integranta din acesta.

Art. 160 - Identificarea si pastrarea obiectelor

(1) Dupa identificare, obiectele sau inscrisurile se prezinta persoanei de la care sunt ridicate si persoanelor prezente, pentru a fi recunoscute si a fi insemnate de catre acestea spre neschimbare, dupa care se eticheteaza si se sigileaza. (2) Obiectele care nu pot fi insemnate ori pe care nu se pot aplica etichete si sigilii se impacheteaza sau se inchid, pe cat posibil impreuna, dupa care se aplica sigilii.

(3) Obiectele care nu pot fi ridicate se lasa in pastrarea celui la care se afla sau a unui custode. Persoanei careia i se lasa spre pastrare obiectele i se pune in vedere ca are obligatia de a le pastra si conserva, precum si de a le pune la dispozitia organelor de urmarire penala, la cererea acestora, sub sanctiunea prevazuta la art. 275 din Codul penal.

(4) Probele pentru analiza se iau cel putin in dublu si se sigileaza. Una dintre probe se lasa celui de la care se ridica, iar in lipsa acestuia, uneia dintre persoanele prevazute la art. 159 alin. (11).

Art. 161 - Procesul-verbal de perchezitie

(1) Activitatile desfasurate cu ocazia efectuarii perchezitiei sunt consemnate intr-un proces verbal.

(2) Procesul-verbal trebuie sa cuprinda:

a) numele, prenumele si calitatea celui care il incheie;

b) numarul si data mandatului de perchezitie;

c) locul unde este incheiat;

- d) data si ora la care a inceput si ora la care s-a terminat efectuarea perchezitiei, cu mentionarea oricarei intreruperi intervenite;
  - e) numele, prenumele, ocupatia si adresa persoanelor ce au fost prezente la efectuarea perchezitiei, cu mentionarea calitatii acestora;
  - f) efectuarea informarii persoanei la care se va efectua perchezitia cu privire la dreptul de a contacta un avocat care sa participe la perchezitie;
  - g) descrierea amanuntita a locului si conditiilor in care inscristurile, obiectele sau urmele infractiunii au fost descoperite si ridicate, enumerarea si descrierea lor amanuntita, pentru a putea fi recunoscute; mentiuni cu privire la locul si conditiile in care suspectul sau inculpatul a fost prins;
  - h) obiectiile si explicatiile persoanelor care au participat la efectuarea perchezitiei, precum si mentiunile referitoare la inregistrarea audiovideo sau fotografiile efectuate;
  - i) mentiuni despre obiectele care nu au fost ridicate, dar au fost lasate in pastrare;
  - j) mentiunile prevazute de lege pentru cazurile speciale.
- (3) Procesul-verbal se semneaza pe fiecare pagina si la sfarsit de cel care il incheie, de persoana la care sa facut perchezitia, de avocatul acesteia, daca a fost prezent, precum si de persoanele aratate la alin. (2) lit. e). Daca vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuza sa semneze, se face mentiune despre aceasta, precum si despre motivele imposibilitatii sau refuzului de a semna.
- (4) O copie de pe procesul-verbal se lasa persoanei la care s-a facut perchezitia sau de la care s-au ridicat obiectele si inscristurile ori uneia dintre persoanele prevazute la art. 159 alin. (5) sau (6) care au participat la perchezitie.

Art. 162 - Masurile privind obiectele ori inscristurile ridicate

- (1) Obiectele ori inscristurile ridicate care constituie mijloace de proba sunt atasate la dosar sau pastrate in alt mod, iar urmele savarsirii infractiunii se ridica si sunt conservate.
- (2) Obiectele, inscristurile si urmele ridicate, care nu sunt atasate la dosar, pot fi fotografiate. Fotografiile se vizeaza de organul de urmarire penala si se ataseaza la dosar.
- (3) Mijloacele materiale de proba se pastreaza de organul de urmarire penala sau de instanta de judecata la care se gaseste dosarul, pana la solutionarea definitiva a cauzei.
- (4) Obiectele care nu au legatura cu cauza se restituie persoanei careia ii apartin, cu exceptia celor care sunt supuse confiscarii, in conditiile legii.
- (5) Obiectele ce servesc ca mijloc de proba, daca nu sunt supuse confiscarii, in conditiile legii, pot fi restituite, chiar inainte de solutionarea definitiva a procesului, persoanei careia ii apartin, in afara de cazul cand prin aceasta restituire s-ar putea stanjeni aflarea adevarului. Organul de urmarire penala sau instanta de judecata pune in vedere persoanei careia i-au fost restituite obiectele ca este obligata sa le pastreze pana la solutionarea definitiva a cauzei.

Art. 163 - Conservarea sau valorificarea obiectelor ridicate

Obiectele ce servesc ca mijloc de proba, daca sunt dintre acelea prevazute la art. 252 alin. (2) si daca nu sunt restituite, se conserva sau se valorifica potrivit prevederilor art. 252.

Art. 164 - Dispozitii speciale privind perchezitiile efectuate la o autoritate publica, institutie publica sau la alte persoane juridice de drept public

Perchezitia la o autoritate publica, institutie publica sau la alte persoane juridice de drept public se efectueaza potrivit prevederilor prezentei sectiuni, dupa cum urmeaza:

- a) organul judiciar se legitimeaza si inmaneaza o copie a mandatului de perchezitie reprezentantului autoritatii, institutiei sau persoanei juridice de drept public;
- b) perchezitia se efectueaza in prezenta reprezentantului autoritatii, institutiei sau persoanei juridice de drept public ori a altei persoane cu capacitate deplina de exercitiu;
- c) o copie de pe procesul-verbal de perchezitie se lasa reprezentantului autoritatii, institutiei sau persoanei juridice de drept public.

SECTIUNEA a 2-a
Alte forme de perchezitie

Art. 165 - Cazurile si conditiile in care se efectueaza perchezitia corporala

- (1) Perchezitia corporala presupune examinarea corporala externa a unei persoane, a cavitatii bucale, a nasului, a urechilor, a parului, a imbracamintei, a obiectelor pe care o persoana le are asupra sa sau sub controlul sau, la momentul efectuarii perchezitiei.
- (2) In cazul in care exista o suspiciune rezonabila ca prin efectuarea unei perchezitii corporale vor fi descoperite urme ale infractiunii, corpuri delictive ori alte obiecte ce prezinta importanta pentru aflarea adevarului in cauza,

organele judiciare sau orice autoritate cu atributii in asigurarea ordinii si securitatii publice procedeaza la efectuarea acesteia.

Art. 166 - Efectuarea perchezitiei corporale

- (1) Organul judiciar trebuie sa ia masuri ca perchezitia sa fie efectuata cu respectarea demnitatii umane.
- (2) Perchezitia se efectueaza de o persoana de acelasi sex cu persoana perchezitionata.
- (3) Inainte de inceperea perchezitiei, persoanei perchezitionate i se solicita predarea de bunavoie a obiectelor cautate. Daca obiectele cautate sunt predate, nu se mai efectueaza perchezitia, cu exceptia cazului cand se considera util sa se procedeze la aceasta, pentru cautarea altor obiecte sau urme.
- (4) Procesul-verbal de perchezitie trebuie sa cuprinda:
  - a) numele si prenumele persoanei perchezitionate;
  - b) numele, prenumele si calitatea persoanei care a efectuat perchezitia;
  - c) enumerarea obiectelor gasite cu ocazia perchezitiei;
  - d) locul unde este incheiat;
  - e) data si ora la care a inceput si ora la care s-a terminat efectuarea perchezitiei, cu mentionarea oricarei intreruperi intervenite;
  - f) descrierea amanuntita a locului si conditiilor in care inscrisurile, obiectele sau urmele infractiunii au fost descoperite si ridicate, enumerarea si descrierea lor amanuntita, pentru a putea fi recunoscute; mentiuni cu privire la locul si conditiile in care suspectul sau inculpatul a fost gasit.
- (5) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagina si la sfarsit de cel care il incheie si de persoana perchezitionata. Daca persoana perchezitionata nu poate sau refuza sa semneze, se face mentiune despre aceasta, precum si despre motivele imposibilitatii sau refuzului de a semna.
- (6) O copie a procesului-verbal se lasa persoanei perchezitionate.
- (7) Dispozitiile art. 162 se aplica in mod corespunzator.

Art. 167 - Perchezitia unui vehicul

- (1) Perchezitia unui vehicul consta in examinarea exteriorului ori interiorului unui vehicul sau a altui mijloc de transport ori a componentelor acestora.
- (2) Perchezitia unui vehicul se efectueaza in conditiile prevazute la art. 165 alin. (2).
- (3) Prevederile art. 162, 165 si 166 se aplica in mod corespunzator.

Art. 168 - Perchezitia informatica

- (1) Prin perchezitie in sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice se intelege procedeul de cercetare, descoperire, identificare si strangere a probelor stocate intr-un sistem informatic sau suport de stocare a datelor informatice, realizat prin intermediul unor mijloace tehnice si proceduri adecvate, de natura sa asigure integritatea informatiilor continute de acestea.
- (2) In cursul urmaririi penale, judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala poate dispune efectuarea unei perchezitii informatice, la cererea procurorului, atunci cand pentru descoperirea si strangerea probelor este necesara cercetarea unui sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice.
- (3) Procurorul inainteaza cererea prin care se solicita incuviintarea efectuarii perchezitiei informatice impreuna cu dosarul cauzei judecatorului de drepturi si libertati.
- (4) Cererea se solutioneaza in camera de consiliu, fara citirea partilor. Participarea procurorului este obligatorie.
- (5) Judecatorul dispune prin incheiere admiterea cererii, atunci cand aceasta este intemeiata, incuviintarea efectuarii perchezitiei informatice si emite de indata mandatul de perchezitie.
- (6) Incheierea instantei trebuie sa cuprinda:
  - a) denumirea instantei;
  - b) data, ora si locul emiterii;
  - c) numele, prenumele si calitatea persoanei care a emis mandatul;
  - d) perioada pentru care s-a emis mandatul si in cadrul careia trebuie efectuata activitatea dispusa;
  - e) scopul pentru care a fost emis;
  - f) sistemul informatic sau suportul de stocare a datelor informatice care urmeaza a fi perchezitionat, precum si numele suspectului sau inculpatului, daca este cunoscut;
  - g) semnatura judecatorului si stampila instantei.

(7) Incheierea prin care judecatorul de drepturi si libertati se pronunta asupra cererii de incuviintare a efectuării perchezitiei informatice nu este supusa cailor de atac.

(8) In cazul in care, cu ocazia efectuării perchezitiei unui sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice, se constata ca datele informatice cautate sunt cuprinse intr-un alt sistem informatic ori suport de stocare a datelor informatice si sunt accesibile din sistemul sau suportul initial, procurorul dispune de indata conservarea, copierea datelor informatice identificate si va solicita de urgenta completarea mandatului, dispozitiile alin. (1) - (7) aplicandu-se in mod corespunzator.

(9) In vederea executării perchezitiei dispuse, pentru asigurarea integritatii datelor informatice stocate pe obiectele ridicate, procurorul dispune efectuarea de copii.

(10) Daca ridicarea obiectelor care contin datele informatice prevazute la alin. (1) ar afecta grav desfasurarea activitatii persoanelor care detin aceste obiecte, procurorul poate dispune efectuarea de copii, care servesc ca mijloc de proba. Copiile se realizeaza cu mijloace tehnice si proceduri adecvate, de natura sa asigure integritatea informatiilor continute de acestea.

(11) Perchezitia in sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice se efectueaza in prezenta suspectului ori a inculpatului, dispozitiile art. 159 alin. (10) si (11) aplicandu-se in mod corespunzator.

(12) Perchezitia in sistem informatic ori a unui suport de stocare a datelor informatice se efectueaza de un specialist care functioneaza in cadrul organelor judiciare sau din afara acestora, in prezenta procurorului sau a organului de cercetare penala.

(13) Procesul-verbal de perchezitie informatica trebuie sa cuprinda:

- a) numele persoanei de la care a fost ridicat sistemul informatic sau suporturile de stocare a datelor informatice ori numele persoanei al carei sistem informatic este cercetat;
- b) numele persoanei care a efectuat perchezitia;
- c) numele persoanelor prezente la efectuarea perchezitiei;
- d) descrierea si enumerarea sistemelor informatice ori suporturilor de stocare a datelor informatice fata de care s-a dispus perchezitia;
- e) descrierea si enumerarea activitatilor desfasurate;
- f) descrierea si enumerarea datelor informatice descoperite cu ocazia perchezitiei;
- g) semnatura sau stampila persoanei care a efectuat perchezitia;
- h) semnatura persoanelor prezente la efectuarea perchezitiei.

(14) Organele de urmarire penala trebuie sa ia masuri ca perchezitia informatica sa fie efectuata fara ca faptele si imprejurarile din viata personala a celui la care se efectueaza perchezitia sa devina, in mod nejustificat, publice.

(15) Datele informatice identificate cu caracter secret se pastreaza in conditiile legii.

(16) In cursul judecatii, perchezitia informatica se dispune de catre instanta, din oficiu sau la cererea procurorului, a partilor ori a persoanei vatamate, in cazurile prevazute la alin. (2). Mandatul de efectuare a perchezitiei informatice dispuse de instanta se comunica procurorului, care procedeaza potrivit alin. (8) (15).

Art. 168¹ - Efectuarea perchezitiei informatice de lucratori de politie

Efectuarea perchezitiei informatice prevazuta la art. 168 alin. (12) se poate realiza si de catre lucratori de politie specializati, in prezenta procurorului sau a organului de cercetare penala.

SECTIUNEA a 3-a Ridicarea de obiecte si inscrisuri

Art. 169 - Ridicarea de obiecte si inscrisuri

Organul de urmarire penala sau instanta de judecata are obligatia sa ridice obiectele si inscrisurile ce pot servi ca mijloc de proba in procesul penal.

Art. 170 - Predarea obiectelor, inscrisurilor sau a datelor informatice

(1) In cazul in care exista o suspiciune rezonabila cu privire la pregatirea sau savarsirea unei infractiuni si sunt temeiuri de a se crede ca un obiect ori un inscris poate servi ca mijloc de proba in cauza, organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate dispune persoanei fizice sau juridice in posesia careia se afla sa le prezinte si sa le predea, sub luare de dovada.

(2) De asemenea, in conditiile alin. (1), organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate dispune ca:

- a) orice persoana fizica sau juridica de pe teritoriul Romaniei sa comunice anumite date informatice aflate in posesia sau sub controlul sau, care sunt stocate intr-un sistem informatic ori pe un suport de stocare a datelor informatice;
- b) orice furnizor de retele publice de comunicatii electronice sau furnizor de servicii de comunicatii electronice destinate publicului sa comunice anumite date referitoare la abonati, utilizatori si la serviciile prestate, aflate in posesia sau sub controlul sau, altele decat continutul comunicatiilor si decat cele prevazute la art. 138 alin. (1) lit. j).

(2¹) Persoanele fizice sau juridice, inclusiv furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, au posibilitatea să asigure semnarea datelor solicitate în baza alin. (2), utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat.

(2²) Orice persoană autorizată care transmite date solicitate în baza alin. (2) are posibilitatea să semneze datele transmise utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat și care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate, aceasta asumându-și astfel responsabilitatea în ceea ce privește integritatea datelor transmise.

(2³) Orice persoană autorizată care primește date solicitate în baza alin. (2) are posibilitatea să verifice integritatea datelor primite și să certifice această integritate prin semnarea datelor, utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat și care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate.

(2⁴) Fiecare persoană care certifica datele sub semnătură electronică răspunde potrivit legii pentru integritatea și securitatea acestor date.

(2⁵) Aplicarea prevederilor alin. (21) - (24) se face cu respectarea procedurilor stabilite prin normele metodologice de aplicare a prezentei legi.

~~(3) Prin noțiunea de date referitoare la abonati sau utilizatori se înțelege orice informație, sub formă de date informatice sau sub orice altă formă, deținută de un furnizor de servicii, referitoare la abonatii sau utilizatorii acestor servicii, altele decât datele referitoare la trafic sau conținut, și care permite stabilirea:~~

~~a) tipului de serviciu de comunicații utilizat, dispozițiilor tehnice luate în această privință și perioadei serviciului;~~

~~b) identității, adresei postale sau geografice, numărului de telefon al abonatului sau utilizatorului și oricărui alt număr de contact, precum și a datelor referitoare la facturare și plată, disponibile în baza unui contract sau a unui aranjament de servicii;~~

~~c) oricărei alte informații referitoare la locul în care se găsesc echipamentele de comunicație, disponibile în baza unui contract sau a unui aranjament de servicii.~~

~~(4) Ordonanța organului de urmărire penală sau încheierea instanței trebuie să cuprindă: numele și semnătura persoanei care a dispus predarea, numele persoanei ce este obligată să predea obiectul, înscrisul ori datele informatice, descrierea obiectului, înscrisului sau a datelor informatice ce trebuie predate, precum și data și locul unde trebuie să fie predate.~~

~~(5) Dacă organul de urmărire penală sau instanța de judecată apreciază că și o copie a unui înscris sau a datelor informatice poate servi ca mijloc de probă, reține numai copia.~~

~~(6) Dacă obiectul, înscrisul sau datele informatice au caracter secret ori confidențial, prezentarea sau predarea se face în condiții care să asigure păstrarea secretului ori a confidențialității.~~

Art. 171 - Ridicarea silită de obiecte și înscrisuri

(1) Dacă obiectul sau înscrisul cerut nu este predat de bunăvoie, organul de urmărire penală, prin ordonanță, sau instanța de judecată, prin încheiere, dispune ridicarea silită. În cursul judecării dispoziția de ridicare silită a obiectelor sau înscrisurilor se comunică procurorului, care ia măsuri de aducere la îndeplinire, prin organul de cercetare penală. (2) Împotriva măsurii dispuse potrivit alin. (1) sau a modului de aducere la îndeplinire a acesteia se poate face plângere de către orice persoană interesată. Dispozițiile art. 250 se aplică în mod corespunzător.

(3) Ordonanța organului de urmărire penală sau încheierea instanței trebuie să cuprindă: numele și semnătura persoanei care a dispus predarea, numele persoanei care este obligată să predea obiectul, înscrisul ori datele informatice, descrierea obiectului, înscrisului sau a datelor informatice ce trebuie predate, precum și data și locul unde trebuie să fie predate.

(4) Dacă organul de urmărire penală sau instanța de judecată apreciază că și o copie a unui înscris sau a datelor informatice poate servi ca mijloc de probă, reține numai copia.

(5) Dacă obiectul, înscrisul sau datele informatice au caracter secret ori confidențial, prezentarea sau predarea se face în condiții care să asigure păstrarea secretului ori a confidențialității.

CAPITOLUL VII

Expertiza și constatarea

Art. 172 - Dispunerea efectuării expertizei sau a constatării

(1) Efectuarea unei expertize se dispune când pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea unor fapte ori împrejurări ce prezintă importanță pentru aflarea adevărului în cauză este necesară și opinia unui expert.

(2) Expertiza se dispune, în condițiile art. 100, la cerere sau din oficiu, de către organul de urmărire penală, prin ordonanță motivată, iar în cursul judecării se dispune de către instanța, prin încheiere motivată.

(3) Cererea de efectuare a expertizei trebuie formulata in scris, cu indicarea faptelor si imprejurarilor supuse evaluarii si a obiectivelor care trebuie lamurite de expert.

(4) Expertiza poate fi efectuata de experti oficiali din laboratoare sau institutii de specialitate ori de experti independenti autorizati din tara sau din strainatate, in conditiile legii.

(5) Expertiza si examinarea medico-legala se efectueaza in cadrul institutiilor medico-legale.

(6) Ordonanta organului de urmarire penala sau incheierea instantei prin care se dispune efectuarea expertizei trebuie sa indice faptele sau imprejurarile pe care expertul trebuie sa le constate, sa le clarifice si sa le evalueze, obiectivele la care trebuie sa raspunda, termenul in care trebuie efectuata expertiza, precum si institutia ori expertii desemnati.

(7) In domeniile strict specializate, daca pentru intelegerea probelor sunt necesare anumite cunostinte specifice sau alte asemenea cunostinte, instanta ori organul de urmarire penala poate solicita opinia unor specialisti care functioneaza in cadrul organelor judiciare sau in afara acestora. Dispozitiile relative la audierea martorului sunt aplicabile in mod corespunzator.

(8) La efectuarea expertizei pot participa experti independenti autorizati, numiti la solicitarea partilor sau subiectilor procesuali principali.

(9) Cand exista pericol de disparitie a unor mijloace de proba sau de schimbare a unor situatii de fapt ori este necesara lamurirea urgenta a unor fapte sau imprejurari ale cauzei, organul de urmarire penala poate dispune prin ordonanta efectuarea unei constatari.

(10) Constatarea este efectuata de catre un specialist care functioneaza in cadrul organelor judiciare sau din afara acestora.

(11) Certificatul medico-legal are valoarea unui raport de constatare.

(12) Dupa finalizarea raportului de constatare, cand organul judiciar apreciaza ca este necesara opinia unui expert sau cand concluziile raportului de constatare sunt contestate, se poate dispune efectuarea unei expertize.

Art. 173 - Numirea expertului

(1) Expertul este numit prin ordonanta organului de urmarire penala sau prin incheierea instantei.

(2) Organul de urmarire penala sau instanta desemneaza, de regula, un singur expert, cu exceptia situatiilor in care, ca urmare a complexitatii expertizei, sunt necesare cunostinte specializate din discipline distincte, situatie in care desemneaza doi sau mai multi experti.

(3) Cand expertiza urmeaza sa fie efectuata de o institutie medico-legala, de un institut sau laborator de specialitate, desemnarea unuia sau a mai multor experti se face de catre acea institutie, potrivit legii.

(4) Partile si subiectii procesuali principali au dreptul sa solicite ca la efectuarea expertizei sa participe un expert recomandat de acestea. In cazul in care expertiza este dispusa de instanta, procurorul poate solicita ca un expert recomandat de acesta sa participe la efectuarea expertizei.

(5) Expertul, institutia medico-legala, institutul sau laboratorul de specialitate, la cererea expertului, poate solicita, atunci cand considera necesar, participarea specialistilor de la alte institutii sau avizul acestora.

(6) Institutia medico-legala, institutul sau laboratorul de specialitate comunica organului judiciar care a dispus efectuarea expertizei numele expertilor desemnati.

Art. 174 - Incompatibilitatea expertului

(1) Persoana aflata in vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevazute de art. 64 nu poate fi desemnata ca expert, iar in cazul in care a fost desemnata, hotararea judecatoreasca nu se poate intemeia pe constatarile si concluziile acesteia. Motivul de incompatibilitate trebuie dovedit de cel ce il invoca.

(2) In aceeasi cauza, o persoana nu poate avea atat calitatea de expert desemnat de organul judiciar, cat si pe aceea de expert recomandat de unul dintre subiectii procesuali.

(2¹) Nu poate fi desemnata ca expert recomandat de parti in aceeasi cauza o persoana care functioneaza in cadrul aceleiasi institutii medico-legale, institut sau laborator de specialitate cu expertul desemnat de conducerea institutiei respective la solicitarea organului judiciar.

~~(3) Nu poate fi desemnata ca expert recomandat de parti in aceeasi cauza o persoana care functioneaza in cadrul aceleiasi institutii medico-legale, institut sau laborator de specialitate cu expertul desemnat de conducerea institutiei respective la solicitarea organului judiciar.~~

(4) Dispozitiile art. 66-68 se aplica in mod corespunzator.

Art. 175 - Drepturile si obligatiile expertului

(1) Expertul are dreptul de a refuza efectuarea expertizei pentru aceleasi motive pentru care martorul poate refuza depunerea marturiei.

(2) Expertul are dreptul sa ia cunostinta de materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei.

(3) Expertul poate cere lamuriri organului judiciar care a dispus efectuarea expertizei cu privire la anumite fapte ori imprejurari ale cauzei ce trebuie evaluate.

(4) Expertul poate cere lamuriri partilor si subiectilor procesuali principali, cu incuviintarea si in conditiile stabilite de organele judiciare.

(5) Expertul are dreptul la un onorariu pentru activitatea depusa in vederea efectuarii expertizei, pentru cheltuielile pe care ar trebui sa le suporte sau le-a suportat pentru efectuarea expertizei. Cuantumul onorariului este stabilit de catre organele judiciare in functie de natura si complexitatea cauzei si de cheltuielile suportate sau care urmeaza a fi suportate de catre expert. Daca expertiza este efectuata de institutia medico-legala ori institutul sau laboratorul de specialitate, costul expertizei este stabilit in conditiile prevazute de legea speciala.

(6) Expertul poate beneficia si de masuri de protectie, in conditiile prevazute la art. 125.

(7) Expertul are obligatia de a se prezenta in fata organelor de urmarire penala sau a instantei de judecata ori de cate ori este chemat si de a-si intocmi raportul de expertiza cu respectarea termenului-limita stabilit in ordonanta organului de urmarire penala sau in incheierea instantei. Termenul-limita din ordonanta sau incheiere poate fi prelungit, la cererea expertului, pentru motive intemeiate, fara ca prelungirea totala acordata sa fie mai mare de 6 luni.

(8) Intarzierea sau refuzul nejustificat de efectuare a expertizei atrage aplicarea unei amenzi judiciare, precum si raspunderea civila a expertului sau a institutiei desemnate sa o efectueze pentru prejudiciile cauzate.

Art. 176 - Inlocuirea expertului

(1) Expertul poate fi inlocuit daca refuza sau, in mod nejustificat, nu finalizeaza raportul de expertiza pana la termenul fixat.

(2) Inlocuirea se dispune prin ordonanta de catre organul de urmarire penala sau prin incheiere de catre instanta, dupa citarea expertului, si se comunica asociatiei sau corpului profesional de care apartine acesta.

(3) Expertul este, de asemenea, inlocuit cand este admisa declaratia sa de abtinere sau cererea de recuzare ori in cazul in care se afla in imposibilitate obiectiva de a efectua sau finaliza expertiza.

(4) Expertul inlocuit trebuie, sub sanctiunea prevazuta la art. 283 alin. (4), sa puna de indata la dispozitia organului judiciar toate actele sau obiectele incredintate, precum si observatiile cu privire la activitatile desfasurate pana la momentul inlocuirii sale.

Art. 177 - Procedura efectuării expertizei

(1) Organul de urmarire penala sau instanta de judecata, cand dispune efectuarea unei expertize, fixeaza un termen la care sunt chemate partile, subiectii procesuali principali, precum si expertul, daca acesta a fost desemnat.

(2) La termenul fixat se aduce la cunostinta procurorului, a partilor, a subiectilor procesuali principali si a expertului obiectul expertizei si intrebarile la care expertul trebuie sa raspunda si li se pune in vedere ca au dreptul sa faca observatii cu privire la aceste intrebari si ca pot cere modificarea sau completarea lor. De asemenea, dupa caz, sunt indicate expertului obiectele pe care urmeaza sa le analizeze.

(3) Expertul este instiintat cu privire la faptul ca are obligatia de a analiza obiectul expertizei, de a indica cu exactitate orice observatie sau constatare si de a expune o opinie impariala cu privire la faptele sau imprejurarile evaluate, in conformitate cu regulile stiintei si expertizei profesionale.

(4) Partile si subiectii procesuali principali sunt incunostintati ca au dreptul sa ceara numirea cate unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care sa participe la efectuarea expertizei.

(5) Dupa examinarea obiectiilor si cererilor facute de parti, de subiectii procesuali principali si expert, organul de urmarire penala sau instanta de judecata pune in vedere expertului termenul in care urmeaza a fi efectuata expertiza, incunostintandu-l totodata daca la efectuarea acesteia urmeaza sa participe partile sau subiectii procesuali principali. (6) Atunci cand expertiza urmeaza sa fie efectuata de o institutie medico-legala, de un laborator de expertiza criminalistica sau de orice institut de specialitate, sunt aplicabile dispozitiile art. 173 alin. (3), nefiind necesara prezenta expertului in fata organului judiciar.

Art. 178 - Raportul de expertiza

(1) Dupa efectuarea expertizei, constatarile, clarificarile, evaluarile si opinia expertului sunt consemnate intr-un raport.

(2) Cand sunt mai multi experti se intocmeste un singur raport de expertiza. Opiniile separate se motiveaza in acelasi raport.

(3) Raportul de expertiza se depune la organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei.

(4) Raportul de expertiza cuprinde:

a) partea introductiva, in care se arata organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei, data cand s-a dispus efectuarea acesteia, numele si prenumele expertului, obiectivele la care expertul urmeaza sa raspunda, data la care a fost efectuata, materialul pe baza caruia expertiza a fost efectuata, dovada incunostintarii partilor, daca au participat la aceasta si au dat explicatii in cursul expertizei, data intocmirii raportului de expertiza;

b) partea expozitivă prin care sunt descrise operațiile de efectuare a expertizei, metodele, programele și echipamentele utilizate;

c) concluziile, prin care se răspunde la obiectivele stabilite de organele judiciare, precum și orice alte precizări și constatări rezultate din efectuarea expertizei, în legătură cu obiectivele expertizei.

(5) În situația în care expertiza a fost efectuată în lipsa părților ori a subiecților procesuali principali, aceștia sau avocatul lor sunt încunostințați cu privire la întocmirea raportului de expertiză și cu privire la dreptul la studierea raportului.

Art. 179 - Audierea expertului

(1) În cursul urmăririi penale sau al judecării, expertul poate fi audiat de organul de urmărire penală sau de instanță, la cererea procurorului, a părților, a subiecților procesuali principali sau din oficiu, dacă organul judiciar apreciază că audierea este necesară pentru lamurirea constatarilor sau concluziilor expertului.

(2) Dacă expertiza a fost efectuată de o instituție medico-legală, institut sau laborator de specialitate, instituția va desemna un expert, dintre persoanele care au participat la efectuarea expertizei, ce urmează a fi audiat de către organul de urmărire penală sau de instanță.

(3) Audierea expertului se efectuează potrivit dispozițiilor privitoare la audierea martorilor.

Art. 180 - Suplimentul de expertiză

(1) Când organul de urmărire penală sau instanța constată, la cerere sau din oficiu, că expertiza nu este completă, iar această deficiență nu poate fi suplinită prin audierea expertului, dispune efectuarea unui supliment de expertiză de către același expert. Când nu este posibilă desemnarea aceluiași expert, se dispune efectuarea unei alte expertize de către un alt expert.

(2) Când expertiza a fost efectuată în cadrul instituției medico-legale, unui institut sau laborator de specialitate, organul de urmărire penală sau instanța se adresează instituției respective în vederea efectuării suplimentului de expertiză.

Art. 181 - Efectuarea unei noi expertize

(1) Organul de urmărire penală sau instanța dispune efectuarea unei noi expertize atunci când concluziile raportului de expertiză sunt neclare sau contradictorii ori între conținutul și concluziile raportului de expertiză există contradicții, iar aceste deficiențe nu pot fi înlăturate prin audierea expertului.

(2) Când organul de urmărire penală sau instanța de judecată dispune efectuarea unei noi expertize de către o instituție medico-legală, aceasta este efectuată de o comisie, în condițiile legii.

Art. 181¹ - Obiectul constatării și raportul de constatare

(1) Organul de urmărire penală stabilește prin ordonanță obiectul constatării, întrebările la care trebuie să răspundă specialistul și termenul în care urmează a fi efectuată lucrarea.

(2) Raportul de constatare cuprinde descrierea operațiilor efectuate de specialist, a metodelor, programelor și echipamentelor utilizate și concluziile constatării.

Art. 182 - Lamuririle cerute la institutul de emisiune

În cazurile privitoare la infracțiunea de falsificare de monedă ori de alte valori, organul de urmărire penală sau instanța poate cere lamuriri institutului de emisiune.

Art. 183 - Prezentarea scriptelor de comparație

(1) În cauzele privind infracțiuni de fals în înscrisuri, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune să fie prezentate scripte de comparație.

(2) Dacă scriptele se găsesc în depozite publice, autoritățile în drept sunt obligate a le elibera.

(3) Dacă scriptele se găsesc la o persoană, organul de urmărire penală sau instanța îi pune în vedere să le prezinte.

(4) Scriptele se introduc într-un plic sigilat care se vizează de organul de urmărire penală sau de președintele completului de judecată și se semnează de acela care le prezintă.

(5) Organul de urmărire penală ori instanța poate solicita suspectului sau inculpatului să prezinte o piesă scrisă cu mâna sa ori să scrie după dictare.

(6) Dacă suspectul sau inculpatul refuză, se face mențiune în procesul-verbal. Refuzul de a se conforma solicitării organului de urmărire penală sau instanței nu poate fi interpretat în defavoarea suspectului sau inculpatului.

Art. 184 - Expertiză medico-legală psihiatrică

(1) In cazul infractiunilor comise de minorii cu varsta intre 14 si 16 ani, in cazul uciderii sau vatamarii copilului nou-nascut ori a fatului de catre mama, precum si atunci cand organul de urmarire penala sau instanta are o indoiala asupra discernamantului suspectului ori inculpatului in momentul savarsirii infractiunii ce face obiectul acuzatiei, se dispune efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice, stabilindu-se totodata termenul de prezentare in vederea examinarii.

(2) Expertiza se efectueaza in cadrul institutiei medico-legale de catre o comisie, constituita potrivit legii.

(3) Expertiza medico-legala psihiatrica se efectueaza dupa obtinerea consimtamantului scris al persoanei ce urmeaza a fi supusa expertizei, exprimat, in prezenta unui avocat ales sau din oficiu, in fata organului judiciar, iar in cazul minorului, si in prezenta ocrotitorului legal.

(4) In cazul in care suspectul sau inculpatul refuza in cursul urmaririi penale efectuarea expertizei ori nu se prezinta in vederea examinarii la comisia medico-legala psihiatrica, organul de cercetare penala sesizeaza procurorul sau judecatorul de drepturi si libertati in vederea emiterii unui mandat de aducere in scopul prezentarii la comisia medico-legala psihiatrica. Dispozitiile art. 265 alin. (4) - (9) se aplica in mod corespunzator.

(5) In cazul in care considera ca este necesara o examinare complexa, ce necesita internarea medicala a suspectului sau a inculpatului intr-o institutie sanitara de specialitate, iar acesta refuza internarea, comisia medico-legala sesizeaza organul de urmarire penala sau instanta cu privire la necesitatea luarii masurii internarii nevoluntare.

(6) In cursul urmaririi penale, procurorul, daca apreciaza ca solicitarea comisiei medico-legale este intemeiata, poate cere judecatorului de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul de internare ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a intocmit propunerea luarea masurii internarii nevoluntare, pentru maximum 30 de zile, in vederea efectuarii expertizei psihiatrice.

(7) Propunerea procurorului de luare a masurii internarii nevoluntare trebuie sa cuprinda, dupa caz, mentiuni cu privire la: fapta pentru care se efectueaza cercetarea penala, incadrarea juridica, denumirea infractiunii; faptele si imprejurarile din care rezulta indoiala asupra discernamantului suspectului sau inculpatului, sesizarea comisiei medico-legale psihiatrice cu privire la refuzul suspectului sau inculpatului de a se interna, motivarea necesitatii luarii masurii internarii si a proportionalitatii acesteia cu scopul urmarit. Propunerea impreuna cu dosarul cauzei se prezinta judecatorului de drepturi si libertati.

(8) Judecatorul de drepturi si libertati fixeaza ziua si ora de solutionare a propunerii de luare a masurii internarii nevoluntare, in cel mult 3 zile de la data sesizarii, avand obligatia de a-l cita pe suspect sau inculpat pentru termenul fixat. Termenul se comunica procurorului, precum si avocatului suspectului sau inculpatului, caruia i se acorda, la cerere, dreptul de a studia dosarul cauzei si propunerea formulata de procuror.

(9) Solutionarea propunerii de luare a masurii internarii nevoluntare se face numai in prezenta suspectului sau inculpatului, in afara de cazul cand acesta este disparut, se sustrage sau cand din cauza starii sanatatii sau din cauza de forta majora ori stare de necesitate nu se poate prezenta.

(10) Participarea procurorului si a avocatului ales sau numit din oficiu al suspectului ori inculpatului este obligatorie. (11) In cazul admiterii propunerii de internare nevoluntara, incheierea judecatorului trebuie sa cuprinda:

- a) datele de identitate ale suspectului sau inculpatului;
- b) descrierea faptei de care este acuzat suspectul sau inculpatul, incadrarea juridica si denumirea infractiunii;
- c) faptele si imprejurarile din care rezulta indoiala asupra starii psihice a suspectului sau inculpatului;
- d) motivarea necesitatii luarii masurii internarii nevoluntare in vederea efectuarii expertizei medico-legale psihiatrice si a proportionalitatii acesteia cu scopul urmarit;
- e) durata masurii internarii.

(12) Dupa luarea masurii, suspectului sau inculpatului i se aduc la cunostinta, de indata, in limba pe care o intelege, motivele internarii, incheindu-se in acest sens un proces-verbal.

(13) Dupa dispunerea internarii, daca suspectul sau inculpatul se afla in stare de detinere, judecatorul de drepturi si libertati informeaza administratia locului de detinere despre masura internarii si dispune transferul arestatului intr-o sectie de psihiatrie a unui penitenciar-spital.

(14) Impotriva incheierii judecatorului de drepturi si libertati se poate face contestatie la judecatorul de drepturi si libertati de la instanta ierarhic superioara de catre suspect, inculpat sau de procuror in termen de 24 de ore de la pronuntare. Contestatia impotriva incheierii prin care se dispune internarea nevoluntara nu suspenda executarea.

(15) Contestatia formulata de suspect sau inculpat impotriva incheierii prin care s-a dispus internarea nevoluntara se solutioneaza in termen de 3 zile de la data inregistrarii acesteia si nu este suspensiva de executare.

(16) In vederea solutionarii contestatiei formulate de procuror, judecatorul de la instanta ierarhic superioara dispune citarea suspectului sau inculpatului. Participarea avocatului ales sau numit din oficiu al suspectului ori inculpatului este obligatorie.

(17) In vederea solutionarii contestatiei formulate de suspect sau de inculpat, judecatorul de la instanta ierarhic superioara comunica acestuia si procurorului data stabilita pentru judecarea contestatiei si le acorda posibilitatea de a depune observatii scrise pana la acea data, in afara de cazul cand apreciaza ca prezenta suspectului sau

inculpatului, participarea procurorului si formularea de concluzii orale de catre acestia sunt necesare pentru justa solutionare a contestatiei.

(18) In cazul admiterii contestatiei formulate de suspect sau inculpat, judecatorul de la instanta ierarhic superioara dispune respingerea propunerii de internare si externarea, daca este cazul, de indata, a suspectului sau inculpatului, daca acesta nu este detinut sau arestat chiar si in alta cauza.

(19) Dosarul cauzei se restituie procurorului in termen de 24 de ore de la solutionarea contestatiei. Daca incheierea judecatorului de drepturi si libertati nu este atacata cu contestatie, acesta restituie dosarul procurorului in termen de 24 de ore de la expirarea termenului de contestatie.

(20) In cursul judecatii, daca inculpatul refuza efectuarea expertizei ori nu se prezinta in vederea examinarii la comisia medico-legala psihiatrica, instanta, din oficiu sau la cererea procurorului, dispune emiterea unui mandat de aducere in conditiile art. 265.

(21) Masura internarii nevoluntare poate fi luata de instanta in cursul judecatii la propunerea comisiei medico-legale psihiatrice. Dispozitiile alin. (6) - (19) se aplica in mod corespunzator.

(22) Imediat dupa luarea masurii internarii nevoluntare sau in cazul schimbarii ulterioare a locului de internare, judecatorul de drepturi si libertati sau, dupa caz, presedintele completului de judecata care a dispus masura incunostinteaza despre aceasta si despre locul internarii un membru al familiei suspectului sau inculpatului ori o alta persoana desemnata de acesta, precum si institutia medico-legala care efectueaza expertiza, incheindu-se in acest sens un proces-verbal. Institutia de specialitate are obligatia de a informa organele judiciare despre schimbarea locului internarii.

(23) Hotararea prin care dispune internarea nevoluntara se pune in executare de procuror prin intermediul organelor de politie.

(24) In cazul in care suspectul sau inculpatul se afla in stare de detinere, judecatorul de drepturi si libertati sau instanta ce a dispus masura internarii intr-o institutie de specialitate in vederea efectuarii expertizei medico-legale psihiatrice informeaza, de indata, administratia locului de detinere sau arestare despre masura dispusa.

(25) Masura internarii medicale in vederea efectuarii expertizei medico-legale psihiatrice poate fi prelungita o singura data, pe o durata de cel mult 30 de zile. Comisia de expertiza medico-legala psihiatrica sesizeaza procurorul sau, dupa caz, instanta asupra necesitatii prelungirii masurii internarii cu cel putin 7 zile inainte de expirarea acesteia. Sesizarea trebuie sa contina descrierea activitatilor efectuate, motivele pentru care examinarea nu a fost finalizata pe parcursul internarii, examinarile ce urmeaza a fi efectuate, precizarea perioadei pentru care este necesara prelungirea. Dispozitiile alin. (6) - (24) se aplica in mod corespunzator.

(26) In cazul in care inainte de expirarea duratei internarii nevoluntare se constata ca aceasta nu mai este necesara, comisia de expertiza medico-legala psihiatrica sau persoana internata sesizeaza de indata organul care a dispus masura, in vederea revocarii acesteia. Sesizarea se solutioneaza de urgenta, in camera de consiliu, cu participarea procurorului, dupa audierea avocatului ales sau din oficiu al persoanei internate. Incheierea pronuntata de judecatorul de drepturi si libertati sau de instanta nu este supusa niciunei cai de atac.

(27) Daca in cursul efectuarii expertizei medico-legale psihiatrice se constata ca sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 247, comisia de expertiza medico-legala psihiatrica sesizeaza organele judiciare in vederea luarii masurii de siguranta a internarii medicale provizorii.

(28) Perioada in care suspectul sau inculpatul a fost internat intr-o institutie de specialitate in vederea efectuarii expertizei psihiatrice se deduce din durata pedepsei, in conditiile art. 72 din Codul penal.

Art. 185 - Autopsia medico-legala

(1) Autopsia medico-legala se dispune de catre organul de urmarire penala sau de catre instanta de judecata, in caz de moarte violenta ori cand aceasta este suspecta de a fi violenta sau cand nu se cunoaste cauza mortii ori exista o suspiciune rezonabila ca decesul a fost cauzat direct sau indirect printr-o infractiune ori in legatura cu comiterea unei infractiuni. In cazul in care corpul victimei a fost inhumat, este dispusa exhumarea pentru examinarea cadavrului prin autopsie.

(2) Procurorul dispune de indata efectuarea unei autopsii medico-legale daca decesul s-a produs in perioada in care persoana se afla in custodia politiei, a Administratiei Nationale a Penitenciarelor, in timpul internarii medicale nevoluntare sau in cazul oricarui deces care ridica suspiciunea nerespectarii drepturilor omului, a aplicarii torturii sau a oricarui tratament inuman.

(3) Pentru a constata daca exista motive pentru a efectua autopsia medico-legala, organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate solicita opinia medicului legist.

(4) Autopsia se efectueaza in cadrul institutiei medico-legale, potrivit legii speciale.

(5) La efectuarea autopsiei medico-legale pot fi cooptati si specialisti din alte domenii medicale, in vederea stabilirii cauzei decesului, la solicitarea medicului legist, cu exceptia medicului care a tratat persoana decedata.

(6) Cu ocazia efectuării autopsiei medico-legale pot fi utilizate orice metode legale pentru stabilirea identitatii, inclusiv prelevarea de probe biologice in vederea stabilirii profilului genetic judiciar.

(7) Organul de urmarire penala trebuie sa incunostinteze un membru de familie despre data autopsiei si despre dreptul de a desemna un expert independent autorizat care sa asiste la efectuarea autopsiei.

(8) Medicul legist care a efectuat autopsia intocmeste un raport de expertiza, care cuprinde constatările si concluziile sale cu privire la:

- a) identitatea persoanei decedate sau elemente de identificare, daca identitatea nu este cunoscuta;
- b) felul mortii;
- c) cauza medicala a mortii;
- d) existenta leziunilor traumatice, mecanismul de producere a acestora, natura agentului vulnerant si legatura de cauzalitate dintre leziunile traumatice si deces;
- e) rezultatele investigatiilor de laborator efectuate asupra probelor biologice prelevate de la cadavru si a substantelor suspecte descoperite;
- f) urmele biologice gasite pe corpul persoanei decedate;
- g) data probabila a mortii;
- h) orice alte elemente care pot contribui la lamurirea imprejurarilor producerii mortii.

Art. 186 - Exhumarea

(1) Exhumarea poate fi dispusa de catre procuror sau de catre instanta de judecata in vederea stabilirii felului si cauzei mortii, a identificarii cadavrului sau pentru stabilirea oricaror elemente necesare solutionarii cauzei.

(2) Exhumarea se face in prezenta organului de urmarire penala.

(3) Dispozitiile art. 185 alin. (4) - (8) se aplica in mod corespunzator.

Art. 187 - Autopsia medico-legala a fetusului sau a nou-nascutului

(1) Autopsia medico-legala a unui fetus se dispune pentru a se stabili varsta intrauterina, capacitatea de supravietuire extrauterina, felul si cauza mortii, precum si pentru stabilirea filiatiei, cand este cazul.

(2) Autopsia medico-legala a unui nou-nascut se dispune pentru a se stabili daca copilul a fost nascut viu, viabilitatea, durata supravietuirii extrauterine, felul si cauza medicala a mortii, data mortii, daca i s-au acordat ingrijiri medicale dupa nastere, precum si pentru stabilirea filiatiei, cand este cazul.

Art. 188 - Expertiza toxicologica

(1) In cazul in care exista o suspiciune cu privire la producerea unei intoxicatii, se dispune efectuarea unei expertize toxicologice.

(2) Produsele considerate suspecte ca ar fi determinat intoxicatia sunt trimise institutiei medico-legale sau unei alte institutii specializate.

(3) Concluziile expertizei toxicologice cuprind constatari de specialitate cu privire la tipul substantei toxice, cantitatea, calea de administrare, precum si consecintele posibile ale substantei descoperite, cat si alte elemente care sa ajute la stabilirea adevarului.

Art. 189 - Examinarea medico-legala a persoanei

(1) Examinarea medico-legala a persoanei in vederea constatarii urmelor si a consecintelor unei infractiuni se efectueaza conform legii speciale.

(2) Medicul legist care a efectuat examinarea medico-legala intocmeste un certificat medico-legal sau, dupa caz, un raport de expertiza.

(3) Constatarea leziunilor traumatice este efectuata, de regula, printr-o examinare fizica. In cazul in care nu este posibila sau necesara examinarea fizica, expertiza este efectuata in baza documentatiei medicale puse la dispozitia expertului.

(4) Raportul de expertiza sau certificatul medico-legal trebuie sa cuprinda: descrierea leziunilor traumatice, precum si opinia expertului cu privire la natura si gravitatea leziunilor, mecanismul si data producerii acestora, urmarile pe care acestea le-au produs.

Art. 190 - Examinarea fizica

(1) Examinarea fizica a unei persoane presupune examinarea externa si interna a corpului acesteia, precum si prelevarea de probe biologice. Organul de urmarire penala trebuie sa solicite, in prealabil, consimtamantul scris al persoanei care urmeaza a fi examinata. In cazul persoanelor lipsite de capacitate de exercitiu, consimtamantul la examinarea fizica este solicitat reprezentantului legal, iar in cazul celor cu capacitate restransa de exercitiu, consimtamantul scris al acestora trebuie exprimat in prezenta ocrotitorilor legali.

(2) In lipsa consimtamantului scris al persoanei care urmeaza a fi examinata, al reprezentantului legal ori a incuviintarii din partea ocrotitorului legal, judecatorul de drepturi si libertati dispune, prin incheiere, la cererea motivata a procurorului, examinarea fizica a persoanei, daca aceasta masura este necesara pentru stabilirea unor

fapte sau împrejurari care sa asigure buna desfasurare a urmaririi penale ori pentru a se determina daca o anumita urma sau consecinta a infractiunii poate fi gasita pe corpul sau in interiorul corpului acesteia.

(3) Cererea organului de urmarire penala trebuie sa cuprinda: numele persoanei a carei examinare fizica este ceruta, motivarea indeplinirii conditiilor prevazute la alin. (2), modalitatea in care examinarea fizica urmeaza a fi efectuata, infractiunea de care este acuzat suspectul sau inculpatul.

(4) Judecatorul de drepturi si libertati solutioneaza cererea de efectuare a examinarii fizice in camera de consiliu, prin incheiere ce nu este supusa niciunei cai de atac.

(5) In cazul in care persoana examinata nu isi exprima in scris consimtamantul si exista urgenta, iar obtinerea autorizarii judecatorului in conditiile alin. (4) ar conduce la o intarziere substantiala a cercetarilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor, organul de urmarire penala poate dispune, prin ordonanta, efectuarea examinarii fizice. Ordonanta organului de urmarire penala, precum si procesul-verbal in care sunt consemnate activitatile desfasurate cu ocazia examinarii fizice sunt inaintate de indata judecatorului de drepturi si libertati. In cazul in care judecatorul constata ca au fost respectate conditiile prevazute la alin. (2), dispune, prin incheiere motivata, validarea examinarii fizice efectuate de organele de urmarire penala. Incalcarea de catre organele de urmarire penala a conditiilor prevazute la alin. (2) atrage excluderea probelor obtinute prin examinarea fizica.

(6) Validarea examinarii fizice efectuate de organele de urmarire penala se efectueaza potrivit alin. (4).

(7) Examinarea fizica interna a corpului unei persoane sau recoltarea de probe biologice trebuie efectuata de un medic, asistent medical sau de o persoana cu pregatire medicala de specialitate, cu respectarea vietii private si a demnitatii umane. Examinarea fizica interna a minorului care nu a implinit 14 ani se poate face in prezenta unuia dintre parinti, la solicitarea parintelui. Recoltarea prin metode noninvazive de probe biologice in vederea efectuarii expertizei genetice judiciare se poate efectua si de catre personalul de specialitate al Politiei Romane.

(8) In cazul conducerii unui vehicul de catre o persoana aflata sub influenta bauturilor alcoolice sau a altor substante, recoltarea de probe biologice se efectueaza din dispozitia organelor de constatare si cu consimtamantul celui supus examinarii, de catre un medic, asistent medical sau de o persoana cu pregatire medicala de specialitate, in cel mai scurt timp, intr-o institutie medicala, in conditiile stabilite de legile speciale.

(9) Activitatile efectuate cu ocazia examinarii fizice sunt consemnate de organele de urmarire penala intr-un proces-verbal ce trebuie sa cuprinda: numele si prenumele organului de urmarire penala care il incheie, ordonanta sau incheierea prin care s-a dispus masura, locul unde a fost incheiat, data, ora la care a inceput si ora la care s-a terminat activitatea, numele si prenumele persoanei examinate, natura examinarii fizice, descrierea activitatilor desfasurate, lista probelor recoltate in urma examinarii fizice.

(10) Rezultatele obtinute din analiza probelor biologice pot fi folosite si in alta cauza penala, daca servesc la aflarea adevarului.

(11) Probele biologice care nu au fost consumate cu ocazia analizelor efectuate sunt conservate si pastrate in institutia unde au fost prelucrate, pe o perioada de cel putin 10 ani de la epuizarea cailor ordinare de atac ale hotararii judecatoresti.

Art. 191 - Expertiza genetica judiciara

(1) Expertiza genetica judiciara se poate dispune de catre organul de urmarire penala, prin ordonanta, in cursul urmaririi penale, sau de instanta, prin incheiere, in cursul judecatii, cu privire la probele biologice recoltate de la persoane sau orice alte probe ce au fost gasite ori ridicate.

(2) Expertiza genetica judiciara se efectueaza in cadrul institutiilor medico-legale, al unei institutii ori unui laborator de specialitate sau al oricarei alte institutii de specialitate certificate si acreditate in acest tip de analize.

(3) Probele biologice recoltate cu ocazia examinarii corporale pot fi folosite numai la identificarea profilului genetic judiciar.

(4) Profilul genetic judiciar obtinut in conditiile alin. (3) poate fi folosit si in alta cauza penala, daca serveste la aflarea adevarului.

(5) Datele obtinute ca urmare a expertizei genetice judiciare constituie date personale si sunt protejate conform legii.

CAPITOLUL VIII

Cercetarea locului faptei si reconstituirea

Art. 192 - Cercetarea la fata locului

(1) Cercetarea la fata locului se dispune de catre organul de urmarire penala, iar in cursul judecatii de catre instanta de judecata, atunci cand este necesara constatarea directa in scopul determinarii sau clarificarii unor imprejurari de fapt ce prezinta importanta pentru stabilirea adevarului, precum si ori de cate ori exista suspiciuni cu privire la decesul unei persoane.

(2) Organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate interzice persoanelor care se afla ori care vin la locul unde se efectueaza cercetarea sa comunice intre ele sau cu alte persoane.

Art. 193 - Reconstituirea

(1) Organul de urmarire penala sau instanta de judecata, daca gaseste necesar pentru verificarea si precizarea unor date sau probe administrate ori pentru a stabili imprejurari de fapt ce prezinta importanta pentru solutionarea cauzei, poate sa procedeze la reconstituirea, in intregime sau in parte, a modului si a conditiilor in care s-a comis fapta.

(2) Organele judiciare procedeaza la reconstituirea activitatilor sau a situatiilor, avand in vedere imprejurarile in care fapta a avut loc, pe baza probelor administrate. In cazul in care declaratiile martorilor, ale partilor sau ale subiectilor procesuali principali cu privire la activitatile sau situatiile ce trebuie reconstituite sunt diferite, reconstituirea trebuie efectuata separat pentru fiecare varianta a desfasurarii faptei descrise de acestia.

(3) Cand suspectul sau inculpatul se afla in vreuna din situatiile prevazute la art. 90, reconstituirea se face in prezenta acestuia, asistat de aparator. Atunci cand suspectul sau inculpatul nu poate sau refuza sa participe la reconstituire, aceasta se efectueaza cu participarea altei persoane.

(4) Reconstituirea trebuie sa fie efectuata astfel incat sa nu fie incalcat legea sau ordinea publica, sa nu fie adusa atingere moralei publice si sa nu fie pusa in pericol viata sau sanatatea persoanelor.

Art. 194 - Prezenta altor persoane la cercetarea la fata locului si la reconstituire

Organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate dispune prezenta medicului legist sau a oricaror persoane a caror prezenta o considera necesara.

Art. 195 - Procesul-verbal de cercetare la fata locului sau de reconstituire

(1) Despre efectuarea cercetarii la fata locului sau a reconstituirii se incheie un proces-verbal, care trebuie sa cuprinda, pe langa mentiunile prevazute la art. 199, urmatoarele:

a) indicarea ordonantei sau a incheierii prin care s-a dispus masura;

b) numele, prenumele persoanelor prezente si calitatea in care acestea participa;

c) numele si prenumele suspectului sau inculpatului, daca este cazul;

d) descrierea amanuntita a situatiei locului, a urmelor gasite, a obiectelor examinate si a celor ridicate, a pozitiei si starii celorlalte mijloace materiale de proba, astfel incat acestea sa fie redade cu precizie si pe cat posibil cu dimensiunile respective. In cazul reconstituirii se consemneaza amanuntit si desfasurarea reconstituirii.

(2) In toate cazurile se pot face schite, desene sau fotografii ori alte asemenea lucrari, care se anexeaza la procesul-verbal.

(3) Activitatea desfasurata si constatările expertului se consemneaza in procesul-verbal.

(4) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagina si la sfarsit de catre cel care il incheie si de catre persoanele care au participat la cercetare sau reconstituire. Daca vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuza sa semneze procesul-verbal, se face mentiune despre aceasta, precum si despre motivele imposibilitatii sau refuzului de a semna.

CAPITOLUL IX

Fotografierea si luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane

Art. 196 - Fotografierea si luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane

(1) Organele de urmarire penala pot dispune fotografierea si luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane cu privire la care exista o suspiciune ca au legatura cu fapta comisa sau ca au fost prezente la locul faptei, chiar si in lipsa consimtamantului acestora.

(2) Organul de urmarire penala poate autoriza sa se dea publicitatii fotografia unei persoane, cand aceasta masura este necesara pentru stabilirea identitatii persoanei sau in alte cazuri in care publicarea fotografiei prezinta importanta pentru buna desfasurare a urmaririi penale.

(3) Daca este necesara identificarea amprentelor ce au fost gasite pe anumite obiecte sau a persoanelor care pot fi puse in legatura cu fapta ori locul comiterii faptei, organele de urmarire penala pot dispune luarea amprentelor persoanelor despre care se presupune ca au intrat in contact cu acele obiecte, respectiv fotografierea acelor persoane despre care se presupune ca au avut legatura cu fapta comisa sau au fost prezente la locul faptei.

E-JURIDIC
CAPITOLUL X
Mijloace materiale de proba

Art. 197 - Obiectele ca mijloace de proba

(1) Obiectele care contin sau poarta o urma a faptei savarsite, precum si orice alte obiecte care pot servi la aflarea adevarului sunt mijloace materiale de proba.

(2) Sunt corpuri delictive mijloacele materiale de proba care au fost folosite sau au fost destinate sa serveasca la savarsirea unei infractiuni, precum si obiectele care sunt produsul infractiunii.

CAPITOLUL XI
Inscrisurile

Art. 198 - Mijloacele de proba scrise

(1) Inscrisurile pot servi ca mijloace de proba, daca, din continutul lor, rezulta fapte sau imprejurari de natura sa contribuie la aflarea adevarului.

(2) Procesul-verbal ce cuprinde constatările personale ale organului de urmarire penala sau ale instantei de judecata este mijloc de proba. Procesele-verbale intocmite de organele prevazute la art. 61 alin. (1) lit. a) -c) constituie acte de sesizare a organului de urmarire penala si nu au valoarea unor constatari de specialitate in procesul penal.

Art. 199 - Cuprinsul si forma procesului-verbal

(1) Procesul-verbal cuprinde: a) numele, prenumele si calitatea celui care il incheie; b) locul unde este incheiat;

c) data la care s-a incheiat procesul-verbal;

d) data si ora la care a inceput si s-a sfarsit activitatea consemnata in procesul-verbal;

e) numele, prenumele, codul numeric personal si adresa persoanelor ce au fost prezente la intocmirea procesului-verbal, cu mentionarea calitatii acestora;

f) descrierea amanuntita a celor constatate, precum si a masurilor luate;

g) numele, prenumele, codul numeric personal si adresa persoanelor la care se refera procesul-verbal, obiectiile si explicatiile acestora;

h) mentiunile prevazute de lege pentru cazurile speciale.

(2) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagina si la sfarsit de cel care il incheie, precum si de persoanele aratate la lit. e) si g). Daca vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuza sa semneze, se face mentiune despre aceasta, precum si despre motivele imposibilitatii ori refuzului de a semna.

Art. 200 - Comisia rogatorie

(1) Cand un organ de urmarire penala sau instanta de judecata nu are posibilitatea sa asculte un martor, sa faca o cercetare la fata locului, sa procedeze la ridicarea unor obiecte sau sa efectueze orice alt act procedural, se poate adresa unui alt organ de urmarire penala ori unei alte instante, care are posibilitatea sa le efectueze.

(2) Punerea in miscare a actiunii penale, luarea masurilor preventive, incuviintarea de probatorii, precum si dispunerea celorlalte acte procesuale sau masuri procesuale nu pot forma obiectul comisiei rogatorii.

(3) Comisia rogatorie se poate adresa numai unui organ sau unei instante egale in grad.

(4) Ordonanta sau incheierea prin care s-a dispus comisia rogatorie trebuie sa contina toate lamuririle referitoare la indeplinirea actului care face obiectul acesteia, iar in cazul cand urmeaza sa fie ascultata o persoana, se vor arata si intrebarile ce trebuie sa i se puna.

(5) Organul de urmarire penala sau instanta de judecata care efectueaza comisia rogatorie poate pune si alte intrebari, daca necesitatea acestora rezulta in cursul ascultarii.

(6) Cand comisia rogatorie s-a dispus de instanta de judecata, partile pot formula in fata acesteia intrebari, care vor fi transmise instantei ce urmeaza a efectua comisia rogatorie.

(7) Totodata, oricare dintre parti poate cere sa fie citata la efectuarea comisiei rogatorii.

(8) Cand inculpatul este arestat, instanta care urmeaza a efectua comisia rogatorie dispune desemnarea unui avocat din oficiu, care il va reprezenta, in absenta avocatului ales.

Art. 201 - Delegarea

(1) Organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate dispune, in conditiile aratate la art. 200 alin. (1) si (2), efectuarea unui act de procedura si prin delegare. Delegarea poate fi data numai unui organ sau unei instante de judecata ierarhic inferioare.

(2) Dispozitiile privitoare la comisia rogatorie se aplica in mod corespunzator si in caz de delegare.

Masurile preventive si alte masuri procesuale

CAPITOLUL I
Masurile preventive

SECTIUNEA 1
Dispozitii generale

Art. 202 - Scopul, conditiile generale de aplicare si categoriile masurilor preventive

(1) Masurile preventive pot fi dispuse daca exista probe sau indicii temeinice din care rezulta suspiciunea rezonabila ca o persoana a savarsit o infractiune si daca sunt necesare in scopul asigurarii bunei desfasurari a procesului penal, al impiedicarii sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmarirea penala sau de la judecata ori al prevenirii savarsirii unei alte infractiuni.

(2) Nicio masura preventiva nu poate fi dispusa, confirmata, prelungita sau mentinuta daca exista o cauza care impiedica punerea in miscare sau exercitarea actiunii penale.

(3) Orice masura preventiva trebuie sa fie proportionala cu gravitatea acuzatiei aduse persoanei fata de care este luata si necesara pentru realizarea scopului urmarit prin dispunerea acesteia.

(4) Masurile preventive sunt:

- a) retinerea;
- b) controlul judiciar;
- c) controlul judiciar pe cautiune;
- d) arestul la domiciliu;
- e) arestarea preventiva.

Art. 203 - Organul judiciar competent si actul prin care se dispune asupra masurilor preventive

(1) Masura preventiva prevazuta la 202 alin. (4) lit. a) poate fi luata fata de suspect sau inculpat de catre organul de cercetare penala sau de catre procuror, numai in cursul urmaririi penale.

(2) Masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b) si c) pot fi luate fata de inculpat, in cursul urmaririi penale, de catre procuror si de catre judecatorul de drepturi si libertati, in procedura de camera preliminara, de catre judecatorul de camera preliminara, iar in cursul judecatii, de catre instanta de judecata.

(3) Masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. d) si e) pot fi luate fata de inculpat, in cursul urmaririi penale, de catre judecatorul de drepturi si libertati, in procedura de camera preliminara, de catre judecatorul de camera preliminara, iar in cursul judecatii, de catre instanta de judecata.

(4) Organul de cercetare penala si procurorul dispun asupra masurilor preventive prin ordonanta motivata.

(5) In cursul urmaririi penale si al procedurii de camera preliminara, cererile, propunerile, plangerile si contestatiile privitoare la masurile preventive se solutioneaza in camera de consiliu, prin incheiere motivata, care se pronunta in camera de consiliu.

(6) In cursul judecatii, instanta de judecata se pronunta asupra masurilor preventive prin incheiere motivata.

(7) Incheierile pronuntate de judecatorul de drepturi si libertati, de judecatorul de camera preliminara sau de instanta de judecata se comunica inculpatului si procurorului care au lipsit de la pronuntare.

Art. 204 - Calea de atac impotriva incheierilor prin care se dispune asupra masurilor preventive in cursul urmaririi penale

(1) Impotriva incheierilor prin care judecatorul de drepturi si libertati dispune asupra masurilor preventive, inculpatul si procurorul pot formula contestatie, in termen de 48 de ore de la pronuntare sau, dupa caz, de la comunicare. Contestatia se depune la judecatorul de drepturi si libertati care a pronuntat incheierea atacata si se inaintea, impreuna cu dosarul cauzei, judecatorului de drepturi si libertati de la instanta ierarhic superioara, in termen de 48 de ore de la inregistrare.

(2) Contestatiile impotriva incheierilor prin care judecatorul de drepturi si libertati de la Inalta Curte de Casatie si Justitie dispune asupra masurilor preventive se solutioneaza de un complet compus din judecatori de drepturi si libertati de la Inalta Curte de Casatie si Justitie, dispozitiile prezentului articol aplicandu-se in mod corespunzator.

(3) Contestatia formulata impotriva incheierii prin care s-a dispus luarea sau prelungirea unei masuri preventive ori prin care s-a constatat incetarea de drept a acesteia nu este suspensiva de executare.

(4) Contestatia formulata de inculpat se solutioneaza in termen de 5 zile de la inregistrare.

(5) Contestatia formulata de procuror impotriva incheierii prin care s-a dispus respingerea propunerii de prelungire a arestarii preventive, revocarea unei masuri preventive sau inlocuirea unei masuri preventive cu o alta masura preventiva se solutioneaza inainte de expirarea duratei masurii preventive dispuse anterior.

*) Potrivit Deciziei Inaltei Curti de Casatie si Justitie nr. 25/2008 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 372 din 03/06/2009, dispozitiile art. 159 alin. 8 fraza a II-a din Codul de procedura penala anterior se interpretau in sensul ca: 1. sintagma folosita de legiuitor "inainte de expirarea duratei arestarii preventive dispuse anterior incheierii atacate" are caracter imperativ, si nu de recomandare. Avand in vedere ca sintagma a fost preluata prin art. 204 alin. (5) si in noul Cod de procedura penala, interpretarea de la punctul 1 al deciziei isi mentine valabilitatea.

(6) In vederea solutionarii contestatiei, inculpatul se citeaza.

(7) Solutionarea contestatiei se face in prezenta inculpatului, in afara de cazul cand acesta lipseste nejustificat, este disparut, se sustrage ori din cauza starii sanatatii, din cauza de forta majora sau stare de necesitate nu poate fi adus in fata judecatorului. Se considera ca este prezent si inculpatul privat de libertate care, cu acordul sau si in prezenta aparatorului ales sau numit din oficiu si, dupa caz, si a interpretului, participa la solutionarea contestatiei prin videoconferinta, la locul de detinere.

(8) In toate cazurile, este obligatorie acordarea asistentei juridice pentru inculpat de catre un avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) In cazul admiterii contestatiei formulate de procuror si dispunerii arestarii preventive a inculpatului, dispozitiile art. 226 se aplica in mod corespunzator. In cazul admiterii contestatiei formulate de procuror si dispunerii prelungirii arestarii preventive a inculpatului, dispozitiile art. 236 alin. (1) si (2) se aplica in mod corespunzator.

(11) Daca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, se poate dispune luarea uneia dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b) -d) sau majorarea cuantumului cautiunii.

(12) In cazul admiterii contestatiei formulate de inculpat impotriva incheierii prin care s-a dispus luarea sau prelungirea masurii arestarii preventive, se poate dispune, in conditiile prevazute de lege, respingerea propunerii de luare sau de prelungire a masurii preventive ori, dupa caz, inlocuirea acesteia cu o alta masura preventiva mai usoara si, dupa caz, punerea de indata in libertate a inculpatului, daca nu este arestat in alta cauza.

(13) Dosarul cauzei se restituie procurorului in termen de 48 de ore de la solutionarea contestatiei.

(14) Daca incheierea judecatorului de drepturi si libertati de la prima instanta nu este atacata cu contestatie, acesta restituie dosarul procurorului in termen de 48 de ore de la expirarea termenului de contestatie.

Art. 205 - Calea de atac impotriva incheierilor prin care se dispune asupra masurilor preventive in procedura camerei preliminare

(1) Impotriva incheierilor prin care judecatorul de camera preliminara de la instanta sesizata cu rechizitoriu dispune asupra masurilor preventive, inculpatul si procurorul pot formula contestatie, in termen de 48 de ore de la pronuntare sau, dupa caz, de la comunicare. Contestatia se depune la judecatorul de camera preliminara care a pronuntat incheierea atacata si se inainteaza, impreuna cu dosarul cauzei, judecatorului de camera preliminara de la instanta ierarhic superioara, in termen de 48 de ore de la inregistrare.

(2) Contestatiile impotriva incheierilor prin care judecatorul de camera preliminara de la Inalta Curte de Casatie si Justitie dispune in procedura camerei preliminare asupra masurilor preventive se solutioneaza de un alt complet al aceleiasi instante, in conditiile legii.

(3) Contestatia formulata impotriva incheierii prin care s-a dispus luarea sau mentinerea unei masuri preventive ori prin care s-a constatat incetarea de drept a acesteia nu este suspensiva de executare.

(4) Contestatia formulata de inculpat se solutioneaza in termen de 5 zile de la inregistrare.

(5) Contestatia formulata de procuror impotriva incheierii prin care s-a dispus revocarea unei masuri preventive sau inlocuirea unei masuri preventive cu o alta masura preventiva se solutioneaza inainte de expirarea duratei masurii preventive dispuse anterior.

(6) In vederea solutionarii contestatiei, inculpatul se citeaza.

(7) Dispozitiile art. 204 alin. (7) se aplica in mod corespunzator.

(8) In toate cazurile, este obligatorie acordarea asistentei juridice pentru inculpat de catre un avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) Daca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, odata cu solutionarea contestatiei se poate dispune luarea uneia dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b) -d) sau majorarea cuantumului cautiunii.

Art. 206 - Calea de atac impotriva incheierilor prin care se dispune asupra masurilor preventive in cursul judecatii

(1) Impotriva incheierilor prin care instanta dispune, in prima instanta, asupra masurilor preventive inculpatul si procurorul pot formula contestatie, in termen de 48 de ore de la pronuntare sau, dupa caz, de la comunicare.

Contestatia se depune la instanta care a pronuntat incheierea atacata si se inainteaza, impreuna cu dosarul cauzei, instantei ierarhic superioare, in termen de 48 de ore de la inregistrare.

(2) Incheierile prin care Inalta Curte de Casatie si Justitie dispune in prima instanta asupra masurilor preventive pot fi contestate la completul competent de la Inalta Curte de Casatie si Justitie.

(3) Contestatia se solutioneaza in sedinta publica, cu participarea procurorului si cu citarea inculpatului.

(4) Contestatia formulata impotriva incheierii prin care s-a dispus luarea sau mentinerea unei masuri preventive ori prin care s-a constatat incetarea de drept a acesteia nu este suspensiva de executare.

(5) Contestatia formulata de inculpat se solutioneaza in termen de 5 zile de la inregistrare.

(6) Contestatia formulata de procuror impotriva incheierii prin care s-a dispus revocarea unei masuri preventive sau inlocuirea unei masuri preventive cu o alta masura preventiva se solutioneaza inainte de expirarea duratei masurii preventive dispuse anterior.

(7) Daca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, instanta poate dispune luarea uneia dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b) -d) sau majorarea cuantumului cautiunii.

Art. 207 - Verificarea masurilor preventive in procedura de camera preliminara

(1) Cand procurorul dispune trimiterea in judecata a inculpatului fata de care s-a dispus o masura preventiva, rechizitoriul, impreuna cu dosarul cauzei, se inainteaza judecatorului de camera preliminara de la instanta competenta, cu cel putin 5 zile inainte de expirarea duratei acesteia.

(2) In termen de 3 zile de la inregistrarea dosarului, judecatorul de camera preliminara verifica din oficiu legalitatea si temeinicia masurii preventive, inainte de expirarea duratei acesteia, cu citarea inculpatului.

(3) Dispozitiile art. 235 alin. (4) - (6) se aplica in mod corespunzator.

(4) Cand constata ca temeiurile care au determinat luarea masurii se mentin sau exista temeiuri noi care justifica o masura preventiva, judecatorul de camera preliminara dispune prin incheiere mentinerea masurii preventive fata de inculpat.

(5) Cand constata ca au incetat temeiurile care au determinat luarea sau prelungirea masurii arestarii preventive si nu exista temeiuri noi care sa o justifice ori in cazul in care au aparut imprejurari noi din care rezulta nelegalitatea masurii preventive, judecatorul de camera preliminara dispune prin incheiere revocarea acesteia si punerea in libertate a inculpatului, daca nu este arestat in alta cauza.

(6) In tot cursul procedurii de camera preliminara, judecatorul de camera preliminara, din oficiu, verifica periodic, dar nu mai tarziu de 30 de zile, daca subzista temeiurile care au determinat luarea masurii arestarii preventive si a masurii arestului la domiciliu sau daca au aparut temeiuri noi, care sa justifice mentinerea acestor masuri. Dispozitiile alin. (2) - (5) se aplica in mod corespunzator.

(7) Judecatorul de camera preliminara, in cursul procedurii de camera preliminara, verifica, din oficiu, periodic, dar nu mai tarziu de 60 de zile, daca subzista temeiurile care au determinat luarea masurii controlului judiciar ori a controlului judiciar pe cautiune sau daca au aparut temeiuri noi, care sa justifice mentinerea acestei masuri. Dispozitiile alin. (2) - (5) se aplica in mod corespunzator.

Art. 208 - Verificarea masurilor preventive in cursul judecatii

(1) Judecatorul de camera preliminara inainteaza dosarul instantei de judecata cu cel putin 5 zile inainte de expirarea masurii preventive.

(2) Instanta de judecata verifica din oficiu daca subzista temeiurile care au determinat luarea, prelungirea sau mentinerea masurii preventive, inainte de expirarea duratei acesteia, cu citarea inculpatului.

(3) Dispozitiile art. 207 alin. (3) - (5) se aplica in mod corespunzator.

(4) In tot cursul judecatii, instanta, din oficiu, prin incheiere, verifica periodic, dar nu mai tarziu de 60 de zile, daca subzista temeiurile care au determinat mentinerea masurii arestarii preventive si a masurii arestului la domiciliu dispuse fata de inculpat sau daca au aparut temeiuri noi, care sa justifice mentinerea acestor masuri.

(5) In tot cursul judecatii, instanta verifica, prin incheiere, din oficiu, periodic, dar nu mai tarziu de 60 de zile, daca subzista temeiurile care au determinat luarea masurii controlului judiciar ori a controlului judiciar pe cautiune sau daca au aparut temeiuri noi, care sa justifice mentinerea acestei masuri. Dispozitiile art. 207 alin. (3) - (5) se aplica in mod corespunzator.

Art. 208¹ - Modificarea continutului unor masuri preventive

In cadrul procedurii de verificare a masurilor preventive potrivit art. 207 si 208 se poate dispune si modificarea obligatiilor din continutul acestora.

Art. 209 - Retinerea

(1) Organul de cercetare penala sau procurorul poate dispune retinerea, daca sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 202.

(2) Persoanei retinute i se aduc la cunostinta, de indata, in limba pe care o intelege, infractiunea de care este suspectat si motivele retinerii.

(3) Retinerea se poate dispune pentru cel mult 24 de ore. In durata retinerii nu se include timpul strict necesar conducerii suspectului sau inculpatului la sediul organului judiciar, conform legii.

(4) Daca suspectul sau inculpatul a fost adus in fata organului de cercetare penala sau a procurorului pentru a fi audiat, in baza unui mandat de aducere legal emis, in termenul prevazut la alin. (3) nu se include perioada cat suspectul sau inculpatul s-a aflat sub puterea acelui mandat.

(5) Masura retinerii poate fi luata numai dupa audierea suspectului sau inculpatului, in prezenta avocatului ales ori numit din oficiu.

(6) Inainte de audiere, organul de cercetare penala ori procurorul este obligat sa aduca la cunostinta suspectului sau inculpatului ca are dreptul de a fi asistat de un avocat ales ori numit din oficiu si dreptul de a nu face nicio declaratie, cu exceptia furnizarii de informatii referitoare la identitatea sa, atragandu-i atentia ca ceea ce declara poate fi folosit impotriva sa.

(7) Suspectul sau inculpatul are dreptul de a-si incunostinta personal avocatul ales sau de a solicita organului de cercetare penala ori procurorului sa il incunostinteze pe acesta. Modul de realizare a incunostintarii se consemneaza intr-un proces-verbal. Exercitarea dreptului de a face personal incunostintarea nu se poate refuza decat pentru motive temeinice, care vor fi consemnate in procesul-verbal.

(8) Avocatul ales are obligatia de a se prezenta la sediul organului judiciar in termen de cel mult doua ore de la incunostintare. In caz de neprezentare a avocatului ales, organul de cercetare penala sau procurorul numeste un avocat din oficiu.

(9) Avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul de a comunica direct cu acesta, in conditii care sa asigure confidentialitatea.

(10) Retinerea se dispune de organul de cercetare penala sau de procuror prin ordonanta, care va cuprinde motivele care au determinat luarea masurii, ziua si ora la care retinerea incepe, precum si ziua si ora la care retinerea se sfarseste.

(11) Suspectului sau inculpatului retinut i se inmaneaza un exemplar al ordonantei prevazute la alin. (10).

(12) Pe perioada retinerii suspectului sau inculpatului, organul de cercetare penala sau procurorul care a dispus masura are dreptul de a proceda la fotografierea si luarea amprentelor acestuia.

(13) Daca retinerea a fost dispusa de organul de cercetare penala, acesta are obligatia de a-l informa pe procuror cu privire la luarea masurii preventive, de indata si prin orice mijloace.

(14) Impotriva ordonantei organului de cercetare penala prin care s-a luat masura retinerii suspectul sau inculpatul poate face plangere la procurorul care supravegheaza urmarirea penala, inainte de expirarea duratei acesteia. Procurorul se pronunta de indata, prin ordonanta. In cazul cand constata ca au fost incalcate dispozitiile legale care reglementeaza conditiile de luare a masurii retinerii, procurorul dispune revocarea ei si punerea de indata in libertate a celui retinut.

(15) Impotriva ordonantei procurorului prin care s-a luat masura retinerii suspectul sau inculpatul poate face plangere, inainte de expirarea duratei acesteia, la prim-procurorul parchetului sau, dupa caz, la procurorul ierarhic superior. Prim-procurorul sau procurorul ierarhic superior se pronunta de indata, prin ordonanta. In cazul cand constata ca au fost incalcate dispozitiile legale care reglementeaza conditiile de luare a masurii retinerii, prim-procurorul sau procurorul ierarhic superior dispune revocarea ei si punerea de indata in libertate a inculpatului.

(16) Procurorul sesizeaza judecatorul de drepturi si libertati de la instanta competenta, in vederea luarii masurii arestarii preventive fata de inculpatul retinut, cu cel putin 6 ore inainte de expirarea duratei retinerii acestuia.

(17) Persoanei retinute i se comunica, sub semnatura, in scris, drepturile prevazute la art. 83, la art. 210 alin. (1) si (2), dreptul de acces la asistenta medicala de urgenta, durata maxima pentru care se poate dispune masura retinerii, precum si dreptul de a face plangere impotriva masurii dispuse, iar in cazul in care persoana retinuta nu poate ori refuza sa semneze, se va incheia un proces-verbal.

Art. 210 - Incunostintarea despre retinere

(1) Imediat dupa retinere, persoana retinuta are dreptul de a incunostinta personal sau de a solicita organului judiciar care a dispus masura sa incunostinteze un membru al familiei sale ori o alta persoana desemnata de aceasta despre luarea masurii retinerii si despre locul unde este retinuta.

(2) Daca persoana retinuta nu este cetatean roman, aceasta are si dreptul de a incunostinta sau de a solicita incunostintarea misiunii diplomatice ori oficiului consular al statului al carui cetatean este sau, dupa caz, a unei organizatii internationale umanitare, daca nu doreste sa beneficieze de asistenta autoritatilor din tara sa de origine, ori a reprezentantei organizatiei internationale competente, daca este refugiat sau, din orice alt motiv, se afla sub protectia unei astfel de organizatii. Inspectoratul General pentru Imigrari este informat in toate situatiile cu privire la dispunerea masurii preventive fata de aceasta categorie de persoane.

(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) se aplica in mod corespunzator si in cazul schimbarii ulterioare a locului de retinere.

(4) Organul judiciar care a dispus masura retinerii are obligatia de a aduce la cunostinta celui retinut, in scris si in limba pe care o intelege, dispozitiile alin. (1) - (3) si de a consemna intr-un proces-verbal modul in care s-a realizat incunostintarea.

(5) Persoanei retinute nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal incunostintarea decat pentru motive temeinice, care vor fi consemnate in procesul-verbal.

(6) In mod exceptional, pentru motive temeinice, incunostintarea poate fi intarziata cel mult 4 ore.

SECTIUNEA a 3-a **Controlul judiciar**

Art. 211 - Conditii generale

(1) In cursul urmaririi penale, procurorul poate dispune luarea masurii controlului judiciar fata de inculpat, daca aceasta masura preventiva este necesara pentru realizarea scopului prevazut la art. 202 alin. (1).

(2) Judecatorul de camera preliminara, in procedura de camera preliminara, sau instanta de judecata, in cursul judecatii, poate dispune luarea masurii controlului judiciar fata de inculpat, daca sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (1).

Art. 212 - Luarea masurii controlului judiciar de catre procuror

(1) Procurorul dispune citarea inculpatului aflat in stare de libertate sau aducerea inculpatului aflat in stare de retinere.

(2) Inculpatului prezent i se aduc la cunostinta, de indata, in limba pe care o intelege, infractiunea de care este suspectat si motivele luarii masurii controlului judiciar.

(3) Masura controlului judiciar poate fi luata numai dupa audierea inculpatului, in prezenta avocatului ales ori numit din oficiu. Dispozitiile art. 209 alin. (6) - (9) se aplica in mod corespunzator.

(4) Procurorul dispune luarea masurii controlului judiciar prin ordonanta motivata, care se comunica inculpatului.

Art. 213 - Calea de atac impotriva masurii controlului judiciar dispuse de procuror

(1) Impotriva ordonantei procurorului prin care s-a luat masura controlului judiciar, in termen de 48 de ore de la comunicare, inculpatul poate face plangere la judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in fond.

(2) Judecatorul de drepturi si libertati sesizat conform alin. (1) fixeaza termen de solutionare in camera de consiliu si dispune citarea inculpatului.

Declarat partial neconstitucional la data de 17/01/2017 prin Decizia nr. 17/2017 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 213 alin. (2) si art. 2151 alin. (6) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 261 din 13/04/2017) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: 1. Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de Dragos George Bilteanu in Dosarul nr. 7.234/2/2015 (4.183/2015) al Curtii de Apel Bucuresti - Sectia a II-a penala si constata ca dispozitiile art. 213 alin. (2) din Codul de procedura penala sunt constitutionale in masura in care solutionarea plangerii impotriva ordonantei procurorului prin care s-a luat masura controlului judiciar se face cu aplicarea prevederilor art. 204 alin. (4) din Codul de procedura penala.

(3) Neprezentarea inculpatului nu impiedica judecatorul de drepturi si libertati sa dispuna asupra masurii luate de procuror.

(4) Judecatorul de drepturi si libertati il asculta pe inculpat atunci cand acesta este prezent.

(5) Asistenta juridica a inculpatului si participarea procurorului sunt obligatorii.

(6) Judecatorul de drepturi si libertati poate revoca masura, daca au fost incalcate dispozitiile legale care reglementeaza conditiile de luare a acesteia, sau poate modifica obligatiile din continutul controlului judiciar.

(6¹) Incheierea prin care judecatorul de drepturi si libertati solutioneaza plangerea este definitiva.

(7) Dosarul cauzei se restituie procurorului in termen de 48 de ore de la pronuntarea incheierii.

Art. 214 - Luarea masurii controlului judiciar de catre judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata

(1) Judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata in fata careia se afla cauza poate dispune, prin incheiere, luarea masurii controlului judiciar fata de inculpat, la cererea motivata a procurorului sau din oficiu.

(2) Judecătorul de camera preliminară sau instanța de judecată sesizat potrivit alin. (1) dispune citirea inculpatului. Ascultarea inculpatului este obligatorie dacă acesta se prezintă la termenul fixat.

(3) Prezența avocatului inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.

Art. 215 - Conținutul controlului judiciar

(1) Pe timpul cât se află sub control judiciar, inculpatul trebuie să respecte următoarele obligații:

a) să se prezinte la organul de urmărire penală, la judecătorul de camera preliminară sau la instanța de judecată ori de câte ori este chemat;

b) să informeze de îndată organul judiciar care a dispus măsura sau în fața căruia se află cauza cu privire la schimbarea locuinței;

c) să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea sa de către organul judiciar care a dispus măsura, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat.

(2) Organul judiciar care a dispus măsura poate impune inculpatului ca, pe timpul controlului judiciar, să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să nu depășească o anumită limită teritorială, fixată de organul judiciar, decât cu încuviințarea prealabilă a acestuia; b) să nu se deplaseze în locuri anume stabilite de organul judiciar sau să se deplaseze doar în locurile stabilite de acesta;

c) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere;

d) să nu revină în locuința familiei, să nu se apropie de persoana vătămată sau de membrii familiei acesteia, de alți participanți la comiterea infracțiunii, de martori ori experți sau de alte persoane anume desemnate de organul judiciar și să nu comunice cu acestea direct sau indirect, pe nicio cale;

e) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta;

f) să comunice periodic informații relevante despre mijloacele sale de existență;

g) să se supună unor măsuri de control, îngrijire sau tratament medical, în special în scopul dezintoxicării;

h) să nu participe la manifestări sportive sau culturale ori la alte adunări publice;

i) să nu conducă vehicule anume stabilite de organul judiciar;

j) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte arme;

k) să nu emită cecuri.

(3) În cuprinsul actului prin care se dispune luarea măsurii controlului judiciar sunt prevăzute în mod expres obligațiile pe care inculpatul trebuie să le respecte pe durata acestuia și i se atrage atenția că, în caz de încălcare cu rea-credință a obligațiilor care îi revin, măsura controlului judiciar se poate înlocui cu măsura arestului la domiciliu sau măsura arestării preventive.

(4) Supravegherea respectării de către inculpat a obligațiilor care îi revin pe durata controlului judiciar se realizează de către instituția, organul sau autoritatea anume desemnate de organul judiciar care a dispus măsura, în condițiile legii.

(5) Dacă s-a impus inculpatului obligația prevăzută la alin. (2) lit. a), câte o copie a ordonanței procurorului ori, după caz, a minutei, se comunică, în ziua emiterii ordonanței sau a pronunțării încheierii, inculpatului, unității de poliție în a cărei circumscripție locuiește, precum și serviciului public comunitar de evidență a persoanelor, Poliției de Frontieră Române și Inspectoratului General pentru Imigrări, în situația celui care nu este cetățean român, în vederea asigurării respectării de către inculpat a obligației care îi revine. Organele în drept dispun darea inculpatului în consemn la punctele de trecere a frontierei.

(6) Instituția, organul sau autoritatea prevăzute la alin. (4) verifică periodic respectarea obligațiilor de către inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de camera preliminară, în procedura de camera preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecării. (7) În cazul în care, pe durata măsurii controlului judiciar, inculpatul încalcă, cu rea-credință, obligațiile care îi revin sau există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de camera preliminară sau instanța de judecată, la cererea procurorului ori din oficiu, poate dispune înlocuirea acestei măsuri cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege.

(8) În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune, din oficiu sau la cererea motivată a inculpatului, prin ordonanță, impunerea unor noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial, dacă apar motive temeinice care justifică aceasta, după ascultarea inculpatului. Împotriva ordonanței procurorului, inculpatul poate face plângere la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța careia i-ar reveni competența să judece cauza în fond, dispozițiile art. 213 aplicându-se în mod corespunzător.

(8¹) Dispozițiile alin. (8) sunt aplicabile și în cazul în care măsura a fost luată de către judecătorul de drepturi și libertăți.

(9) Dispozițiile alin. (8) teza I se aplică în mod corespunzător și în procedura de camera preliminară sau în cursul judecării, când judecătorul de camera preliminară ori instanța de judecată dispune, prin încheiere, la cererea

motivata a procurorului sau a inculpatului ori din oficiu, dupa ascultarea inculpatului. Incheierea poate fi contestata in conditiile art. 205 si, respectiv, art. 206, care se aplica in mod corespunzator.

~~(10) In cazul prevazut la alin. (8), judecatorul de drepturi si libertati fixeaza termen de solutionare in camera de consiliu in termen de 5 zile de la inregistrarea propunerii sau a cererii, comunicand procurorului si inculpatului termenul fixat.~~

~~(11) Procurorul inaintea dosarului cauzei judecatorului de drepturi si libertati in termen de cel mult 24 de ore de la solicitarea acestuia.~~

~~(12) Propunerea procurorului se comunica inculpatului, iar cererea inculpatului se comunica procurorului.~~

~~(13) Judecatorul de drepturi si libertati solutioneaza propunerea sau cererea in lipsa inculpatului si a procurorului. Inculpatul si procurorul au dreptul de a depune concluzii scrise, care sunt prezentate judecatorului de drepturi si libertati cu cel putin 24 de ore inainte de expirarea termenului stabilit pentru solutionarea propunerii sau a cererii.~~

~~(14) Daca, in cursul urmaririi penale, s-a impus inculpatului obligatia prevazuta la alin. (2) lit. a), judecatorul de drepturi si libertati care a luat masura verifica din oficiu, prin incheiere, la fiecare 60 de zile, daca subzista temeiurile care au determinat stabilirea acestei obligatii, dispunand, dupa caz, inlocuirea ori incetarea ei.~~

~~(15) In cazul prevazut in alin. (14), judecatorul de drepturi si libertati se pronunta in camera de consiliu, prin incheiere, in lipsa inculpatului si a procurorului. Inculpatul si procurorul au dreptul de a depune concluzii scrise, care sunt prezentate judecatorului de drepturi si libertati cu cel putin 3 zile inainte de expirarea termenului de verificare stabilit si comunicat de acesta.~~

Art. 215¹ - Durata controlului judiciar

(1) In cursul urmaririi penale, masura controlului judiciar se poate dispune de catre procuror sau de catre judecatorul de drepturi si libertati pe o durata de cel mult 60 de zile.

(2) In cursul urmaririi penale, controlul judiciar poate fi prelungit de catre procuror, prin ordonanta, daca se mentin temeiurile care au determinat luarea masurii sau au aparut temeiuri noi care sa justifice prelungirea acestuia, fiecare prelungire neputand sa depaseasca 60 de zile. Prevederile art. 212 alin. (1) si (3) se aplica in mod corespunzator.

(3) Dispozitiile alin. (2) sunt aplicabile si in cazul in care masura a fost luata de catre judecatorul de drepturi si libertati.

(4) Ordonanta procurorului prin care, in conditiile alin. (2) sau (3), s-a prelungit masura controlului judiciar se comunica in aceeasi zi inculpatului.

(5) Impotriva ordonantei procurorului prin care, in conditiile prevazute la alin. (2) si (3), s-a prelungit masura controlului judiciar, inculpatul poate face plangere la judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia iar reveni competenta sa judece cauza in fond, dispozitiile art. 213 aplicandu-se in mod corespunzator.

(6) In cursul urmaririi penale, durata masurii controlului judiciar nu poate sa depaseasca un an, daca pedeapsa prevazuta de lege este amenda sau inchisoarea de cel mult 5 ani, respectiv 2 ani, daca pedeapsa prevazuta de lege este detentiunea pe viata sau inchisoarea mai mare de 5 ani.

(7) Judecatorul de camera preliminara, in procedura de camera preliminara, sau instanta, in cursul judecatii, poate dispune luarea masurii controlului judiciar fata de inculpat pe o durata ce nu poate depasi 60 de zile.

(8) In cursul judecatii in prima instanta, durata totala a controlului judiciar nu poate depasi un termen rezonabil si, in toate cazurile, nu poate depasi 5 ani de la momentul trimiterii in judecata.

(9) La expirarea termenelor prevazute la alin. (8), instanta de judecata poate dispune luarea unei alte masuri preventive, in conditiile legii.

SECTIUNEA a 4-a Controlul judiciar pe cautiune

Art. 216 - Conditii generale

(1) In cursul urmaririi penale, procurorul poate dispune luarea masurii controlului judiciar pe cautiune fata de inculpat, daca sunt intrunite conditiile prevazute la art. 223 alin. (1) si (2), luarea acestei masuri este suficienta pentru realizarea scopului prevazut la art. 202 alin. (1), iar inculpatul depune o cautiune a carei valoare este stabilita de catre organul judiciar.

(2) Judecatorul de camera preliminara, in procedura de camera preliminara, sau instanta de judecata, in cursul judecatii, poate dispune luarea masurii controlului judiciar pe cautiune fata de inculpat, daca sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (1).

(3) Dispozitiile art. 212-215¹ se aplica in mod corespunzator.

Art. 217 - Continutul cautiunii

- (1) Consemnarea cautiunii se face pe numele inculpatului, prin depunerea unei sume de bani determinate la dispozitia organului judiciar ori prin constituirea unei garantii reale, mobiliare ori imobiliare, in limita unei sume de bani determinate, in favoarea aceluiasi organ judiciar.
- (2) Valoarea cautiunii este de cel putin 1.000 lei si se determina in raport cu gravitatea acuzatiei aduse inculpatului, situatia materiala si obligatiile legale ale acestuia.
- (3) Pe perioada masurii, inculpatul trebuie sa respecte obligatiile prevazute la art. 215 alin. (1) si i se poate impune respectarea uneia ori mai multora dintre obligatiile prevazute la art. 215 alin. (2). Dispozitiile art. 215 alin. (3) - (9) se aplica in mod corespunzator.
- (4) Cautiunea garanteaza participarea inculpatului la procesul penal si respectarea de catre acesta a obligatiilor prevazute la alin. (3).
- (5) Instanta de judecata dispune prin hotarare confiscarea cautiunii, daca masura controlului judiciar pe cautiune a fost inlocuita cu masura arestului la domiciliu sau a arestarii preventive, pentru motivele prevazute la alin. (9).
- (6) In celelalte cazuri, instanta de judecata, prin hotarare, dispune restituirea cautiunii.
- (7) Dispozitiile alin. (5) si (6) se aplica in masura in care nu s-a dispus plata din cautiune, in ordinea urmatoare, a despagubirilor banesti acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infractiune, a cheltuielilor judiciare sau a amenzii.
- (8) In cazul in care dispune o solutie de netrimitere in judecata, procurorul dispune si restituirea cautiunii.
- (9) In cazul in care, pe durata masurii controlului judiciar pe cautiune, inculpatul incalca, cu rea-credinta, obligatiile care ii revin sau exista suspiciunea rezonabila ca a savarsit cu intentie o noua infractiune pentru care s-a dispus punerea in miscare a actiunii penale impotriva sa, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata, la cererea motivata a procurorului ori din oficiu, poate dispune inlocuirea acestei masuri cu masura arestului la domiciliu sau a arestarii preventive, in conditiile prevazute de lege.

SECTIUNEA a 5-a
Arestul la domiciliu

Art. 218 - Condițiile generale de luare a masurii arestului la domiciliu

- (1) Arestul la domiciliu se dispune de catre judecatorul de drepturi si libertati, de catre judecatorul de camera preliminara sau de catre instanta de judecata, daca sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 223 si luarea acestei masuri este necesara si suficienta pentru realizarea unuia dintre scopurile prevazute la art. 202 alin. (1).
- (2) Aprecierea indeplinirii conditiilor prevazute la alin. (1) se face tinandu-se seama de gradul de pericol al infractiunii, de scopul masurii, de sanatatea, varsta, situatia familiala si alte imprejurari privind persoana fata de care se ia masura.
- (3) Masura nu poate fi dispusa cu privire la inculpatul fata de care exista suspiciunea rezonabila ca a savarsit o infractiune asupra unui membru de familie si cu privire la inculpatul care a fost anterior condamnat definitiv pentru infractiunea de evadare.
- (4) Persoanei fata de care s-a dispus masura arestului la domiciliu i se comunica, sub semnatura, in scris, drepturile prevazute la art. 83, dreptul prevazut la art. 210 alin. (1) si (2), dreptul de acces la asistenta medicala de urgenta, dreptul de a contesta masura si dreptul de a solicita revocarea sau inlocuirea acestei masuri cu o alta masura preventiva, iar in cazul in care persoana nu poate ori refuza sa semneze, se va incheia un proces-verbal.

Art. 219 - Luarea masurii arestului la domiciliu de catre judecatorul de drepturi si libertati

- (1) Judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul unde s-a constatat savarsirea infractiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala poate dispune, la propunerea motivata a procurorului, arestul la domiciliu al inculpatului.
- (2) Procurorul inaintea judecatorului de drepturi si libertati propunerea prevazuta la alin. (1) impreuna cu dosarul cauzei.
- (3) Judecatorul de drepturi si libertati, sesizat conform alin. (1), fixeaza termen de solutionare in camera de consiliu in termen de 24 de ore de la inregistrarea propunerii si dispune citarea inculpatului.
- (4) Neprezentarea inculpatului nu impiedica judecatorul de drepturi si libertati sa solutioneze propunerea inaintata de procuror.
- (5) Judecatorul de drepturi si libertati il audiaza pe inculpat atunci cand acesta este prezent.
- (6) Asistenta juridica a inculpatului si participarea procurorului sunt obligatorii.
- (7) Judecatorul de drepturi si libertati admite sau respinge propunerea procurorului prin incheiere motivata.
- (8) Dosarul cauzei se restituie organului de urmarire penala, in termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestatiei.

(9) Judecatorul de drepturi si libertati care respinge propunerea de luare a masurii arestului la domiciliu fata de inculpat poate dispune, prin aceeasi incheiere, luarea uneia dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b) si c), daca sunt intrunite conditiile prevazute de lege.

Art. 220 - Luarea masurii arestului la domiciliu de catre judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata

(1) Judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata in fata careia se afla cauza poate dispune, prin incheiere, arestul la domiciliu al inculpatului, la cererea motivata a procurorului sau din oficiu.

Declarat partial neconstitucional la data de 17/01/2017 prin Decizia nr. 22/2017 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 220 alin. (1) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 159 din 03/03/2017) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de Danut Ioan Dariciuc in Dosarul nr. 255/206/2016/a4 al Tribunalului Suceava - Sectia penala si constata ca este neconstitucionala solutia legislativa reglementata de dispozitiile art. 220 alin. (1) din Codul de procedura penala, care permite luarea masurii arestului la domiciliu, in conditiile in care anterior inculpatul a fost arestat preventiv sau la domiciliu in aceeasi cauza, in lipsa unor temeiuri noi care fac necesara privarea sa de libertate.

(2) Judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata, sesizata conform alin. (1), dispune citarea inculpatului. Audierea inculpatului este obligatorie daca acesta se prezinta la termenul fixat.

(3) Asistenta juridica a inculpatului si participarea procurorului sunt obligatorii.

(4) Dispozitiile art. 219 alin. (4), (7) si (9) se aplica in mod corespunzator.

Art. 221 – Continutul masurii arestului la domiciliu

(1) Masura arestului la domiciliu consta in obligatia impusa inculpatului, pe o perioada determinata, de a nu parasii imobilul unde locuieste, fara permisiunea organului judiciar care a dispus masura sau in fata caruia se afla cauza si de a se supune unor restrictii stabilite de acesta.

(2) Pe durata arestului la domiciliu, inculpatul are urmatoarele obligatii:

a) sa se prezinte in fata organului de urmarire penala, a judecatorului de drepturi si libertati, a judecatorului de camera preliminara sau a instantei de judecata ori de cate ori este chemat;

b) sa nu comunice cu persoana vatamata sau membrii de familie ai acesteia, cu alti participanti la comiterea infractiunii, cu martorii ori expertii, precum si cu alte persoane stabilite de organul judiciar.

(3) Judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata poate dispune ca pe durata arestului la domiciliu inculpatul sa poarte permanent un sistem electronic de supraveghere.

(4) In cuprinsul incheierii prin care se dispune masura sunt prevazute in mod expres obligatiile pe care inculpatul trebuie sa le respecte si i se atrage atentia ca, in caz de incalcare cu rea-credinta a masurii sau a obligatiilor care ii revin, masura arestului la domiciliu poate fi inlocuita cu masura arestarii preventive.

(5) Pe durata masurii, inculpatul poate parasii imobilul prevazut la alin. (1) pentru prezentarea in fata organelor judiciare, la chemarea acestora.

(6) La cererea scrisa si motivata a inculpatului, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata, prin incheiere, ii poate permite acestuia parasirea imobilului pentru prezentarea la locul de munca, la cursuri de invatamant sau de pregatire profesionala ori la alte activitati similare sau pentru procurarea mijloacelor esentiale de existenta, precum si in alte situatii temeinic justificate, pentru o perioada determinata de timp, daca acest lucru este necesar pentru realizarea unor drepturi ori interese legitime ale inculpatului.

(7) In cazuri urgente, pentru motive intemeiate, inculpatul poate parasii imobilul, fara permisiunea judecatorului de drepturi si libertati, a judecatorului de camera preliminara sau a instantei de judecata, pe durata de timp strict necesara, informand imediat despre aceasta institutia, organul sau autoritatea desemnata cu supravegherea sa si organul judiciar care a luat masura arestului la domiciliu ori in fata caruia se afla cauza.

(8) Copia incheierii judecatorului de drepturi si libertati, a judecatorului de camera preliminara sau a instantei de judecata prin care s-a luat masura arestului la domiciliu se comunica, deodata, inculpatului si institutiei, organului sau autoritatii desemnate cu supravegherea sa, organului de politie in a carei circumscriptie locuieste acesta, serviciului public comunitar de evidenta a persoanelor si organelor de frontiera.

(9) Institutia, organul sau autoritatea desemnate de organul judiciar care a dispus arestul la domiciliu verifica periodic respectarea masurii si a obligatiilor de catre inculpat, iar in cazul in care constata incalcare ale acestora, sesizeaza deodata procurorul, in cursul urmaririi penale, judecatorul de camera preliminara, in procedura de camera preliminara, sau instanta de judecata, in cursul judecatii.

(10) Pentru supravegherea respectarii masurii arestului la domiciliu sau a obligatiilor impuse inculpatului pe durata acesteia, organul de politie poate patrunde in imobilul unde se executa masura, fara invoierea inculpatului sau a persoanelor care locuiesc impreuna cu acesta.

(11) In cazul in care inculpatul incalca cu rea-credinta masura arestului la domiciliu sau obligatiile care ii revin ori exista suspiciunea rezonabila ca a savarsit cu intentie o noua infractiune pentru care s-a dispus punerea in miscare a actiunii penale impotriva sa, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara ori instanta de

judecata, la cererea motivata a procurorului sau din oficiu, poate dispune inlocuirea arestului la domiciliu cu masura arestarii preventive, in conditiile prevazute de lege.

Art. 222 - Durata arestului la domiciliu

(1) In cursul urmaririi penale, arestul la domiciliu poate fi luat pe o durata de cel mult 30 de zile. (2) Arestul la domiciliu poate fi prelungit in cursul urmaririi penale, numai in caz de necesitate, daca se mentin temeiurile care au determinat luarea masurii sau au aparut temeiuri noi, fiecare prelungire neputand sa depaseasca 30 de zile. (3) In cazul prevazut la alin. (2), prelungirea arestului la domiciliu poate fi dispusa de catre judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul unde s-a constatat savarsirea infractiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penală. (4) Judecatorul de drepturi si libertati este sesizat in vederea prelungirii masurii de catre procuror, prin propunere motivata, insotita de dosarul cauzei, cu cel putin 5 zile inainte de expirarea duratei acesteia. (5) Judecatorul de drepturi si libertati, sesizat potrivit alin. (4), fixeaza termen de solutionare a propunerii procurorului, in camera de consiliu, mai inainte de expirarea duratei arestului la domiciliu si dispune citarea inculpatului. (6) Participarea procurorului este obligatorie. (7) Judecatorul de drepturi si libertati admite sau respinge propunerea procurorului prin incheiere motivata. (8) Dosarul cauzei se restituie organului de urmarire penală in termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestatiei. (9) Durata maxima a masurii arestului la domiciliu, in cursul urmaririi penale, este de 180 de zile. (10) Durata privarii de libertate dispusa prin masura arestului la domiciliu se ia in considerare pentru calculul duratei maxime a masurii arestarii preventive a inculpatului in cursul urmaririi penale. (11) Dispozitiile art. 219 alin. (4) - (6) se aplica in mod corespunzator. (12) In procedura de camera preliminara si in cursul judecatii, masura arestului la domiciliu poate fi dispusa pe o perioada de cel mult 30 de zile. Dispozitiile art. 239 se aplica in mod corespunzator.

SECTIUNEA a 6-a
Arestarea preventiva

Art. 223 - Conditii si cazurile de aplicare a masurii arestarii preventive

(1) Masura arestarii preventive poate fi luata de catre judecatorul de drepturi si libertati, in cursul urmaririi penale, de catre judecatorul de camera preliminara, in procedura de camera preliminara, sau de catre instanta de judecata in fata careia se afla cauza, in cursul judecatii, numai daca din probe rezulta suspiciunea rezonabila ca inculpatul a savarsit o infractiune si exista una dintre urmatoarele situatii:

- a) inculpatul a fugit ori s-a ascuns, in scopul de a se sustrage de la urmarirea penală sau de la judecata, ori a facut pregatiri de orice natura pentru astfel de acte;
- b) inculpatul incearca sa influenteze un alt participant la comiterea infractiunii, un martor ori un expert sau sa distruga, sa altereze, sa ascunda ori sa sustraga mijloace materiale de proba sau sa determine o alta persoana sa aiba un astfel de comportament;
- c) inculpatul exercita presiuni asupra persoanei vatamate sau incearca sa realizeze o intelegere frauduloasa cu aceasta;
- d) exista suspiciunea rezonabila ca, dupa punerea in miscare a actiunii penale impotriva sa, inculpatul a savarsit cu intentie o noua infractiune sau pregateste savarsirea unei noi infractiuni.

(2) Masura arestarii preventive a inculpatului poate fi luata si daca din probe rezulta suspiciunea rezonabila ca acesta a savarsit o infractiune intentionata contra vietii, o infractiune prin care s-a cauzat vatamarea corporala sau moartea unei persoane, o infractiune contra securitatii nationale prevazuta de [Codul penal](#) si alte legi speciale, o infractiune de trafic de droguri, de efectuare de operatiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, o infractiune privind nerespectarea regimului armelor, munitiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive si al precursorilor de explozivi restrictionati, trafic si exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, spalare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, santaj, viol, lipsire de libertate in mod ilegal, evaziune fiscala, ultraj, ultraj judiciar, o infractiune de coruptie, o infractiune savarsita prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronica sau o alta infractiune pentru care legea prevede pedeapsa inchisorii de 5 ani ori mai mare si, pe baza evaluarii gravitatii faptei, a modului si a circumstantelor de comitere a acesteia, a anturajului si a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale si a altor imprejurari privitoare la persoana acestuia, se constata ca privarea sa de libertate este necesara pentru inlaturarea unei stari de pericol pentru ordinea publica.

Art. 224 - Propunerea de arestare preventiva a inculpatului in cursul urmaririi penale

(1) Procurorul, daca apreciaza ca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, intocmeste o propunere motivata de luare a masurii arestarii preventive fata de inculpat, cu indicarea temeiului de drept.

(2) Propunerea prevazuta la alin. (1), impreuna cu dosarul cauzei, se prezinta judecatorului de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul de retinere, locul unde s-a constatat savarsirea infractiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a intocmit propunerea.

Art. 225 - Solutionarea propunerii de arestare preventiva in cursul urmaririi penale

(1) Judecatorul de drepturi si libertati sesizat conform art. 224 alin. (2) stabileste termenul de solutionare a propunerii de arestare preventiva, fixand data si ora la care solutionarea va avea loc.

(2) In cazul inculpatului aflat in stare de retinere, termenul de solutionare a propunerii de arestare preventiva trebuie fixat inainte de expirarea duratei retinerii. Ziua si ora se comunica procurorului, care are obligatia de a asigura prezenta inculpatului in fata judecatorului de drepturi si libertati. De asemenea, ziua si ora se aduc la cunostinta avocatului inculpatului, caruia, la cerere, i se pune la dispozitie dosarul cauzei pentru studiu.

(3) Inculpatul aflat in stare de libertate se citeaza pentru termenul fixat. Termenul se aduce la cunostinta procurorului si avocatului inculpatului, acestuia din urma acordandu-i-se, la cerere, posibilitatea de a studia dosarul cauzei.

(4) Solutionarea propunerii de arestare preventiva se face numai in prezenta inculpatului, in afara de cazul cand acesta lipseste nejustificat, este disparut, se sustrage ori din cauza starii sanatatii, din cauza de forta majora sau stare de necesitate nu se prezinta sau nu poate fi adus in fata judecatorului.

(5) In toate cazurile, este obligatorie asistenta juridica a inculpatului de catre un avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecatorul de drepturi si libertati il audiaza pe inculpatul prezent despre fapta de care este acuzat si despre motivele pe care se intemeiaza propunerea de arestare preventiva formulata de procuror.

(8) Inainte de a proceda la ascultarea inculpatului, judecatorul de drepturi si libertati ii aduce la cunostinta infractiunea de care este acuzat si dreptul de a nu face nicio declaratie, atragandu-i atentia ca ceea ce declara poate fi folosit impotriva sa.

Art. 226 - Admiterea propunerii de arestare preventiva in cursul urmaririi penale

(1) Judecatorul de drepturi si libertati, daca apreciaza ca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, admite propunerea procurorului si dispune arestarea preventiva a inculpatului, prin incheiere motivata.

(2) Arestarea preventiva a inculpatului poate fi dispusa pentru cel mult 30 de zile. Durata retinerii nu se deduce din durata arestarii preventive.

(3) Dupa luarea masurii, inculpatului i se aduc la cunostinta, de indata, in limba pe care o intelege, motivele pentru care s-a dispus arestarea preventiva.

Art. 227 - Respingerea propunerii de arestare preventiva in cursul urmaririi penale

(1) Judecatorul de drepturi si libertati, daca apreciaza ca nu sunt intrunite conditiile prevazute de lege pentru arestarea preventiva a inculpatului, respinge, prin incheiere motivata, propunerea procurorului, dispunand punerea in libertate a inculpatului retinut.

(2) Daca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, judecatorul de drepturi si libertati poate dispune aplicarea uneia dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b) -d).

~~(3) Dispozitiile art. 215 alin. (9) se aplica in mod corespunzator.~~

Art. 228 - Incunostintarea despre arestarea preventiva si locul de detinere a inculpatului arestat preventiv

~~(1) Dupa luarea masurii, inculpatului i se aduc la cunostinta, de indata, in limba pe care o intelege, motivele pentru care s-a dispus arestarea preventiva.~~

(2) Persoanei fata de care s-a dispus masura arestarii preventive i se comunica, sub semnatura, in scris, drepturile prevazute la art. 83, dreptul prevazut la art. 210 alin. (1) si (2), precum si dreptul de acces la asistenta medicala de urgenta, dreptul de a contesta masura si dreptul de a solicita revocarea sau inlocuirea arestarii cu o alta masura preventiva, iar in cazul in care nu poate ori refuza sa semneze, se va incheia un proces-verbal.

(3) Imediat dupa luarea masurii arestarii preventive, judecatorul de drepturi si libertati de la prima instanta sau de la instanta ierarhic superioara, care a dispus masura, incunostinteaza despre aceasta un membru al familiei inculpatului ori o alta persoana desemnata de acesta. Dispozitiile art. 210 alin. (2) se aplica in mod corespunzator. Efectuarea incunostintarii se consemneaza intr-un proces-verbal.

(4) Indata dupa introducerea sa intr-un loc de detinere, inculpatul are dreptul de a incunostinta personal sau de a solicita administratiei locului respectiv sa incunostinteze persoanele prevazute la alin. (3) despre locul unde este detinut.

(5) Dispozitiile alin. (4) se aplica in mod corespunzator si in cazul schimbarii ulterioare a locului de detinere, imediat dupa producerea schimbarii.

(6) Administratia locului de detinere are obligatia de a aduce la cunostinta inculpatului arestat preventiv dispozitiile alin. (2) - (5), precum si de a consemna intr-un proces-verbal modul in care s-a realizat incunostintarea.

(7) Inculpatului arestat preventiv nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal incunostintarea decat pentru motive temeinice, care se consemneaza in procesul-verbal intocmit potrivit alin. (6).

Art. 229 - Luarea masurilor de ocrotire in caz de arestare preventiva in cursul urmaririi penale

(1) Cand masura arestarii preventive a fost luata fata de un inculpat in a carui ocrotire se afla un minor, o persoana pusa sub interdictie, o persoana careia i s-a instituit tutela sau curatela ori o persoana care, datorita varstei, bolii sau altei cauze, are nevoie de ajutor, autoritatea competenta este incunostintata, de indata, in vederea luarii masurilor legale de ocrotire pentru persoana respectiva.

(2) Obligatia de incunostintare revine judecatorului de drepturi si libertati de la prima instanta sau de la instanta ierarhic superioara, care a luat masura arestarii preventive, modul de indeplinire a acestei obligatii fiind consemnat intr-un proces-verbal.

Art. 230 - Mandatul de arestare preventiva

(1) In baza incheierii prin care s-a dispus arestarea preventiva a inculpatului, judecatorul de drepturi si libertati de la prima instanta sau, dupa caz, de la instanta ierarhic superioara emite de indata mandatul de arestare preventiva.

(2) Daca, prin aceeasi incheiere, s-a dispus arestarea preventiva a mai multor inculpati, se emite cate un mandat pentru fiecare dintre ei.

(3) In mandatul de arestare preventiva se arata:

- a) instanta din care face parte judecatorul de drepturi si libertati care a dispus luarea masurii arestarii preventive;
- b) data emiterii mandatului;
- c) numele, prenumele si calitatea judecatorului de drepturi si libertati care a emis mandatul;
- d) datele de identitate ale inculpatului;
- e) durata pentru care s-a dispus arestarea preventiva a inculpatului, cu mentionarea datei la care inceteaza;
- f) aratarea faptei de care este acuzat inculpatul, cu indicarea datei si locului comiterii acesteia, incadrarea juridica, infractiunea si pedeapsa prevazuta de lege;
- g) temeiurile concrete care au determinat arestarea preventiva;
- h) ordinul de a fi arestat inculpatul;
- i) indicarea locului unde va fi detinut inculpatul arestat preventiv;
- j) semnatura judecatorului de drepturi si libertati;
- k) semnatura inculpatului prezent. In cazul in care acesta refuza sa semneze, se va face mentiune corespunzatoare in mandat.

(4) Cand mandatul de arestare a fost emis dupa ascultarea inculpatului, judecatorul care a emis mandatul inmaneaza un exemplar al mandatului persoanei arestate si organului de politie.

*) Potrivit Deciziei Inaltei Curti de Casatie si Justitie nr. 14/2012, publicate in Monitorul Oficial nr. 849/2012, in toate cazurile in care mandatul de arestare a fost emis dupa ascultarea inculpatului, insa procedura de executare nu s-a putut realiza potrivit art. 152 alin. 1 din Codul de procedura penala anterior (art. 230 alin. (4) din Codul de procedura penala actual), nu sunt incidente dispozitiile privind masura arestarii preventive in lipsa inculpatului.

(4¹) Mandatul de arestare poate fi transmis organelor de politie si prin fax, posta electronica sau prin orice mijloc in masura sa produca un document scris in conditii care sa permita autoritatilor destinatare sa ii stabileasca autenticitatea.

(5) Daca persoana vatamata a solicitat instiintarea sa cu privire la eliberarea in orice mod sau evadarea persoanei arestate, judecatorul care a emis mandatul consemneaza aceasta intr-un proces-verbal, pe care il preda organului de politie.

(6) Organul de politie preda exemplarul original al mandatului de arestare preventiva si procesul-verbal prevazut la alin. (5) administratiei locului de detinere.

Art. 231 - Executarea mandatului de arestare preventiva emis in lipsa inculpatului

(1) Cand masura arestarii preventive a fost dispusa in lipsa inculpatului, doua exemplare originale ale mandatului emis se inainteaza organului de politie de la domiciliul sau resedinta inculpatului in vederea executarii. In cazul in care inculpatul nu are domiciliul sau resedinta in Romania, exemplarele se inainteaza organului de politie in raza teritoriala a caruia se afla instanta de judecata.

(2) Mandatul de arestare poate fi transmis organului de politie si prin fax, posta electronica sau prin orice mijloc in masura sa produca un document scris in conditii care sa permita autoritatilor destinatare sa ii stabileasca autenticitatea.

(3) In situatia in care mandatul de arestare contine erori materiale, dar permite identificarea persoanei si stabilirea masurii dispuse in raport cu datele de identificare ale persoanei existente in evidentele organelor de politie si

hotararea instantei de judecata, organul de politie executa masura, solicitand in acelasi timp instantei de judecata indreptarea erorilor materiale sesizate.

(4) Organul de politie procedeaza la arestarea persoanei aratate in mandat, careia ii preda un exemplar al acestuia, intr-una din formele prevazute la alin. (1) sau (2), dupa care o conduce in cel mult 24 de ore la judecatorul de drepturi si libertati care a dispus masura arestarii preventive sau, dupa caz, la judecatorul de camera preliminara ori completul la care se afla spre solutionare dosarul cauzei.

(5) In vederea executarii mandatului de arestare preventiva, organul de politie poate patrunde in domiciliul sau resedinta oricarei persoane fizice, fara invoirea acesteia, precum si in sediul oricarei persoane juridice, fara invoirea reprezentantului legal al acesteia, daca exista indicii temeinice din care sa rezulte banuiala rezonabila ca persoana din mandat se afla in domiciliul sau resedinta respectiva.

(6) In cazul in care arestarea preventiva a inculpatului a fost dispusa in lipsa din cauza starii sanatatii, din cauza de forta majora sau stare de necesitate, inculpatul este prezentat, la incetarea acestor motive, judecatorului de drepturi si libertati care a luat masura ori, dupa caz, judecatorului de camera preliminara sau completului la care se afla spre solutionare dosarul cauzei.

(7) Judecatorul de drepturi si libertati procedeaza la audierea inculpatului conform art. 225 alin. (7) si (8), in prezenta avocatului acestuia, si, evaluand declaratia inculpatului in contextul probelor administrate si al motivelor avute in vedere la luarea masurii, dispune prin incheiere, dupa audierea concluziilor procurorului, confirmarea arestarii preventive si a executarii mandatului ori, dupa caz, in conditiile prevazute de lege, revocarea arestarii preventive sau inlocuirea acesteia cu una dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b) -d) si punerea in libertate a inculpatului, daca nu este arestat in alta cauza.

Art. 232 - Negasirea persoanei prevazute in mandatul de arestare preventiva

Cand persoana mentionata in mandatul de arestare preventiva nu a fost gasita, organul de politie insarcinat cu executarea mandatului incheie un proces-verbal prin care constata aceasta si instiinteaza judecatorul de drepturi si libertati care a dispus masura arestarii preventive, precum si organele competente pentru darea in urmarire si in consemn la punctele de trecere a frontierei.

Art. 233 - Durata arestarii preventive a inculpatului in cursul urmaririi penale

(1) In cursul urmaririi penale, durata arestarii preventive a inculpatului nu poate depasi 30 de zile, in afara de cazul cand este prelungita in conditiile legii.

(2) Termenul prevazut la alin. (1) curge de la data punerii in executare a masurii fata de inculpatul arestat preventiv. (3) Cand o cauza este trecuta pentru continuarea urmaririi penale de la un organ de urmarire la altul, arestarea preventiva dispusa sau prelungita anterior ramane valabila. Durata arestarii preventive se calculeaza potrivit dispozitiilor alin. (1) si (2).

Art. 234 - Prelungirea arestarii preventive in cursul urmaririi penale

(1) Arestarea preventiva a inculpatului poate fi prelungita, in cursul urmaririi penale, daca temeiurile care au determinat arestarea initiala impun in continuare privarea de libertate a inculpatului sau exista temeiuri noi care justifica prelungirea masurii.

(2) Prelungirea arestarii preventive se poate dispune numai la propunerea motivata a procurorului care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala.

(3) In cazul prevazut la alin. (1), prelungirea arestarii preventive poate fi dispusa de catre judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul de detinere, locul unde s-a constatat savarsirea infractiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a intocmit propunerea.

(4) Daca arestarea preventiva a fost dispusa initial de catre un judecator de drepturi si libertati de la o instanta inferioara celei careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta, prelungirea acestei masuri se poate dispune numai de un judecator de drepturi si libertati de la instanta competenta in momentul solutionarii propunerii de prelungire sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul de detinere, locul unde s-a constatat savarsirea infractiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a intocmit propunerea.

(5) Cand, in aceeasi cauza, se gasesc mai multi inculpati arestati pentru care durata arestarii preventive expira la date diferite, procurorul poate sesiza judecatorul de drepturi si libertati cu propunerea de prelungire a arestarii preventive pentru toti inculpatii.

Art. 235 - Procedura prelungirii arestarii preventive in cursul urmaririi penale

(1) Propunerea de prelungire a arestarii preventive impreuna cu dosarul cauzei se depun la judecatorul de drepturi si libertati cu cel putin 5 zile inainte de expirarea duratei arestarii preventive.

Declarat partial neconstitucional la data de 30/04/2015 prin Decizia nr. 336/2015 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 235 alin. (1) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 342 din 19/05/2015) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de Savel Viorel Botezatu in Dosarul nr. 681/86/2015 al Tribunalului Suceava - Sectia penala si constata ca dispozitiile art. 235 alin. (1) din Codul de procedura penala sunt constitutionale in masura in care nerespectarea termenului "cu cel putin 5 zile inainte de expirarea duratei arestarii preventive" atrage incidenta art. 268 alin. (1) din Codul de procedura penala.

(2) Judecatorul de drepturi si libertati fixeaza termen pentru solutionarea propunerii de prelungire a arestarii preventive inainte de expirarea masurii. Ziua si ora stabilite se comunica procurorului, care are obligatia de a asigura prezenta in fata judecatorului de drepturi si libertati a inculpatului arestat preventiv. Avocatul inculpatului este incunostintat si i se acorda, la cerere, posibilitatea de a studia dosarul cauzei.

(3) Inculpatul este ascultat de judecatorul de drepturi si libertati asupra tuturor motivelor pe care se intemeiaza propunerea de prelungire a arestarii preventive, in prezenta unui avocat, ales sau numit din oficiu. Ascultarea inculpatului se poate face cu acordul acestuia si in prezenta unui aparator ales sau numit din oficiu si, dupa caz, si a unui interpret, si prin videoconferinta, la locul de detinere.

(4) In cazul in care inculpatul arestat preventiv se afla internat in spital si din cauza starii sanatatii nu poate fi adus in fata judecatorului de drepturi si libertati sau cand, din cauza de forta majora ori stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibila, propunerea va fi examinata in lipsa inculpatului, dar numai in prezenta avocatului acestuia, caruia i se da cuvantul pentru a pune concluzii. Dispozitiile art. 204 alin. (7) teza finala se aplica in mod corespunzator.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Judecatorul de drepturi si libertati se pronunta asupra propunerii de prelungire a arestarii preventive inainte de expirarea duratei acesteia.

Art. 236 - Admiterea propunerii de prelungire a arestarii preventive in cursul urmaririi penale

(1) Judecatorul de drepturi si libertati, daca apreciaza ca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, admite propunerea procurorului si dispune prelungirea arestarii preventive a inculpatului, prin incheiere motivata.

(2) Prolungirea arestarii preventive a inculpatului se poate dispune pentru o durata de cel mult 30 de zile.

(3) Judecatorul de drepturi si libertati poate acorda in cursul urmaririi penale si alte prelungiri, fiecare neputand depasi 30 de zile. Dispozitiile alin. (1) se aplica in mod corespunzator.

(4) Durata totala a arestarii preventive a inculpatului in cursul urmaririi penale nu poate depasi un termen rezonabil si nu poate fi mai mare de 180 de zile.

Art. 237 - Respingerea propunerii de prelungire a arestarii preventive in cursul urmaririi penale

(1) Judecatorul de drepturi si libertati, daca apreciaza ca nu sunt intrunite conditiile prevazute de lege pentru prelungirea arestarii preventive a inculpatului, respinge, prin incheiere motivata, propunerea procurorului, dispunand punerea in libertate a inculpatului la expirarea duratei acesteia, daca nu este arestat in alta cauza.

(2) Daca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, judecatorul de drepturi si libertati poate dispune inlocuirea arestarii preventive cu una dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b) -d).

Art. 238 - Arestarea preventiva a inculpatului in procedura de camera preliminara si in cursul judecatii

(1) Arestarea preventiva a inculpatului poate fi dispusa in procedura de camera preliminara si in cursul judecatii, de catre judecatorul de camera preliminara sau de catre instanta de judecata in fata careia se afla cauza, din oficiu ori la propunerea motivata a procurorului, pentru o perioada de cel mult 30 de zile, pentru aceleasi temeiuri si in aceleasi conditii ca si arestarea preventiva dispusa de catre judecatorul de drepturi si libertati in cursul urmaririi penale. Dispozitiile art. 225-232 se aplica in mod corespunzator.

Declarat partial neconstitucional la data de 29/11/2016 prin Decizia nr. 704/2016 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 231 alin. (7) si art. 238 alin. (1) teza finala din Codul de procedura penala, in varianta anterioara modificarii prin art. II pct. 54 din Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 18/2016 (M.Of. partea I nr. 158 din 02/03/2017) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: 1. Admite exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 238 alin. (1) teza finala din Codul de procedura penala, in varianta anterioara modificarii prin art. II pct. 54 din Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 18/2016, ridicata de Ouahmane Khalid in Dosarul nr. 1.194/116/2015 al Tribunalului Calarasi - Sectia penala si constata ca solutia legislativa care exclude aplicarea dispozitiilor art. 227 din Codul de procedura penala este neconstitucionala.

(2) In cursul judecatii, masura prevazuta la alin. (1) se poate dispune de catre instanta de judecata in compunerea prevazuta de lege. In acest caz, mandatul de arestare preventiva este emis de catre presedintele completului.

(3) Fata de inculpatul care a mai fost anterior arestat preventiv in aceeasi cauza, in cursul urmaririi penale, al procedurii de camera preliminara sau al judecatii, se poate dispune din nou aceasta masura numai daca au intervenit temeiuri noi care fac necesara privarea sa de libertate.

Art. 239 - Durata maxima a arestarii preventive a inculpatului in cursul judecatii in prima instanta

(1) In cursul judecatii in prima instanta, durata totala a arestarii preventive a inculpatului nu poate depasi un termen rezonabil si nu poate fi mai mare de jumatatea maximului special prevazut de lege pentru infractiunea care face obiectul sesizarii instantei de judecata. In toate cazurile, durata arestarii preventive in prima instanta nu poate depasi 5 ani.

(2) Termenele prevazute la alin. (1) curg de la data sesizarii instantei de judecata, in cazul in care inculpatul se afla in stare de arest preventiv, si, respectiv, de la data punerii in executare a masurii, cand fata de acesta s-a dispus arestarea preventiva in procedura de camera preliminara sau in cursul judecatii sau in lipsa.

(3) La expirarea termenelor prevazute la alin. (1), instanta de judecata poate dispune luarea unei alte masuri preventive, in conditiile legii.

Art. 240 - Tratamentul medical sub paza permanenta

(1) In cazul in care, pe baza actelor medicale, se constata ca cel arestat preventiv sufera de o boala care nu poate fi tratata in reseaua medicala a Administratiei Nationale a Penitenciarelor, administratia locului de detinere dispune efectuarea tratamentului sub paza permanenta in reseaua medicala a Ministerului Sanatatii. Motivele care au determinat luarea acestei masuri sunt comunicate de indata procurorului, in cursul urmaririi penale, judecatorului de camera preliminara, in cursul acestei proceduri, sau instantei de judecata, in cursul judecatii.

(2) Timpul in care inculpatul este internat sub paza permanenta, conform alin. (1), intra in durata arestarii preventive.

SECTIUNEA a 7-a

Incetarea de drept, revocarea si inlocuirea masurilor preventive

Art. 241 - Incetarea de drept a masurilor preventive

(1) Masurile preventive inceteaza de drept: a) la expirarea termenelor prevazute de lege sau stabilite de organele judiciare ori, in cursul urmaririi penale sau in cursul judecatii in prima instanta, la implinirea duratei maxime prevazute de lege;

*) Potrivit Deciziei Inaltei Curti de Casatie si Justitie nr. 7/2006, publicata in Monitorul Oficial nr. 475 din 01 iunie 2006, neverificarea de catre instanta, in cursul judecatii, a legalitatii si temeiniciei arestarii preventive: - a inculpatului major inainte de implinirea duratei de 60 de zile, la care se refera art. 160b alin. 1 din CPP anterior [art. 241 alin. 1 lit. a) CPP actual], - a inculpatului minor cu varsta intre 14 si 16 ani inainte de expirarea duratei de 30 de zile prevazute in art. 160h alin. 2 din CPP anterior [art. 207 alin. 6 CPP actual] si - a inculpatului minor mai mare de 16 ani inainte de expirarea duratei de 40 de zile prevazute in art. 160h alin. 3 din CPP anterior [art. 208 alin. (4) CPP actual], atrage incetarea de drept a masurii arestarii preventive luate fata de inculpati si punerea lor de indata in libertate. Dispozitiile Deciziei nr. 7/2006, isi mentin caracterul obligatoriu pentru instante in conditiile in care dispozitiile corespondente din Cod de procedura penala actual prevad cazuri identice de incetare de drept cu cele asupra carora curtea le-a interpretat prin prezenta decizie.

b) in cazurile in care procurorul dispune o solutie de netrimiteri in judecata ori instanta de judecata pronunta o hotarare de achitare, de incetare a procesului penal, de renuntare la aplicarea pedepsei sau de amanare a aplicarii pedepsei ori o pedeapsa cu amenda, care nu insoteste pedeapsa inchisorii, chiar nedefinitiva;

c) la data ramanerii definitive a hotararii prin care s-a dispus condamnarea inculpatului;

d) in alte cazuri anume prevazute de lege.

~~e) cand au expirat termenele prevazute de lege, fara ca judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata sa fi dispus mentinerea arestarii preventive in acest termen;~~

~~f) in apel, daca s-a implinit durata pedepsei pronuntate in hotararea de condamnare;~~

~~g) in alte cazuri anume prevazute de lege.~~

(1¹) Arestarea preventiva si arestul la domiciliu inceteaza de drept si in urmatoarele situatii:

a) la pronuntarea in prima instanta a unei hotarari de condamnare cu suspendarea executarii pedepsei sub supraveghere sau la o pedeapsa cu inchisoare cel mult egala cu durata retinerii, arestului la domiciliu si arestarii preventive ori, dupa caz, a unei hotarari prin care s-a aplicat o masura educativa neprivativa de libertate;

b) in apel, daca durata masurii a atins durata pedepsei pronuntate in hotararea de condamnare.

(2) Organul judiciar care a dispus aceasta masura sau, dupa caz, procurorul, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara ori instanta de judecata in fata careia se afla cauza constata, prin ordonanta sau incheiere, din oficiu, la cerere sau la sesizarea administratiei locului de detinere, incetarea de drept a masurii preventive, dispunand, in cazul celui retinut sau arestat preventiv, punerea de indata in libertate, daca nu este retinut ori arestat in alta cauza.

(3) Judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata se pronunta, prin incheiere motivata, asupra incetarii de drept a masurii preventive chiar si in lipsa inculpatului. Asistenta juridica a inculpatului si participarea procurorului sunt obligatorii.

(4) Persoanei fata de care s-a dispus masura preventiva, precum si tuturor institutiilor cu atributii in executarea masurii li se comunica de indata cate o copie de pe ordonanta sau incheierea prin care organul judiciar constata incetarea de drept a masurii preventive.

Art. 242 - Revocarea masurilor preventive si inlocuirea unei masuri preventive cu o alta masura preventiva

(1) Masura preventiva se revoca, din oficiu sau la cerere, in cazul in care au incetat temeiurile care au determinat-o ori au aparut imprejurari noi din care rezulta nelegalitatea masurii, dispunandu-se, in cazul retinerii si arestarii preventive, punerea in libertate a suspectului ori a inculpatului, daca nu este arestat in alta cauza.

(2) Masura preventiva se inlocuieste, din oficiu sau la cerere, cu o masura preventiva mai usoara, daca sunt indeplinite conditiile prevazute de lege pentru luarea acesteia si, in urma evaluarii imprejurarilor concrete ale cauzei si a conduitei procesuale a inculpatului, se apreciaza ca masura preventiva mai usoara este suficienta pentru realizarea scopului prevazut la art. 202 alin. (1).

(3) Masura preventiva se inlocuieste, din oficiu sau la cerere, cu o masura preventiva mai grea, daca sunt indeplinite conditiile prevazute de lege pentru luarea acesteia si, in urma evaluarii imprejurarilor concrete ale cauzei si a conduitei procesuale a inculpatului, se apreciaza ca masura preventiva mai grea este necesara pentru realizarea scopului prevazut la art. 202 alin. (1).

(4) In cazul in care masura preventiva a fost luata in cursul urmaririi penale de catre procuror sau de catre judecatorul de drepturi si libertati, organul de cercetare penala are obligatia sa il informeze de indata, in scris, pe procuror despre orice imprejurare care ar putea conduce la revocarea sau inlocuirea masurii preventive. Daca apreciaza ca informatiile comunicate justifica revocarea sau inlocuirea masurii preventive, procurorul dispune aceasta sau, dupa caz, sesizeaza judecatorul de drepturi si libertati care a luat masura, in termen de 24 de ore de la primirea informarii. Procurorul este obligat sa sesizeze si din oficiu judecatorul de drepturi si libertati, cand constata el insusi existenta vreunei imprejurari care justifica revocarea sau inlocuirea masurii preventive luate de acesta.

(4¹) In cursul urmaririi penale, revocarea masurilor preventive ale controlului judiciar si controlului judiciar pe cautiune, precum si inlocuirea acestor masuri intre ele se dispun de procuror, chiar daca masura a fost luata de catre judecatorul de drepturi si libertati. La inlocuirea masurii preventive a controlului judiciar cu masura controlului judiciar pe cautiune, dispozitiile art. 216 alin. (1) si (3) si art. 217 se aplica in mod corespunzator.

(4²) Impotriva ordonantei procurorului, dispuse potrivit alin. (41), se poate formula plangere, in conditiile art. 213.

(5) Cererea de revocare sau inlocuire a masurii preventive formulata de inculpat se adreseaza, in scris, procurorului, judecatorului de drepturi si libertati, judecatorului de camera preliminara sau instantei de judecata, dupa caz.

(6) In cursul urmaririi penale, procurorul inaintea judecatorului de drepturi si libertati dosarul cauzei sau copie de pe acesta certificata de grefa parchetului, in termen de 24 de ore de la solicitarea acestuia de catre judecator.

(7) In vederea solutionarii cererii, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata fixeaza data de solutionare a acesteia si dispune citarea inculpatului.

(8) Cand inculpatul este prezent, solutionarea cererii se face numai dupa ascultarea acestuia asupra tuturor motivelor pe care se intemeiaza cererea, in prezenta unui avocat ales sau numit din oficiu. Cererea se solutioneaza si in lipsa inculpatului, atunci cand acesta nu se prezinta, desi a fost legal citat sau cand, din cauza starii de sanatate, din cauza de forta majora ori stare de necesitate, nu poate fi adus, dar numai in prezenta avocatului, ales sau numit din oficiu, caruia i se da cuvantul pentru a pune concluzii.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) Daca cererea are ca obiect inlocuirea masurii arestarii preventive sau a masurii arestului la domiciliu cu masura controlului judiciar pe cautiune, daca gaseste cererea intemeiata, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata, prin incheiere, data in camera de consiliu, admite in principiu cererea si stabileste valoarea cautiunii, acordand inculpatului termen pentru depunerea ei.

(11) Daca se depune cautiunea in termenul fixat, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata, prin incheiere data in camera de consiliu, admite cererea de inlocuire a masurii preventive cu masura controlului judiciar pe cautiune, stabileste obligatiile ce vor reveni inculpatului pe durata masurii si dispune punerea de indata in libertate a inculpatului, daca nu este arestat in alta cauza.

(12) Daca nu se depune cautiunea in termenul fixat, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata, prin incheiere data in camera de consiliu, in lipsa inculpatului si a procurorului, respinge ca neintemeiata cererea formulata de inculpat.

(13) Termenul prevazut la alin. (10) curge de la data ramanerii definitive a incheierii prin care se stabileste valoarea cautiunii.

Dispozitii speciale privind masurile preventive aplicate minorilor

Art. 243 - Conditii speciale de aplicare fata de minori a masurilor preventive

(1) Fata de suspectul si inculpatul minor se pot dispune masuri preventive potrivit dispozitiilor prevazute in sectiunile 1-7 din prezentul capitol, cu derogarile si completarile prevazute in prezentul articol.

(2) Retinerea si arestarea preventiva pot fi dispuse fata de un minor, in mod exceptional, numai daca efectele pe care privarea de libertate le-ar avea asupra personalitatii si dezvoltarii acestuia nu sunt disproportionale fata de scopul urmarit prin luarea masurii.

(3) La stabilirea duratei pentru care se ia masura arestarii preventive se are in vedere varsta inculpatului de la data cand se dispune asupra luarii, prelungirii sau mentinerii acestei masuri.

(4) Cand s-a dispus retinerea sau arestarea preventiva a unui minor, incunostintarea prevazuta la art. 210 si 228 se face, in mod obligatoriu, si catre reprezentantul legal al acestuia sau, dupa caz, catre persoana in ingrijirea ori supravegherea careia se afla minorul.

Art. 244 - Conditii speciale de executare a retinerii si arestarii preventive dispuse fata de minori Regimul special de detentie al minorilor, in raport cu particularitatile varstei, astfel incat masurile preventive luate fata de acestia sa nu prejudicieze dezvoltarea lor fizica, psihica sau morala, va fi stabilit prin legea privind executarea pedepselor si a masurilor dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal.

CAPITOLUL II

Aplicarea provizorie a masurilor de siguranta cu caracter medical

SECTIUNEA 1

Obligarea provizorie la tratament medical

Art. 245 - Conditii de aplicare si continutul masurii

(1) Judecatorul de drepturi si libertati, pe durata urmaririi penale, judecatorul de camera preliminara, in cursul procedurii de camera preliminara, sau instanta, in cursul judecatii, poate dispune obligarea provizorie la tratament medical a suspectului sau inculpatului, daca se afla in situatia prevazuta de art. 109 alin. (1) din Codul penal.

(2) Masura prevazuta la alin. (1) consta in obligarea suspectului sau inculpatului sa urmeze in mod regulat tratamentul medical prescris de un medic de specialitate, pana la insanatosire sau pana la obtinerea unei ameliorari care sa inlature starea de pericol.

(3) Judecatorul de drepturi si libertati si judecatorul de camera preliminara se pronunta asupra masurii prevazute la alin. (1) in camera de consiliu, prin incheiere motivata. Instanta se pronunta asupra masurii prin incheiere motivata.

Art. 246 - Procedura de aplicare si de ridicare a masurii

(1) In cursul urmaririi penale sau al procedurii de camera preliminara, daca apreciaza ca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, procurorul inaintea judecatorului de drepturi si libertati sau judecatorului de camera preliminara de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta o propunere motivata de luare fata de inculpat a masurii obligarii provizorii la tratament medical.

(2) Propunerea prevazuta la alin. (1) va fi insotita de expertiza medico-legala din care sa rezulte necesitatea aplicarii masurii obligarii la tratament medical.

(3) Judecatorul sesizat conform alin. (1) fixeaza termen de solutionare a propunerii in cel mult 5 zile de la data inregistrarii acesteia si dispune citarea suspectului sau inculpatului.

(4) Cand suspectul sau inculpatul este prezent, solutionarea propunerii se face numai dupa audierea acestuia, in prezenta unui avocat, ales sau numit din oficiu. Propunerea se solutioneaza si in lipsa suspectului sau inculpatului, atunci cand acesta nu se prezinta, desi a fost legal citat, dar numai in prezenta avocatului, ales sau numit din oficiu, caruia i se da cuvantul pentru a pune concluzii.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Suspectul sau inculpatul are dreptul ca la solutionarea propunerii de luare a masurii obligarii provizorii la tratament medical sa fie asistat si de catre un medic desemnat de acesta, care poate prezenta concluzii judecatorului de drepturi si libertati. Suspectul sau inculpatul are dreptul sa fie asistat de medicul specialist desemnat de acesta si la alcatuirea planului terapeutic.

(7) Judecatorul se pronunta asupra propunerii printr-o incheiere, care poate fi contestata in 5 zile de la pronuntare. Contestarea nu suspenda punerea in aplicare a masurii de siguranta.

(8) Daca admite propunerea, judecatorul dispune obligarea provizorie la tratament medical a suspectului sau inculpatului si efectuarea unei expertize medico-legale, in cazul in care aceasta nu a fost depusa potrivit alin. (2).

(9) In cazul cand dupa dispunerea masurii s-a produs insanatosirea suspectului sau inculpatului ori a intervenit o ameliorare a starii sale de sanatate care inlatura starea de pericol pentru siguranta publica, judecatorul de drepturi si libertati sau judecatorul de camera preliminara care a luat masura dispune, la sesizarea procurorului ori a medicului de specialitate sau la cererea suspectului ori inculpatului sau a unui membru de familie al acestuia, ridicarea masurii luate. Dispozitiile alin. (2) - (7) se aplica in mod corespunzator.

(10) Daca dupa dispunerea masurii a fost sesizata instanta prin rechizitoriu, ridicarea acesteia, potrivit alin. (9), se dispune de catre judecatorul de camera preliminara sau, dupa caz, de catre instanta de judecata in fata careia se afla cauza.

(11) In cursul judecatii in prima instanta si in apel, la propunerea procurorului ori din oficiu, inculpatul poate fi obligat provizoriu la tratament medical de catre instanta de judecata in fata careia se afla cauza, care solicita acte medicale concludente sau efectuarea unei expertize medico-legale. Dispozitiile alin. (4) - (9) se aplica in mod corespunzator. (12) Daca suspectul sau inculpatul incalca cu rea-credinta masura obligarii provizorii la tratament medical, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta care a luat masura ori in fata careia se afla cauza dispune, la sesizarea procurorului sau a medicului de specialitate ori din oficiu, internarea medicala provizorie a suspectului sau inculpatului, in conditiile prevazute la art. 247.

(13) In cazul in care dispune o solutie de netrimiterie in judecata, procurorul sesizeaza judecatorul de camera preliminara pentru confirmarea ori, dupa caz, inlocuirea sau incetarea masurii. Acesta, in camera de consiliu, cu participarea procurorului, asculta, daca este posibil, persoana supusa masurii provizorii, in prezenta avocatului sau, si, dupa efectuarea unei expertize medico-legale, se pronunta prin incheiere motivata. Impotriva incheierii se poate formula contestatie, in termen de 3 zile de la pronuntare, care se solutioneaza de catre judecatorul de camera preliminara de la instanta ierarhic superioara celei sesizate sau, dupa caz, de completul competent de la Inalta Curte de Casatie si Justitie, in camera de consiliu.

SECTIUNEA a 2-a

Internarea medicala provizorie

Art. 247 - Conditii de aplicare si continutul masurii

(1) Judecatorul de drepturi si libertati, in cursul urmaririi penale, judecatorul de camera preliminara, pe durata procedurii de camera preliminara, sau instanta, in cursul judecatii, poate dispune internarea medicala provizorie a suspectului sau inculpatului care este bolnav mintal ori consumator cronic de substante psihoactive, daca luarea masurii este necesara pentru inlaturarea unui pericol concret si actual pentru siguranta publica.

(2) Masura prevazuta la alin. (1) consta in internarea medicala nevoluntara a suspectului sau inculpatului intr-o unitate specializata de asistenta medicala, pana la insanatosire sau pana la ameliorarea care inlatura starea de pericol ce a determinat luarea masurii.

(3) Dispozitiile art. 245 alin. (3) se aplica in mod corespunzator.

Art. 248 - Procedura de aplicare si de ridicare a masurii

(1) In cursul urmaririi penale sau al procedurii de camera preliminara, daca apreciaza ca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, procurorul inaintea judecatorului de drepturi si libertati sau judecatorului de camera preliminara de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta o propunere motivata de luare fata de suspect sau inculpat a masurii internarii medicale provizorii.

(2) Propunerea prevazuta la alin. (1) va fi insotita de acte medicale concludente sau de expertiza medicolegala psihiatrica.

(3) Judecatorul sesizat conform alin. (1) fixeaza de indata termen de solutionare a propunerii si dispune aducerea cu mandat a suspectului sau a inculpatului.

(4) Solutionarea propunerii se face numai dupa audierea suspectului sau inculpatului, daca starea sa de sanatate o permite, in prezenta unui avocat, ales sau numit din oficiu. Cand suspectul sau inculpatul se afla deja internat intr-o unitate de asistenta medicala si deplasarea sa nu este posibila, judecatorul de drepturi si libertati procedeaza la audierea acestuia, in prezenta avocatului, in locul unde se afla.

(5) Cand propunerea prevazuta la alin. (1) nu este insotita de expertiza medico-legala psihiatrica, instanta sesizata dispune efectuarea acesteia, luand, daca este cazul, si masura internarii necesare pentru efectuarea expertizei.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Suspectul sau inculpatul are dreptul ca la solutionarea propunerii de luare a masurii internarii medicale ori la alcatuirea concreta a planului terapeutic sa fie asistat si de catre un medic desemnat de acesta, ale carui concluzii sunt inaintate judecatorului de drepturi si libertati.

(8) Judecatorul se pronunta de indata asupra propunerii, printr-o incheiere care poate fi contestata in 5 zile de la pronuntare. Contestarea nu suspenda punerea in aplicare a masurii de siguranta.

(9) Daca admite propunerea, judecatorul dispune internarea medicala provizorie a suspectului sau inculpatului si ia masuri pentru efectuarea unei expertize medico- legale psihiatrice, daca aceasta nu a fost facuta potrivit alin. (2).

(10) Daca judecatorul dispune internarea medicala provizorie, se iau si masurile prevazute la art. 229.

(11) Daca dupa dispunerea masurii s-a produs insanatosirea suspectului sau inculpatului ori a intervenit o ameliorare a starii sale de sanatate care inlatura starea de pericol, judecatorul de drepturi si libertati sau judecatorul de camera preliminara care a luat masura dispune, prin incheiere, la sesizarea procurorului ori a medicului curant sau la cererea suspectului ori inculpatului sau a unui membru de familie al acestuia, efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice in vederea ridicarii masurii aplicate.

(12) Daca dupa dispunerea masurii a fost sesizata instanta prin rechizitoriu, ridicarea acesteia, potrivit alin. (11), se dispune de catre judecatorul de camera preliminara sau, dupa caz, de catre instanta de judecata in fata careia se afla cauza.

(13) In cursul judecatii in prima instanta si in apel, fata de inculpat se poate dispune internarea medicala provizorie, la propunerea procurorului ori din oficiu, de catre instanta in fata careia se afla cauza, pe baza expertizei medico-legale psihiatrice. Dispozitiile alin. (4) - (11) se aplica in mod corespunzator.

(14) Dispozitiile art. 246 alin. (13) se aplica in mod corespunzator.

CAPITOLUL III

Masurile asiguratorii, restituirea lucrurilor si restabilirea situatiei anterioare savarsirii infractiunii

Art. 249 - Conditiiile generale de luare a masurilor asiguratorii

(1) Procurorul, in cursul urmaririi penale, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata, din oficiu sau la cererea procurorului, in procedura de camera preliminara ori in cursul judecatii, poate lua masuri asiguratorii, prin ordonanta sau, dupa caz, prin incheiere motivata, pentru a evita ascunderea, distrugerea, instrainarea sau sustragerea de la urmarire a bunurilor care pot face obiectul confiscarii speciale sau al confiscarii extinse ori care pot servi la garantarea executarii pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare ori a repararii pagubei produse prin infractiune. (2) Masurile asiguratorii constau in indisponibilizarea unor bunuri mobile sau imobile, prin instituirea unui sechestrul asupra acestora.

(3) Masurile asiguratorii pentru garantarea executarii pedepsei amenzii se pot lua numai asupra bunurilor suspectului sau inculpatului.

(4) Masurile asiguratorii in vederea confiscarii speciale sau confiscarii extinse se pot lua asupra bunurilor suspectului sau inculpatului ori ale altor persoane in proprietatea sau posesia carora se afla bunurile ce urmeaza a fi confiscate. (5) Masurile asiguratorii in vederea repararii pagubei produse prin infractiune si pentru garantarea executarii cheltuielilor judiciare se pot lua asupra bunurilor suspectului sau inculpatului si ale persoanei responsabile civilmente, pana la concurenta valorii probabile a acestora.

(6) Masurile asiguratorii prevazute la alin. (5) se pot lua, in cursul urmaririi penale, al procedurii de camera preliminara si al judecatii, si la cererea partii civile. Masurile asiguratorii luate din oficiu de catre organele judiciare prevazute la alin. (1) pot folosi si partii civile.

(7) Masurile asiguratorii luate in conditiile alin. (1) sunt obligatorii in cazul in care persoana vatamata este o persoana lipsita de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa.

(8) Nu pot fi sechestrate bunuri care apartin unei autoritati sau institutii publice ori unei alte persoane de drept public si nici bunurile exceptate de lege.

Art. 250 - Contestarea masurilor asiguratorii

(1) Impotriva masurii asiguratorii luate de procuror sau a modului de aducere la indeplinire a acesteia suspectul ori inculpatul sau orice alta persoana interesata poate face contestatie, in termen de 3 zile de la data comunicarii ordonantei de luare a masurii sau de la data aducerii la indeplinire a acesteia, la judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in fond.

(2) Contestatia nu este suspensiva de executare.

(3) Procurorul inaintea judecatorului de drepturi si libertati dosarul cauzei, in termen de 24 de ore de la solicitarea dosarului de catre acesta.

(4) Solutionarea contestatiei se face in camera de consiliu, cu citarea celui care a facut contestatia si a persoanelor interesate, prin incheiere motivata, care este definitiva. Participarea procurorului este obligatorie.

(5) Dosarul cauzei se restituie procurorului in termen de 48 de ore de la solutionarea contestatiei.

(5¹) Daca, pana la solutionarea contestatiei formulate conform alin. (1), a fost sesizata instanta prin rechizitoriu, contestatia se inaintea, spre competenta solutionare, judecatorului de camera preliminara. Dispozitiile alin. (4) se aplica in mod corespunzator.

(6) Impotriva modului de aducere la indeplinire a masurii asiguratorii luate de catre judecatorul de camera preliminara ori de catre instanta de judecata, procurorul, suspectul ori inculpatul sau orice alta persoana interesata poate face contestatie la acest judecator ori la aceasta instanta, in termen de 3 zile de la data punerii in executare a masurii.

Declarat partial neconstitucional la data de 20/01/2016 prin Decizia nr. 24/2016 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 250 alin. (6) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 276 din 12/04/2016) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata direct de Avocatul Poporului si constata ca solutia legislativa cuprinsa in art. 250 alin. (6) din Codul de procedura penala care nu permite si contestarea luarii masurii asiguratorii de catre judecatorul de camera preliminara ori de catre instanta de judecata este neconstitucionala.

(7) Contestatia nu suspenda executarea si se solutioneaza, in sedinta publica, prin incheiere motivata, cu citarea partilor, in termen de 5 zile de la inregistrarea acesteia. Participarea procurorului este obligatorie.

(8) Dupa ramanerea definitiva a hotararii, se poate face contestatie potrivit legii civile numai asupra modului de aducere la indeplinire a masurii asiguratorii.

(9) Intocmirea minutei este obligatorie.

Art. 250¹ - Contestarea masurilor asiguratorii dispuse in cursul judecatii

(1) Impotriva incheierii prin care s-a dispus luarea unei masuri asiguratorii de catre judecatorul de camera preliminara, de instanta de judecata sau de instanta de apel, inculpatul, procurorul sau orice alta persoana interesata poate face contestatie, in termen de 48 de ore de la pronuntare sau, dupa caz, de la comunicare. Contestatia se depune, dupa caz, la judecatorul de camera preliminara, instanta de judecata sau instanta de apel care a pronuntat incheierea atacata si se inainteaza, impreuna cu dosarul cauzei, dupa caz, judecatorului de camera preliminara de la instanta ierarhic superioara, respectiv instantei ierarhic superioare, in termen de 48 de ore de la inregistrare.

(2) Contestatia impotriva incheierii prin care judecatorul de camera preliminara de la Sectia penala a Inaltei Curte de Casatie si Justitie a luat o masura asiguratorie se solutioneaza de un complet format din 2 judecatori de camera preliminara, iar contestatia impotriva incheierii prin care Sectia penala a Inaltei Curti de Casatie si Justitie, in prima instanta sau in apel, a luat o masura asiguratorie se solutioneaza de Completul de 5 judecatori.

(3) Contestatia formulata potrivit alin. (1) nu este suspensiva de executare. Contestatia se solutioneaza in termen de 5 zile de la inregistrare, in sedinta publica, cu participarea procurorului si cu citarea inculpatului si a partilor interesate care au formulat-o. Prevederile art. 4251 si urmatoarele se aplica in mod corespunzator.

Art. 251 - Organele care aduc la indeplinire masurile asiguratorii

Ordonanta sau incheierea de luare a masurii asiguratorii se aduce la indeplinire de catre organele de cercetare penala, precum si de catre organele competente potrivit legii, din dispozitia organului de urmarire penala sau a judecatorului de camera preliminara ori a instantei de judecata, dupa caz.

Art. 252 - Procedura sechestrului

(1) Organul care procedeaza la aplicarea sechestrului este obligat sa identifice si sa evalueze bunurile sechestrate, putand recurge, daca este cazul, la evaluatori sau experti.

(2) Bunurile perisabile, obiectele din metale sau pietre pretioase, mijloacele de plata straine, titlurile de valoare interne, obiectele de arta si de muzeu, colectiile de valoare, precum si sumele de bani care fac obiectul sechestrului vor fi ridicate in mod obligatoriu.

(3) Bunurile perisabile se predau autoritatilor competente, potrivit profilului de activitate, care sunt obligate sa le primeasca si sa le valorifice de indata.

(4) Metalele sau pietrele pretioase ori obiectele confectionate cu acestea si mijloacele de plata straine se depun la cea mai apropiata institutie bancara.

(5) Titlurile de valoare interne, obiectele de arta sau de muzeu si colectiile de valoare se predau spre pastrare institutiilor de specialitate.

(6) Obiectele prevazute la alin. (4) si (5) se predau in termen de 48 de ore de la ridicare. Daca obiectele sunt strict necesare urmaririi penale, procedurii de camera preliminara sau judecatii, depunerea se face ulterior, dar nu mai tarziu de 48 de ore de la pronuntarea in cauza a unei solutii definitive.

(7) Obiectele sechestrate se pastreaza pana la ridicarea sechestrului.

(8) Sumele de bani rezultate din valorificarea facuta potrivit alin. (3), precum si sumele de bani ridicate potrivit alin. (2) se depun in contul constituit potrivit legii speciale, in termen de cel mult 3 zile de la ridicarea banilor ori de la valorificarea bunurilor.

(9) Celelalte bunuri mobile sechestrate sunt puse sub sigiliu sau ridicate, putandu-se numi un custode.

Art. 252¹ - Cazuri speciale de valorificare a bunurilor mobile sechestrate

(1) In cursul procesului penal, inainte de pronuntarea unei hotarari definitive, procurorul sau instanta de judecata care a instituit sechestrul poate dispune de indata valorificarea bunurilor mobile sechestrate, la cererea proprietarului bunurilor sau atunci cand exista acordul acestuia.

(2) In cursul procesului penal, inainte de pronuntarea unei hotarari definitive, atunci cand nu exista acordul proprietarului, bunurile mobile asupra carora s-a instituit sechestrul asigurator pot fi valorificate, in mod exceptional, in urmatoarele situatii:

a) atunci cand, in termen de un an de la data instituirii sechestrului, valoarea bunurilor sechestrate s-a diminuat in mod semnificativ, respectiv cu cel putin 40% in raport cu cea de la momentul dispunerii masurii asiguratorii.

Dispozitiile art. 252 alin. (1) se aplica in mod corespunzator si in acest caz;

b) atunci cand exista riscul expirarii termenului de garantie sau cand sechestrul asigurator s-a aplicat asupra unor animale sau pasari vii;

c) atunci cand sechestrul asigurator s-a aplicat asupra produselor inflamabile sau petroliere;

d) atunci cand sechestrul asigurator s-a aplicat asupra unor bunuri a caror depozitare sau intretinere necesita cheltuieli disproportionale in raport cu valoarea bunului.

(3) In cursul procesului penal, inainte de pronuntarea unei hotarari definitive, atunci cand sunt indeplinite cumulativ urmatoarele conditii: proprietarul nu a putut fi identificat si valorificarea nu se poate face potrivit alin. (2), autovehiculele asupra carora s-a instituit sechestrul asigurator pot fi valorificate, in urmatoarele situatii: a)

atunci cand acestea au fost folosite, in orice mod, la savarsirea unei infractiuni; b) daca de la data instituirii masurii asiguratorii asupra acestor bunuri a trecut o perioada de un an sau mai mare.

(4) Sumele de bani rezultate din valorificarea bunurilor mobile facuta potrivit alin. (1), (2) si (3) se depun in contul prevazut de art. 252 alin. (8).

(5) Sumele de bani rezultate din valorificarea bunurilor mobile facuta potrivit alin. (3) se consemneaza pe numele faptuitorului, suspectului, inculpatului sau al persoanei responsabile civilmente ori, dupa caz, intr-un cont special constituit in acest sens, potrivit dispozitiilor legale in vigoare, la dispozitia organului judiciar care a dispus sechestrul. Prevederile art. 252 alin. (8) referitoare la depunerea recipisei se aplica in mod corespunzator.

Art. 252² - Valorificarea bunurilor mobile sechestrate in cursul urmaririi penale

(1) In cursul urmaririi penale, atunci cand nu exista acordul proprietarului, daca procurorul care a instituit sechestrul apreciaza ca se impune valorificarea bunurilor mobile sechestrate, il sesizeaza cu o propunere motivata de valorificare a bunurilor sechestrate pe judecatorul de drepturi si libertati.

(2) Judecatorul de drepturi si libertati sesizat in conditiile alin. (1) fixeaza un termen, care nu poate fi mai scurt de 10 zile, la care sunt chemate partile, precum si custodele bunurilor, atunci cand a fost desemnat unul. Participarea procurorului este obligatorie.

(3) La termenul fixat, in camera de consiliu, se aduce la cunostinta partilor si a custodelui faptul ca se intentioneaza valorificarea bunurilor mobile sechestrate si li se pune in vedere ca au dreptul de face observatii sau cereri legate de bunurile ce urmeaza a fi valorificate. Dupa examinarea obiectiilor si cererilor facute de parti sau custode, judecatorul de drepturi si libertati dispune prin incheiere motivata asupra valorificarii bunurilor mobile prevazute la art. 252 alin. (2). Lipsa partilor legal citate nu impiedica desfasurarea procedurii.

(4) Impotriva incheierii judecatorului de drepturi si libertati prevazute la alin. (2) se poate face contestatie la judecatorul de drepturi si libertati de la instanta ierarhic superioara de catre parti, custode, procuror, precum si de catre orice alta persoana interesata in termen de 10 zile.

(5) Termenul prevazut la alin. (4) curge de la comunicare pentru procuror, parti sau custode sau de la data cand au luat la cunostinta de incheiere in cazul altor persoane interesate.

(6) Partile sau custodele pot face contestatie numai impotriva incheierii prin care judecatorul de drepturi si libertati a dispus valorificarea bunurilor mobile sechestrate. Procurorul poate face contestatie numai impotriva incheierii prin care judecatorul de drepturi si libertati a respins propunerea de valorificare a bunurilor mobile sechestrate.

(7) Contestatia prevazuta la alin. (4) este suspensiva de executare. Judecarea cauzei se face de urgenta si cu precadere, iar hotararea prin care se solutioneaza contestatia este definitiva.

Art. 252³ - Valorificarea bunurilor mobile sechestrate in cursul judecatii

(1) In cursul judecatii, instanta de judecata, din oficiu sau la cererea procurorului, a uneia dintre parti sau a custodelui, poate dispune asupra valorificarii bunurilor mobile sechestrate. In acest scop, instanta de judecata fixeaza un termen, care nu poate fi mai scurt de 10 zile, la care sunt citate in camera de consiliu partile, precum si custodele bunurilor, atunci cand a fost desemnat unul. Participarea procurorului este obligatorie.

(2) La termenul fixat, se pune in discutia partilor, in camera de consiliu, valorificarea bunurilor mobile sechestrate si li se pune in vedere ca au dreptul de a face observatii sau cereri legate de acestea. Lipsa partilor legal citate nu impiedica desfasurarea procedurii.

(3) Asupra valorificarii bunurilor mobile sechestrate, precum si cu privire la cererile prevazute la alin. (2), instanta de judecata dispune prin incheiere motivata. Incheierea instantei este definitiva.

Art. 252⁴ - Contestarea modului de valorificare a bunurilor mobile sechestrate

(1) Impotriva modului de aducere la indeplinire a incheierii prevazute de art. 2522 alin. (3) sau a hotararii judecatoresti de valorificare a bunurilor mobile sechestrate, prevazuta de art. 2522 alin. (7) sau art. 2523 alin. (3), suspectul sau inculpatul, partea responsabila civilmente, custodele, orice alta persoana interesata, precum si procurorul pot formula, in cursul procesului penal, contestatie la instanta competenta sa solutioneze cauza in prima instanta.

(2) Contestatia prevazuta la alin. (1) se face in termen de 15 zile de la indeplinirea actului contestat.

(3) Instanta solutioneaza contestatia de urgenta si cu precadere, in sedinta publica, cu citarea partilor, prin incheiere definitiva.

(4) Dupa solutionarea definitiva a procesului penal, daca nu s-a facut contestatie impotriva modului de aducere la indeplinire a incheierii sau a hotararii judecatoresti de valorificare a bunurilor mobile sechestrate prevazute la alin. (1), se poate face contestatie potrivit legii civile.

Art. 253 - Procesul-verbal de sechestrul si notarea sau inscrierea ipotecara

(1) Organul care aplica sechestrul incheie un proces-verbal despre toate actele efectuate potrivit art. 252, descriind in amanunt bunurile sechestrate, cu indicarea valorii lor. In procesul-verbal se arata si bunurile exceptate de lege de la urmarire, potrivit dispozitiilor art. 249 alin. (8), gasite la persoana careia i sa aplicat sechestrul. De asemenea, se consemneaza obiectiile suspectului sau inculpatului ori ale partii responsabile civilmente, precum si cele ale altor persoane interesate.

(2) In procesul-verbal prevazut la alin. (1) se mentioneaza si faptul ca partile au fost incunostintate ca:

a) pot solicita valorificarea bunului sau bunurilor sechestrate, in temeiul art. 2521 alin. (1);

b) in cursul procesului penal, inainte de pronuntarea unei hotarari definitive, bunurile mobile asupra carora s-a instituit sechestrul asigurator pot fi valorificate de catre organul judiciar, chiar si fara consimtamantul proprietarului, daca sunt indeplinite conditiile prevazute de art. 252¹ alin. (2).

(3) Un exemplar al procesului-verbal prevazut la alin. (1) se lasa persoanei asupra bunurilor careia s-a aplicat sechestrul, iar in lipsa acesteia, celor cu care locuieste, administratorului, portarului sau celui care in mod obisnuit il inlocuieste ori unui vecin. In cazul cand o parte din bunuri sau totalitatea lor au fost predate unui custode, se lasa acestuia o copie de pe procesul-verbal. Un exemplar se inainteaza si organului judiciar care a dispus luarea masurii asiguratorii, in termen de 24 de ore de la incheierea procesului-verbal.

(4) Pentru bunurile imobile sechestrate, procurorul, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata care a dispus instituirea sechestrului cere organului competent notarea ipotecara asupra bunurilor sechestrate, anexand copie de pe ordonanta sau incheierea prin care s-a dispus sechestrul si un exemplar al procesului-verbal de sechestrul. (5) Prevederile alin. (4) se aplica in mod corespunzator si cu privire la dispunerea inscrierii ipotecare asupra bunurilor mobile.

Art. 254 - Poprirea

(1) Sumele de bani datorate cu orice titlu suspectului ori inculpatului sau partii responsabile civilmente de catre o a treia persoana ori de catre cel pagubit sunt poprite in mainile acestora, in limitele prevazute de lege, de la data primirii ordonantei sau incheierii prin care se infiinteaza sechestrul.

(2) Sumele de bani prevazute la alin. (1) vor fi consemnate de catre debitori, dupa caz, la dispozitia organului judiciar care a dispus poprirea sau a organului de executare, in termen de 5 zile de la scadenta, recipisele urmand a fi predate procurorului, judecatorului de camera preliminara ori instantei de judecata in termen de 24 de ore de la consemnare.

Art. 255 - Restituirea lucrurilor

(1) Daca procurorul sau judecatorul de drepturi si libertati, in cursul urmaririi penale, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata, in procedura de camera preliminara ori in cursul judecatii, constata, la cerere sau din oficiu, ca lucrurile ridicate de la suspect ori inculpat sau de la orice persoana care le-a primit spre a le pastra sunt proprietatea persoanei vatamate sau a altei persoane ori au fost luate pe nedrept din posesia sau detinerea acestora, dispune restituirea acestor lucruri. Dispozitiile art. 250 se aplica in mod corespunzator.

(2) Restituirea lucrurilor ridicate are loc numai daca prin aceasta nu sunt ingreunate stabilirea situatiei de fapt si justa solutionare a cauzei si cu obligatia pentru cel caruia ii sunt restituite sa le pastreze pana la pronuntarea unei solutii definitive in procesul penal.

Art. 256 - Restabilirea situatiei anterioare

Instanta de judecata, in cursul judecatii, poate lua masuri de restabilire a situatiei anterioare savarsirii infractiunii, cand schimbarea acelei situatii a rezultat din comiterea infractiunii, iar restabilirea este posibila.

E-JURIDIC

TITLUL VI

Acte procesuale si procedurale comune

CAPITOLUL I

Citarea, comunicarea actelor procedurale si mandatul de aducere

Art. 257 - Modul de citare

- (1) Chemarea unei persoane in fata organului de urmarire penala sau a instantei de judecata se face prin citatie scrisa. Citarea se poate face si prin nota telefonica sau telegrafica, incheindu-se in acest sens un proces-verbal.
- (2) Comunicarea citatiilor si a tuturor actelor de procedura se va face, din oficiu, prin agentii proceduruali ai organelor judiciare sau prin orice alt salariat al acestora, prin intermediul politiei locale ori prin serviciul postal sau de curierat. (3) Persoanele prevazute la alin. (2) sunt obligate sa indeplineasca procedura de citare si sa comunice dovezile de indeplinire a acesteia inainte de termenul de citare stabilit de organul judiciar.
- (4) In cazul prevazut la art. 80, persoanele vatamate si partile civile pot fi citate prin reprezentantul legal sau printr-o publicatie de circulatie nationala.
- (5) Citarea se poate realiza si prin intermediul postei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronica, cu acordul persoanei citate.
- (6) Minorul cu o varsta mai mica de 16 ani va fi citat, prin intermediul parintilor sau al tutorelui, cu exceptia cazului in care acest lucru nu este posibil.
- (7) Organul judiciar poate comunica si oral persoanei prezente termenul urmator, aducandu-i la cunostinta consecintele neprezentarii. In cursul urmaririi penale, aducerea la cunostinta a termenului se mentioneaza intr-un proces-verbal, care se semneaza de catre persoana astfel citata.
- (8) Citarea si comunicarea actelor procedurale se fac in plic inchis, care va purta mentiunea «Pentru justitie. A se inmana cu prioritate».

Art. 258 - Continutul citatiei

- (1) Citatia este individuala si trebuie sa cuprinda urmatoarele:
  - a) denumirea organului de urmarire penala sau a instantei de judecata care emite citatia, sediul sau, data emiterii si numarul dosarului;
  - b) numele si prenumele celui citat, calitatea in care este citat si indicarea obiectului cauzei;
  - c) adresa celui citat;
  - d) ora, ziua, luna si anul, locul de infatisare, precum si invitarea celui citat sa se prezinte la data si locul indicate;
  - e) mentiunea ca partea citata are dreptul la un avocat cu care sa se prezinte la termenul fixat;
  - f) daca este cazul, mentiunea ca, potrivit art. 90 sau art. 93 alin. (4), apararea este obligatorie, iar in cazul in care partea nu isi alege un avocat, care sa se prezinte la termenul fixat, i se va desemna un avocat din oficiu;
  - g) mentiunea ca partea citata poate, in vederea exercitarii dreptului la aparare, sa consulte dosarul aflat la arhiva instantei sau a parchetului;
  - h) consecintele neprezentarii in fata organului judiciar.
- (2) Citatia transmisa suspectului sau inculpatului trebuie sa cuprinda incadrarea juridica si denumirea infractiunii de care este acuzat, atentionarea ca, in caz de neprezentare, poate fi adus cu mandat de aducere.
- (3) Citatia se semneaza de cel care o emite.

Art. 259 - Locul de citare

- (1) Suspectul, inculpatul, partile in proces, precum si alte persoane se citeaza la adresa unde locuiesc, iar daca aceasta nu este cunoscuta, la adresa locului lor de munca, prin serviciul de personal al unitatii la care lucreaza.
- (2) Suspectul sau inculpatul are obligatia de a comunica in termen de cel mult 3 zile organului judiciar schimbarea adresei unde locuieste. Suspectul sau inculpatul este informat cu privire la aceasta obligatie in cadrul audierii si cu privire la consecintele nerespectarii obligatiei.
- (3) Suspectul sau inculpatul care a indicat, printr-o declaratie data in cursul procesului penal, un alt loc pentru a fi citat este citat la locul indicat.
- (4) Suspectul sau inculpatul poate fi citat la sediul avocatului ales, daca nu s-a prezentat dupa prima citare legal indeplinita.
- (5) Daca nu se cunosc nici adresa unde locuieste suspectul sau inculpatul si nici locul sau de munca, la sediul organului judiciar se afiseaza o instiintare care trebuie sa cuprinda:
  - a) anul, luna, ziua si ora cand a fost facuta;
  - b) numele si prenumele celui care a facut afisarea si functia acestuia;
  - c) numele, prenumele si domiciliul sau, dupa caz, resedinta, respectiv sediul celui citat;

- d) numărul dosarului în legătură cu care se face instiintarea și denumirea organului judiciar pe rolul căruia se afla dosarul;
  - e) mențiunea că instiintarea se referă la actul procedural al citatiei;
  - f) mențiunea termenului stabilit de organul judiciar care a emis citatia în care destinatarul este în drept să se prezinte la organul judiciar pentru a i se comunica citatia;
  - g) mențiunea că, în cazul în care destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citatiei în interiorul termenului prevăzut la lit. f), citatia se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;
  - h) semnătura celui care a afișat instiintarea.
- (6) Bolnavii sau persoanele aflate, după caz, în spitale, asezăminte medicale ori de asistență socială se citează prin administrația acestora.
- (7) Persoanele private de libertate se citează la locul de detenție, prin administrația acestuia. O copie a citatiei se comunică și administrației locului de detenție.
- (7¹) Militarii se citează la unitatea din care fac parte, prin comandantul acesteia.
- (8) Pentru persoanele care alcatuiesc echipajul unei nave maritime sau fluviale, aflate în cursă, citarea se face la capitania portului unde este înregistrată nava.
- (9) Dacă suspectul sau inculpatul locuiește în străinătate, citarea se face, pentru primul termen, potrivit normelor de drept internațional penal aplicabile în relația cu statul solicitat, în condițiile legii. În absența unei asemenea norme sau în cazul în care instrumentul juridic internațional aplicabil o permite, citarea se face prin scrisoare recomandată. În acest caz, avizul de primire a scrisorii recomandate, semnat de destinatar, sau refuzul de primire a acesteia tîne loc de dovadă a îndeplinirii procedurii de citare. Pentru primul termen de judecată, suspectul sau inculpatul va fi instiintat prin citatie că are obligația de a indica o adresă pe teritoriul României, o adresă de poșta electronică sau mesagerie electronică, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul. În cazul în care nu se conformează, comunicările i se vor face prin scrisoare recomandată, recipisa de predare la poșta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele care se expediază, ținînd loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.
- (10) Personalul misiunilor diplomatice, al oficiilor consulare și cetățenii români trimiși să lucreze în cadrul organizațiilor internaționale, membrii de familie care locuiesc cu ei, cât timp se afla în străinătate, precum și cetățenii români aflați în străinătate în interes de serviciu, inclusiv membrii de familie care îi însoțesc, se citează prin intermediul unităților care i-au trimis în străinătate.
- (11) La stabilirea termenului pentru infatisarea suspectului sau inculpatului aflat în străinătate se ține seama de normele internaționale aplicabile în relația cu statul pe teritoriul căruia se afla suspectul sau inculpatul, iar în lipsa unor asemenea norme, de necesitatea ca citatia în vederea infatisării să fie primită cel mai târziu cu 30 de zile înainte de ziua stabilită pentru infatisare.
- (12) Instituțiile, autoritățile publice și alte persoane juridice se citează la sediul acestora, iar în cazul neidentificării sediului, se aplică în mod corespunzător dispozițiile alin. (5).
- (13) Citarea prin intermediul poștei electronice sau al unui sistem de mesagerie electronică se face la adresa electronică ori la coordonatele care au fost indicate în acest scop organului judiciar de către persoana citată sau de către reprezentantul ei.

Art. 260 - Înmanarea citatiei

- (1) Citatia se înmanează, oriunde este găsit, personal celui citat, care va semna dovada de primire.
- (2) Dacă persoana citată refuză să primească citatia, persoana însărcinată să comunice citatia va afișa pe ușa destinatarului o instiintare, încheind un proces-verbal cu privire la împrejurările constatate. Instiintarea trebuie să cuprindă:
- a) anul, luna, ziua și ora când afișarea a fost făcută;
  - b) numele și prenumele celui care a făcut afișarea și funcția acestuia;
  - c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, reședința, respectiv sediul celui instiintat;
  - d) numărul dosarului în legătură cu care se face instiintarea și denumirea organului judiciar pe rolul căruia se afla dosarul, cu indicarea sediului acestuia;
  - e) mențiunea că instiintarea se referă la actul procedural al citatiei;
  - f) mențiunea termenului stabilit de organul judiciar care a emis citatia în care destinatarul este în drept să se prezinte la organul judiciar pentru a i se comunica citatia;
  - g) mențiunea că, în cazul în care destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citatiei în interiorul termenului prevăzut la lit. f), citatia se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;
  - h) semnătura celui care a afișat instiintarea.
- (21) Dacă persoana citată, primind citatia, refuză sau nu poate să semneze dovada de primire, persoana însărcinată să comunice citatia încheie despre aceasta proces-verbal.
- (3) În cazul în care scrisoarea recomandată prin care se citează un suspect sau inculpat care locuiește în străinătate nu poate fi înmanată, precum și în cazul în care statul destinatarului nu permite citarea prin poșta, citatia se va afișa la sediul parchetului sau al instanței, după caz.

(4) Citarea se poate realiza si prin intermediul autoritatilor competente ale statului strain daca:

- a) adresa celui citat este necunoscuta sau inexacta;
- b) nu a fost posibila trimiterea citatiei prin intermediul postei;
- c) daca citarea prin posta a fost ineficienta sau necorespunzatoare.

(5) Cand citarea se face potrivit art. 259 alin. (6) - (8), unitatile acolo aratate sunt obligate a inmana de indata citatia persoanei citate sub luare de dovada, certificandu-i semnatura sau aratand motivul pentru care nu s-a putut obtine semnatura acesteia. Dovada este predata agentului procedural, iar acesta o inaintea organului de urmarire penala sau instantei de judecata care a emis citatia.

(6) Citatia destinata unei institutii sau autoritati publice ori altei persoane juridice se preda la registratura sau functionarului insarcinat cu primirea corespondentei. Dispozitiile alin. (2) se aplica in mod corespunzator.

(7) Cand citarea se realizeaza potrivit art. 257 alin. (5), persoana care realizeaza citarea intocmeste un proces-verbal.

Art. 261 - Inmanarea citatiei altor persoane

(1) Daca persoana citata nu se afla acasa, agentul inmaneaza citatia sotului, unei rude sau oricarei persoane care locuieste cu ea ori care in mod obisnuit ii primeste corespondenta. Citatia nu poate fi inmanata unui minor sub 14 ani sau unei persoane lipsite de discernamant.

(2) Daca persoana citata locuieste intr-un imobil cu mai multe apartamente sau intr-un hotel, in lipsa persoanelor aratate la alin. (1), citatia se preda administratorului, portarului ori celui care in mod obisnuit il inlocuieste.

(3) Persoana care primeste citatia semneaza dovada de primire, iar agentul, certificand identitatea si semnatura, incheie proces-verbal. Daca aceasta refuza sau nu poate semna dovada de primire, agentul afiseaza citatia pe usa locuintei, incheind proces-verbal.

(4) In lipsa persoanelor aratate la alin. (1) si (2), agentul este obligat sa se intereseze cand poate gasi persoana citata pentru a-i inmana citatia. Cand persoana citata nu poate fi gasita, agentul afiseaza pe usa locuintei persoanei citate o instiintare care trebuie sa cuprinda:

- a) anul, luna, ziua si ora cand depunerea sau, dupa caz, afisarea a fost facuta;
- b) numele si prenumele celui care a facut afisarea si functia acestuia;
- c) numele, prenumele si domiciliul sau, dupa caz, resedinta, respectiv sediul celui instiintat;
- d) numarul dosarului in legatura cu care se face instiintarea si denumirea organului judiciar pe rolul caruia se afla dosarul, cu indicarea sediului acestuia;
- e) mentiunea ca instiintarea se refera la actul procedural al citatiei;
- f) mentiunea termenului stabilit de organul judiciar care a emis citatia in care destinatarul este in drept sa se prezinte la organul judiciar pentru a i se comunica citatia;
- g) mentiunea ca, in cazul in care destinatarul nu se prezinta pentru comunicarea citatiei in interiorul termenului prevazut la lit. f), citatia se considera comunicata la implinirea acestui termen;
- h) semnatura celui care a afisat instiintarea.

(5) In cazul cand persoana citata locuieste intr-un imobil cu mai multe apartamente sau intr-un hotel, daca in citatie nu s-a indicat apartamentul ori camera in care locuieste, agentul este obligat sa faca investigatii pentru a afla aceasta. Daca investigatiile au ramas fara rezultat, agentul afiseaza citatia pe usa principala a cladirii, incheind proces-verbal si facand mentiune despre imprejurarile care au facut imposibila inmanarea citatiei.

(6) Cand comunicarea citatiei nu se poate face, deoarece imobilul a fost demolat, a devenit nelocuibil sau de neintrebuintat ori destinatarul actului nu mai locuieste in imobilul respectiv, agentul intocmeste un proces-verbal care mentioneaza situatiile constatate, pe care il trimite organului judiciar care a dispus citarea.

Art. 261¹ - Imposibilitatea de a comunica citatia

Cand comunicarea citatiei nu se poate face, deoarece imobilul nu exista, este nelocuit ori destinatarul nu mai locuieste in imobilul respectiv, sau atunci cand comunicarea nu poate fi facuta din alte motive asemanatoare, agentul intocmeste un proces-verbal in care mentioneaza situatiile constatate, pe care il trimite organului judiciar care a dispus citarea.

Art. 262 - Dovada de primire si procesul-verbal de predare a citatiei

(1) Dovada de primire a citatiei trebuie sa cuprinda numarul dosarului, denumirea organului de urmarire penala sau a instantei care a emis citatia, numele, prenumele si calitatea persoanei citate, precum si data pentru care este citata. De asemenea, trebuie sa cuprinda data inmanarii citatiei, numele, prenumele, calitatea si semnatura celui care inmaneaza citatia, certificarea de catre acesta a identitatii si semnaturii persoanei careia i s-a inmanat citatia, precum si aratarea calitatii acesteia.

(2) Ori de cate ori, cu prilejul predarii, afisarii sau transmiterii electronice a unei citatii se incheie un proces-verbal, acesta va cuprinde in mod corespunzator si mentiunile prevazute la alin. (1). In situatia in care citarea se realizeaza

prin intermediul postei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronica, la procesul-verbal se ataseaza, daca este posibil, dovada transmiterii acesteia.

Art. 263 - Incidente privind citarea

(1) In cursul judecatii, neregularitatea cu privire la citare este luata in considerare doar daca partea lipsa la termenul la care s-a produs neregularitatea o invoca la termenul urmat la care este prezenta sau legal citata, dispozitiile privind sanctiunea nulitatii aplicandu-se in mod corespunzator.

(2) Cu exceptia situatiei in care prezenta inculpatului este obligatorie, neregularitatea privind procedura de citare a unei parti poate fi invocata de catre procuror, de catre celelalte parti ori din oficiu numai la termenul la care ea s-a produs.

Art. 264 - Comunicarea altor acte procedurale

(1) Comunicarea celorlalte acte de procedura se face potrivit dispozitiilor prevazute in prezentul capitol.

(2) In cazul persoanelor private de libertate, comunicarea celorlalte acte de procedura se face prin fax sau prin orice alt mijloc de comunicare electronica disponibil la locul de detentie.

Art. 265 - Mandatul de aducere

(1) O persoana poate fi adusa in fata organului de urmarire penala sau a instantei de judecata pe baza unui mandat de aducere, daca, fiind anterior citata, nu s-a prezentat, in mod nejustificat, iar ascultarea ori prezenta ei este necesara, sau daca nu a fost posibila comunicarea corespunzatoare a citatiei si imprejurarile indica fara echivoc ca persoana se sustrage de la primirea citatiei.

(2) Suspectul sau inculpatul poate fi adus cu mandat de aducere, chiar inainte de a fi fost chemat prin citatie, daca aceasta masura se impune in interesul rezolvarii cauzei.

(3) In cursul urmaririi penale mandatul de aducere se emite de catre organul de urmarire penala, iar in cursul judecatii de catre instanta.

(4) In cazul in care pentru executarea mandatului de aducere este necesara patrunderea fara consimtamant intr-un domiciliu sau sediu, in cursul urmaririi penale mandatul de aducere poate fi dispus, la cererea motivata a procurorului, de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul.

(5) Cererea formulata de procuror, in cursul urmaririi penale, trebuie sa cuprinda:

- a) motivarea indeplinirii conditiilor prevazute la alin. (1) si (2);
- b) indicarea infractiunii care constituie obiectul urmaririi penale si numele suspectului sau al inculpatului;
- c) indicarea adresei unde se afla persoana pentru care se solicita emiterea mandatului de aducere.

(6) Cererea prin care se solicita, in cursul urmaririi penale, emiterea unui mandat de aducere se solutioneaza in camera de consiliu, fara citarea partilor.

(7) In cazul in care apreciaza ca cererea este intemeiata, judecatorul de drepturi si libertati dispune motivat, prin incheiere definitiva, admiterea solicitarii parchetului si incuviintarea aducerii persoanei solicitate, emitand de indata mandatul de aducere.

(8) Mandatul de aducere emis de judecatorul de drepturi si libertati trebuie sa cuprinda:

- a) denumirea instantei;
- b) data, ora si locul emiterii;
- c) numele, prenumele si calitatea persoanei care a emis mandatul de aducere;
- d) scopul pentru care a fost emis;
- e) numele persoanei care urmeaza a fi adusa cu mandat si adresa unde locuieste. In cazul suspectului sau inculpatului, mandatul de aducere trebuie sa mentioneze infractiunea care constituie obiectul urmaririi penale;
- f) indicarea temeiului si motivarea necesitatii emiterii mandatului de aducere;
- g) mentiunea ca mandatul de aducere poate fi folosit o singura data;
- h) semnatura judecatorului si stampila instantei.

(9) In cazul in care judecatorul de drepturi si libertati apreciaza ca nu sunt satisfacute conditiile prevazute la alin. (1), (2) si (4), dispune, prin incheiere definitiva, respingerea cererii, ca neintemeiata.

(10) Mandatul de aducere emis de organul de urmarire penala, in cursul urmaririi penale, sau de instanta, in cursul judecatii, trebuie sa cuprinda, in mod corespunzator, mentiunile prevazute la alin. (8).

(11) Organul judiciar asculta, de indata, persoana adusa cu mandat de aducere sau, dupa caz, efectueaza de indata actul care a necesitat prezenta acesteia.

(12) Persoanele aduse cu mandat raman la dispozitia organului judiciar numai pe durata impusa de audiere sau de indeplinirea actului procesual care a facut necesara prezenta lor, dar nu mai mult de 8 ore, in afara de cazul cand s-a dispus retinerea ori arestarea preventiva a acestora.

Art. 266 - Executarea mandatului de aducere

(1) Mandatul de aducere se executa prin organele de cercetare penala ale politiei judiciare si organele de ordine publica. Persoana careia i se incredinteaza executarea mandatului transmite mandatul persoanei pentru care acesta a fost emis si ii solicita sa o insoteasca. In cazul in care persoana indicata in mandat refuza sa insoteasca persoana care executa mandatul sau incearca sa fuga, aceasta va fi adusa prin constrangere.

(2) In vederea executarii mandatului emis de judecatorul de drepturi si libertati sau de instanta de judecata, organele prevazute la alin. (1) pot patrunde in locuinta sau sediul oricarei persoane, in care exista indicii ca se afla cel cautat, in cazul in care acesta refuza sa coopereze, impiedica executarea mandatului sau pentru orice alt motiv temeinic justificat si proportional cu scopul urmarit.

(3) Daca persoana aratata in mandatul de aducere nu poate fi adusa din motive de boala, cel insarcinat cu executarea mandatului constata aceasta intr-un proces-verbal, care se inainteaza de indata organului de urmarire penala sau, dupa caz, instantei de judecata.

(4) Daca cel insarcinat cu executarea mandatului de aducere nu gaseste persoana prevazuta in mandat la adresa indicata, face cercetari si, daca acestea au ramas fara rezultat, incheie un proces-verbal care va cuprinde mentiuni despre cercetarile facute. Procesul-verbal se inainteaza, de indata, organului de urmarire penala sau, dupa caz, instantei de judecata.

(5) Executarea mandatelor de aducere privind pe militari se face prin comandantul unitatii militare sau prin politia militara.

(6) Activitatile desfasurate cu ocazia executarii mandatului de aducere sunt consemnate intr-un procesverbal, care trebuie sa cuprinda:

- a) numele, prenumele si calitatea celui care il incheie;
- b) locul unde este incheiat;
- c) mentiuni despre activitatile desfasurate.

Art. 267 - Accesul la bazele electronice de date

(1) In vederea realizarii procedurii de citare, a comunicarii actelor de procedura sau a aducerii cu mandat la desfasurarea procedurilor, procurorul sau instanta au drept de acces direct la bazele electronice de date detinute de organele administratiei de stat.

(2) Organele administratiei de stat care detin baze electronice de date sunt obligate sa colaboreze cu procurorul sau cu instanta de judecata in vederea asigurarii accesului direct al acestora la informatiile existente in bazele electronice de date, in conditiile legii.

CAPITOLUL II

Termenele

Art. 268 - Consecintele nerespectarii termenului

(1) Cand pentru exercitarea unui drept procesual legea prevede un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decaderea din exercitiul dreptului si nulitatea actului facut peste termen.

(2) Cand o masura procesuala nu poate fi luata decat pe un anumit termen, expirarea acestuia atrage de drept incetarea efectului masurii.

(3) Pentru celelalte termene procedurale se aplica, in caz de nerespectare, dispozitiile privitoare la nulitati.

Art. 269 - Calculul termenelor procedurale

(1) La calcularea termenelor procedurale se porneste de la ora, ziua, luna sau anul prevazut in actul care a provocat curgerea termenului, in afara de cazul cand legea dispune altfel.

(2) La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se socoteste ora sau ziua de la care incepe sa curga termenul, nici ora sau ziua in care acesta se implineste.

(3) Termenele socotite pe luni sau pe ani expira, dupa caz, la sfarsitul zilei corespunzatoare a ultimei luni ori la sfarsitul zilei si lunii corespunzatoare din ultimul an. Daca aceasta zi cade intr-o luna care nu are zi corespunzatoare, termenul expira in ultima zi a acelei luni.

(4) Cand ultima zi a unui termen cade intr-o zi nelucratoare, termenul expira la sfarsitul primei zile lucratoare care urmeaza.

Art. 270 - Acte considerate ca facute in termen

(1) Actul depus inaintea termenului prevazut de lege la administratia locului de detinere ori la unitatea militara sau la oficiul postal prin scrisoare recomandata este considerat ca facut in termen. Inregistrarea sau atestarea facuta de catre administratia locului de detinere pe actul depus, recipisa oficiului postal, precum si inregistrarea ori atestarea facuta de unitatea militara pe actul depus servesc ca dovada a datei depunerii actului.

(2) Daca un act care trebuia facut intr-un anumit termen a fost comunicat sau transmis, din necunoastere ori dintr-o greseala vadita a expeditorului, inainte de expirarea termenului, unui organ judiciar care nu are competenta, se considera ca a fost depus in termen, chiar daca actul ajunge la organul judiciar competent dupa expirarea termenului fixat.

(3) Cu exceptia cailor de atac, actul efectuat de procuror este considerat ca facut in termen daca data la care a fost trecut in registrul de iesire al parchetului este inaintea termenului cerut de lege pentru efectuarea actului.

Art. 271 - Calculul termenelor in cazul masurilor privative sau restrictive de drepturi

In calculul termenelor privind masurile preventive sau orice masuri restrictive de drepturi, ora sau ziua de la care incepe si cea la care se sfarseste termenul intra in durata acestuia.

CAPITOLUL III

Cheltuielile judiciare

Art. 272 - Acoperirea cheltuielilor judiciare

(1) Cheltuielile necesare pentru efectuarea actelor de procedura, administrarea probelor, conservarea mijloacelor materiale de proba, onorariile avocatilor, precum si orice alte cheltuieli ocazionate de desfasurarea procesului penal se acopera din sumele avansate de stat sau platite de parti.

(2) Cheltuielile judiciare prevazute la alin. (1), avansate de stat, sunt cuprinse distinct, dupa caz, in bugetul de venituri si cheltuieli al Ministerului Justitiei, al Ministerului Public, precum si al altor ministere de resort.

Art. 273 - Sumele cuvenite martorului, expertului si interpretului

(1) Martorul, expertul si interpretul chemati de organul de urmarire penala ori de instanta au dreptul la restituirea cheltuielilor de transport, intretinere, locuinta si a altor cheltuieli necesare, prilejuite de chemarea lor.

(2) Martorul, expertul si interpretul care sunt salariati au dreptul la venitul de la locul de munca, pe durata lipsei de la serviciu pricinuite de chemarea la organul de urmarire penala sau la instanta.

(3) Martorul care nu este salariat, dar are venit din munca, este indreptatit sa primeasca o compensare.

(4) Expertul si interpretul au dreptul la o retributie pentru indeplinirea insarcinarii date, in cazurile si in conditiile prevazute prin dispozitii legale.

(5) Sumele acordate potrivit alin. (1), (3) si (4) se platesc pe baza dispozitiilor luate de organul care a dispus chemarea si in fata caruia s-a prezentat martorul, expertul sau interpretul, din fondul cheltuielilor judiciare special alocat.

Art. 274 - Plata cheltuielilor avansate de stat in caz de renuntare la urmarirea penala, condamnare, amanarea aplicarii pedepsei sau renuntarea la aplicarea pedepsei

(1) In caz de renuntare la urmarirea penala, condamnare, amanare a aplicarii pedepsei sau renuntare la aplicarea pedepsei, suspectul sau, dupa caz, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, cu exceptia cheltuielilor privind avocatii din oficiu si interpretii desemnati de organele judiciare, care raman in sarcina statului.

(2) Cand sunt mai multi suspecti sau, dupa caz, inculpati, procurorul sau, dupa caz, instanta hotaraste partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare. La stabilirea acestei parti se tine seama, pentru fiecare dintre suspecti sau, dupa caz, inculpati, de masura in care a provocat cheltuielile judiciare.

(3) Partea responsabila civilmente, in masura in care este obligata solidar cu inculpatul la repararea pagubei, este obligata in mod solidar cu acesta si la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat.

Art. 275 - Plata cheltuielilor avansate de stat in celelalte cazuri

(1) Cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate dupa cum urmeaza:

1. in caz de achitare, de catre:

a) persoana vatamata, in masura in care i se retine o culpa procesuala;

Potrivit Deciziei Inaltei Curti de Casatie si Justitie nr. 58/2007 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 574 din 30 iulie 2008, dispozitiile art. 192 alin. 1 pct. 1 lit. a) si pct. 2 lit. b) si c) din Codul de procedura penala anterior [art. 275 alin. (1) pct. 1 lit. a) si b), pct. 2 lit. b), c), d), pct. 3 lit. a) Cod procedura penala actual] se interpreteaza in sensul ca: In cazul in care partea vatamata este minor, cheltuielile judiciare ocazionate de judecarea cauzei vor fi suportate de minorul parte vatamata, prin reprezentant legal. Dispozitiile acestei decizii isi mentin valabilitatea si sub imperiul Codului de procedura penala actual, cu diferentele impuse de noua reglementare si anume ca persoana vatamata nu va mai suporta cheltuielile in cazul in care acestea au fost determinate de aceasta ci in cazul in care i se retine o culpa procesuala.

b) partea civila careia i s-au respins in totul pretentiile civile, in masura in care i se retine o culpa procesuala;

c) inculpatul care a fost obligat la repararea prejudiciului;

2. in caz de incetare a procesului penal, de catre:

- a) inculpat, daca exista o cauza de nepedepsire;
- b) persoana vatamata, in caz de retragere a plangerii prealabile sau in cazul in care plangerea prealabila a fost tardiv introdusa;
- c) partea prevazuta in acordul de mediere, in cazul in care a intervenit medierea penala;
- d) inculpatul si persoana vatamata, in caz de impacare.

3. daca inculpatul cere continuarea procesului penal, cheltuielile judiciare sunt suportate de catre:

- a) persoana vatamata, atunci cand aceasta si-a retras plangerea prealabila ori s-a dispus clasarea in temeiul dispozitiilor art. 16 alin. (1) lit. a) -c) sau achitarea inculpatului, in masura in care i se retine o culpa procesuala;
- b) inculpat, atunci cand se dispune clasarea pentru alte situatii decat cele prevazute in dispozitiile art. 16 alin. (1) lit. a) -c) ori incetarea procesului penal;

4. in caz de restituire a cauzei la parchet in procedura camerei preliminare, cheltuielile judiciare sunt suportate de catre stat.

(2) In cazul declararii apelului, recursului in casatie ori al introducerii unei contestatii sau oricarei alte cereri, cheltuielile judiciare sunt suportate de catre persoana careia i s-a respins ori care si-a retras apelul, recursul in casatie, contestatia sau cererea.

*) Potrivit Deciziei Inaltei Curti de Casatie si Justitie nr. 82/2007 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 780 din 21 noiembrie 2008, dispozitiile art. 192 alin. 2 din Codul de procedura penala anterior [art. 275 alin. (2) Cod procedura penala actual] se interpreteaza in sensul ca: In cazul respingerii plangerii formulate in conditiile art. 2781 din Codul de procedura penala anterior [art. 340 Cod procedura penala actual] impotriva rezolutiei sau ordonantei procurorului de netrimiteri in judecata ori a dispozitiei de netrimiteri in judecata cuprinse in rechizitoriu, cheltuielile judiciare ocazionate de judecarea acesteia vor fi suportate de catre persoana careia i s-a respins plangerea. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

(3) In toate celelalte cazuri, cheltuielile judiciare avansate de stat raman in sarcina acestuia.

*) Potrivit Deciziei Inaltei Curti de Casatie si Justitie nr. 29/2007, publicata in Monitorul Oficial nr. 772 din 14 noiembrie 2007, in cazul respingerii cererii de inlocuire a masurii internarii medicale cu obligarea la tratament medical, formulata de persoana internata, cheltuielile judiciare ocazionate de judecarea acesteia raman in sarcina statului, potrivit art. 192 alin. (3) din Codul de procedura penala anterior [art. 275 alin. (3) din Codul de procedura penala actual]. Dispozitiile acestei decizii raman obligatorii pentru instante in conditiile in care prevederile legale actuale nu au suferit modificari esentiale.

(4) In cazul cand mai multe parti sau persoane vatamate sunt obligate la suportarea cheltuielilor judiciare, instanta hotaraste partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare.

(5) Dispozitiile alin. (1) pct. 1 si 2 si ale alin. (2) - (4) se aplica in mod corespunzator in cazul dispunerii in cursul urmaririi penale a unei solutii de clasare si in situatia respingerii unei plangeri formulate impotriva actelor si masurilor dispuse de organele de urmarire penala.

(6) Cheltuielile privind avocatii din oficiu si interpretii desemnati de organele judiciare, potrivit legii, raman in sarcina statului.

(7) In situatia contestatiilor formulate de catre administratia penitenciarului in cazurile prevazute de Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor si a masurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal, cu modificarile si completarile ulterioare, cheltuielile judiciare raman in sarcina statului.

Art. 276 - Plata cheltuielilor judiciare facute de parti

(1) In caz de condamnare, renuntare la urmarirea penala, renuntare la aplicarea pedepsei sau de amanare a aplicarii pedepsei, inculpatul este obligat sa plateasca persoanei vatamate, precum si partii civile careia i s-a admis actiunea civila cheltuielile judiciare facute de acestea.

(2) Cand actiunea civila este admisa numai in parte, instanta il poate obliga pe inculpat la plata totala sau partiala a cheltuielilor judiciare.

(3) In caz de renuntare la pretentiile civile, precum si in caz de tranzactie, mediere ori recunoastere a pretentiilor civile, instanta dispune asupra cheltuielilor conform intelegerii partilor.

(4) In situatiile prevazute la alin. (1) si (2), cand sunt mai multi inculpati ori daca exista si parte responsabila civilmente, se aplica in mod corespunzator dispozitiile art. 274 alin. (2) si (3).

(5) In caz de achitare, persoana vatamata sau partea civila este obligata sa plateasca inculpatului si, dupa caz, partii responsabile civilmente cheltuielile judiciare facute de acestia, in masura in care au fost provocate de persoana vatamata sau de partea civila.

(6) In celelalte cazuri instanta stabileste obligatia de restituire potrivit legii civile.

E-JURIDIC

CAPITOLUL IV

Modificarea actelor procedurale, indreptarea erorilor materiale si inlaturarea unor omisiuni vadite

Art. 277 - Modificari in acte procedurale

- (1) Orice adaugare, corectura ori suprimare facuta in cuprinsul unui act procedural este luata in considerare numai daca aceste modificari sunt confirmate in scris, in cuprinsul sau la sfarsitul actului, de catre cei care l-au semnat.
- (2) Modificarile neconfirmate, dar care nu schimba intelesul frazei, raman valabile. (3) Locurile nescrise in cuprinsul unei declaratii trebuie barate, astfel incat sa nu se poata face adaugari.

Art. 278 - Indreptarea erorilor materiale

- (1) Erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se indreapta de insusi organul de urmarire penala, de judecatorul de drepturi si libertati sau de camera preliminara ori de instanta care a intocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu.
- (2) In vederea indreptarii erorii, partile pot fi chemate spre a da lamuriri.
- (3) Despre indreptarea efectuata organul judiciar intocmeste, dupa caz, un proces-verbal sau o incheiere, facandu-se mentiune si la sfarsitul actului corectat.

Art. 279 - Inlaturarea unor omisiuni vadite Dispozitiile art. 278 se aplica si in cazul cand organul judiciar, ca urmare a unei omisiuni vadite, nu s-a pronuntat asupra sumelor pretinse de martori, experti, interpreti, avocati, potrivit art. 272 si 273, precum si cu privire la restituirea lucrurilor sau la ridicarea masurilor asiguratorii.

CAPITOLUL V

Nulitatile

Art. 280 - Efectele nulitatii

- (1) Incalcarea dispozitiilor legale care reglementeaza desfasurarea procesului penal atrage nulitatea actului in conditiile prevazute expres de prezentul cod.
- (2) Actele indeplinite ulterior actului care a fost declarat nul sunt la randul lor lovite de nulitate, atunci cand exista o legatura directa intre acestea si actul declarat nul.
- (3) Atunci cand constata nulitatea unui act, organul judiciar dispune, cand este necesar si daca este posibil, refacerea acelui act cu respectarea dispozitiilor legale.

Art. 281 - Nulitatile absolute

- (1) Determina intotdeauna aplicarea nulitatii incalcarea dispozitiilor privind:
- compunerea completului de judecata;
  - competenta materiala si competenta personala a instantelor judecatoresti, atunci cand judecata a fost efectuata de o instanta inferioara celei legal competente;

Declarat partial neconstitucional la data de 04/05/2017 prin Decizia nr. 302/2017 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 281 alin. (1) lit. b) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 566 din 17/07/2017) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E:

Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de Cristinel Mocioi in Dosarul nr. 3.914/103/2014 al Tribunalului Neamt - Sectia penala, de Ovidiu Eugen Knobloch in Dosarul nr. 86/102/2016/a1 al Curtii de Apel Targu Mures - Sectia penala si pentru cauze cu minori si de familie, de Budi Rua Doru in Dosarul nr. 1.474/88/2016 al Tribunalului Tulcea - Sectia penala, de Delia Marina Podea in Dosarul nr. 4.014/108/2016/a1 al Curtii de Apel Timisoara - Sectia penala si constata ca solutia legislativa cuprinsa in dispozitiile art. 281 alin. (1) lit. b) din Codul de procedura penala, care nu reglementeaza in categoria nulitatilor absolute incalcarea dispozitiilor referitoare la competenta materiala si dupa calitatea persoanei a organului de urmarire penala, este neconstitucionala.

- publicitatea sedintei de judecata;
- participarea procurorului, atunci cand participarea sa este obligatorie potrivit legii;
- prezenta suspectului sau a inculpatului, atunci cand participarea sa este obligatorie potrivit legii;
- asistarea de catre avocat a suspectului sau a inculpatului, precum si a celorlalte parti, atunci cand asistenta este obligatorie.

(2) Nulitatea absoluta se constata din oficiu sau la cerere.

(3) Incalcarea dispozitiilor legale prevazute la alin. (1) lit. a) -d) poate fi invocata in orice stare a procesului.

(4) Incalcarea dispozitiilor legale prevazute la alin. (1) lit. e) si f) trebuie invocata:

- pana la incheierea procedurii in camera preliminara, daca incalcarea a intervenit in cursul urmaririi penale sau in procedura camerei preliminare;
- in orice stare a procesului, daca incalcarea a intervenit in cursul judecatii;

Editat, actualizat si publicat de E-Juridic.

c) in orice stare a procesului, indiferent de momentul la care a intervenit incalcare, cand instanta a fost sesizata cu un acord de recunoastere a vinovatiei.

Art. 282 - Nulitatile relative

(1) Incalcare oricaror dispozitii legale in afara celor prevazute la art. 281 determina nulitatea actului atunci cand prin nerespectarea cerintei legale s-a adus o vatamare drepturilor partilor ori ale subiectilor procesuali principali, care nu poate fi inlaturata altfel decat prin desfiintarea actului.

(2) Nulitatea relativa poate fi invocata de procuror, suspect, inculpat, celelalte parti sau persoana vatamata, atunci cand exista un interes procesual propriu in respectarea dispozitiei legale incalcate.

Declarat partial neconstitucional la data de 19/09/2017 prin Decizia nr. 554/2017 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 282 alin. (2) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 1013 din 21/12/2017) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata, din oficiu, de judecatorul de camera preliminar in Dosarul nr. 993/39/2015/a3 al Inaltei Curti de Casatie si Justitie - Sectia penala si constata ca solutia legislativa cuprinsa in dispozitiile art. 282 alin. (2) din Codul de procedura penala, care nu permite invocarea din oficiu a nulitatii relative, este neconstitucionala.

(3) Nulitatea relativa se invoca in cursul sau imediat dupa efectuarea actului ori cel mai tarziu in termenele prevazute la alin. (4).

(4) Incalcare dispozitiilor legale prevazute la alin. (1) poate fi invocata:

a) pana la inchiderea procedurii de camera preliminar, daca incalcare a intervenit in cursul urmaririi penale sau in aceasta procedura;

b) pana la primul termen de judecata cu procedura legal indeplinita, daca incalcare a intervenit in cursul urmaririi penale, cand instanta a fost sesizata cu un acord de recunoastere a vinovatiei;

c) pana la urmatorul termen de judecata cu procedura completa, daca incalcare a intervenit in cursul judecatii.

(5) Nulitatea relativa se acopera atunci cand:

a) persoana interesata nu a invocat-o in termenul prevazut de lege;

b) persoana interesata a renuntat in mod expres la invocarea nulitatii.

*) Potrivit Deciziei nr. 24/2006 privind examinarea recursului in interesul legii, in aplicarea prevederilor art. 310, art. 357 alin. 4 si ale art. 358 din CPP anterior [art. 405 si art. 404 (7) CPP actual], Inalta Curte de Casatie si Justitie a stabilit ca: Dispozitivul hotararii trebuie sa cuprinda mentiunea ca pronuntarea acesteia s-a facut in sedinta publica. Nerespectarea acestei cerinte atrage nulitatea hotararii, in conditiile reglementate prin art. 197 alin. 1 si 4 din CPP anterior [art. 282 CPP actual], numai atunci cand se dovedeste ca s-a adus o vatamare care nu poate fi inlaturata decat prin anulara acelui act, iar anulara actului este necesara pentru aflarea adevarului si pentru justa solutionare a cauzei. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

CAPITOLUL VI

Amenda judiciara

Art. 283 - Abateri judiciare

(1) Urmatoarele abateri savarsite in cursul procesului penal se sanctioneaza cu amenda judiciara de la 100 lei la 1.000 lei: a) neindeplinirea in mod nejustificat sau indeplinirea gresita ori cu intarziere a lucrarilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum si a oricaror alte lucrari, daca prin aceasta s-au provocat intarzieri in desfasurarea procesului penal; b) neindeplinirea ori indeplinirea gresita a indatoririlor de inmanare a citatiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum si neexecutarea mandatelor de aducere.

(2) Lipsa nejustificata a martorului, precum si a persoanei vatamate, partii civile sau partii civilmente responsabile, chemate sa dea declaratii, sau parasirea, fara permisiune ori fara un motiv intemeiat, a locului unde urmeaza a fi audiate se sanctioneaza cu amenda judiciara de la 250 lei la 5.000 lei.

(3) Lipsa nejustificata a avocatului ales sau desemnat din oficiu, fara a asigura substituirea, in conditiile legii, sau refuzul nejustificat al acestuia de a asigura apararea, in conditiile in care s-a asigurat exercitarea deplina a tuturor drepturilor procesuale, se sanctioneaza cu amenda judiciara de la 500 lei la 5.000 lei. Baroul de avocati este informat cu privire la amendarea unui membru al baroului.

(4) Urmatoarele abateri savarsite in cursul procesului penal se sanctioneaza cu amenda judiciara de la 500 lei la 5.000 lei: a) impiedicarea in orice mod a exercitarii, in legatura cu procesul, a atributiilor care revin organelor judiciare, personalului auxiliar de specialitate al instantelor judecatoresti si al parchetelor, expertilor desemnati de organul judiciar in conditiile legii, agentilor procedurali, precum si altor salariati ai instantelor si parchetelor; b) lipsa nejustificata a expertului sau interpretului legal citat; c) tergiversarea de catre expert sau interpret a indeplinirii insarcinarilor primite; d) neindeplinirea de catre orice persoana a obligatiei de prezentare, la cererea organului de urmarire penala sau a instantei de judecata, a obiectelor ori in scrisurilor cerute de acestea, precum si

neindeplinirea aceleiasi obligatii de catre reprezentantul legal al persoanei juridice sau de cel insarcinat cu aducerea la indeplinire a acestei obligatii; e) nerespectarea obligatiei de pastrare, prevazuta la art. 160 alin. (3); f) neluarea de catre reprezentantul legal al persoanei juridice in cadrul careia urmeaza a se efectua o expertiza a masurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum si impiedicarea de catre orice persoana a efectuarii expertizei in conditiile legii; g) nerespectarea de catre parti, avocatii acestora, martori, experti, interpreti sau orice alte persoane a masurilor luate de catre presedintele completului de judecata potrivit art. 352 alin. (9) sau art. 359; h) nerespectarea de catre avocatii partilor a masurilor luate de catre presedintele completului de judecata potrivit art. 359, cu exceptia situatiilor cand acestia sustin cereri, exceptii, concluzii pe fondul cauzei, precum si atunci cand procedeaza la audierea partilor, martorilor si expertilor; i) manifestarile ireverentioase ale partilor, martorilor, expertilor, interpretilor sau ale oricaror alte persoane fata de judecator sau procuror; j) manifestarile ireverentioase ale avocatilor fata de judecator sau procuror, dupa avertizarea in acest sens, cu exceptia situatiilor cand acestia sustin cereri, exceptii, concluzii pe fondul cauzei, precum si atunci cand procedeaza la audierea partilor, martorilor si expertilor; k) nerespectarea de catre suspect sau inculpat a obligatiei de a incunostinta in scris, in termen de cel mult 3 zile, organele judiciare despre orice schimbare a locuintei pe parcursul procesului penal; l) neindeplinirea de catre martor a obligatiei de a incunostinta organele judiciare, in termen de cel mult 5 zile, despre schimbarea locuintei pe parcursul procesului penal, potrivit art. 120 alin. (2) lit. c); m) neindeplinirea in mod nejustificat de catre organul de cercetare penala a dispozitiilor scrise ale procurorului, in termenul stabilit de acesta; n) abuzul de drept constand in exercitarea cu rea-credinta a drepturilor procesuale si procedurale de catre parti, reprezentantii legali ai acestora ori consilierii juridici; o) neindeplinirea obligatiei prevazute la art. 142 alin. (2) sau a obligatiei prevazute la art. 152 alin. (3) de catre furnizorii de servicii de comunicatii electronice destinate publicului; o¹) neindeplinirea obligatiei prevazute la art. 146 1 alin. (7) de catre institutiile de credit sau entitatile financiare care efectueaza tranzactiile financiare; p) neindeplinirea obligatiei prevazute la art. 147 alin. (5) de catre unitatile postale ori de transport sau orice alte persoane fizice ori juridice care efectueaza activitati de transport sau transfer de informatii; q) neindeplinirea obligatiei prevazute la art. 153 alin. (3) de catre furnizorul de servicii sau de persoana in posesia careia sunt sau care are sub control datele prevazute la art. 153 alin. (1).

(5) Amenzile judiciare aplicate constituie venituri la bugetul de stat, cuprinzandu-se distinct in bugetul Ministerului Public sau al Ministerului Administratiei si Internelor, al Ministerului Justitiei, dupa caz, potrivit legii.

(6) Aplicarea amenzii judiciare nu inlatura raspunderea penala, in cazul in care fapta constituie infractiune.

Art. 284 - Procedura privitoare la amenda judiciara

(1) Amenda se aplica de organul de urmarire penala prin ordonanta, iar de judecatorul de drepturi si libertati, de judecatorul de camera preliminara si de instanta de judecata, prin incheiere.

(2) Persoana amendata poate cere anularea ori reducerea amenzii. Cererea de anulare sau de reducere se poate face in termen de 10 zile de la comunicarea ordonantei ori a incheierii de amendare.

(3) Daca persoana amendata justifica de ce nu si-a putut indeplini obligatia, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata poate dispune anularea ori reducerea amenzii.

(4) Cererea de anulare sau de reducere a amenzii aplicate prin ordonanta va fi solutionata de judecatorul de drepturi si libertati, prin incheiere.

(5) Cererea de anulare sau de reducere a amenzii aplicate prin incheiere va fi solutionata de un alt judecator de drepturi si libertati, respectiv de un alt judecator de camera preliminara ori de un alt complet, prin incheiere.

TITLUL I
Urmărirea penala

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 285 - Obiectul urmaririi penale

(1) Urmărirea penala are ca obiect strangerea probelor necesare cu privire la existenta infractiunilor, la identificarea persoanelor care au savarsit o infractiune si la stabilirea raspunderii penale a acestora, pentru a se constata daca este sau nu cazul sa se dispuna trimiterea in judecata.

(2) Procedura din cursul urmaririi penale este nepublica.

Art. 286 - Actele organelor de urmarire penala

(1) Procurorul dispune asupra actelor sau masurilor procesuale si solutioneaza cauza prin ordonanta, daca legea nu prevede altfel.

(2) Ordonanta trebuie sa cuprinda: a) denumirea parchetului si data emiterii; b) numele, prenumele si calitatea celui care o intocmeste; c) fapta care face obiectul urmaririi penale, incadrarea juridica a acesteia si, dupa caz, datele privitoare la persoana suspectului sau inculpatului; d) obiectul actului sau masurii procesuale ori, dupa caz, tipul solutiei, precum si motivele de fapt si de drept ale acestora; d1) atunci cand este cazul, mentiunea caii de atac disponibile, cu aratarea termenului in care aceasta poate fi exercitata; e) date referitoare la masurile asiguratorii, masurile de siguranta cu caracter medical si masurile preventive luate in cursul urmaririi; f) alte mentiuni prevazute de lege; g) semnatura celui care a intocmit-o.

(3) Procurorul confirma un act sau o masura procesuala prin inscrierea acestei mentiuni si a temeiului de drept pe actul in cauza.

(4) Organele de cercetare penala dispun, prin ordonanta, asupra actelor si masurilor procesuale si formuleaza propuneri prin referat. Dispozitiile alin. (2) se aplica in mod corespunzator.

Art. 287 - Pastrarea unor acte de urmarire penala

(1) Cand legea prevede ca un act sau o masura procesuala trebuie sa fie incuviintata, autorizata sau confirmata, un exemplar al actului ramane la procuror.

(2) In cazurile in care procurorul sesizeaza judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara ori alte autoritati prevazute de lege, in vederea solutionarii propunerilor ori cererilor formulate in cursul urmaririi penale, va inainta copii numerotate si certificate de grefa parchetului de pe actele dosarului ori numai de pe cele care au legatura cu cererea sau propunerea formulata. Organul de urmarire penala pastreaza originalul actelor, in vederea continuarii urmaririi penale.

CAPITOLUL II
Sesizarea organelor de urmarire penala
SECTIUNEA 1
Reglementari generale

Art. 288 - Modurile de sesizare

(1) Organul de urmarire penala este sesizat prin plangere sau denunt, prin actele incheiate de alte organe de constatare prevazute de lege ori se sesizeaza din oficiu.

(2) Cand, potrivit legii, punerea in miscare a actiunii penale se face numai la plangerea prealabila a persoanei vatamate, la sesizarea formulata de persoana prevazuta de lege ori cu autorizarea organului prevazut de lege, actiunea penala nu poate fi pusa in miscare in lipsa acestora.

(3) In cazul infractiunilor savarsite de militari, sesizarea comandantului este necesara numai in ceea ce priveste infractiunile prevazute la art. 413-417 din Codul penal.

Art. 289 - Plangerea

(1) Plangerea este incunostintarea facuta de o persoana fizica sau juridica, referitoare la o vatamare ce i s-a cauzat prin infractiune.

(2) Plangerea trebuie sa cuprinda: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea si domiciliul petitionerului ori, pentru persoane juridice, denumirea, sediul, codul unic de inregistrare, codul de identificare fiscala, numarul de inmatriculare in registrul comertului sau de inscriere in registrul persoanelor juridice si contul bancar, indicarea reprezentantului legal ori conventional, descrierea faptei care formeaza obiectul plangerii, precum si indicarea faptuitorului si a mijloacelor de proba, daca sunt cunoscute.

(3) Plangerea se poate face personal sau prin mandatar. Mandatul trebuie sa fie special, iar procura ramane atasata plangerii.

(4) Daca este facuta in scris, plangerea trebuie semnata de persoana vatamata sau de mandatar.

(5) Plangerea in forma electronica indeplineste conditiile de forma numai daca este certificata prin semnatura electronica, in conformitate cu prevederile legale.

(6) Plangerea formulata oral se consemneaza intr-un proces-verbal de catre organul care o primeste.

(7) Plangerea se poate face si de catre unul dintre sotii pentru celalalt sot sau de catre copilul major pentru parinti. Persoana vatamata poate sa declare ca nu isi insuseste plangerea.

(8) Pentru persoana lipsita de capacitatea de exercitiu, plangerea se face de reprezentantul sau legal. Persoana cu capacitate de exercitiu restransa poate face plangere cu incuviintarea persoanelor prevazute de legea civila. In cazul in care faptuitorul este persoana care reprezinta legal sau incuviinteaza actele persoanei vatamate, sesizarea organelor de urmarire penala se face din oficiu.

(9) Plangerea gresit indreptata la organul de urmarire penala sau la instanta de judecata se trimite, pe cale administrativa, organului judiciar competent.

(10) In cazul in care plangerea este intocmita de catre o persoana care locuieste pe teritoriul Romaniei, cetatean roman, strain sau persoana fara cetatenie, si prin aceasta se sesizeaza savarsirea unei infractiuni pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, organul judiciar este obligat sa primeasca plangerea si sa o transmita organului competent din tara pe teritoriul careia a fost comisa infractiunea. Regulile privind cooperarea judiciara in materie penala se aplica in mod corespunzator.

(11) Persoana care nu vorbeste sau nu intelege limba romana poate depune plangerea in limba pe care o intelege. Odata cu depunerea plangerii aceasta poate solicita ca, atunci cand este citata, sa primeasca si o traducere a citatiei.

Art. 290 - Denuntul

(1) Denuntul este incunostintarea facuta de catre o persoana fizica sau juridica despre savarsirea unei infractiuni.

(2) Denuntul se poate face numai personal, dispozitiile art. 289 alin. (2), (4) - (6) si (8) - (10) aplicandu-se in mod corespunzator.

~~(3) Denuntul se depune la organul de urmarire penala competent in termen de 6 luni de la data savarsirii faptei prevazute de legea penala.~~

Art. 291 - Sesizarile facute de persoane cu functii de conducere si de alte persoane

(1) Orice persoana cu functie de conducere in cadrul unei autoritati a administratiei publice sau in cadrul altor autoritati publice, institutii publice ori al altor persoane juridice de drept public, precum si orice persoana cu atributii de control, care, in exercitarea atributiilor lor, au luat cunostinta de savarsirea unei infractiuni pentru care actiunea penala se pune in miscare din oficiu, sunt obligate sa sesizeze de indata organul de urmarire penala si sa ia masuri pentru ca urmele infractiunii, corpurile delictive si orice alte mijloace de proba sa nu dispara.

(2) Orice persoana care exercita un serviciu de interes public pentru care a fost investita de autoritatile publice sau care este supusa controlului ori supravegherii acestora cu privire la indeplinirea respectivului serviciu de interes public, care in exercitarea atributiilor sale a luat cunostinta de savarsirea unei infractiuni pentru care actiunea penala se pune in miscare din oficiu, este obligata sa sesizeze de indata organul de urmarire penala.

Art. 292 - Sesizarea din oficiu

Organul de urmarire penala se sesizeaza din oficiu daca afla ca s-a savarsit o infractiune pe orice alta cale decat cele prevazute la art. 289-291 si incheie un proces-verbal in acest sens.

Art. 293 - Constatarea infractiunii flagrante

(1) Este flagranta infractiunea descoperita in momentul savarsirii sau imediat dupa savarsire.

(2) Este de asemenea considerata flagranta si infractiunea al carei faptuitor, imediat dupa savarsire, este urmarit de organele de ordine publica si de siguranta nationala, de persoana vatamata, de martorii oculari sau de strigatul public ori prezinta urme care justifica suspiciunea rezonabila ca ar fi savarsit infractiunea sau este surprins aproape de locul comiterii infractiunii cu arme, instrumente sau orice alte obiecte de natura a-l presupune participant la infractiune. (3) In cazul infractiunii flagrante, organele de ordine publica si siguranta nationala intocmesc un proces-verbal, in care consemneaza toate aspectele constatate si activitatile desfasurate, pe care il inainteaza de indata organului de urmarire penala.

(4) Plangerile si cererile prezentate in scris, corpul delict, precum si obiectele si inscrisurile ridicate cu ocazia constatarii infractiunii sunt puse la dispozitia organului de urmarire penala.

Art. 294 - Examinarea sesizarii

(1) La primirea sesizarii, organul de urmarire penala procedeaza la verificarea competentei sale, iar in cazul prevazut la art. 58 alin. (3) inaintea procurorului cauza, impreuna cu propunerea de trimitere a sesizarii organului competent.

(2) In situatia in care plangerea sau denuntul nu indeplineste conditiile de forma prevazute de lege ori descrierea faptei este incompleta ori neclara, se restituie pe cale administrativa petitionerului, cu indicarea elementelor care lipsesc.

(3) Atunci cand sesizarea indeplineste conditiile legale de admisibilitate, dar din cuprinsul acesteia rezulta vreunul dintre cazurile de impiedicare a exercitarii actiunii penale prevazute de art. 16 alin. (1), organele de cercetare penala inaintea procurorului actele, impreuna cu propunerea de clasare.

(4) In cazul in care procurorul apreciaza propunerea intemeiata, dispune, prin ordonanta, clasarea.

Art. 294¹ - Autorizari sau alte conditii prelabile efectuarii in continuare a urmaririi penale fata de o persoana Ori de cate ori este necesara o autorizare sau indeplinirea unei alte conditii prelabile pentru a se dispune efectuarea in continuare a urmaririi penale fata de o anumita persoana, parchetul, odata cu sesizarea institutiei competente, inaintea un referat intocmit de procuror, care va cuprinde date si informatii cu privire la savarsirea unor fapte prevazute de lege penala de catre persoana cu privire la care se solicita autorizarea.

SECTIUNEA a 2-a **Plangerea prelabila**

Art. 295 - Plangerea prelabila

(1) Punerea in miscare a actiunii penale se face numai la plangerea prelabila a persoanei vatamate, in cazul infractiunilor pentru care legea prevede ca este necesara o astfel de plangere.

(2) Plangerea prelabila se adreseaza organului de cercetare penala sau procurorului, potrivit legii. (3) Dispozitiile art. 289 alin. (1) - (6) si (8) se aplica in mod corespunzator.

Art. 296 - Termenul de introducere a plangerii prelabile

(1) Plangerea prelabila trebuie sa fie introdusa in termen de 3 luni din ziua in care persoana vatamata a aflat despre savarsirea faptei.

(2) Cand persoana vatamata este un minor sau un incapabil, termenul de 3 luni curge de la data cand reprezentantul sau legal a aflat despre savarsirea faptei.

(3) In cazul in care faptuitorul este reprezentantul legal al persoanelor prevazute la alin. (2), termenul de 3 luni curge de la data numirii unui nou reprezentant legal.

(4) Plangerea prelabila gresit indreptata se considera valabila, daca a fost introdusa in termen la organul judiciar necompetent.

(5) Plangerea prelabila gresit indreptata la organul de urmarire penala sau la instanta de judecata se trimite, pe cale administrativa, organului judiciar competent.

Art. 297 - Obligatiile organului de urmarire penala in procedura plangerii prelabile

(1) La primirea plangerii prelabile, organul de urmarire penala verifica daca aceasta indeplineste conditiile de forma si daca a fost depusa in termenul prevazut de lege. In cazul in care constata ca este tardiva, organul de cercetare penala inaintea procurorului actele incheiate impreuna cu propunerea de clasare.

(2) Daca intr-o cauza in care s-au facut acte de urmarire penala se constata ca este necesara plangerea prelabila, organul de urmarire penala cheama persoana vatamata si o intreaba daca intelege sa faca plangere. In caz afirmativ, organul de urmarire penala continua cercetarea. In caz contrar, inaintea procurorului actele incheiate si propunerea de clasare.

Art. 298 - Procedura in cazul infractiunii flagrante

(1) In caz de infractiune flagranta, organul de cercetare penala este obligat sa constate savarsirea acesteia, chiar in lipsa plangerii prelabile.

(2) Dupa constatarea infractiunii flagrante, organul de urmarire penala cheama persoana vatamata si, daca aceasta declara ca face plangere prelabila, incepe urmarirea penala. In caz contrar, organul de cercetare penala inaintea procurorului actele incheiate si propunerea de clasare.

Conducerea si supravegherea activitatii organelor de cercetare penala de catre procuror

Art. 299 - Obiectul supravegherii

- (1) Procurorul supravegheaza activitatea organelor de cercetare penala, astfel ca orice infractiune sa fie descoperita si orice persoana care a savarsit o infractiune sa fie trasa la raspundere penala.
- (2) De asemenea, procurorul exercita supravegherea activitatii organelor de cercetare penala astfel ca niciun suspect sau inculpat sa nu fie retinut decat in cazurile si in conditiile prevazute de lege.

Art. 300 - Modalitatile de exercitare a supravegherii

- (1) Procurorul, in exercitarea atributiei de a conduce si supravegheea activitatea organelor de cercetare penala, vegheaza ca actele de urmarire penala sa fie efectuate cu respectarea dispozitiilor legale.
- (2) Organele de cercetare penala sunt obligate dupa sesizare sa il informeze pe procuror despre activitatile pe care le efectueaza sau urmeaza sa le efectueze.
- (3) In exercitarea atributiei de a conduce activitatea de urmarire penala, procurorul ia masurile necesare sau da dispozitii organelor de cercetare penala care iau aceste masuri. Procurorul poate sa asiste la efectuarea oricarui act de cercetare penala sau sa il efectueze personal.
- (4) In exercitarea atributiei de supraveghere a activitatii de urmarire penala, procurorul poate sa ceara spre verificare orice dosar de la organul de cercetare penala, care este obligat sa il trimita de indata, cu toate actele, materialele si datele privitoare la fapta care formeaza obiectul cercetarii. Procurorul poate retine orice cauza in vederea efectuarii urmaririi penale.

Art. 301 - Trimiterea la organul competent

- (1) Cand procurorul constata ca urmarirea penala nu se efectueaza de organul de cercetare penala prevazut de lege, ia masuri ca urmarirea sa fie facuta de organul competent, procedand potrivit art. 63.
- (2) In cazul prevazut la alin. (1), actele sau masurile procesuale legal efectuate raman valabile.
- (3) Cand procurorul constata ca exista vreunul dintre cazurile prevazute la art. 43, dispune reunirea cauzelor, trimitand ulterior cauza organului competent.

Art. 302 - Trecerea cauzei de la un organ de cercetare penala la altul

- (1) Procurorul poate sa dispuna, dupa necesitate, ca intr-o cauza urmarirea penala sa fie efectuata de un alt organ de cercetare decat cel sesizat.
- (2) Preluarea unei cauze de catre un organ de cercetare penala ierarhic superior se dispune de procurorul de la parchetul care exercita supravegherea urmaririi penale in acea cauza, pe baza propunerii motivate a organului de cercetare penala care preia cauza.

Art. 303 - Dispozitiile date de procuror

- (1) Procurorul poate sa dispuna cu privire la efectuarea oricarui act de urmarire penala de organele de cercetare penala ale politiei judiciare sau de organele de cercetare penala speciale, dupa caz.
- (2) Dispozitiile date de procuror in legatura cu efectuarea actelor de cercetare penala sunt obligatorii si prioritare pentru organul de cercetare, precum si pentru alte organe ce au atributii prevazute de lege in constatarea infractiunilor. Organele ierarhic superioare ale politiei judiciare sau ale organelor de cercetare penala speciale nu pot da indrumari sau dispozitii privind cercetarea penala.
- (3) In cazul neindeplinirii sau al indeplinirii in mod defectuos de catre organul de cercetare penala a dispozitiilor date de procuror, acesta poate sesiza conducatorul organului de cercetare penala, care are obligatia ca in termen de 3 zile de la sesizare sa comunice procurorului masurile dispuse, ori poate aplica sanctiunea amenzii judiciare pentru abaterile judiciare prevazute la art. 283 alin. (1) lit. a) sau, dupa caz, alin. (4) lit. m) ori poate solicita retragerea avizului prevazut la art. 55 alin. (4) si (5).

Art. 304 - Infirmarea actelor procesuale sau procedurale

- (1) Cand procurorul constata ca un act sau o masura procesuala a organului de cercetare penala nu este data cu respectarea dispozitiilor legale sau este neintemeiata, o infirma motivat, din oficiu sau la plangerea persoanei interesate.
- (2) Dispozitiile alin. (1) se aplica si in cazul verificarii efectuate de catre procurorul ierarhic superior cu privire la actele procurorului ierarhic inferior.

SECTIUNEA 1

Desfasurarea urmaririi penale

Art. 305 - Inceperea urmaririi penale

(1) Cand actul de sesizare indeplineste conditiile prevazute de lege, organul de urmarire penala dispune inceperea urmaririi penale cu privire la fapta savarsita ori a carei savarsire se pregateste, chiar daca autorul este indicat sau cunoscut.

(2) Inceperea urmaririi penale si respectiv continuarea efectuarii urmaririi penale se dispun prin ordonanta care cuprinde, dupa caz, mentiunile prevazute la art. 286 alin. (2) lit. a) -c) si g).

(3) Atunci cand exista probe din care sa rezulte banuiala rezonabila ca o anumita persoana a savarsit fapta pentru care s-a inceput urmarirea penala si nu exista vreunul dintre cazurile prevazute la art. 16 alin. (1), organul de urmarire penala dispune ca urmarirea penala sa se efectueze in continuare fata de aceasta, care dobandeste calitatea de suspect. Masura dispusa de organul de cercetare penala se supune, in termen de 3 zile, confirmarii procurorului care supravegheaza urmarirea penala, organul de cercetare penala fiind obligat sa prezinte acestuia si dosarul cauzei.

(4) Fata de persoanele pentru care urmarirea penala este conditionata de obtinerea unei autorizatii prealabile sau de indeplinirea unei alte conditii prealabile, efectuarea urmaririi penale se poate dispune numai dupa obtinerea autorizatiei ori dupa indeplinirea conditiei.

Art. 306 - Obligatiile organelor de urmarire penala

(1) Pentru realizarea obiectului urmaririi penale, organele de cercetare penala au obligatia ca, dupa sesizare, sa caute si sa stranga datele ori informatiile cu privire la existenta infractiunilor si identificarea persoanelor care au savarsit infractiuni, sa ia masuri pentru limitarea consecintelor acestora, sa stranga si sa administreze probele cu respectarea prevederilor art. 100 si 101.

(2) Organele de cercetare penala au obligatia de a efectua actele de cercetare care nu sufera amanare, chiar daca privesc o cauza pentru care nu au competenta de a efectua urmarirea penala.

(3) Dupa inceperea urmaririi penale, organele de cercetare penala strang si administreaza probele, atat in favoarea, cat si in defavoarea suspectului ori inculpatului.

(4) Organul de urmarire penala se pronunta, prin ordonanta motivata, in conditiile art. 100 alin. (3) si (4), asupra cererilor de administrare a probelor, in limita competentei sale.

(5) Cand organul de cercetare penala apreciaza ca este necesara administrarea unor mijloace de proba sau folosirea unor metode speciale de supraveghere, care pot fi autorizate ori dispuse, in faza de urmarire penala, numai de procuror sau, dupa caz, de judecatorul de drepturi si libertati, formuleaza propuneri motivate, care trebuie sa cuprinda datele si informatiile care sunt obligatorii in cadrul acelei proceduri. Referatul este trimis procurorului impreuna cu dosarul cauzei.

(6) Secretul bancar si cel profesional, cu exceptia secretului profesional al avocatului, nu sunt opozabile procurorului, dupa inceperea urmaririi penale.

(7) Organul de urmarire penala este obligat sa stranga probele necesare pentru identificarea bunurilor si valorilor supuse confiscarii speciale si confiscarii extinse, potrivit Codului penal.

Art. 307 - Aducerea la cunostinta a calitatii de suspect

Persoanei care a dobandit calitatea de suspect i se aduc la cunostinta, inainte de prima sa audiere, aceasta calitate, fapta pentru care este suspectata, incadrarea juridica a acesteia, drepturile procesuale prevazute la art. 83, incheindu-se in acest sens un proces-verbal.

Art. 308 - Procedura audierii anticipate

(1) Atunci cand exista riscul ca persoana vatamata, partea civila, partea responsabila civilmente sau un martor sa nu mai poata fi audiat in cursul judecatii, procurorul poate sesiza judecatorul de drepturi si libertati in vederea audierii anticipate a acestuia.

(2) Judecatorul de drepturi si libertati, daca apreciaza cererea intemeiata, stabileste de indata data si locul audierii, dispunandu-se citarea partilor si subiectilor procesuali principali. Cand audierea are loc la sediul instantei, aceasta se desfasoara in camera de consiliu.

(3) Participarea procurorului este obligatorie.

(4) Dispozitiile alin. (1) - (3) se aplica in mod corespunzator cu privire la audierea minorului martor sau parte civila, precum si cu privire la audierea persoanei vatamate daca, in raport cu persoana acestora sau cu natura cauzei, procurorul apreciaza ca evitarea audierii repetate pe parcursul procesului este in interesul acestora.

Art. 309 - Punerea in miscare a actiunii penale

(1) Actiunea penala se pune in miscare de procuror, prin ordonanta, in cursul urmaririi penale, cand acesta constata ca exista probe din care rezulta ca o persoana a savarsit o infractiune si nu exista vreunul dintre cazurile de impiedicare prevazute la art. 16 alin. (1).

(2) Punerea in miscare a actiunii penale este comunicata inculpatului de catre organul de urmarire penala care il cheama pentru a-l audia. Dispozitiile art. 108 se aplica in mod corespunzator, incheindu-se in acest sens un proces-verbal.

(3) La cerere, inculpatului i se elibereaza o copie a ordonantei prin care a fost dispusa masura.

(4) Atunci cand considera necesar, procurorul poate proceda personal la audierea inculpatului si la comunicarea prevazute la alin. (2).

(5) Organul de urmarire penala continua urmarirea si fara a-l audia pe inculpat atunci cand acesta lipseste nejustificat, se sustrage sau este disparut.

Art. 310 - Dispozitii privind luarea unor masuri fata de faptuitor

(1) In cazul infractiunii flagrante, orice persoana are dreptul sa il prinda pe faptuitor.

(2) Daca faptuitorul a fost prins in conditiile alin. (1), persoana care l-a retinut trebuie sa il predea de indata, impreuna cu corpurile delictale, precum si cu obiectele si inscrisurile ridicate, organelor de urmarire penala, care intocmesc un proces-verbal.

Art. 311 - Extinderea urmaririi penale sau schimbarea incadrarii juridice

(1) In cazul in care, dupa inceperea urmaririi penale, organul de urmarire penala constata fapte noi, date cu privire la participarea unor alte persoane sau imprejurari, care pot duce la schimbarea incadrarii juridice a faptei, dispune extinderea urmaririi penale sau schimbarea incadrarii juridice.

(2) Cand urmarirea penala se efectueaza fata de o persoana, extinderea dispusa de organul de cercetare penala se supune confirmarii motivate a procurorului care supravegheaza urmarirea penala, in termen de cel mult 3 zile de la data emiterii ordonantei, organul de cercetare penala fiind obligat sa prezinte totodata si dosarul cauzei.

(3) Organul judiciar care a dispus extinderea urmaririi penale sau schimbarea incadrarii juridice este obligat sa il informeze pe suspect despre faptele noi cu privire la care s-a dispus extinderea.

Declarat partial neconstitucional la data de 28/02/2017 prin Decizia nr. 90/2017 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 311 alin. (3) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 291 din 25/04/2017) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: Admite exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 311 alin. (3) din Codul de procedura penala ridicata de Ileana Popescu in Dosarul nr. 40.453/3/2015/a1 al Tribunalului Bucuresti - Sectia I penala si constata ca solutia legislativa care exclude obligatia informarii suspectului/inculpatului despre schimbarea incadrarii juridice este neconstitucionala.

(4) In cazul in care extinderea urmaririi penale s-a dispus cu privire la mai multe persoane, organul de urmarire penala are obligatia sa procedeze fata de aceste persoane potrivit art. 307.

(5) Procurorul sesizat de organul de cercetare in urma extinderii urmaririi penale sau din oficiu cu privire la ipotezele prevazute la alin. (1) poate dispune extinderea actiunii penale cu privire la aspectele noi.

SECTIUNEA a 2-a

Suspendarea urmaririi penale

Art. 312 - Cazurile de suspendare

(1) In cazul cand se constata printr-o expertiza medico-legala ca suspectul sau inculpatul sufera de o boala grava, care il impiedica sa ia parte la procesul penal, organul de cercetare penala inaintea procurorului propunerile sale impreuna cu dosarul, pentru a dispune suspendarea urmaririi penale.

(2) Suspendarea urmaririi penale se dispune si in situatia in care exista un impediment legal temporar pentru punerea in miscare a actiunii penale fata de o persoana.

(3) Suspendarea urmaririi penale se dispune si pe perioada desfasurarii procedurii de mediere, potrivit legii.

Art. 313 - Sarcina organului de urmarire pe timpul suspendarii

(1) Dupa suspendarea urmaririi penale, procurorul restituie dosarul cauzei organului de cercetare penala ori poate dispune preluarea sa.

(2) Ordonanta de suspendare a urmaririi penale se comunica partilor si subiectilor procesuali principali.

(3) In timpul cat urmarirea este suspendata, organele de cercetare penala continua sa efectueze toate actele a caror indeplinire nu este impiedicata de situatia suspectului sau inculpatului, cu respectarea dreptului la aparare al partilor sau subiectilor procesuali. La reluarea urmaririi penale, actele efectuate in timpul suspendarii pot fi refacute, daca este posibil, la cererea suspectului sau inculpatului.

(4) Organul de cercetare penala este obligat sa verifice periodic, dar nu mai tarziu de 3 luni de la data disponerii suspendarii, daca mai subzista cauza care a determinat suspendarea urmaririi penale.

SECTIUNEA a 3-a

Clasarea si renuntarea la urmarirea penala

Art. 314 - Solutiile de neurmarire si netrimiteri in judecata

(1) Dupa examinarea sesizarii, cand constata ca au fost stranse probele necesare potrivit dispozitiilor art. 285, procurorul, la propunerea organului de urmarire penala sau din oficiu, solutioneaza cauza prin ordonanta, dispunand: a) clasarea, cand nu exercita actiunea penala ori, dupa caz, stinge actiunea penala exercitata, intrucat exista unul dintre cazurile prevazute la art. 16 alin. (1); b) renuntarea la urmarirea penala, cand nu exista interes public pentru continuarea urmaririi penale.

(2) Procurorul intocmeste o singura ordonanta chiar daca lucrarile dosarului privesc mai multe fapte ori mai multi suspecti sau inculpati si chiar daca se dau acestora rezolvari diferite conform alin. (1).

Art. 315 - Clasarea

(1) Clasarea se dispune cand: a) nu se poate incepe urmarirea penala, intrucat nu sunt intrunite conditiile de fond si forma esentiale ale sesizarii; b) exista unul dintre cazurile prevazute la art. 16 alin. (1).

(2) Ordonanta de clasare cuprinde mentiunile prevazute la art. 286 alin. (2), precum si dispozitii privind: a) ridicarea sau mentinerea masurilor asiguratorii; aceste masuri inceteaza de drept daca persoana vatamata nu introduce actiune in fata instantei civile, in termen de 30 de zile de la comunicarea solutiei; b) restituirea bunurilor ridicate sau a cautiunii; c) sesizarea judecatorului de camera preliminara cu propunerea de luare a masurii de siguranta a confiscarii speciale; d) sesizarea judecatorului de camera preliminara cu propunerea de desfiintare totala sau partiala a unui inscris; e) sesizarea judecatorului de camera preliminara cu propunerea de luare ori, dupa caz, de confirmare, de inlocuire sau de incetare a masurilor de siguranta prevazute de art. 109 sau 110 din Codul penal, dispozitiile art. 246 alin. (13) aplicandu-se in mod corespunzator; f) cheltuielile judiciare.

(3) Daca in cursul urmaririi penale s-a luat una dintre masurile de siguranta prevazute de lege, se va face mentiune despre acestea.

(4) In ordonanta se va face mentiune si cu privire la incetarea de drept a masurii preventive dispuse in cauza.

(5) Mentionarea motivelor de fapt si de drept este obligatorie numai daca procurorul nu isi insuseste argumentele cuprinse in propunerea organului de cercetare penala ori daca a existat un suspect in cauza.

Art. 316 - Instiintarea despre clasare

(1) Ordonanta de clasare se comunica in copie persoanei care a facut sesizarea, suspectului, inculpatului sau, dupa caz, altor persoane interesate. Daca ordonanta nu cuprinde motivele de fapt si de drept, se comunica si o copie a referatului organului de cercetare penala.

(2) In cazul in care inculpatul este arestat preventiv, procurorul instiinteaza prin adresa administratia locului de detinere cu privire la incetarea de drept a masurii arestarii preventive, in vederea punerii de indata in libertate a inculpatului.

Art. 317 - Restituirea dosarului organului de cercetare penala

Procurorul sesizat cu propunerea de clasare de catre organul de cercetare penala, atunci cand constata ca nu sunt indeplinite conditiile legale pentru a dispune clasarea sau cand dispune clasarea partial si disjunge cauza conform art. 46, restituie dosarul organului de cercetare penala.

Art. 318 - Renuntarea la urmarire penala

(1) In cazul infractiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa inchisorii de cel mult 7 ani, procurorul poate renunta la urmarirea penala cand constata ca nu exista un interes public in urmarirea faptei.

(2) Interesul public se analizeaza in raport cu: a) continutul faptei si imprejurarile concrete de savarsire a faptei; b) modul si mijloacele de savarsire a faptei; c) scopul urmarit; d) urmarile produse sau care s-ar fi putut produce prin savarsirea infractiunii; e) eforturile organelor de urmarire penala necesare pentru desfasurarea procesului penal prin raportare la gravitatea faptei si la timpul scurs de la data savarsirii acesteia; f) atitudinea procesuala a persoanei vatamate; g) existenta unei disproportii vadite intre cheltuielile pe care le-ar implica desfasurarea procesului penal si gravitatea urmarilor produse sau care s-ar fi putut produce prin savarsirea infractiunii.

(3) Cand autorul faptei este cunoscut, la aprecierea interesului public sunt avute in vedere si persoana suspectului sau a inculpatului, conduita avuta anterior savarsirii infractiunii, atitudinea suspectului sau a inculpatului dupa savarsirea infractiunii si eforturile depuse pentru inlaturarea sau diminuarea consecintelor infractiunii.

(4) Atunci cand autorul faptei nu este identificat, se poate dispune renuntarea la urmarirea penala prin raportare doar la criteriile prevazute la alin. (2) lit. a), b), e) si g).

(5) Nu se poate dispune renuntarea la urmarirea penala pentru infractiunile care au avut ca urmare moartea victimei. (6) Procurorul poate dispune, dupa consultarea suspectului sau a inculpatului, ca acesta sa indeplineasca una sau mai multe dintre urmatoarele obligatii: a) sa inlature consecintele faptei penale sau sa repare paguba produsa ori sa convina cu partea civila o modalitate de reparare a acesteia; b) sa ceara public scuze persoanei vatamate; c) sa presteze o munca neremunerata in folosul comunitatii, pe o perioada cuprinsa intre 30 si 60 de zile, in afara de cazul in care, din cauza starii de sanatate, persoana nu poate presta aceasta munca; d) sa frecventeze un program de consiliere.

(7) In cazul in care procurorul dispune ca suspectul sau inculpatul sa indeplineasca obligatiile prevazute la alin. (6), stabileste prin ordonanta termenul pana la care acestea urmeaza a fi indeplinite, care nu poate fi mai mare de 6 luni sau de 9 luni pentru obligatii asumate prin acord de mediere incheiat cu partea civila si care curge de la comunicarea ordonantei.

(8) Ordonanta de renuntare la urmarire cuprinde, dupa caz, mentiunile prevazute la art. 286 alin. (2), precum si dispozitii privind masurile dispuse conform alin. (6) din prezentul articol si art. 315 alin. (2) - (4), termenul pana la care trebuie indeplinite obligatiile prevazute la alin. (6) din prezentul articol si sanctiunea nedepunerii dovezilor la procuror, precum si cheltuielile judiciare.

(9) In cazul neindeplinirii cu rea-credinta a obligatiilor in termenul prevazut la alin. (7), procurorul revoca ordonanta. Sarcina de a face dovada indeplinirii obligatiilor sau prezentarea motivelor de neindeplinire a acestora revine suspectului ori inculpatului.

(10) Ordonanta prin care s-a dispus renuntarea la urmarirea penala este verificata sub aspectul legalitatii si temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, dupa caz, de procurorul general al parchetului de pe langa curtea de apel, iar cand a fost intocmita de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Cand a fost intocmita de un procuror de la Parchetul de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, ordonanta este verificata de procurorul-sef de sectie, iar cand a fost intocmita de acesta, verificarea se face de catre procurorul general al acestui parchet.

(11) Dispozitiile alin. (10) se aplica in mod corespunzator atunci cand ierarhia functiilor intr-o structura a parchetului e stabilita prin lege speciala.

(12) Ordonanta prin care s-a dispus renuntarea la urmarirea penala, verificata potrivit alin. (10), se comunica in copie, dupa caz, persoanei care a facut sesizarea, partilor, suspectului, persoanei vatamate si altor persoane interesate si se transmite, spre confirmare, in termen de 10 zile de la data la care a fost emisa, judecatorului de camera preliminara de la instanta careia i-ar reveni, potrivit legii, competenta sa judece cauza in prima instanta.

(13) Judecatorul de camera preliminara stabileste termenul de solutionare si dispune citarea persoanelor prevazute la alin. (12).

(14) Judecatorul de camera preliminara hotaraste prin incheiere motivata, in camera de consiliu, cu citarea persoanelor prevazute la alin. (12), precum si cu participarea procurorului, asupra legalitatii si temeiniciei solutiei de renuntare la urmarirea penala. Neprezentarea persoanelor legal citate nu impiedica solutionarea cererii de confirmare.

(15) Judecatorul de camera preliminara verifica legalitatea si temeinicia solutiei de renuntare la urmarirea penala pe baza lucrarilor si a materialului din dosarul de urmarire penala si a in scrisurilor noi prezentate si, prin incheiere, admite sau respinge cererea de confirmare formulata de procuror. In cazul in care respinge cererea de confirmare, judecatorul de camera preliminara: a) desfiinteaza solutia de renuntare la urmarire penala si trimite cauza la procuror pentru a incepe sau a completa urmarirea penala ori, dupa caz, pentru a pune in miscare actiunea penala si a completa urmarirea penala; b) desfiinteaza solutia de renuntare la urmarirea penala si dispune clasarea.

(16) Incheierea prin care s-a pronuntat una dintre solutiile prevazute la alin. (15) este definitiva. In cazul in care judecatorul a respins cererea de confirmare a solutiei de renuntare la urmarirea penala, o noua renuntare nu mai poate fi dispusa, indiferent de motivul invocat.

Art. 319 - Continuarea urmaririi penale la cererea suspectului sau a inculpatului

(1) In caz de clasare ca urmare a constatarii ca a intervenit amnistia, prescriptia, retragerea plangerii prealabile sau a existentei unei cauze de nepedepsire, suspectul sau inculpatul poate cere, in termen de 20 de zile de la primirea copiei de pe ordonanta de solutionare a cauzei, continuarea urmaririi penale.

(2) Daca dupa introducerea cererii in termenul legal se constata un alt caz de netrimiteri in judecata decat cele prevazute la alin. (1), procurorul va dispune clasarea cauzei in raport cu acesta.

(3) Daca nu se constata situatia prevazuta la alin. (2), se va adopta prima solutie de netrimiteri in judecata.

Art. 320 - Modul de sesizare a procurorului pentru solutionarea cauzei

Organul de cercetare penala care constata incidenta unuia dintre cazurile care determina clasarea cauzei sau renuntarea la urmarire penala trimite dosarul la procuror cu propunere corespunzatoare.

SECTIUNEA a 4-a **Terminarea urmaririi penale**

Art. 321 - Inaintarea dosarului privind pe inculpat

(1) De indata ce urmarirea penala este terminata, organul de cercetare inaintea dosarul procurorului, insotit de un referat.

(2) Referatul trebuie sa cuprinda mentiunile prevazute la art. 286 alin. (4), precum si date suplimentare privitoare la mijloacele materiale de proba si masurile luate cu privire la ele in cursul cercetarii penale, precum si locul unde acestea se afla.

(3) Cand urmarirea penala priveste mai multe fapte sau mai multi inculpati, referatul trebuie sa cuprinda mentiunile aratate la alin. (2) cu privire la toate faptele si la toti inculpatii si, daca este cazul, trebuie sa se arate pentru care fapte ori faptuitori se propune clasarea sau renuntarea la urmarire.

Art. 322 - Verificarea lucrarilor urmaririi penale

(1) In termen de cel mult 15 zile de la primirea dosarului trimis de organul de cercetare penala potrivit art. 320 si art. 321 alin. (1), procurorul procedeaza la verificarea lucrarilor urmaririi penale si se pronunta asupra acestora.

(2) Rezolvarea cauzelor in care sunt arestati se face de urgenta si cu precadere.

Art. 323 - Restituirea cauzei sau trimiterea la alt organ de urmarire penala

(1) In situatia in care procurorul constata ca urmarirea penala nu este completa sau ca nu a fost efectuata cu respectarea dispozitiilor legale, restituie cauza organului care a efectuat urmarirea penala in vederea completarii sau refacerii urmaririi penale sau trimite cauza la alt organ de cercetare penala potrivit dispozitiilor art. 302.

(2) Atunci cand completarea sau refacerea urmaririi penale este necesara numai cu privire la unele fapte sau la unii inculpati, iar disjungerea nu este posibila, procurorul dispune restituirea sau trimiterea intregii cauze la organul de cercetare penala.

(3) Ordonanta de restituire sau de trimitere cuprinde, pe langa mentiunile aratate la art. 286 alin. (2), indicarea actelor de urmarire penala ce trebuie efectuate ori refacute, a faptelor sau imprejurarilor ce urmeaza a fi constatate si a mijloacelor de proba ce urmeaza a fi administrate.

SECTIUNEA a 5-a **Dispozitii privind efectuarea urmaririi penale de catre procuror**

Art. 324 - Efectuarea urmaririi penale de catre procuror

(1) Urmarirea penala se efectueaza in mod obligatoriu de catre procuror in cazurile prevazute de lege.

(2) Procurorul poate dispune preluarea oricarei cauze in care exercita supravegherea, indiferent de stadiul acesteia, pentru a efectua urmarirea penala.

(3) In cazurile in care procurorul efectueaza urmarirea penala, poate delega, prin ordonanta, organelor de cercetare penala efectuarea unor acte de urmarire penala.

(4) Punerea in miscare a actiunii penale, luarea sau propunerea masurilor restrictive de drepturi si libertati, incuviintarea de probatorii ori dispunerea celorlalte acte sau masuri procesuale nu pot forma obiectul delegarii prevazute la alin. (3).

Art. 325 - Preluarea cauzelor de la alte parchete

(1) Procurorii din cadrul parchetului ierarhic superior pot prelua, in vederea efectuarii sau supravegherii urmaririi penale, cauze de competenta parchetelor ierarhic inferioare, prin dispozitia motivata a conducatorului parchetului ierarhic superior.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica in mod corespunzator si cand legea prevede o alta subordonare ierarhica.

Art. 326 - Trimiterea cauzei la un alt parchet Cand exista o suspiciune rezonabila ca activitatea de urmarire penala este afectata din pricina imprejurarilor cauzei sau calitatii partilor ori a subiectilor procesuali principali ori exista pericolul de tulburare a ordinii publice, procurorul general al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, la cererea partilor, a unui subiect procesual principal sau din oficiu, poate trimite cauza la un parchet egal in grad, dispozitiile art. 73 si 74 fiind aplicabile in mod corespunzator.

CAPITOLUL V

Rezolvarea cauzelor si sesizarea instantei

Art. 327 - Rezolvarea cauzelor

Atunci cand constata ca au fost respectate dispozitiile legale care garanteaza aflarea adevarului, ca urmarirea penala este completa si exista probele necesare si legal administrate, procurorul: a) emite rechizitoriu prin care dispune trimiterea in judecata, daca din materialul de urmarire penala rezulta ca fapta exista, ca a fost savarsita de inculpat si ca acesta raspunde penal; b) emite ordonanta prin care claseaza sau renunta la urmarire, potrivit dispozitiilor legale.

Art. 328 - Cuprinsul rechizitoriului

(1) Rechizitoriul se limiteaza la fapta si persoana pentru care s-a efectuat urmarirea penala si cuprinde in mod corespunzator mentiunile prevazute la art. 286 alin. (2), datele privitoare la fapta retinuta in sarcina inculpatului si incadrarea juridica a acesteia, probele si mijloacele de proba, cheltuielile judiciare, mentiunile prevazute la art. 330 si 331, dispozitia de trimitere in judecata, precum si alte mentiuni necesare pentru solutionarea cauzei. Rechizitoriul este verificat sub aspectul legalitatii si temeiniciei de primprocurorul parchetului sau, dupa caz, de procurorul general al parchetului de pe langa curtea de apel, iar cand a fost intocmit de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Cand a fost intocmit de un procuror de la Parchetul de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, rechizitoriul este verificat de procurorul-sef de sectie, iar cand a fost intocmit de acesta, verificarea se face de catre procurorul general al acestui parchet. In cauzele cu arestati, verificarea se face de urgenta si inainte de expirarea duratei arestarii preventive.

*) Potrivit Deciziei Inaltei Curti de Casatie si Justitie nr. 9/2008 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 831 din 10.12.2008, dispozitiile art. 264 alin. 3 din Codul de procedura penala anterior [art. 328 alin. (1) din Codul de procedura penala actual] se interpreteaza in sensul ca, rechizitoriul trebuie sa contina mentiunea "verificat sub aspectul legalitatii si temeiniciei". Aceasta interpretare a Curtii produce efecte in continuare. Lipsa acestor mentiuni atrage neregularitatea actului de sesizare incidente fiind in acest caz dispozitiile art. 345, art. 346 din Codul de procedura penala actual.

(2) In rechizitoriu se arata numele si prenumele persoanelor care trebuie citate in instanta, cu indicarea calitatii lor in proces, si locul unde urmeaza a fi citate.

(3) Procurorul intocmeste un singur rechizitoriu chiar daca lucrarile urmaririi penale privesc mai multe fapte ori mai multi suspecti si inculpati si chiar daca se dau acestora rezolvari diferite, potrivit art. 327.

Art. 329 - Actul de sesizare a instantei

(1) Rechizitoriul constituie actul de sesizare a instantei de judecata.

(2) Rechizitoriul insotit de dosarul cauzei si de un numar necesar de copii certificate ale rechizitoriului, pentru a fi comunicate inculpatilor, se trimite instantei competente sa judece cauza in fond.

(3) In situatia in care inculpatul nu cunoaste limba romana, se vor lua masuri pentru traducerea autorizata a rechizitoriului, care va fi atasata actelor mentionate la alin. (2). Cand nu exista traducatori autorizati, traducerea rechizitoriului se face de o persoana care poate comunica cu inculpatul.

(4) Inculpatul, cetatean roman apartinand unei minoritati nationale, poate solicita sa ii fie comunicata o traducere a rechizitoriului in limba materna.

Art. 330 - Dispozitiile privitoare la masurile preventive sau asiguratorii

Cand procurorul dispune trimiterea in judecata a inculpatului, rechizitoriul poate sa cuprinda si propunerea de luare, mentinere, revocare ori de inlocuire a unei masuri preventive sau a unei masuri asiguratorii.

Art. 331 - Dispozitiile privitoare la masurile de siguranta

Daca apreciaza ca fata de inculpat este necesara luarea unei masuri de siguranta cu caracter medical, procurorul, prin rechizitoriu, propune luarea acelei masuri.

CAPITOLUL VI

Reluarea urmaririi penale

Art. 332 - Cazurile de reluare a urmaririi penale

(1) Urmarirea penala este reluata in caz de: a) incetare a cauzei de suspendare; b) restituire a cauzei de catre judecatorul de camera preliminara; c) redeschidere a urmaririi penale.

(2) Reluarea urmaririi penale nu poate avea loc daca a intervenit o cauza care impiedica punerea in miscare a actiunii penale sau continuarea procesului penal.

Art. 333 - Reluarea urmaririi penale dupa suspendare

Reluarea urmaririi penale dupa suspendare are loc cand se constata de procuror ori de organul de cercetare penala, dupa caz, ca a incetat cauza care a determinat suspendarea. Organul de cercetare penala care constata ca a incetat cauza de suspendare inaintea dosarului procurorului pentru a dispune asupra reluarii.

Art. 334 - Reluarea urmaririi penale in caz de restituire

(1) Urmarirea penala este reluata atunci cand judecatorul de camera preliminara a dispus restituirea cauzei la parchet in temeiul art. 346 alin. (3) lit. b).

(2) In cazul in care hotararea se intemeiaza pe dispozitiile art. 346 alin. (3) lit. a), reluarea se dispune de catre conducatorul parchetului ori procurorul ierarhic superior prevazut de lege, numai atunci cand constata ca pentru remedierea neregularitatii este necesara efectuarea unor acte de urmarire penala. Prin ordonanta de reluare a urmaririi penale se vor mentiona si actele ce urmeaza a fi efectuate.

(3) In cazurile de restituire prevazute la alin. (1) si (2) procurorul efectueaza urmarirea penala ori, dupa caz, trimite cauza la organul de cercetare, dispunand prin ordonanta actele de urmarire penala ce urmeaza a fi efectuate.

Art. 335 - Reluarea in caz de redeschidere a urmaririi penale

(1) Daca procurorul ierarhic superior celui care a dispus solutia constata, ulterior, ca nu a existat imprejurarea pe care se intemeia clasarea, infirma ordonanta si dispune redeschiderea urmaririi penale. Dispozitiile art. 317 se aplica in mod corespunzator.

(2) In cazul in care au aparut fapte sau imprejurari noi din care rezulta ca a disparut imprejurarea pe care se intemeia clasarea, procurorul revoca ordonanta si dispune redeschiderea urmaririi penale.

(3) Cand constata ca suspectul sau inculpatul nu si-a indeplinit cu rea-credinta obligatiile stabilite conform art. 318 alin. (6), procurorul revoca ordonanta si dispune redeschiderea urmaririi penale.

(4) Redeschiderea urmaririi penale este supusa confirmarii judecatorului de camera preliminara, in termen de cel mult 3 zile, sub sanctiunea nulitatii. Judecatorul de camera preliminara hotaraste prin incheiere motivata, in camera de consiliu, cu citarea suspectului sau, dupa caz, a inculpatului si cu participarea procurorului, asupra legalitatii si temeiniciei ordonantei prin care s-a dispus redeschiderea urmaririi penale. Neprezentarea persoanelor legal citate nu impiedica solutionarea cererii de confirmare.

(4¹) Judecatorul de camera preliminara, solutionand cererea de confirmare, verifica legalitatea si temeinicia ordonantei prin care s-a dispus redeschiderea urmaririi penale pe baza lucrarilor si a materialului din dosarul de urmarire penala si a oricaror inscrisuri noi prezentate. Incheierea judecatorului de camera preliminara este definitiva. (5) In cazul in care s-a dispus clasarea, redeschiderea urmaririi penale are loc si atunci cand judecatorul de camera preliminara a admis plangerea impotriva solutiei si a trimis cauza la procuror in vederea completarii urmaririi penale. Dispozitiile judecatorului de camera preliminara sunt obligatorii pentru organul de urmarire penala.

(6) Daca procurorul ierarhic superior celui care a dispus solutia infirma solutia de netrimite in judecata si dispune redeschiderea urmaririi penale, anterior comunicarii ordonantei care cuprinde aceasta solutie, redeschiderea urmaririi penale nu este supusa confirmarii judecatorului de camera preliminara.

CAPITOLUL VII

Plangerea impotriva masurilor si actelor de urmarire penala

Art. 336 - Dreptul de a face plangere

(1) Orice persoana poate face plangere impotriva masurilor si actelor de urmarire penala, daca prin acestea s-a adus o vatamare intereselor sale legitime.

(2) Plangerea se adreseaza procurorului care supravegheaza activitatea organului de cercetare penala si se depune fie direct la acesta, fie la organul de cercetare penala.

(3) Introducerea plangerii nu suspenda aducerea la indeplinire a masurii sau a actului care formeaza obiectul plangerii.

Art. 337 - Obligatia de inaintare a plangerii

Cand plangerea a fost depusa la organul de cercetare penala, acesta este obligat ca in termen de 48 de ore de la primirea ei sa o inainteze procurorului impreuna cu explicatiile sale, atunci cand acestea sunt necesare.

Art. 338 - Termenul de rezolvare

Procurorul este obligat sa rezolve plangerea in termen de cel mult 20 de zile de la primire si sa comunice de indata persoanei care a facut plangerea un exemplar al ordonantei.

Art. 339 - Plangerea impotriva actelor procurorului

(1) Plangerea impotriva masurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozitiilor date de acesta se rezolva, dupa caz, de prim-procurorul parchetului, de procurorul general al parchetului de pe langa curtea de apel, de procurorul sef de sectie al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie.

(2) In cazul cand masurile si actele sunt ale prim-procurorului, ale procurorului general al parchetului de pe langa curtea de apel, ale procurorului sef de sectie al Parchetului de pe langa inalta Curte de Casatie si Justitie ori au fost luate sau efectuate pe baza dispozitiilor date de catre acestia, plangerea se rezolva de procurorul ierarhic superior.

(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) se aplica in mod corespunzator atunci cand ierarhia functiilor intr-o structura a parchetului e stabilita prin lege speciala.

(4) In cazul solutiilor de clasare, plangerea se face in termen de 20 de zile de la comunicarea copiei actului prin care s-a dispus solutia.

(5) Ordonantele prin care se solutioneaza plangerile impotriva solutiilor, actelor sau masurilor nu mai pot fi atacate cu plangere la procurorul ierarhic superior si se comunica persoanei care a facut plangerea si celorlalte persoane interesate.

*) Potrivit Deciziei Inaltei Curti de Casatie si Justitie nr. 1/2009 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 418 din 18 iunie 2009, in aplicarea dispozitiilor art. 278 alin. (2) si (3) CPP anterior [art. 339 alin. (5) CPP actual] si ale art. 2781 alin. (1) si (2) teza a II-a CPP anterior [art. 340 CPP actual] organul judiciar competent sa solutioneze plangerea impotriva rezolutiei sau ordonantei prim-procurorului, prin care s-a infirmat rezolutia sau ordonanta procurorului de netrimiteri in judecata si s-a dat aceeasi ori alta solutie de netrimiteri in judecata, pentru alte motive sau pentru unele dintre motivele invocate de petent, este procurorul ierarhic superior. Numai in situatia in care, la randul sau, procurorul ierarhic superior, astfel sesizat, a respins plangerea si a mentinut solutia prim-procurorului sau nu a solutionat plangerea in termenul legal prevazut la art. 277 CPP anterior [art. 340 CPP actual], persoana vatamata, precum si orice alte persoane ale caror interese legitime sunt afectate se pot adresa cu plangere instantei de judecata. Decizia isi mentine valabilitatea, dispozitiile interpretate fiind preluate si in noua reglementare prin art. 339 alin. (5) coroborate cu cele ale art. 340 din CPP actual.

(6) Dispozitiile art. 336-338 se aplica in mod corespunzator, daca legea nu dispune altfel.

Art. 340 - Plangerea impotriva solutiilor de neurmarire sau netrimiteri in judecata

(1) Persoana a carei plangere impotriva solutiei de clasare, dispusa prin ordonanta sau rechizitoriu, a fost respinsa conform art. 339 poate face plangere, in termen de 20 de zile de la comunicare, la judecatorul de camera preliminara de la instanta careia i-ar reveni, potrivit legii, competenta sa judece cauza in prima instanta.

(2) Daca plangerea nu a fost rezolvata in termenul prevazut la art. 338, dreptul de a face plangere poate fi exercitat oricand dupa implinirea termenului de 20 de zile in care trebuia solutionata plangerea, dar nu mai tarziu de 20 de zile de la data comunicarii modului de rezolvare.

*) Potrivit Deciziei Inaltei Curti de Casatie si Justitie nr. 82/2007 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 780 din 21 noiembrie 2008, dispozitiile art. 192 alin. 2 din Codul de procedura penala anterior [art. 275 alin. (2) Cod procedura penala actual] se interpreteaza in sensul ca: In cazul respingerii plangerii formulate in conditiile art. 2781 din Codul de procedura penala anterior [art. 340 Cod procedura penala actual] impotriva rezolutiei sau ordonantei procurorului de netrimiteri in judecata ori a dispozitiei de netrimiteri in judecata cuprinse in rechizitoriu, cheltuielile judiciare ocazionate de judecarea acesteia vor fi suportate de catre persoana careia i s-a respins plangerea. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

*) Potrivit Deciziei nr. 15/2009 privind examinarea recursului in interesul legii, interpretand dispozitiile art. 278 alin. 3 si art. 2781 alin. 2 din Codul de procedura penala anterior [art. 340 alin. (1) din Codul de procedura penala actual] sub aspectul naturii juridice a termenelor, Inalta Curte de Casatie si Justitie, a stabilit ca acestea sunt termene de decadere. Decizia isi mentine valabilitatea si in privinta naturii juridice a termenelor prevazute la art. 340 din Codul de procedura penala actual.

*) Potrivit Deciziei nr. 13/2011 privind recursul in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 794 din 09 noiembrie 2011, Inalta Curte de Casatie si Justitie, a stabilit ca, in aplicarea dispozitiilor art. 2781 alin. 1 din Codul de procedura penala anterior [art. 340 alin. (1) din Codul de procedura penala actual], Agentia Nationala de Integritate nu are calitatea procesuala de a ataca solutiile de neurmarire penala sau de netrimiteri in judecata dispuse de procuror, plangerile astfel formulate urmand a fi respinse, ca inadmisibile, conform art. 2781 alin. 8 lit. a) teza a II-a din Codul de procedura penala anterior [art. 341 alin. (6) lit. a), alin. (7) pct. 1 din Codul de procedura penala actual].

Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

(3) Plangerea trebuie sa cuprinda: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea si domiciliul petitionerului ori, pentru persoana juridica, denumirea, sediul, indicarea reprezentantului legal ori conventional, data ordonantei sau a rechizitoriului atacat, numarul de dosar si denumirea parchetului, indicarea motivelor plangerii.

(4) Dispozitiile art. 289 alin. (3) - (5) se aplica in mod corespunzator.

(5) In cazul in care nu cuprinde data ordonantei sau a rechizitoriului atacate, numarul de dosar si denumirea parchetului, plangerea se restituie pe cale administrativa, situatie in care completarea plangerii poate fi efectuata nu mai tarziu de 20 de zile de la data restituirii.

Art. 341 - Solutionarea plangerii de catre judecatorul de camera preliminara

(1) Dupa inregistrarea plangerii la instanta competenta, aceasta se trimite in aceeasi zi judecatorului de camera preliminara. Plangerea gresit indreptata se trimite pe cale administrativa organului judiciar competent.

(2) Judecatorul de camera preliminara stabileste termenul de solutionare si dispune citarea petentului si a intimatilor si incunostintarea procurorului, cu mentiunea ca pot depune note scrise cu privire la admisibilitatea ori temeinicia plangerii. Daca in cauza a fost pusa in miscare actiunea penala, petentul si intimatii pot formula cereri si ridica exceptii si cu privire la legalitatea administrarii probelor ori a efectuarii urmaririi penale.

(3) Procurorul, in termen de cel mult 3 zile de la primirea comunicarii prevazute la alin. (2), transmite judecatorului de camera preliminara dosarul cauzei.

(4) In situatia in care plangerea a fost depusa la procuror, acesta o va inainta, impreuna cu dosarul cauzei, instantei competente.

(5) Plangerea se solutioneaza in camera de consiliu, cu participarea procurorului, prin incheiere motivata, pronuntata in camera de consiliu. Neprezentarea persoanelor citate conform alin. (2) nu impiedica solutionarea plangerii.

(5¹) Judecatorul de camera preliminara, solutionand plangerea, verifica solutia atacata pe baza lucrarilor si a materialului din dosarul de urmarire penala si a oricaror inscrisuri noi prezentate.

(6) In cauzele in care nu s-a dispus punerea in miscare a actiunii penale, judecatorul de camera preliminara poate dispune una dintre urmatoarele solutii: a) respinge plangerea, ca tardiva sau inadmisibila ori, dupa caz, ca nefondata; b) admite plangerea, desfiinteaza solutia atacata si trimite motivat cauza la procuror pentru a incepe sau pentru a completa urmarirea penala ori, dupa caz, pentru a pune in miscare actiunea penala si a completa urmarirea penala;

*) Potrivit Deciziei nr. 26/2008 privind recursul in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 423 din 22 iunie 2009, Inalta Curte de Casatie si Justitie, a stabilit ca, in cazul solutiei de admitere a plangerii impotriva rezolutiilor sau ordonantelor procurorului de netrimiteri in judecata, intemeiata pe dispozitiile art. 2781 alin. 8 lit. b) din Codul de procedura penala anterior [corespondent cu art. 341 alin. (6) lit. b), alin. (7) pct. 2 lit. b) din Codul de procedura penala actual], mentiunile privind faptele, imprejurarile ce urmeaza a fi constatate si mijloacele de proba se vor indica numai in considerentele hotararii. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care paragrafele corespondente din Codul de procedura penala actual mentioneaza in continuare ca judecatorul dispune motivat.

c) admite plangerea si schimba temeiul de drept al solutiei de clasare atacate, daca prin aceasta nu se creeaza o situatie mai grea pentru persoana care a facut plangerea.

*) Potrivit Deciziei nr. 17/2007 privind recursul in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 542 din 17 iulie 2008, Inalta Curte de Casatie si Justitie, a stabilit ca, cererea de revizuire indreptata impotriva unei hotarari judecatoresti definitive, pronuntata in temeiul art. 2781 alin. 8 lit. a) si b) din Codul de procedura penala anterior [corespondent cu art. 341 alin. (6) (7) din Codul de procedura penala actual], este inadmisibila. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia. (7) In cauzele in care s-a dispus punerea in miscare a actiunii penale, judecatorul de camera preliminara:

1. respinge plangerea ca tardiva sau inadmisibila;

2. verifica legalitatea administrarii probelor si a efectuarii urmaririi penale, exclude probele nelegal administrate ori, dupa caz, sanctioneaza potrivit art. 280-282 actele de urmarire penala efectuate cu incalcarea legii si: a) respinge plangerea ca nefondata; b) admite plangerea, desfiinteaza solutia atacata si trimite motivat cauza la procuror pentru a completa urmarirea penala;

*) Potrivit Deciziei nr. 26/2008 privind recursul in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 423 din 22 iunie 2009, Inalta Curte de Casatie si Justitie, a stabilit ca, in cazul solutiei de admitere a plangerii impotriva rezolutiilor sau ordonantelor procurorului de netrimiteri in judecata, intemeiata pe dispozitiile art. 2781 alin. 8 lit. b) din Codul de procedura penala anterior [corespondent cu art. 341 alin. (6) lit. b), alin. (7) pct. 2 lit. b) din Codul de procedura penala actual], mentiunile privind faptele, imprejurarile ce urmeaza a fi constatate si mijloacele de proba se vor indica numai in considerentele hotararii. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care paragrafele corespondente din Codul de procedura penala actual mentioneaza in continuare ca judecatorul dispune motivat.

c) admite plangerea, desfiinteaza solutia atacata si dispune inceperea judecatii cu privire la faptele si persoanele pentru care, in cursul cercetarii penale, a fost pusa in miscare actiunea penala, cand probele legal administrate sunt suficiente, trimitand dosarul spre repartizare aleatorie;

d) admite plangerea si schimba temeiul de drept al solutiei de clasare atacate, daca prin aceasta nu se creeaza o situatie mai grea pentru persoana care a facut plangerea.

*) Potrivit Deciziei nr. 17/2007 privind recursul in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 542 din 17 iulie 2008, Inalta Curte de Casatie si Justitie, a stabilit ca, cererea de revizuire indreptata impotriva unei hotarari judecatoresti definitive, pronuntata in temeiul art. 2781 alin. 8 lit. a) si b) din Codul de procedura penala anterior [corespondent cu art. 341 alin. (6) (7) din Codul de procedura penala actual], este inadmisibila. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

(7¹) In cazul in care, ulterior sesizarii judecatorului de camera preliminara, procurorul ierarhic superior admite plangerea si dispune infirmarea solutiei atacate, plangerea va fi respinsa ca ramasa fara obiect. Cheltuielile judiciare avansate de stat raman in sarcina acestuia.

(8) Incheierea prin care s-a pronuntat una dintre solutiile prevazute la alin. (6), alin. (7) pct. 1, pct. 2 lit. a), b) si d) si alin. (71) este definitiva.

(9) In cazul prevazut la alin. (7) pct. 2 lit. c), in termen de 3 zile de la comunicarea incheierii procurorul, petentul si intimatii pot face, motivat, contestatie cu privire la modul de solutionare a exceptiilor privind legalitatea administrarii probelor si a efectuarii urmaririi penale. Contestatia nemotivata este inadmisibila.

(10) Contestatia se depune la judecatorul care a solutionat plangerea si se inainteaza spre solutionare judecatorului de camera preliminara de la instanta ierarhic superioara ori, cand instanta sesizata cu plangere este Inalta Curte de Casatie si Justitie, completului competent potrivit legii, care o solutioneaza in camera de consiliu, cu citarea petentului si a intimatilor si cu participarea procurorului, prin incheiere motivata, pronuntata in camera de consiliu, putand dispune una dintre urmatoarele solutii: a) respinge contestatia ca tardiva, inadmisibila ori, dupa caz, ca nefondata, si mentine dispozitia de incepere a judecatii; b) admite contestatia, desfiinteaza incheierea si rejudeca plangerea potrivit alin. (7) pct. 2, daca exceptiile cu privire la legalitatea administrarii probelor ori a efectuarii urmaririi penale au fost gresit solutionate.

(11) Probele care au fost excluse nu pot fi avute in vedere la judecarea in fond a cauzei.

*) Potrivit Deciziei nr. 27/2008 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 423 din 22 iunie 2009, Inalta Curte de Casatie si Justitie, a stabilit ca: 1.[...] instanta investita cu solutionarea plangerii formulate in temeiul art. 2781 din Codul de procedura penala anterior [art. 341 din Codul de procedura penala actual], in cazul retragerii acesteia de catre persoana vatamata sau persoana ale carei interese legitime au fost vatamate, urmeaza sa ia act de aceasta manifestare de vointa. 2. Hotararea astfel pronuntata nu este supusa niciunei cai de atac. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care in Codul de procedura penala actual nu exista o prevedere expresa cu privire la solutia pe care judecatorul de camera preliminara o pronunta in aceasta situatie.

*) Potrivit Deciziei nr. 17/2009 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 875 din 15 decembrie 2009, in aplicarea dispozitiilor art. 2781 din Codul de procedura penala anterior [corespondent cu art. 341 din Codul de procedura penala actual] Inalta Curte de Casatie si Justitie a stabilit ca solutiile de netrimiteri in judecata dispuse prin rechizitoriu nu pot fi atacate cu plangere direct la instanta. In cazul in care este sesizata cu o astfel de plangere, instanta o va trimite organului judiciar competent, conform art. 2781 alin. (13) din Codul de procedura penala anterior, in vederea parcurgerii etapelor prevazute la art. 278 din acelasi cod anterior [art. 339 din Codul de procedura penala actual].

Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care in Codul de procedura penala actual exista reglementari identice cu cele anterioare, care permit dispunerea solutiei de netrimiteri in judecata si prin rechizitoriu, fapt care nu exclude/excepteaza aceste solutii de la sistemul comun al posibilitatilor de contestare - plangere la procurorul ierarhic urmata de plangere la instanta.

TITLUL II

Camera preliminara

Art. 342 - Obiectul procedurii in camera preliminara

Obiectul procedurii camerei preliminara il constituie verificarea, dupa trimiterea in judecata, a competentei si a legalitatii sesizarii instantei, precum si verificarea legalitatii administrarii probelor si a efectuarii actelor de catre organele de urmarire penala.

Art. 343 - Durata procedurii in camera preliminara

Durata procedurii in camera preliminara este de cel mult 60 de zile de la data inregistrarii cauzei la instanta.

Art. 344 - Masurile premergatoare

(1) Dupa sesizarea instantei prin rechizitoriu, dosarul se repartizeaza aleatoriu judecatorului de camera preliminara. (2) Copia certificata a rechizitoriului si, dupa caz, traducerea autorizata a acestuia se comunica inculpatului la locul de detinere ori, dupa caz, la adresa unde locuieste sau la adresa la care a solicitat comunicarea actelor de procedura. Inculpatului, celorlalte parti si persoanei vatamate li se aduc la cunostinta obiectul procedurii in camera preliminara, dreptul de a-si angaja un aparator si termenul in care, de la data comunicarii, pot formula in scris cereri si exceptii cu privire la legalitatea sesizarii instantei, legalitatea administrarii probelor si a efectuarii actelor de catre organele de urmarire penala. Termenul este stabilit de catre judecatorul de camera preliminara, in functie de complexitatea si particularitatile cauzei, dar nu poate fi mai scurt de 20 de zile.

(3) In cazurile prevazute la art. 90, judecatorul de camera preliminara ia masuri pentru desemnarea unui aparator din oficiu si stabileste, in functie de complexitatea si particularitatile cauzei, termenul in care acesta poate formula in scris cereri si exceptii cu privire la legalitatea sesizarii instantei, legalitatea administrarii probelor si a efectuarii actelor de catre organele de urmarire penala, care nu poate fi mai scurt de 20 de zile.

(4) La expirarea termenelor prevazute la alin. (2) si (3), daca s-au formulat cereri sau exceptii ori daca a ridicat exceptii din oficiu, judecatorul de camera preliminara stabileste termenul pentru solutionarea acestora, cu citarea partilor si a persoanei vatamate si cu participarea procurorului.

Art. 345 - Procedura in camera preliminara

(1) La termenul stabilit conform art. 344 alin. (4), judecatorul de camera preliminara solutioneaza cererile si exceptiile formulate ori exceptiile ridicate din oficiu, in camera de consiliu, pe baza lucrarilor si a materialului din dosarul de urmarire penala si a oricaror inscrisuri noi prezentate, ascultand concluziile partilor si ale persoanei vatamate, daca sunt prezente, precum si ale procurorului.

Declarat partial neconstitucional la data de 05/12/2017 prin Decizia nr. 802/2017 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 342 si art. 345 alin. (1) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 116 din 06/02/2018) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: 1. Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de Maria Staicu Chiriac in Dosarul nr. 1.915/3/2017/a1 al Tribunalului Bucuresti - Sectia I penala si constata ca solutia legislativa cuprinsa in art. 345 alin. (1) din Codul de procedura penala, care nu permite judecatorului de camera preliminara, in solutionarea cererilor si exceptiilor formulate ori exceptiilor ridicate din oficiu, sa administreze alte mijloace de proba in afara "oricaror inscrisuri noi prezentate" este neconstitucionala.

(2) Judecatorul de camera preliminara se pronunta in camera de consiliu, prin incheiere, care se comunica de indata procurorului, partilor si persoanei vatamate.

(3) In cazul in care judecatorul de camera preliminara constata neregularitati ale actului de sesizare sau in cazul in care sanctioneaza potrivit art. 280-282 actele de urmarire penala efectuate cu incalcarea legii ori daca exclude una sau mai multe probe administrate, in termen de 5 zile de la comunicarea incheierii, procurorul remediaza neregularitatile actului de sesizare si comunica judecatorului de camera preliminara daca mentine dispozitia de trimitere in judecata ori solicita restituirea cauzei.

Art. 346 - Solutiile

(1) Daca nu s-au formulat cereri si exceptii in termenele prevazute la art. 344 alin. (2) si (3) si nici nu a ridicat din oficiu exceptii, la expirarea acestor termene, judecatorul de camera preliminara constata legalitatea sesizarii instantei, a administrarii probelor si a efectuarii actelor de urmarire penala si dispune inceperea judecatii. Judecatorul de camera preliminara se pronunta in camera de consiliu, fara citarea partilor si a persoanei vatamate si fara participarea procurorului, prin incheiere, care se comunica de indata acestora.

(2) Daca respinge cererile si exceptiile invocate ori ridicate din oficiu, in conditiile art. 345 alin. (1) si (2), prin aceeasi incheiere judecatorul de camera preliminara constata legalitatea sesizarii instantei, a administrarii probelor si a efectuarii actelor de urmarire penala si dispune inceperea judecatii.

(3) Judecatorul de camera preliminara restituie cauza la parchet daca: a) rechizitoriul este neregularitar intocmit, iar neregularitatea nu a fost remediata de procuror in termenul prevazut la art. 345 alin. (3), daca neregularitatea atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau limitelor judecatii; b) a exclus toate probele administrate in cursul urmaririi penale; c) procurorul solicita restituirea cauzei, in conditiile art. 345 alin. (3), ori nu raspunde in termenul prevazut de aceleasi dispozitii.

(4) In toate celelalte cazuri in care a constatat neregularitati ale actului de sesizare, a exclus una sau mai multe probe administrate ori a sanctionat potrivit art. 280-282 actele de urmarire penala efectuate cu incalcarea legii, judecatorul de camera preliminara dispune inceperea judecatii.

(4¹) In cazurile prevazute la alin. (3) lit. a) si c) si la alin. (4), judecatorul de camera preliminara se pronunta prin incheiere, in camera de consiliu, cu citarea partilor si a persoanei vatamate si cu participarea procurorului. Incheierea se comunica de indata procurorului, partilor si persoanei vatamate. (4²) In cazul prevazut la alin. (3) lit. b), restituirea cauzei la procuror se dispune prin incheierea prevazuta la art. 345 alin. (2).

(5) Probele excluse nu pot fi avute in vedere la judecata in fond a cauzei.

(6) Daca apreciaza ca instanta sesizata nu este competenta, judecatorul de camera preliminara procedeaza potrivit art. 50 si 51, care se aplica in mod corespunzator.

(7) Judecatorul de camera preliminara care a dispus inceperea judecatii exercita functia de judecata in cauza.

*) Potrivit Deciziei nr. 65/2007 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 537 din 16 iulie 2008, in interpretarea dispozitiilor art. 332 din Codul de procedura penala anterior [art. 346 din Codul de procedura Penala actual], cu referire la art. 159 alin. 13 ultima teza din Codul de procedura penala anterior [art. 236 alin. (4) din Codul de procedura penala actual], Inalta Curte de Casatie si Justitie a stabilit ca in situatia restituirii cauzei la procuror pentru refacerea urmaririi penale, durata maxima a arestarii preventive nu poate depasi 180 de zile, calculata prin aditionarea tuturor perioadelor anterioare din cursul urmaririi penale si ulterioare restituirii cauzei la procuror. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

Art. 347 - Contestatia

(1) In termen de 3 zile de la comunicarea incheierilor prevazute la art. 346 alin. (1) - (42), procurorul, partile si persoana vatamata pot face contestatie. Contestatia poate privi si modul de solutionare a cererilor si a exceptiilor.

Declarat partial neconstitucional la data de 17/01/2017 prin Decizia nr. 18/2017 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 347 alin. (1) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 312 din 02/05/2017) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de Ion Piloiu si Aurelian Simion Baci in Dosarul nr. 1.519/111/2015/a1 al Curtii de Apel Oradea - Sectia penala si pentru cauze cu minori si constata ca solutia legislativa cuprinsa in dispozitiile art. 347 alin. (1) din Codul de procedura penala, in redactarea anterioara modificarii prin Legea nr. 75/2016 privind aprobarea Ordonantei de urgenta a Guvernului nr. 82/2014 pentru modificarea si completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedura penala, care exclude posibilitatea de a face contestatie impotriva solutiei prevazute la art. 346 alin. (2), este neconstitucionala.

(2) Contestatia se judeca de catre judecatorul de camera preliminara de la instanta ierarhic superioara celei sesizate. Cand instanta sesizata este Inalta Curte de Casatie si Justitie, contestatia se judeca de catre completul competent, potrivit legii.

(3) Contestatia se solutioneaza in camera de consiliu, cu citarea partilor si a persoanei vatamate si cu participarea procurorului. Dispozitiile art. 345 si 346 se aplica in mod corespunzator.

(4) In solutionarea contestatiei nu pot fi invocate sau ridicate din oficiu alte cereri sau exceptii decat cele invocate sau ridicate din oficiu in fata judecatorului de camera preliminara in procedura desfasurata in fata instantei sesizate cu rechizitoriu, cu exceptia cazurilor de nulitate absoluta.

Art. 348 - Masurile preventive in procedura de camera preliminara

(1) Judecatorul de camera preliminara se pronunta, la cerere sau din oficiu, cu privire la luarea, mentinerea, inlocuirea, revocarea sau incetarea de drept a masurilor preventive.

(2) In cauzele in care fata de inculpat s-a dispus o masura preventiva, judecatorul de camera preliminara de la instanta sesizata cu rechizitoriu sau, dupa caz, judecatorul de camera preliminara de la instanta ierarhic superioara ori completul competent de la Inalta Curte de Casatie si Justitie, investit cu solutionarea contestatiei, verifica legalitatea si temeinicia masurii preventive, procedand potrivit dispozitiilor art. 207.

Declarat partial neconstitucional la data de 22/06/2017 prin Decizia nr. 437/2017 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 348 alin. (2) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 763 din 26/09/2017) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: Admite exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 348 alin. (2) din Codul de procedura penala, exceptie ridicata din oficiu de Curtea de Apel Bucuresti - Sectia a II-a penala si Tribunalul Arad - Sectia penala in dosarele nr. 2.325/3/2016/a5 si nr. 6.828/55/2016/a1 si constata ca sintagma "sau, dupa caz, judecatorul de camera preliminara de la instanta ierarhic superioara ori completul competent de la Inalta Curte de Casatie si Justitie, investit cu solutionarea contestatiei" din cuprinsul acestora este neconstitucionala.

E-JURIDIC
TITLUL III
Judecata

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 349 - Rolul instantei de judecata

(1) Instanta de judecata solutioneaza cauza dedusa judecatii cu garantarea respectarii drepturilor subiectilor procesuali si asigurarea administrarii probelor pentru lamurirea completa a imprejurarilor cauzei in scopul aflarii adevarului, cu respectarea deplina a legii.

(2) Instanta poate solutiona cauza numai pe baza probelor administrate in faza urmaririi penale, daca inculpatul solicita aceasta si recunoaste in totalitate faptele retinute in sarcina sa si daca instanta apreciaza ca probele sunt suficiente pentru aflarea adevarului si justa solutionare a cauzei, cu exceptia cazului in care actiunea penala vizeaza o infractiune care se pedepseste cu detentiune pe viata.

Art. 350 - Locul unde se desfasoara judecata

(1) Judecata se desfasoara la sediul instantei.

(2) Pentru motive temeinice, instanta poate dispune ca judecata sa se desfasoare in alt loc.

Art. 351 - Oralitatea, nemijlocirea si contradictorialitatea

(1) Judecata cauzei se face in fata instantei constituite potrivit legii si se desfasoara in sedinta, oral, nemijlocit si in contradictoriu.

(2) Instanta este obligata sa puna in discutie cererile procurorului, ale partilor sau ale celorlalti subiecti procesuali si exceptiile ridicate de acestia sau din oficiu si sa se pronunte asupra lor prin incheiere motivata.

(3) Instanta se pronunta prin incheiere motivata si asupra tuturor masurilor luate in cursul judecatii.

Art. 352 - Publicitatea sedintei de judecata

(1) Sedinta de judecata este publica, cu exceptia cazurilor prevazute de lege. Sedinta desfasurata in camera de consiliu nu este publica.

(2) Nu pot asista la sedinta de judecata minorii sub 18 ani, cu exceptia situatiei in care acestia au calitatea de parti sau martori, precum si persoanele inarmate, cu exceptia personalului care asigura paza si ordinea.

(3) Daca judecarea in sedinta publica ar putea aduce atingere unor interese de stat, moralei, demnitatii sau vietii intime a unei persoane, intereselor minorilor sau ale justitiei, instanta, la cererea procurorului, a partilor ori din oficiu, poate declara sedinta nepublica pentru tot cursul sau pentru o anumita parte a judecarii cauzei.

(4) Instanta poate de asemenea sa declare sedinta nepublica la cererea unui martor, daca prin audierea sa in sedinta publica s-ar aduce atingere sigurantei ori demnitatii sau vietii intime a acestuia sau a membrilor familiei sale, ori la cererea procurorului, a persoanei vatamate sau a partilor, in cazul in care o audiere in public ar pune in pericol confidentialitatea unor informatii.

(5) Declararea sedintei nepublice se face in sedinta publica, dupa ascultarea partilor prezente, a persoanei vatamate si a procurorului. Dispozitia instantei este executorie.

(6) In timpul cat sedinta este nepublica, nu sunt admise in sala de sedinta decat partile, persoana vatamata, reprezentantii acestora, avocatii si celelalte persoane a caror prezenta este autorizata de instanta.

(7) Partile, persoana vatamata, reprezentantii acestora, avocatii si expertii desemnati in cauza au dreptul de a lua cunostinta de actele si continutul dosarului.

(8) Presedintele completului are indatorirea de a aduce la cunostinta persoanelor ce participa la judecata desfasurata in sedinta nepublica obligatia de a pastra confidentialitatea informatiilor obtinute pe parcursul procesului.

(9) Pe durata judecatii, instanta poate interzice publicarea si difuzarea, prin mijloace scrise sau audiovizuale, de texte, desene, fotografii sau imagini de natura a dezvalui identitatea persoanei vatamate, a partii civile, a partii responsabile civilmente sau a martorilor, in conditiile prevazute la alin. (3) sau (4).

(10) Informatiile de interes public din dosar se comunica in conditiile legii.

(11) In cazul in care informatiile clasificate sunt esentiale pentru solutionarea cauzei, instanta solicita, de urgenta, dupa caz, declasificarea totala, declasificarea partiala sau trecerea intr-un alt grad de clasificare ori permiterea accesului la cele clasificate de catre aparatorul inculpatului.

Declarat partial neconstitucional la data de 18/01/2018 prin Decizia nr. 21/2018 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 352 alin. (11) si alin. (12) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 175 din 23/02/2018) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: 1. Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de

Parchetul de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie - Directia Nationala Anticoruptie si constata ca sintagma "instanta solicita" cu raportare la sintagma "permiterea accesului la cele clasificate de catre aparatorul inculpatului" din cuprinsul dispozitiilor art. 352 alin. (11) din Codul de procedura penala este neconstitucionala.

(12) Daca autoritatea emitenta nu permite aparatorului inculpatului accesul la informatiile clasificate, acestea nu pot servi la pronuntarea unei solutii de condamnare, de renuntare la aplicarea pedepsei sau de amanare a aplicarii pedepsei in cauza.

Declarat partial neconstitucional la data de 18/01/2018 prin Decizia nr. 21/2018 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 352 alin. (11) si alin. (12) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 175 din 23/02/2018) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: 2. Admite exceptia de neconstitucionalitate si constata ca sintagma "autoritatea emitenta" din cuprinsul dispozitiilor art. 352 alin. (12) din Codul de procedura penala este neconstitucionala.

Art. 353 - Citarea la judecata

(1) Judecata poate avea loc numai daca persoana vatamata si partile sunt legal citate si procedura este indeplinita. Inculpatul, partea civila, partea responsabila civilmente si, dupa caz, reprezentantii legali ai acestora se citeaza din oficiu de catre instanta. Instanta poate dispune citarea altor subiecti procesuali atunci cand prezenta acestora este necesara pentru solutionarea cauzei. Infatisarea persoanei vatamate sau a partii in instanta, in persoana sau prin reprezentant ori avocat ales sau avocat din oficiu, daca acesta din urma a luat legatura cu persoana reprezentata, acopera orice nelegalitate survenita in procedura de citare.

(2) Partea sau alt subiect procesual principal prezent personal, prin reprezentant sau prin aparator ales la un termen, precum si acela caruia, personal, prin reprezentant sau aparator ales ori prin functionarul sau persoana insarcinata cu primirea corespondentei, i s-a inmanat in mod legal citatia pentru un termen de judecata nu mai sunt citati pentru termenele ulterioare, chiar daca ar lipsi la vreunul dintre aceste termene. Militarii si detinutii sunt citati din oficiu la fiecare termen.

(3) Pentru primul termen de judecata, persoana vatamata se citeaza cu mentiunea ca se poate constitui parte civila pana la inceperea cercetarii judecatoresti.

(4) Neprezentarea persoanei vatamate si a partilor citate nu impiedica judecarea cauzei. Cand instanta considera ca este necesara prezenta uneia dintre partile lipsa, poate lua masuri pentru prezentarea acesteia, amanand in acest scop judecata.

~~(5) Persoana vatamata si partea prezenta la un termen nu mai sunt citate pentru termenele ulterioare, chiar daca ar lipsi la vreunul dintre aceste termene. Militarii si detinutii sunt citati din oficiu la fiecare termen.~~

(6) Pe tot parcursul judecatii, persoana vatamata si partile pot solicita, oral sau in scris, ca judecata sa se desfasoare in lipsa, in acest caz nemaifiind citate pentru termenele urmatoare.

(7) Cand judecata se amana, partile si celelalte persoane care participa la proces iau cunostinta de noul termen de judecata.

(8) La cererea persoanelor care iau termenul in cunostinta, instanta le inmaneaza citatii, spre a le servi drept justificare la locul de munca, in vederea prezentarii la noul termen.

(9) Participarea procurorului la judecata cauzei este obligatorie.

(10) Completul investit cu judecarea unei cauze penale poate, din oficiu sau la cererea partilor ori a persoanei vatamate, sa preschimbe primul termen sau termenul luat in cunostinta, cu respectarea principiului continuitatii completului, in situatia in care din motive obiective instanta nu isi poate desfasura activitatea de judecata la termenul fixat ori in vederea solutionarii cu celeritate a cauzei. Preschimbarea termenului se dispune prin rezolutia judecatorului in camera de consiliu si fara citarea partilor. Partile vor fi citate de indata pentru noul termen fixat.

Art. 354 - Compunerea instantei

(1) Instanta judeca in complet de judecata, a carui compunere este cea prevazuta de lege.

(2) Completul de judecata trebuie sa ramana acelasi in tot cursul judecarii cauzei. Cand acest lucru nu este posibil, completul se poate schimba pana la inceperea dezbaterilor.

(3) Dupa inceperea dezbaterilor, orice schimbare intervenita in compunerea completului atrage reluarea dezbaterilor.

Art. 355 - Judecata de urgenta in cauzele cu arestati preventiv sau aflati in arest la domiciliu

(1) Daca in cauza sunt inculpati arestati preventiv sau aflati in arest la domiciliu, judecata se face de urgenta si cu precadere, termenele de judecata fiind, de regula, de 7 zile.

(2) Pentru motive temeinic justificate, instanta poate acorda termene mai scurte sau mai lungi.

Art. 356 - Asigurarea apararii

(1) Persoana vatamata, inculpatul, celelalte parti si avocatii acestora au dreptul sa ia cunostinta de actele dosarului in tot cursul judecatii.

(2) Cand persoana vatamata sau una dintre parti se afla in stare de detinere, presedintele completului ia masuri ca aceasta sa isi poata exercita dreptul prevazut la alin. (1) si sa poata lua contact cu avocatul sau.

(3) In cursul judecatii, persoana vatamata si partile au dreptul la un singur termen pentru angajarea unui avocat si pentru pregatirea apararii.

(4) In situatia in care persoana vatamata sau una dintre parti nu mai beneficiaza de asistenta juridica acordata de avocatul sau ales, instanta poate acorda un alt termen pentru angajarea unui alt avocat si pregatirea apararii.

(5) In situatiile prevazute la alin. (1)-(4), acordarea inlesnirilor necesare pregatirii apararii efective trebuie sa fie conforma respectarii termenului rezonabil al procesului penal.

Art. 357 - Atributiile presedintelui completului

(1) Presedintele completului conduce sedinta, indeplinind toate indatoririle prevazute de lege, si decide asupra cererilor formulate de procuror, persoana vatamata si de parti, daca rezolvarea acestora nu este data in caderea completului.

(2) In cursul judecatii, presedintele, dupa consultarea celorlalti membri ai completului, poate respinge intrebarile formulate de parti, persoana vatamata si de procuror, daca acestea nu sunt concludente si utile solutionarii cauzei.

(3) Dispozitiile presedintelui completului sunt obligatorii pentru toate persoanele prezente in sala de sedinta.

Art. 358 - Strigarea cauzei si apelul celor citati

(1) Presedintele completului anunta, potrivit ordinii de pe lista de sedinta, cauza a carei judecare este la rand, dispune a se face apelul partilor si al celorlalte persoane citate si constata care dintre ele s-au prezentat. In cazul participantilor care lipsesc verifica daca le-a fost inmanata citatia in conditiile art. 260 si daca si-au justificat in vreun fel absentia.

(2) Partile si persoana vatamata se pot prezenta si participa la judecata chiar daca nu au fost citate sau nu au primit citatia, presedintele avand indatorirea sa stabileasca identitatea acestora.

Art. 359 - Asigurarea ordinii si solemnitatii sedintei

(1) Presedintele vegheaza asupra mentinerii ordinii si solemnitatii sedintei, putand lua masurile necesare in acest scop.

(2) Presedintele poate limita accesul publicului la sedinta de judecata, tinand seama de marimea salii de sedinta.

(3) Partile si persoanele care asista sau participa la sedinta de judecata sunt obligate sa pastreze disciplina sedintei.

(4) Cand o parte sau oricare alta persoana tulbura sedinta ori nesocoteste masurile luate, presedintele ii atrage atentia sa respecte disciplina, iar in caz de repetare ori de abateri grave, dispune indepartarea ei din sala.

(5) Partea sau persoana indepartata este chemata in sala inainte de inceperea dezbaterilor. Presedintele ii aduce la cunostinta actele esentiale efectuate in lipsa si ii citeste declaratiile celor audiati. Daca partea sau persoana continua sa tulbure sedinta, presedintele poate dispune din nou indepartarea ei din sala, dezbaterile urmand a avea loc in lipsa acesteia.

(6) Daca partea continua sa tulbure sedinta si cu ocazia pronuntarii hotararii, presedintele completului poate dispune indepartarea ei din sala, in acest caz hotararea urmand a-i fi comunicata.

Art. 360 - Constatarea infractiunilor de audienta

(1) Daca in cursul sedintei se savarseste o fapta prevazuta de legea penala, presedintele completului de judecata constata acea fapta si il identifica pe faptuitor. Incheierea de sedinta se trimite procurorului competent.

(2) In cazul in care procurorul participa la judecata, poate declara ca incepe urmarirea penala, pune in miscare actiunea penala si il poate retine pe suspect sau pe inculpat.

Art. 361 - Pregatirea sedintei de judecata

~~(1) In vederea repartizarii pe complete si a stabilirii primului termen de judecata, dupa ramanerea definitiva a hotararii pronuntate in camera preliminara, dosarele nou formate vor fi transmise, dupa inregistrare in registratura instantei, persoanei desemnate cu repartizarea aleatorie a cauzelor.~~

(2) Presedintele completului de judecata are indatorirea sa ia din timp toate masurile necesare pentru ca la termenul de judecata fixat judecarea cauzei sa nu sufere amanare.

(3) In acest scop, dosarele repartizate pe complete in mod aleatoriu vor fi preluate de presedintele completului, care va lua masurile necesare in scopul pregatirii judecatii, astfel incat sa se asigure solutionarea cu celeritate a cauzei.

(4) In cazurile in care asistenta juridica este obligatorie, presedintele completului va lua masuri pentru desemnarea avocatului din oficiu.

(5) In situatia in care in aceeasi cauza au calitatea de inculpat atat persoana juridica, cat si reprezentantii legali ai acesteia, presedintele verifica daca inculpatul persoana juridica si-a desemnat un reprezentant, iar in caz contrar, procedeaza la desemnarea unui reprezentant, din randul practicienilor in insolventa.

(6) De asemenea, presedintele verifica indeplinirea dispozitiilor privind citarea si, dupa caz, procedeaza la completarea ori refacerea acestora.

(7) Presedintele completului se ingrijeste ca lista cauzelor fixate pentru judecata sa fie intocmita si afisata la instanta, cu 24 de ore inaintea termenului de judecata.

(8) La intocmirea listei se tine seama de data intrarii cauzelor la instanta, dandu-se intaietate cauzelor in care sunt detinuti sau arestati la domiciliu si celor cu privire la care legea prevede ca judecata se face de urgenta.

Art. 362 - Masurile preventive in cursul judecatii

(1) Instanta se pronunta, la cerere sau din oficiu, cu privire la luarea, inlocuirea, revocarea sau incetarea de drept a masurilor preventive.

(2) In cauzele in care fata de inculpat s-a dispus o masura preventiva, instanta este datoare sa verifice, in cursul judecatii, in sedinta publica, legalitatea si temeinicia masurii preventive, procedand potrivit dispozitiilor art. 208.

Art. 363 - Participarea procurorului la judecata

(1) Participarea procurorului la judecata este obligatorie.

(2) In cursul judecatii, procurorul exercita rol activ, in vederea aflarii adevarului si a respectarii dispozitiilor legale.

(3) In cursul judecatii, procurorul formuleaza cereri, ridica exceptii si pune concluzii. Cererile si concluziile procurorului trebuie sa fie motivate.

(4) Cand apreciaza ca exista vreuna dintre cauzele care impiedica exercitarea actiunii penale, procurorul pune, dupa caz, concluzii de achitare sau de incetare a procesului penal.

Art. 364 - Participarea inculpatului la judecata si drepturile acestuia

(1) Judecata cauzei are loc in prezenta inculpatului. Aducerea inculpatului aflat in stare de detinere la judecata este obligatorie. Se considera ca este prezent si inculpatul privat de libertate care, cu acordul sau si in prezenta aparatorului ales sau numit din oficiu si, dupa caz, si a interpretului, participa la judecata prin videoconferinta, la locul de detinere.

(2) Judecata poate avea loc in lipsa inculpatului daca acesta este disparut, se sustrage de la judecata ori s-a schimbat adresa fara a o aduce la cunostinta organelor judiciare si, in urma verificarilor efectuate, nu i se cunoaste noua adresa. (3) Judecata poate de asemenea avea loc in lipsa inculpatului daca, desi legal citat, acesta lipseste in mod nejustificat de la judecarea cauzei.

(4) Pe tot parcursul judecatii, inculpatul, inclusiv in cazul in care este privat de libertate, poate cere, in scris, sa fie judecat in lipsa, fiind reprezentat de avocatul sau ales sau din oficiu. In cazul in care inculpatul aflat in stare de detinere a solicitat sa fie judecat in lipsa, instanta poate dispune, la cerere sau din oficiu, ca acesta sa poata pune concluzii in cadrul dezbaterilor si sa i se dea cuvantul prin intermediul videoconferintei, in prezenta aparatorului ales sau din oficiu.

(5) Daca apreciaza necesara prezenta inculpatului, instanta poate dispune aducerea acestuia cu mandat de aducere.

(6) Inculpatul poate formula cereri, ridica exceptii si pune concluzii, inclusiv in situatia prevazuta la alin. (1) teza finala.

Art. 365 - Participarea celorlalte parti la judecata si drepturile acestora

(1) Partea civila si partea responsabila civilmente pot fi reprezentate de avocat.

(2) Partea civila si partea responsabila civilmente pot formula cereri, ridica exceptii si pune concluzii.

Art. 366 - Participarea persoanei vatamate si a altor subiecti procesuali la judecata si drepturile acestora

(1) Persoana vatamata poate fi reprezentata de avocat.

(2) Persoana vatamata poate formula cereri, ridica exceptii si pune concluzii in latura penala a cauzei.

(3) Persoanele ale caror bunuri sunt supuse confiscarii pot fi reprezentate de avocat si pot formula cereri, ridica exceptii si pune concluzii cu privire la masura confiscarii.

Art. 367 - Suspendarea judecatii

(1) Cand se constata pe baza unei expertize medico-legale ca inculpatul sufera de o boala grava, care il impiedica sa participe la judecata, instanta dispune, prin incheiere, suspendarea judecatii pana cand starea sanatatii inculpatului va permite participarea acestuia la judecata.

(2) Daca sunt mai multi inculpati, iar temeiul suspendarii priveste numai pe unul dintre ei si disjungerea nu este posibila, se dispune suspendarea intregii cauze.

(3) Suspendarea judecatii se dispune si pe perioada desfasurarii procedurii de mediere, potrivit legii.

(4) Incheierea data in prima instanta prin care s-a dispus suspendarea cauzei poate fi atacata separat cu contestatie la instanta ierarhic superioara in termen de 24 de ore de la pronuntare, pentru procuror, partile si persoana vatamata prezente, si de la comunicare, pentru partile sau persoana vatamata care lipsesc. Contestatia se depune la instanta care a pronuntat incheierea atacata si se inainteaza, impreuna cu dosarul cauzei, instantei ierarhic superioare, in termen de 48 de ore de la inregistrare.

(5) Contestatia nu suspenda executarea si se judeca in termen de 3 zile de la primirea dosarului.

(6) Procesul penal se reia din oficiu de indata ce inculpatul poate participa la judecata sau la incheierea procedurii de mediere, potrivit legii.

(7) Instanta de judecata este obligata sa verifice periodic, dar nu mai tarziu de 3 luni, daca mai subzista cauza care a determinat suspendarea judecatii.

(8) Daca inculpatul se afla in arest la domiciliu sau este arestat preventiv ori fata de inculpat s-a dispus masura controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cautiune, se aplica in mod corespunzator prevederile art. 208.

(9) Ridicarea unei exceptii de neconstitutionalitate nu suspenda judecarea cauzei.

*) Potrivit Deciziei Inaltei Curti de Casatie si Justitie nr. 9/2009 privind examinarea recursului in interesul legii, dispozitiile art. 303 alin. (6) din Codul de procedura penala anterior [art. 367 alin. (9) din Codul de procedura penala actual] se interpreteaza in sensul ca incheierea prin care instanta a admis cererea de sesizare a Curtii Constitutionale [...] nu este supusa caili de atac a recursului. Aceasta decizie continua sa produca efecte in ceea ce priveste caracterul definitiv al incheierii prin care se admite sesizarea Curtii Constitutionale intrucat dispozitiile actuale nu prevad contrariul. In ceea ce priveste incheierea de respingere a sesizarii Curtii Constitutionale ca inadmisibila, aceasta este in continuare supusa recursului conform art. 29 alin. (5) din Legea nr.47/1992.

Art. 368 - Suspendarea judecatii in caz de extradare activa

(1) In cazul in care, potrivit legii, se cere extradarea unei persoane in vederea judecarii intr-o cauza penala, instanta pe rolul careia se afla cauza poate dispune, prin incheiere motivata, suspendarea judecatii pana la data la care statul solicitat va comunica hotararea sa asupra cererii de extradare. Incheierea instantei este supusa contestatiei in termen de 24 de ore de la pronuntare, pentru cei prezenti, si de la comunicare, pentru cei lipsa, la instanta ierarhic superioara. (2) Daca se solicita extradarea unui inculpat judecat intr-o cauza cu mai multi inculpati, instanta poate dispune, in interesul unei bune judecati, disjungerea cauzei.

(3) Contestatia se depune la instanta care a pronuntat incheierea atacata si se inainteaza, impreuna cu dosarul cauzei, instantei ierarhic superioare, in termen de 48 de ore de la inregistrare.

(4) Contestatia nu suspenda executarea si se judeca in sedinta publica, in termen de 5 zile de la primirea dosarului, cu citarea partilor si a persoanei vatamate si cu participarea procurorului.

Art. 369 - Notele privind desfasurarea sedintei de judecata

(1) Desfasurarea sedintei de judecata se inregistreaza cu mijloace tehnice audio.

(2) In cursul sedintei de judecata grefierul ia note cu privire la desfasurarea procesului. Procurorul si partile pot cere citirea notelor si vizarea lor de catre presedinte.

(3) Dupa terminarea sedintei de judecata, participantii la proces primesc, la cerere, cate o copie de pe notele grefierului.

(4) Notele grefierului pot fi contestate cel mai tarziu la termenul urmator.

(5) In caz de contestare de catre participantii la proces a notelor grefierului, acestea vor fi verificate si, eventual, completate ori rectificate pe baza inregistrarii din sedinta de judecata.

(6) La cerere, partile, pe cheltuiala acestora, pot obtine o copie electronica a inregistrarii sedintei de judecata in ceea ce priveste cauza lor, cu exceptia situatiilor in care sedinta nu a fost publica in tot sau in parte.

Art. 370 - Felul hotararilor

(1) Hotararea prin care cauza este solutionata de prima instanta de judecata sau prin care aceasta se dezinvesteste fara a solutiona cauza se numeste sentinta. Instanta se pronunta prin sentinta si in alte situatii prevazute de lege.

(2) Hotararea prin care instanta se pronunta asupra apelului, recursului in casatie si recursului in interesul legii se numeste decizie. Instanta se pronunta prin decizie si in alte situatii prevazute de lege.

(3) Toate celelalte hotarari pronuntate de instante in cursul judecatii se numesc incheieri.

(4) Desfasurarea procesului in sedinta de judecata se consemneaza intr-o incheiere care cuprinde: a) ziua, luna, anul si denumirea instantei; b) mentiunea daca sedinta a fost sau nu publica; c) numele si prenumele judecatorilor, procurorului si grefierului; d) numele si prenumele partilor, avocatilor si ale celorlalte persoane care participa in proces si care au fost prezente la judecata, precum si ale celor care au lipsit, cu aratarea calitatii lor procesuale si cu mentiunea privitoare la indeplinirea procedurii; e) fapta pentru care inculpatul a fost trimis in judecata si textele de lege in care a fost incadrata fapta; f) mijloacele de proba care au fost supuse dezbaterii contradictorii; g) cererile de orice natura formulate de procuror, de persoana vatamata, de parti si de ceilalti participanti la proces; h) concluziile procurorului, ale persoanei vatamate si ale partilor; i) masurile luate in cursul sedintei.

(5) Incheierea se intocmeste de grefier in termen de cel mult 72 de ore de la terminarea sedintei si se semneaza de presedintele completului de judecata si de grefier.

(6) Cand hotararea se pronunta in ziua in care a avut loc judecata, nu se intocmeste incheierea.

CAPITOLUL II

Judecata in prima instanta

SECTIUNEA 1

Desfasurarea judecarii cauzelor

Art. 371 - Obiectul judecatii

Judecata se margineste la faptele si la persoanele aratate in actul de sesizare a instantei.

Art. 372 - Verificarile privitoare la inculpat

(1) La termenul de judecata, dupa strigarea cauzei si apelul partilor, presedintele verifica identitatea inculpatului.

(2) In cazul inculpatului persoana juridica, presedintele face verificari cu privire la denumire, sediul social si sediile secundare, codul unic de identificare, identitatea si calitatea persoanelor abilitate sa il reprezinte.

Art. 373 - Masurile premergatoare privind martorii, expertii si interpretii

(1) Dupa apelul martorilor, expertilor si interpretilor, presedintele cere martorilor prezenti sa paraseasca sala de sedinta si le pune in vedere sa nu se indeparteze fara incuviintarea sa.

(2) Expertii raman in sala de sedinta, in afara de cazul in care instanta dispune altfel.

(3) Martorii, expertii si interpretii prezenti pot fi ascultati, chiar daca nu au fost citati sau nu au primit citatie, insa numai dupa ce s-a stabilit identitatea lor, tinandu-se seama de dispozitiile art. 122.

Art. 374 - Aducerea la cunostinta a invinuirii, lamuriri si cereri

(1) La primul termen la care procedura de citare este legal indeplinita si cauza se afla in stare de judecata, presedintele dispune ca grefierul sa dea citire actului prin care s-a dispus trimiterea in judecata ori, dupa caz, a celui prin care s-a dispus inceperea judecatii sau sa faca o prezentare succinta a acestuia.

(2) Presedintele explica inculpatului in ce consta invinuirea ce i se aduce, il instiinteaza pe inculpat cu privire la dreptul de a nu face nicio declaratie, atragandu-i atentia ca ceea ce declara poate fi folosit si impotriva sa, precum si cu privire la dreptul de a pune intrebari coinaltatorilor, persoanei vatamate, celorlalte parti, martorilor, expertilor si de a da explicatii in tot cursul cercetarii judecatoresti, cand socoteste ca este necesar.

(3) Presedintele incunostinteaza partea civila, partea responsabila civilmente si persoana vatamata cu privire la probele administrate in faza urmaririi penale care au fost excluse si care nu vor fi avute in vedere la solutionarea cauzei si pune in vedere persoanei vatamate ca se poate constitui parte civila pana la inceperea cercetarii judecatoresti.

(4) In cazurile in care actiunea penala nu vizeaza o infractiune care se pedepseste cu detentiune pe viata, presedintele pune in vedere inculpatului ca poate solicita ca judecata sa aiba loc numai pe baza probelor administrate in cursul urmaririi penale si a inregistrurilor prezentate de parti si de persoana vatamata, daca recunoaste in totalitate faptele retinute in sarcina sa, aducandu-i la cunostinta dispozitiile art. 396 alin. (10).

*) Potrivit Deciziei nr. 16/2013 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 12 din 09 ianuarie 2014, in interpretarea si aplicarea dispozitiilor art. 3201 alin. (7) fraza a II-a din Codul de procedura penala anterior, Inalta Curte de Casatie si Justitie a stabilit ca: Intr-un proces penal avand ca obiect o pluralitate de infractiuni (concur) in a carei alcatuire intra si o infractiune care se pedepseste cu detentiunea pe viata, iar savarsirea tuturor infractiunilor este recunoscuta de inculpat, judecarea cauzei se face, pentru toate infractiunile, potrivit procedurii de drept comun. Dispozitiile din vechiul Cod de procedura penala sunt corespondente cu art. 374 alin. (4) din Codul de procedura penala actual. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acestora.

(5) Presedintele intreaba procurorul, partile si persoana vatamata daca propun administrarea de probe.

(6) In cazul in care se propun probe, trebuie sa se arate faptele si imprejurarile ce urmeaza a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se afla aceste mijloace, iar in ceea ce priveste martorii si expertii, identitatea si adresa acestora.

(7) Probele administrate in cursul urmaririi penale si necontestate de catre parti sau de catre persoana vatamata nu se readministreaza in cursul cercetarii judecatoresti. Acestea sunt puse in dezbaterile contradictorie a partilor, a persoanei vatamate si a procurorului si sunt avute in vedere de instanta la deliberare.

(8) Probele prevazute la alin. (7) pot fi administrate din oficiu de catre instanta, daca apreciaza ca este necesar pentru aflarea adevarului si justa solutionare a cauzei.

(9) Procurorul, persoana vatamata si partile pot cere administrarea de probe noi si in cursul cercetarii judecatoresti.
(10) Instanta poate dispune din oficiu administrarea de probe necesare pentru aflarea adevarului si justa solutionare a cauzei.

Art. 375 - Procedura in cazul recunoasterii invinuirii

(1) Daca inculpatul solicita ca judecata sa aiba loc in conditiile prevazute la art. 374 alin. (4), instanta procedeaza la ascultarea acestuia, dupa care, luand concluziile procurorului si ale celorlalte parti, se pronunta asupra cererii.

(11) Inculpatul poate recunoaste faptele si solicita judecarea cauzei in conditiile prevazute la art. 374 alin. (4) si prin in scris autentic.

(12) In cazurile prevazute la alin. (1) si (11), daca inculpatul este minor, este necesara si incuviintarea reprezentantului sau legal.

(2) Daca admite cererea, instanta intreaba partile si persoana vatamata daca propun administrarea de probe cu in scrisuri.

(3) Daca respinge cererea, instanta procedeaza potrivit art. 374 alin. (5) - (10).

Art. 376 - Ordinea cercetarii judecatoresti

(1) Instanta incepe efectuarea cercetarii judecatoresti cand cauza se afla in stare de judecata.

(2) Ordinea de efectuare a actelor de cercetare judecatoreasca este cea prevazuta in dispozitiile cuprinse in prezenta sectiune.

(3) Dupa audierea inculpatului, a persoanei vatamate, a partii civile si a partii responsabile civilmente, se procedeaza la administrarea probelor incuviintate.

(4) Administrarea de probe din oficiu poate fi facuta oricand pe parcursul cercetarii judecatoresti.

(5) Instanta poate dispune schimbarea ordinii, cand aceasta este necesara.

Art. 377 - Cercetarea judecatoreasca in cazul recunoasterii invinuirii

(1) Daca a dispus ca judecata sa aiba loc in conditiile prevazute la art. 375 alin. (1), instanta administreaza proba cu in scrisurile incuviintate.

(2) In scrisurile pot fi prezentate la termenul la care instanta se pronunta asupra cererii prevazute la art. 375 alin. (1) sau la un termen ulterior, acordat in acest scop. Pentru prezentarea de in scrisuri instanta nu poate acorda decat un singur termen.

(3) Dispozitiile art. 383 alin. (3) se aplica in mod corespunzator.

(4) Daca instanta constata, din oficiu, la cererea procurorului sau a partilor, ca incadrarea juridica data faptei prin actul de sesizare trebuie schimbata, este obligata sa puna in discutie noua incadrare si sa atraga atentia inculpatului ca are dreptul sa ceara lasarea cauzei mai la urma. Dispozitiile art. 386 alin. (2) se aplica in mod corespunzator.

(5) Daca pentru stabilirea incadrarii juridice, precum si daca, dupa schimbarea incadrarii juridice, este necesara administrarea altor probe, instanta, luand concluziile procurorului si ale partilor, dispune efectuarea cercetarii judecatoresti, dispozitiile art. 374 alin. (5) - (10) aplicandu-se in mod corespunzator.

Art. 378 - Audierea inculpatului

(1) Inculpatul este lasat sa arate tot ce stie despre fapta pentru care a fost trimis in judecata, apoi i se pot pune intrebari in mod nemijlocit de catre procuror, de persoana vatamata, de partea civila, de partea responsabila civilmente, de ceilalti inculpati, precum si de avocatii acestora si de avocatul inculpatului a carui audiere se face. Presedintele si ceilalti membri ai completului pot, de asemenea, pune intrebari, daca apreciaza necesar, pentru justa solutionare a cauzei.

(2) Instanta poate respinge intrebarile care nu sunt concludente si utile cauzei. Intrebarile respinse se consemneaza in incheierea de sedinta.

(3) In situatiile in care legea prevede posibilitatea ca inculpatul sa fie obligat la prestarea unei munci neremunerate in folosul comunitatii, acesta va fi intrebat daca isi manifesta acordul in acest sens, in cazul in care va fi gasit vinovat.

(4) Cand inculpatul nu isi mai aminteste anumite fapte sau imprejurari ori cand exista contraziceri intre declaratiile facute de inculpat in instanta si cele date anterior, presedintele ii cere acestuia explicatii si poate da citire, in intregime sau in parte, declaratiilor anterioare.

(5) Cand inculpatul refuza sa dea declaratii, instanta dispune citirea declaratiilor pe care acesta le-a dat anterior.

(6) Inculpatul poate fi reascultat ori de cate ori este necesar.

Art. 379 - Audierea coinaltului

(1) Daca sunt mai multi inculpati, audierea fiecaruia dintre ei se face in prezenta celorlalti inculpati.

(2) Cand interesul aflarii adevarului o cere, instanta poate dispune audierea vreunui dintre inculpati fara ca ceilalti sa fie de fata.

(3) Declaratiile luate separat sunt citite in mod obligatoriu celorlalti inculpati, dupa audierea lor.

(4) Inculpatul poate fi din nou audiat in prezenta celorlalti inculpati sau a unora dintre ei.

Art. 380 - Audierea persoanei vatamate, a partii civile si a partii responsabile civilmente

(1) Instanta procedeaza la audierea persoanei vatamate, a partii civile si a partii responsabile civilmente potrivit dispozitiilor art. 111 si 112, dupa ascultarea inculpatului si, dupa caz, a coinalpatilor.

(2) Persoanele mentionate sunt lasate sa arate tot ce stiu despre fapta care face obiectul judecatii, apoi li se pot pune in mod nemijlocit intrebari de catre procuror, inculpat, avocatul inculpatului, persoana vatamata, partea civila, partea responsabila civilmente si avocatii acestora. Presedintele si ceilalti membri ai completului pot de asemenea pune intrebari, daca apreciaza necesar, pentru justa solutionare a cauzei.

(3) Instanta poate respinge intrebarile care nu sunt concludente si utile cauzei. Intrebarile respinse se consemneaza in incheierea de sedinta.

(4) Persoana vatamata, partea civila si partea responsabila civilmente pot fi reascultate ori de cate ori este necesar.

Art. 381 - Audierea martorului si a expertului

(1) Audierea martorului se face potrivit dispozitiilor art. 119-124, care se aplica in mod corespunzator.

(2) Daca martorul a fost propus de catre procuror, acestuia i se pot pune in mod nemijlocit intrebari de catre procuror, inculpat, persoana vatamata, partea civila, partea responsabila civilmente. Daca martorul sau expertul a fost propus de catre una dintre parti, i se pot pune intrebari de catre aceasta, de catre procuror, persoana vatamata si de catre celelalte parti.

(3) Presedintele si ceilalti membri ai completului pot adresa intrebari martorului ori de cate ori considera necesar, pentru justa solutionare a cauzei.

(4) Instanta poate respinge intrebarile care nu sunt concludente si utile cauzei. Intrebarile respinse se consemneaza in incheierea de sedinta.

(5) Martorul care posedea un in scris in legatura cu depozitia facuta poate sa il citeasca in instanta. Procurorul si partile au dreptul sa examineze in scrisul, iar instanta poate dispune retinerea in scrisului la dosar, in original sau in copie.

(6) Cand martorul nu isi mai aminteste anumite fapte sau imprejurari ori cand exista contraziceri intre declaratiile facute in instanta si cele date anterior, dupa ce martorul a fost lasat sa declare tot ceea ce stie, presedintele poate da citire, in intregime sau in parte, declaratiilor anterioare.

(7) Daca audierea vreunuia dintre martori nu mai este posibila, iar in faza de urmarire penala acesta a dat declaratii in fata organelor de urmarire penala sau a fost ascultat de catre judecatorul de drepturi si libertati in conditiile art. 308, instanta dispune citirea depozitiei date de acesta in cursul urmaririi penale si tine seama de ea la judecarea cauzei.

(8) Daca unul sau mai multi martori lipsesc, instanta poate dispune motivat fie continuarea judecatii, fie amanarea cauzei. Martorul a carui lipsa nu este justificata poate fi adus cu mandat de aducere.

(9) Martorii audiatii raman in sala, la dispozitia instantei, pana la terminarea actelor de cercetare judecatoreasca care se efectueaza in sedinta respectiva. Daca instanta gaseste necesar, poate dispune retragerea lor sau a unora dintre ei din sala de sedinta, in vederea reaudierii ori a confruntarii lor.

(10) Instanta, luand concluziile procurorului, persoanei vatamate si ale partilor, poate incuviinta plecarea martorilor, dupa audierea lor.

(11) Dispozitiile alin. (1)-(10) se aplica in mod corespunzator si in caz de audiere a expertului sau interpretului.

(12) Dispozitiile art. 130-134 si art. 306 alin. (6) se aplica in mod corespunzator.

Art 382 - Consemnarea declaratiilor

Declaratiile si raspunsurile inculpatilor, ale martorilor ori ale altor persoane audiate in cauza se consemneaza intocmai in conditiile prevazute la art. 110 alin. (1) - (4), intrebarile respinse urmand a fi consemnate in incheierea de sedinta potrivit art. 378-380.

Art. 383 - Renuntarea la probe si imposibilitatea administrarii probelor

(1) Procurorul, persoana vatamata si partile pot renunta la probele pe care le-au propus.

(2) Dupa punerea in discutie a renuntarii, instanta poate dispune ca proba sa nu mai fie administrata, daca apreciaza ca nu mai este necesar.

(3) Daca in cursul cercetarii judecatoresti administrarea unei probe anterior admise apare ca inutila sau nu mai este posibila, instanta, dupa ce asculta procurorul, persoana vatamata si partile, poate dispune ca acea proba sa nu mai fie administrata.

(4) Daca imposibilitatea de administrare se refera la o proba administrata in faza de urmarire penala si incuviintata de instanta, aceasta este pusa in discutia partilor, a persoanei vatamate si a procurorului si se tine seama de ea la judecarea cauzei.

Art. 384 - Prezentarea mijloacelor materiale de proba

Cand in cauza supusa judecatii exista mijloace materiale de proba, instanta, la cerere sau din oficiu, dispune aducerea si prezentarea acestora, daca este posibil.

Art. 385 - Amanarea pentru probe noi

Daca din cercetarea judecatoreasca rezulta ca pentru lamurirea faptelor sau imprejurarilor cauzei este necesara administrarea de probe noi, instanta dispune fie judecarea cauzei in continuare, fie amanarea ei pentru administrarea probelor.

Art. 386 - Schimbarea incadrarii juridice

(1) Daca in cursul judecatii se considera ca incadrarea juridica data faptei prin actul de sesizare urmeaza a fi schimbata, instanta este obligata sa puna in discutie noua incadrare si sa atraga atentia inculpatului ca are dreptul sa ceara lasarea cauzei mai la urma sau amanarea judecatii, pentru a-si pregati apararea.

(2) Daca noua incadrare juridica vizeaza o infractiune pentru care este necesara plangerea prealabila a persoanei vatamate, instanta de judecata cheama persoana vatamata si o intreaba daca intelege sa faca plangere prealabila. In situatia in care persoana vatamata formuleaza plangere prealabila, instanta continua cercetarea judecatoreasca, in caz contrar dispunand incetarea procesului penal.

Art. 387 - Terminarea cercetarii judecatoresti

(1) Inainte de a declara terminata cercetarea judecatoreasca, presedintele intreaba procurorul, persoana vatamata si partile daca mai au de dat explicatii ori de formulat cereri noi pentru completarea cercetarii judecatoresti.

(2) Daca nu s-au formulat cereri sau daca cererile formulate au fost respinse ori daca s-au efectuat completarile cerute, presedintele declara terminata cercetarea judecatoreasca.

Art. 388 - Dezbaterile si ordinea in care se da cuvantul

(1) Dupa terminarea cercetarii judecatoresti se trece la dezbateri, dandu-se cuvantul in urmatoarea ordine: procurorului, persoanei vatamate, partii civile, partii responsabile civilmente si inculpatului.

(2) Presedintele poate da cuvantul si in replica.

(3) Durata concluziilor procurorului, ale partilor, ale persoanei vatamate si ale avocatilor acestora poate fi limitata. Presedintele completului poate hotari ca acestea trebuie sa aiba o durata similara.

(4) Presedintele are dreptul sa ii intrerupa pe cei care au cuvantul, daca in sustinerile lor depasesc limitele cauzei ce se judeca.

(5) Cand vreuna dintre parti are mai multi avocati, doar unul dintre acestia, la alegerea partii, are dreptul de a pune concluzii.

(6) Pentru motive temeinice dezbaterile pot fi intrerupte. Intreruperea nu poate fi mai mare de 3 zile.

Art. 389 - Ultimul cuvant al inculpatului

(1) Inainte de a incheia dezbaterile, presedintele da ultimul cuvant inculpatului personal.

(2) In timpul in care inculpatul are ultimul cuvant nu i se pot pune intrebari. Daca inculpatul releva fapte sau imprejurari noi, esentiale pentru solutionarea cauzei, instanta dispune reluarea cercetarii judecatoresti.

Art. 390 - Concluziile scrise

(1) Instanta poate cere partilor, dupa inchiderea dezbaterilor, sa depuna concluzii scrise.

(2) Procurorul, persoana vatamata si partile pot depune concluzii scrise, chiar daca nu au fost cerute de instanta.

SECTIUNEA a 2-a

Deliberarea si hotararea instantei

Art. 391 - Solutionarea cauzei

(1) Deliberarea si pronuntarea hotararii se fac in ziua in care au avut loc dezbaterile sau la o data ulterioara, dar nu mai tarziu de 15 zile de la inchiderea dezbaterilor.

(2) In situatii exceptionale, cand, raportat la complexitatea cauzei, deliberarea si pronuntarea nu pot avea loc in termenul prevazut la alin. (1), instanta poate amana pronuntarea o singura data pentru cel mult 15 zile.

(3) Presedintele completului informeaza partile prezente asupra datei la care se va pronunta hotararea.

Art. 392 - Deliberarea

(1) La deliberare iau parte numai membrii completului in fata caruia a avut loc dezbaterile. (2) Completul de judecata deliberaza in secret.

Art. 393 - Obiectul deliberării

- (1) Completul de judecată deliberă mai întâi asupra chestiunilor de fapt și apoi asupra chestiunilor de drept.
- (2) Deliberarea poartă asupra existenței faptei și vinovăției inculpatului, asupra stabilirii pedepsei, asupra stabilirii măsurii educative ori măsurii de siguranță, dacă este cazul să fie luată, precum și asupra deducerii duratei măsurilor preventive privative de libertate și a internării medicale.
- (3) Completul de judecată deliberă și asupra reparării pagubei produse prin infracțiune, asupra măsurilor preventive și asigurătorii, a mijloacelor materiale de probă, a cheltuielilor judiciare, precum și asupra oricărei alte probleme privind justa soluționare a cauzei.
- (4) Toți membrii completului de judecată au îndatorirea să își spună părerea asupra fiecărei chestiuni.
- (5) Președintele își spune părerea cel din urmă.

Art. 394 - Luarea hotărârii

- (1) Hotărârea trebuie să fie rezultatul acordului membrilor completului de judecată asupra soluțiilor date chestiunilor supuse deliberării.
- (2) Când unanimitatea nu poate fi întrunită, hotărârea se ia cu majoritate.
- (3) Dacă din deliberare rezultă mai mult decât două păreri, judecătorul care opinează pentru soluția cea mai severă trebuie să se alature celei mai apropiate de părerea sa.
- (4) Motivarea opiniei separate este obligatorie.
- (5) În situația în care în cadrul completului de judecată nu se poate întruni majoritatea ori unanimitatea, judecarea cauzei se reia în complet de divergență.

Art. 395 - Reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor

- (1) Dacă în cursul deliberării instanța apreciază că o anumită împrejurare trebuie lămurită și este necesară reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor, repune cauza pe rol. Prevederile privind citarea se aplică în mod corespunzător.
- (2) Dacă judecata a avut loc în condițiile art. 375 alin. (1) și (2), iar instanța constată că pentru soluționarea acțiunii penale se impune administrarea altor probe în afara înscrisurilor prevăzute la art. 377 alin. (1) - (3), repune cauza pe rol și dispune efectuarea cercetării judecătorești.

Art. 396 - Rezolvarea acțiunii penale

- (1) Instanța hotărăște asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunțând, după caz, condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitarea sau încetarea procesului penal.
- (2) Condamnarea se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.
- (3) Renunțarea la aplicarea pedepsei se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat, în condițiile art. 80-82 din Codul penal.
- (4) Amânarea aplicării pedepsei se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat, în condițiile art. 83-90 din [Codul penal](#).
- (5) Achitarea inculpatului se pronunță în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a) -d).
- (6) Încetarea procesului penal se pronunță în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. e) -j).

*) Potrivit Deciziei nr. 16/2013 privind examinarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial nr. 190 din 20 martie 2007, în aplicarea prevederilor art. 11 pct. 2 lit. b), C.P.P. anterior [art. 17 alin. (2) și art. 396 (6) C.P.P. actual] cu referire la art. 10 alin. 1 lit. h) teza a II-a din C.P.P. anterior [art. 16 alin. (1) lit. g) C.P.P. actual], Înalta Curte de Casăție și Justiție a stabilit ca: Încetarea procesului penal în cazul infracțiunilor pentru care împacarea părților în latura răspunderea penală poate fi dispusă de instanța numai atunci când aceasta constată nemijlocit acordul de voință al inculpatului și al persoanei vătămate de a se împăca total, necondiționat și definitiv, exprimat în ședința de judecată de aceste părți, personal sau prin persoane cu mandat special, ori prin înscrisuri autentice. Decizia Curții rămâne obligatorie pentru instanțe în condițiile în care dispozițiile legale actuale nu contin modificări de natură să afecteze aplicabilitatea acesteia.

- (7) Dacă inculpatul a cerut continuarea procesului penal potrivit art. 18 și se constată, ca urmare a continuării procesului, că sunt incidente cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a) -d), instanța de judecată pronunță achitarea.
- (8) Dacă inculpatul a cerut continuarea procesului penal potrivit art. 18 și se constată că nu sunt incidente cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a) -d), instanța de judecată pronunță încetarea procesului penal.
- (9) În cazul în care, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecării, față de inculpat s-a luat măsura preventivă a controlului judiciar pe cauză sau s-a dispus înlocuirea unei alte măsuri preventive cu

masura preventiva a controlului judiciar pe cautiune si inculpatul este condamnat la pedeapsa amenzii, instanta dispune plata acesteia din cautiune, potrivit dispozitiilor art. 217.

(10) Cand judecata s-a desfasurat in conditiile art. 375 alin. (1), (11) si (2), cand cererea inculpatului ca judecata sa aiba loc in aceste conditii a fost respinsa sau cand cercetarea judecatoreasca a avut loc in conditiile art. 377 alin. (5) ori art. 395 alin. (2), iar instanta retine aceeasi situatie de fapt ca cea recunoscuta de catre inculpat, in caz de condamnare sau amanare a aplicarii pedepsei, limitele de pedeapsa prevazute de lege in cazul pedepsei inchisorii se reduc cu o treime, iar in cazul pedepsei amenzii, cu o patrime. Pentru inculpatii minori, instanta va avea in vedere aceste aspecte la alegerea masurii educative; in cazul masurilor educative privative de libertate, limitele perioadelor pe care se se dispun aceste masuri, prevazute de lege, se reduc cu o treime.

Art. 397 - Rezolvarea actiunii civile

(1) Instanta se pronunta prin aceeași hotarare si asupra actiunii civile.

(2) In cazul cand admite actiunea civila, instanta examineaza, potrivit art. 249-254, necesitatea luarii masurilor asiguratorii privind reparatiile civile, daca asemenea masuri nu au fost luate anterior.

(3) De asemenea, instanta se pronunta prin hotarare si asupra restituirii lucrurilor si restabilirii situatiei anterioare, potrivit dispozitiilor art. 255 si 256.

(4) Dispozitiile din hotarare privind luarea masurilor asiguratorii si restituirea lucrurilor sunt executorii.

(5) In cazul in care, potrivit dispozitiilor art. 25 alin. (5), instanta lasa nesolutionata actiunea civila, masurile asiguratorii se mentin. Aceste masuri inceteaza de drept daca persoana vatamata nu introduce actiune in fata instantei civile in termen de 30 de zile de la ramanerea definitiva a hotararii.

(6) In cazul in care, in cursul urmaririi penale, al procedurii de camera preliminara sau al judecatii, fata de inculpat s-a luat masura preventiva a controlului judiciar pe cautiune sau s-a dispus inlocuirea unei alte masuri preventive cu masura preventiva a controlului judiciar pe cautiune si este admisa actiunea civila, instanta dispune plata din cautiune a despagubirilor acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infractiune, potrivit dispozitiilor art. 217.

Art. 398 - Cheltuielile judiciare

Instanta se pronunta prin hotarare si asupra cheltuielilor judiciare, potrivit dispozitiilor art. 272-276.

Art. 399 - Dispozitiile cu privire la masurile preventive

(1) Instanta are obligatia ca, prin hotarare, sa se pronunte asupra mentinerii, revocarii, inlocuirii ori incetarii de drept a masurii preventive dispuse pe parcursul procesului penal cu privire la inculpat.

(2) In caz de renuntare la aplicarea pedepsei, de amanare a aplicarii pedepsei, de achitare sau de incetare a procesului penal, instanta dispune punerea de indata in libertate a inculpatului arestat preventiv.

(3) De asemenea, instanta dispune punerea de indata in libertate a inculpatului arestat preventiv atunci cand pronunta: a) o pedeapsa cu inchisoare cel mult egala cu durata retinerii, arestului la domiciliu si arestarilor preventive; b) o pedeapsa cu inchisoare, cu suspendarea executarii sub supraveghere; c) o pedeapsa cu amenda, care nu insoteste pedeapsa inchisorii; d) o masura educativa neprivativa de libertate.

(4) Hotararea pronuntata in conditiile alin. (1)-(3) cu privire la masurile preventive este executorie.

(5) Cand, potrivit dispozitiilor prevazute la alin. (1)-(3), inculpatul este pus in libertate, instanta comunica aceasta administratiei locului de detinere.

(6) Inculpatul condamnat de prima instanta si aflat in stare de arest preventiv este liberat de indata ce durata retinerii si cea a arestarii devin egale cu durata pedepsei pronuntate, desi hotararea nu este definitiva. Liberarea se dispune de administratia locului de detinere, carea i se comunica, indata dupa pronuntarea hotararii, o copie de pe dispozitiv sau extras.

(7) In caz de renuntare la aplicarea pedepsei, de amanare a aplicarii pedepsei, de achitare sau de incetare a procesului penal, daca in cursul urmaririi penale sau al judecatii fata de inculpat s-a luat masura preventiva a controlului judiciar pe cautiune, instanta va dispune restituirea sumei depuse drept cautiune, daca nu s-a dispus plata din aceasta a despagubirilor acordate pentru repararea pagubelor si daca nu s-a dispus plata din cautiune prevazuta la art. 217 alin. (7).

(8) Instanta dispune confiscarea cautiunii daca masura controlului judiciar pe cautiune a fost inlocuita cu masura arestului la domiciliu sau a arestarii preventive, pentru motivele aratate la art. 217 alin. (9), si nu s-a dispus plata din cautiune a sumelor prevazute la art. 217.

(9) Durata masurii arestului la domiciliu se deduce din pedeapsa aplicata prin echivalarea unei zile de arest la domiciliu cu o zi din pedeapsa.

(10) Dupa pronuntarea hotararii, pana la sesizarea instantei de apel, instanta poate dispune, la cerere sau din oficiu, luarea, revocarea, inlocuirea sau mentinerea unei masuri preventive cu privire la inculpatul condamnat, in conditiile legii.

Art. 400 - Minuta

(1) Rezultatul deliberării se consemnează într-o minuta, care trebuie să aibă conținutul prevăzut pentru dispozitivul hotărârii. Minuta se semnează de membrii completului de judecată.

(2) Intocmirea minutei este obligatorie în cazurile în care judecătorul sau instanța dispune asupra măsurilor preventive și în alte cazuri expres prevăzute de lege.

(3) Minuta se întocmește în două exemplare originale, dintre care unul se atașează la dosarul cauzei, iar celălalt se depune, spre conservare, la dosarul de minute al instanței.

Art. 401 - Cuprinsul hotărârii

Hotărârea prin care instanța penală soluționează fondul cauzei trebuie să contină o parte introductivă, o expunere și dispozitivul.

Art. 402 - Conținutul părții introductive

(1) Partea introductivă cuprinde mențiunile prevăzute la art. 370 alin. (4).

(2) Când s-a redactat o încheiere de ședință, potrivit dispozițiilor art. 370, partea introductivă se limitează numai la următoarele mențiuni: denumirea instanței care a judecat cauza, data pronunțării hotărârii, locul unde a fost judecată cauza, precum și numele și prenumele membrilor completului de judecată, ale procurorului și ale grefierului, făcându-se mențiune că celelalte date au fost trecute în încheierea de ședință.

(3) În hotărârile instanțelor militare trebuie să se indice și gradul militar al membrilor completului de judecată și al procurorului. Când inculpatul este militar, se menționează și gradul acestuia.

Art. 403 - Conținutul expunerii

(1) Expunerea trebuie să cuprindă: a) datele privind identitatea părților; b) descrierea faptei ce face obiectul trimiterii în judecată, cu arătarea timpului și locului unde a fost săvârșită, precum și încadrarea juridică a acesteia prin actul de sesizare; c) motivarea soluției cu privire la latura penală, prin analiza probelor care au servit ca temelie pentru soluționarea laturii penale a cauzei și a celor care au fost înalțurate, și motivarea soluției cu privire la latura civilă a cauzei, precum și analiza oricărui element de fapt pe care se sprijină soluția dată în cauză; d) arătarea temeiurilor de drept care justifică soluțiile date în cauză.

(2) În caz de condamnare, renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei, expunerea trebuie să cuprindă fiecare faptă reținută de instanța în sarcina inculpatului, forma și gradul de vinovăție, circumstanțele agravante sau atenuante, starea de recidivă, timpul ce se deduce din pedeapsa pronunțată, respectiv timpul care se va deduce din pedeapsa stabilită în caz de anulare sau revocare a renunțării la aplicarea pedepsei ori a amânării aplicării pedepsei, precum și actele din care rezultă perioada ce urmează a fi dedusă.

(3) Dacă instanța reține în sarcina inculpatului numai o parte dintre faptele ce formează obiectul trimiterii în judecată, se va arăta în hotărâre pentru care anume fapte s-a pronunțat condamnarea ori, după caz, renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei și pentru care anume fapte, încetarea procesului penal sau achitarea.

(4) În cazul renunțării la aplicarea pedepsei și al amânării aplicării pedepsei, precum și în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere, se vor prezenta în hotărâre motivele care au determinat renunțarea sau amânarea ori, după caz, suspendarea și se vor arăta consecințele la care persoana față de care s-au dispus aceste soluții se expune dacă va mai comite infracțiuni sau, după caz, dacă nu va respecta măsurile de supraveghere ori nu va executa obligațiile ce îi revin pe durata termenului de supraveghere.

Art. 404 - Conținutul dispozitivului

(1) Dispozitivul trebuie să cuprindă datele prevăzute la art. 107 privitoare la persoana inculpatului, soluția dată de instanța cu privire la infracțiune, indicându-se denumirea acesteia și textul de lege în care se încadrează, iar în caz de achitare sau de încetare a procesului penal, și cauza pe care se întemeiază potrivit art. 16, precum și soluția dată cu privire la soluționarea acțiunii civile.

(2) Când instanța dispune condamnarea, în dispozitiv se menționează pedeapsa principală aplicată. În cazul în care dispune suspendarea executării acesteia, în dispozitiv se menționează și măsurile de supraveghere și obligațiile, prevăzute la art. 93 alin. (1) - (3) din Codul penal, pe care trebuie să le respecte condamnatul, se pun în vedere acestuia consecințele nerespectării lor și ale săvârșirii de noi infracțiuni și se indică două entități din comunitate unde urmează a se executa obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității, prevăzută la art. 93 alin. (3) din Codul penal, după consultarea listei privind posibilitățile concrete de executare existente la nivelul fiecărui serviciu de probatiune. Consilierul de probatiune, pe baza evaluării inițiale, va decide în care din cele două instituții din comunitate menționate în hotărârea judecătorească urmează a se executa obligația și tipul de activitate. Când instanța dispune măsura educativă a supravegherii, în dispozitiv se menționează persoana care realizează supravegherea și îndrumarea minorului.

(3) Cand instanta dispune renuntarea la aplicarea pedepsei, in dispozitiv se face mentiune despre aplicarea avertismentului, potrivit art. 81 din Codul penal, iar cand dispune amanarea aplicarii pedepsei, in dispozitiv se mentioneaza pedeapsa stabilita a carei aplicare se amana, precum si masurile de supraveghere si obligatiile, prevazute la art. 85 alin. (1) si (2) din Codul penal, pe care trebuie sa le respecte inculpatul, se pun in vedere acestuia consecintele nerespectarii lor si ale savarsirii de noi infractiuni, iar daca a impus obligatia de a presta o munca neremunerata in folosul comunitatii, se mentioneaza doua entitati din comunitate unde urmeaza a se executa aceasta obligatie, dupa consultarea listei privind posibilitatile concrete de executare existente la nivelul fiecarui serviciu de probatiune. Consilierul de probatiune, pe baza evaluarii initiale, va decide in care din cele doua institutii din comunitate mentionate in hotararea judecatoreasca urmeaza a se executa obligatia si tipul de activitate si indrumarea minorului. (4) Dispozitivul trebuie sa mai cuprinda, dupa caz, cele hotarate de instanta cu privire la: a) deducerea duratei masurii preventive privative de libertate si a internarii medicale, indicandu-se partea din pedeapsa executata in acest mod; b) masurile preventive; c) masurile asiguratorii; d) masurile de siguranta; e) cheltuielile judiciare; f) restituirile lucrurilor; g) restabilirea situatiei anterioare; h) cautiune; i) rezolvarea oricarei alte probleme privind justa solutionare a cauzei.

(5) Cand instanta pronunta pedeapsa inchisorii, in dispozitiv se face mentiune ca persoana condamnată este lipsita de drepturile sau, dupa caz, unele dintre drepturile prevazute la art. 65 din Codul penal, pe durata prevazuta in acelasi articol.

(6) Cand instanta a pronuntat pedeapsa inchisorii, iar persoana vatamata a solicitat instiintarea cu privire la eliberarea in orice mod sau evadarea condamnatului, instanta face o mentiune in acest sens in dispozitivul hotararii.

(6¹) Cand instanta a dispus amanarea aplicarii pedepsei sau interzicerea unuia sau mai multora dintre drepturile prevazute la art. 66 alin. (1) lit. l) -o) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificarile si completarile ulterioare, odata cu aplicarea pedepsei accesorii sau a pedepsei complementare a interzicerii exercitarii unor drepturi, dispozitivul va cuprinde mentiunea ca persoana sau persoanele beneficiare ale masurilor de protectie pot solicita emiterea unui ordin european de protectie in conditiile legii.

(7) Dispozitivul trebuie sa cuprinda mentiunea ca hotararea este supusa apelului, cu aratarea termenului in care acesta poate fi exercitat, indicarea datei in care hotararea a fost pronuntata si a faptului ca pronuntarea s-a facut in sedinta publica.

*) Potrivit Deciziei nr. 24/2006 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 188 din 19.03.2007, in aplicarea prevederilor art. 310, art. 357 alin. 4 si ale art. 358 din CPP anterior [art. 405 si art. 404 alin. (7) CPP actual] , Inalta Curte de Casatie si Justitie a stabilit ca: Dispozitivul hotararii trebuie sa cuprinda mentiunea ca pronuntarea acesteia s-a facut in sedinta publica. Nerespectarea acestei cerinte atrage nulitatea hotararii, in conditiile reglementate prin art. 197 alin. 1 si 4 din CPP anterior [art. 282 CPP actual], numai atunci cand se dovedeste ca s-a adus o vatamare care nu poate fi inlaturata decat prin anularea acelui act, iar anularea actului este necesara pentru aflarea adevarului si pentru justa solutionare a cauzei. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

Art. 405 - Pronuntarea hotararii

(1) Hotararea se pronunta in sedinta publica de catre presedintele completului de judecata, asistat de grefier.

*) Potrivit Deciziei nr. 24/2006 privind examinarea recursului in interesul legii, in aplicarea prevederilor art. 310, art. 357 alin. 4 si ale art. 358 din CPP anterior [art. 405 si art. 404 (7) CPP actual] , Inalta Curte de Casatie si Justitie a stabilit ca: Dispozitivul hotararii trebuie sa cuprinda mentiunea ca pronuntarea acesteia s-a facut in sedinta publica. Nerespectarea acestei cerinte atrage nulitatea hotararii, in conditiile reglementate prin art. 197 alin. 1 si 4 din CPP anterior [art. 282 CPP actual], numai atunci cand se dovedeste ca s-a adus o vatamare care nu poate fi inlaturata decat prin anularea acelui act, iar anularea actului este necesara pentru aflarea adevarului si pentru justa solutionare a cauzei. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

(2) La pronuntarea hotararii partile nu se citeaza.

(3) Presedintele completului pronunta minuta hotararii.

Art. 406 - Redactarea si semnarea hotararii

(1) Hotararea se redacteaza in cel mult 30 de zile de la pronuntare.

(2) Hotararea se redacteaza de unul dintre judecatorii care au participat la solutionarea cauzei, in cel mult 30 de zile de la pronuntare, si se semneaza de toti membrii completului si de grefier.

(3) Dispozitivul hotararii trebuie sa fie conform cu minuta.

(4) In caz de impiedicare a vreunui dintre membrii completului de judecata de a semna, hotararea se semneaza in locul acestuia de presedintele completului. Daca si presedintele completului este impiedicat a semna, hotararea se semneaza de presedintele instantei. Cand impiedicarea il priveste pe grefier, hotararea se semneaza de grefierul-sef. In toate cazurile se face mentiune pe hotarare despre cauza care a determinat impiedicarea.

Art. 407 - Comunicarea hotararii

(1) Dupa pronuntare, o copie a minutei hotararii se comunica procurorului, partilor, persoanei vatamate si, in cazul in care inculpatul este arestat, administratiei locului de detinere, in vederea exercitarii caii de atac. In cazul in care inculpatul, partea civila sau persoana vatamata nu intelege limba romana, o copie a minutei hotararii i se comunica acesteia intr-o limba pe care o intelege. Dupa redactarea hotararii, acestora li se comunica hotararea in intregul sau.

(2) In cazul in care instanta a dispus amanarea aplicarii pedepsei sau suspendarea executarii pedepsei sub supraveghere, hotararea se comunica serviciului de probatiune si, dupa caz, organului sau autoritatii competente sa verifice respectarea obligatiilor dispuse de instanta.

CAPITOLUL III

Apelul

Art. 408 - Hotararile supuse apelului

(1) Sentintele pot fi atacate cu apel, daca legea nu prevede altfel.

(2) Incheierile pot fi atacate cu apel numai odata cu sentinta, cu exceptia cazurilor cand, potrivit legii, pot fi atacate separat cu apel.

(3) Apelul declarat impotriva sentintei se socoteste facut si impotriva incheierilor.

Art. 409 - Persoanele care pot face apel

(1) Pot face apel: a) procurorul, referitor la latura penala si latura civila; b) inculpatul, in ceea ce priveste latura penala si latura civila; c) partea civila, in ceea ce priveste latura penala si latura civila, si partea responsabila civilmente, in ceea ce priveste latura civila, iar referitor la latura penala, in masura in care solutia din aceasta latura a influentat solutia in latura civila; d) persoana vatamata, in ceea ce priveste latura penala; e) martorul, expertul, interpretul si avocatul, in ceea ce priveste amenzile judiciare aplicate prin sentinta, precum si in ceea ce priveste cheltuielile judiciare si indemnizatiile cuvenite acestora; f) orice persoana fizica ori juridica ale carei drepturi legitime au fost vatamate nemijlocit printr-o masura sau printr-un act al instantei, in ceea ce priveste dispozitiile care au provocat asemenea vatamare.

(2) Pentru persoanele prevazute la alin. (1) lit. b)-f), apelul poate fi declarat si de catre reprezentantul legal ori de catre avocat, iar pentru inculpat, si de catre sotul acestuia.

Art. 410 - Termenul de declarare a apelului

(1) Pentru procuror, persoana vatamata si parti, termenul de apel este de 10 zile, daca legea nu dispune altfel, si curge de la comunicarea copiei minutei.

(2) In cazul prevazut la art. 409 alin. (1) lit. e), apelul poate fi exercitat de indata dupa pronuntarea incheierii prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare si indemnizatiilor si cel mai tarziu in 10 zile de la pronuntarea sentintei prin care s-a solutionat cauza sau, dupa caz, in termen de 10 zile de la comunicarea sentintei prin care a fost aplicata amenda judiciara sau prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare sau indemnizatiilor.

(3) Pentru persoanele prevazute la art. 409 alin. (1) lit. f), termenul de apel este de 10 zile si curge de la data la care acestea au aflat despre actul sau masura care a provocat vatamarea.

Art. 411 - Repunerea in termen

(1) Apelul declarat dupa expirarea termenului prevazut de lege este considerat ca fiind facut in termen daca instanta de apel constata ca intarzierea a fost determinata de o cauza temeinica de impiedicare, iar cererea de apel a fost facuta in cel mult 10 zile de la incetarea acesteia.

(2) Hotararea este definitiva pana la momentul in care instanta de apel admite cererea de repunere in termen.

(3) Pana la solutionarea repunerii in termen, instanta de apel poate suspenda executarea hotararii atacate. (4) Dispozitiile alin. (1) si (3) nu se aplica in situatia redeschiderii procesului penal cerute de persoana condamnata in lipsa.

Art. 412 - Declararea si motivarea apelului

(1) Apelul se declara prin cerere scrisa, care trebuie sa contina urmatoarele: a) numarul dosarului, data si numarul sentintei sau incheierii atacate; b) denumirea instantei care a pronuntat hotararea atacata; c) numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea si domiciliul, resedinta sau locuinta, precum si semnatura persoanei care declara apelul.

(2) Pentru persoana care nu poate sa semneze, cererea va fi atestata de un grefier de la instanta a carei hotarare se ataca sau de avocat.

(3) Cererea de apel nesemnata ori neatestata poate fi confirmata in instanta de parte ori de reprezentantul ei la primul termen de judecata cu procedura legal indeplinita.

(4) Apelul se motiveaza in scris, aratandu-se motivele de fapt si de drept pe care se intemeiaza.

Art. 413 - Instanta la care se depune apelul

(1) Cererea de apel intocmita in conditiile prevazute la art. 412 se depune la instanta a carei hotarare se ataca.

(2) Persoana care se afla in stare de detinere poate depune cererea de apel si la administratia locului de detinere.

(3) Cererea de apel inregistrata sau atestata in conditiile alin. (2) ori procesul-verbal intocmit de administratia locului de detinere se inainteaza de indata instantei a carei hotarare este atacata.

Art. 414 - Renuntarea la apel

(1) Dupa pronuntarea hotararii si pana la expirarea termenului de declarare a apelului, partile si persoana vatamata pot renunta in mod expres la aceasta cale de atac.

(2) Asupra renuntarii, cu exceptia apelului care priveste latura civila a cauzei, se poate reveni inaintea termenului pentru declararea apelului.

(3) Renuntarea sau revenirea asupra renuntarii poate sa fie facuta personal sau prin mandatar special.

Art. 415 - Retragerea apelului

(1) Pana la inchiderea dezbaterilor la instanta de apel, persoana vatamata si oricare dintre parti isi pot retrage apelul declarat. Retragerea trebuie sa fie facuta personal de parte sau prin mandatar special, iar daca partea se afla in stare de detinere, printr-o declaratie atestata sau consemnata intr-un procesverbal de catre administratia locului de detinere. Declaratia de retragere se poate face fie la instanta a carei hotarare a fost atacata, fie la instanta de apel.

(2) Reprezentantii legali pot retrage apelul, cu respectarea, in ceea ce priveste latura civila, a conditiilor prevazute de legea civila. Inculpatul minor nu poate retrage apelul declarat personal sau de reprezentantul sau legal.

(3) Apelul declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

(4) Apelul declarat de procuror si retras poate fi insusit de partea in favoarea careia a fost declarat.

Art. 416 - Efectul suspensiv al apelului

Apelul declarat in termen este suspensiv de executare, atat in ceea ce priveste latura penala, cat si in ceea ce priveste latura civila, in afara de cazul cand legea dispune altfel.

Art. 417 - Efectul devolutiv al apelului si limitele sale

(1) Instanta judeca apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat si la persoana la care se refera declaratia de apel si numai in raport cu calitatea pe care apelantul o are in proces.

(2) In cadrul limitelor prevazute la alin. (1), instanta este obligata ca, in afara de temeiurile invocate si cererile formulate de apelant, sa examineze cauza sub toate aspectele de fapt si de drept.

Art. 418 - Neagravarea situatiei in propriul apel

(1) Instanta de apel, solutionand cauza, nu poate crea o situatie mai grea pentru cel care a declarat apel.

(2) De asemenea, in apelul declarat de procuror in favoarea unei parti, instanta de apel nu poate agrava situatia acesteia.

Art. 419 - Efectul extensiv al apelului

Instanta de apel examineaza cauza prin extindere si cu privire la partile care nu au declarat apel sau la care acesta nu se refera, putand hotari si in privinta lor, fara sa poata crea acestor parti o situatie mai grea.

Art. 420 - Judecarea apelului

(1) Judecarea apelului se face cu citarea partilor si a persoanei vatamate.

(2) Judecarea apelului nu poate avea loc decat in prezenta inculpatului, cand acesta se afla in stare de detinere.

(3) Participarea procurorului la judecarea apelului este obligatorie.

(4) Instanta de apel procedeaza la ascultarea inculpatului, cand aceasta este posibila, potrivit regulilor de la judecata in fond.

(5) Instanta de apel poate readministra probele administrate la prima instanta si poate administra probe noi, in conditiile art. 100.

(6) Cand apelul este in stare de judecata, presedintele completului da cuvantul apelantului, apoi intimatului si pe urma procurorului. Daca intre apelurile declarate se afla si apelul procurorului, primul cuvint il are acesta.

(7) Procurorul si partile au dreptul la replica cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor. Inculpatului i se acorda ultimul cuvint.

(8) Instanța verifică hotărârea atacată pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul cauzei, precum și a oricăror probe administrate în fața instanței de apel.

(9) În vederea soluționării apelului, instanța, motivat, poate da o nouă apreciere a probelor.

(10) Instanța se pronunță asupra tuturor motivelor de apel invocate.

(11) La judecarea apelului se aplică regulile de la judecata în fond, în măsura în care în prezentul titlu nu există dispoziții contrare.

(12) Apelul împotriva încheierilor care, potrivit legii, pot fi atacate separat se judecă în camera de consiliu fără prezența părților, care pot depune concluzii scrise, cu excepția cazurilor în care legea dispune altfel ori a celor în care instanța apreciază că este necesară judecata în ședința publică.

Art. 421 - Soluțiile la judecata în apel

Instanța, judecând apelul, pronunță una dintre următoarele soluții:

1. respinge apelul, menținând hotărârea atacată: a) dacă apelul este tardiv sau inadmisibil; b) dacă apelul este nefondat;

2. admite apelul și: a) desființează sentința primei instanțe și pronunță o nouă hotărâre, procedând potrivit regulilor referitoare la soluționarea acțiunii penale și a acțiunii civile la judecata în fond. Instanța de apel readministrează declarațiile pe care prima instanță și-a întemeiat soluția de achitare, dispozițiile art. 374 alin. (7) - (10) și ale art. 383 alin. (3) și (4) aplicându-se în mod corespunzător; b) desființează sentința primei instanțe și dispune rejudecarea de către instanța a carei hotărâre a fost desființată pentru motivul că judecarea cauzei la acea instanță a avut loc în lipsa unei părți nelegal citate sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a instiinta instanța despre această imposibilitate, invocată de acea parte. Rejudecarea de către instanța a carei hotărâre a fost desființată se dispune și atunci când instanța nu s-a pronunțat asupra unei fapte reținute în sarcina inculpatului prin actul de sesizare sau asupra acțiunii civile ori când există vreunul dintre cazurile de nulitate absolută, cu excepția cazului de necompetență, când se dispune rejudecarea de către instanța competentă.

Art. 422 - Chestiunile complementare

Instanța, deliberând asupra apelului, face, atunci când este cazul, aplicarea dispozițiilor privitoare la reluarea dezbaterilor și a celor privind rezolvarea acțiunii civile, măsurile asigurătorii, cheltuielile judiciare și orice alte aspecte de care depinde soluționarea completă a apelului. De asemenea, instanța de apel verifică dacă s-a făcut o justă aplicare de către prima instanță a dispozițiilor privitoare la deducerea duratei reinerii, arestării preventive, arestului la domiciliu sau internării medicale și adaugă, dacă este cazul, timpul de arestare scurs după pronunțarea hotărârii atacate cu apel.

Art. 423 - Desființarea hotărârii

(1) În caz de admitere a apelului, hotărârea atacată se desființează, în limitele dispozițiilor privind efectul devolutiv și extensiv al apelului.

(2) Hotărârea poate fi desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ceea ce privește latura penală sau civilă, dacă aceasta nu împiedică justa soluționare a cauzei.

(3) În caz de desființare a hotărârii, instanța de apel poate menține măsura arestării preventive.

Art. 424 - Conținutul deciziei instanței de apel și comunicarea acesteia

(1) Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă în partea introductivă mențiunile prevăzute la art. 402, iar în expunere temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și temeiurile care au dus la adoptarea oricăreia dintre soluțiile prevăzute la art. 421. Dispozitivul cuprinde soluția dată de instanța de apel, data pronunțării deciziei și mențiunea că pronunțarea s-a făcut în ședința publică.

(2) Instanța de apel se pronunță asupra măsurilor preventive potrivit dispozițiilor referitoare la conținutul sentinței; când s-a dispus trimiterea cauzei spre rejudecare primei instanțe sau instanței competente, instanța de apel poate face aplicarea corespunzătoare a art. 399 alin. (10).

(3) În cazul în care inculpatul se află în stare de arest preventiv sau de arest la domiciliu, în expunere și dispozitiv se arată timpul care se deduce din pedeapsă.

(4) Când s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie să indice care este ultimul act procedural rămas valabil de la care procesul penal trebuie să își reia cursul, în caz contrar toate actele procedurale fiind desființate de drept. (5) Decizia instanței de apel se comunică procurorului, părților, persoanei vătămate și administrației locului de detenere.

Art. 425 - Limitele rejudecării

(1) Instanța de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanței de apel, în măsura în care situația de fapt rămâne cea avută în vedere la soluționarea apelului.

(2) Dacă hotărârea a fost desființată în apelul procurorului, declarat în defavoarea inculpatului sau în apelul persoanei vătămate, instanța care rejudecă poate agrava soluția dată de prima instanță.

(3) Cand hotararea este desfiintata numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai in ceea ce priveste latura penala sau civila, instanta de rejudecare se pronunta in limitele in care hotararea a fost desfiintata.

CAPITOLUL III¹

Contestatia

Art. 425¹ - Declararea si solutionarea contestatiei

(1) Calea de atac a contestatiei se poate exercita numai atunci cand legea o prevede expres, prevederile prezentului articol fiind aplicabile cand legea nu prevede altfel.

(2) Pot face contestatie procurorul si subiectii procesuali la care hotararea atacata se refera, precum si persoanele ale caror interese legitime au fost vatamate prin aceasta, in termen de 3 zile, care curge de la pronuntare pentru procuror si de la comunicare pentru celelalte persoane, dispozitiile art. 411 alin. (1) aplicandu-se in mod corespunzator.

(3) Contestatia se depune la judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau, dupa caz, la instanta care a pronuntat hotararea care se ataca si se motiveaza pana la termenul stabilit pentru solutionare, dispozitiile art. 415 aplicandu-se in mod corespunzator.

(4) La solutionarea contestatiei, dispozitiile art. 416 si art. 418 se aplica in mod corespunzator; in cadrul acestor limite, la solutionarea contestatiei impotriva incheierii privind o masura preventiva se poate dispune o masura mai putin grava decat cea solicitata sau decat cea dispusa prin incheierea contestata ori se pot modifica obligatiile din continutul masurii contestate.

(5) Contestatia se solutioneaza de catre judecatorul de drepturi si libertati, respectiv de catre judecatorul de camera preliminara de la instanta superioara celei sesizate sau, dupa caz, de catre instanta superioara celei sesizate, respectiv de completul competent al Inaltei Curti de Casatie si Justitie, in sedinta publica, cu participarea procurorului.

(6) La solutionarea contestatiei se citeaza persoana care a facut contestatia, precum si subiectii procesuali la care hotararea atacata se refera, dispozitiile art. 90 si art. 91 aplicandu-se in mod corespunzator.

(7) Contestatia se solutioneaza prin decizie, care nu este supusa niciunei cai de atac, putandu-se pronunta una dintre urmatoarele solutii: 1. respingerea contestatiei, cu mentinerea hotararii atacate: a) cand contestatia este tardiva sau inadmisibila; b) cand contestatia este nefondata; 2. admiterea contestatiei si: a) desfiintarea hotararii atacate si solutionarea cauzei; b) desfiintarea hotararii atacate si dispunerea rejudecarii cauzei de catre judecatorul sau completul care a pronuntat-o, atunci cand se constata ca nu au fost respectate dispozitiile privind citarea.

CAPITOLUL IV

Caile extraordinare de atac

SECTIUNEA 1

Contestatia in anulare

Art. 426 - Cazurile de contestatie in anulare

Impotriva hotararilor penale definitive se poate face contestatie in anulare in urmatoarele cazuri: a) cand judecata in apel a avut loc fara citarea legala a unei parti sau cand, desi legal citata, a fost in imposibilitate de a se prezenta si de a instiinta instanta despre aceasta imposibilitate; b) cand inculpatul a fost condamnat, desi existau probe cu privire la o cauza de incetare a procesului penal; c) cand hotararea din apel a fost pronuntata de alt complet decat cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului; d) cand instanta de apel nu a fost compusa potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate; e) cand judecata in apel a avut loc fara participarea procurorului sau a inculpatului, cand aceasta era obligatorie, potrivit legii; f) cand judecata in apel a avut loc in lipsa avocatului, cand asistenta juridica a inculpatului era obligatorie, potrivit legii; g) cand sedinta de judecata in apel nu a fost publica, in afara de cazurile cand legea prevede altfel; h) cand instanta de apel nu a procedat la audierea inculpatului prezent, daca audierea era legal posibila; i) cand impotriva unei persoane s-au pronuntat doua hotarari definitive pentru aceeasi fapta.

Art. 427 - Cererea de contestatie in anulare

(1) Contestatia in anulare poate fi facuta de oricare dintre parti, de persoana vatamata sau de catre procuror.

(2) In cererea de contestatie in anulare contestatorul trebuie sa arate cazurile de contestatie pe care le invoca, precum si motivele aduse in sprijinul acestora.

Art. 428 - Termenul de introducere a contestatiei in anulare

(1) Contestatia in anulare pentru motivele prevazute la art. 426 lit. a) si c) -h) poate fi introdusa in termen de 30 de zile de la data comunicarii deciziei instantei de apel.

Declarat partial neconstitucional la data de 30/06/2016 prin Decizia nr. 501/2016 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 428 alin. (1) cu referire la art. 426 lit. i) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 733 din 21/09/2016) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de Alexandru Marian Iancu in Dosarul nr. 3.695/2/2015 (2.219/2015) al Curtii de Apel Bucuresti - Sectia a II-a penala si constata ca dispozitiile art. 428 alin. (1) cu referire la art. 426 lit. i) din Codul de procedura penala sunt neconstitucionale.

(2) Contestatia in anulare pentru motivele prevazute la art. 426 lit. b) si i) poate fi introdusa oricand.

Art. 429 - Instanta competenta

(1) Contestatia in anulare se introduce la instanta care a pronuntat hotararea a carei anulare se cere.

(2) Contestatia in anulare pentru cazul in care se invoca autoritatea de lucru judecat se introduce la instanta la care a ramas definitiva ultima hotarare.

Art. 430 - Suspendarea executarii

Pana la solutionarea contestatiei in anulare, instanta sesizata, luand concluziile procurorului, poate suspenda executarea hotararii a carei anulare se cere.

Art. 431 - Admiterea in principiu

(1) Instanta examineaza admisibilitatea in principiu, in camera de consiliu, cu citarea partilor si cu participarea procurorului. Neprezentarea persoanelor legal citate nu impiedica examinarea admisibilitatii in principiu.

(2) Instanta, constatand ca cererea de contestatie in anulare este facuta in termenul prevazut de lege, ca motivul pe care se sprijina contestatia este dintre cele prevazute la art. 426 si ca in sprijinul contestatiei se depun ori se invoca dovezi care sunt la dosar, admite in principiu contestatia si dispune citarea partilor interesate.

Art. 432 - Procedura de judecare

(1) La termenul fixat pentru judecarea contestatiei in anulare, instanta, ascultand partile si concluziile procurorului, daca gaseste contestatia intemeiata, desfiinteaza prin decizie hotararea a carei anulare se cere si procedeaza fie de indata, fie acordand un termen, dupa caz, la rejudecarea apelului sau la rejudecarea cauzei dupa desfiintare.

(2) In cazul in care prin contestatia in anulare se invoca autoritatea de lucru judecat, judecarea contestatiei se face cu citarea partilor interesate in cauza in care s-a pronuntat ultima hotarare. Instanta, ascultand partile si concluziile procurorului, daca gaseste contestatia intemeiata, desfiinteaza prin decizie sau, dupa caz, prin sentinta ultima hotarare sau acea parte din ultima hotarare cu privire la care exista autoritate de lucru judecat.

(3) Judecarea contestatiei in anulare nu poate avea loc decat in prezenta inculpatului, cand acesta se afla in stare de detinere.

(4) Sentinta data in contestatia in anulare este supusa apelului, iar decizia data in apel este definitiva.

SECTIUNEA a 2-a

Recursul in casatie

Art. 433 - Scopul recursului in casatie si instanta competenta

Recursul in casatie urmareste sa supuna Inaltei Curti de Casatie si Justitie judecarea, in conditiile legii, a conformitatii hotararii atacate cu regulile de drept aplicabile.

Art. 434 - Hotararile supuse recursului in casatie

(1) Pot fi atacate cu recurs in casatie deciziile pronuntate de curtile de apel si de Inalta Curte de Casatie si Justitie, ca instante de apel, cu exceptia deciziilor prin care s-a dispus rejudecarea cauzelor.

(2) Nu pot fi atacate cu recurs in casatie: a) hotararile de respingere ca inadmisibile a cererii de revizuire; b) hotararile de respingere a cererii de redeschidere a procesului penal in cazul judecarii in lipsa; c) hotararile pronuntate in materia executarii pedepselor; d) hotararile pronuntate in materia reabilitarii; e) solutiile pronuntate cu privire la infractiuni pentru care actiunea penala se pune in miscare la plangerea prealabila a persoanei vatamate; ~~f) solutiile pronuntate ca urmare a aplicarii procedurii privind recunoasterea invinuirii;~~ g) hotararile pronuntate ca urmare a admiterii acordului de recunoastere a vinovatiei.

(3) Recursul in casatie exercitat de procuror impotriva hotararilor prin care s-a dispus achitarea inculpatului nu poate avea ca scop obtinerea condamnarii acestuia de catre instanta de recurs in casatie.

Art. 435 - Termenul de declarare a recursului in casatie

Recursul in casatie poate fi introdus de catre parti sau procuror in termen de 30 de zile de la data comunicarii deciziei instantei de apel.

Art. 436 - Declararea recursului in casatie

(1) Pot formula cerere de recurs in casatie: a) procurorul, in ceea ce priveste latura penala si latura civila; b) inculpatul, in ceea ce priveste latura penala si latura civila, impotriva hotararilor prin care s-a dispus condamnarea, renuntarea la aplicarea pedepsei sau amanarea aplicarii pedepsei ori incetarea procesului penal; c) partea civila si partea responsabil civilmente, in ceea ce priveste latura civila, iar referitor la latura penala, in masura in care solutia din aceasta latura a influentat solutia in latura civila.

~~(2) Inculpatul, partea civila si partea responsabil civilmente pot formula cerere de recurs in casatie numai prin intermediul unui avocat care poate pune concluzii in fata Inaltei Curti de Casatie si Justitie.~~

(3) Pana la inchiderea dezbatelor la instanta de recurs, partile si procurorul isi pot retrage recursul in casatie declarat. Retragerea trebuie sa fie facuta personal de parte sau prin mandatar special, iar daca partea se afla in stare de detinere, printr-o declaratie atestata sau consemnata intr-un proces-verbal de catre conducerea locului de detinere. Declaratia de retragere se poate face fie la instanta a carei hotarare a fost atacata, fie la instanta de recurs.

(4) Rezentantii legali pot retrage recursul in casatie cu respectarea, in ceea ce priveste latura civila, a conditiilor prevazute de legea civila. Inculpatul minor nu poate retrage recursul in casatie declarat personal sau de reprezentantul sau legal.

(5) Recursul in casatie declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

(6) Decizia instantei de apel prin care a fost respins apelul nu poate fi atacata cu recurs in casatie de persoanele care nu au exercitat calea de atac a apelului ori cand apelul acestora a fost retras.

Art. 437 - Motivarea recursului in casatie

(1) Cererea de recurs in casatie se formuleaza in scris si va cuprinde: a) numele si prenumele, domiciliul sau resedinta partii ori, dupa caz, numele si prenumele procurorului care exercita recursul in casatie, precum si organul judiciar din care acesta face parte; b) indicarea hotararii care se ataca; c) indicarea cazurilor de recurs in casatie pe care se intemeiaza cererea si motivarea acestora; d) semnatura persoanei care exercita recursul in casatie.

(2) La cerere se anexeaza toate inscrisurile invocate in motivarea acesteia.

Art. 438 - Cazurile in care se poate face recurs in casatie

(1) Hotararile sunt supuse casarii in urmatoarele cazuri: 1. in cursul judecatii nu au fost respectate dispozitiile privind competenta dupa materie sau dupa calitatea persoanei, atunci cand judecata a fost efectuata de o instanta inferioara celei legal competente; ~~2. hotararea a fost pronuntata de alt complet decat cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului;~~ 3. instanta nu a fost compusa potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate; 4. judecata a avut loc fara participarea procurorului sau a inculpatului, cand aceasta era obligatorie, potrivit legii; 5. judecata a avut loc in lipsa avocatului, cand asistenta juridica a inculpatului era obligatorie, potrivit legii; 6. sedinta de judecata nu a fost publica, in afara de cazurile cand legea prevede altfel; 7. inculpatul a fost condamnat pentru o fapta care nu este prevazuta de legea penala; 8. in mod gresit s-a dispus incetarea procesului penal; ~~9. hotararea cuprinde motive contradictorii ori motive straine de natura cauzei sau exista o contradictie intre considerentele si dispozitivul hotararii;~~ 10. instanta nu a procedat la audierea inculpatului prezent, daca audierea era legal posibila; 11. nu s-a constatat gratierea sau in mod gresit s-a constatat ca pedeapsa aplicata inculpatului a fost gratiata; 12. s-au aplicat pedepse in alte limite decat cele prevazute de lege; ~~13. instanta si-a intemeiat hotararea pe probe pentru care a fost aplicata sanctiunea excluderii sau in mod gresit s-a aplicat sanctiunea excluderii cu privire la probe legal administrate;~~ 14. instanta nu s-a pronuntat asupra unui sau mai multor motive de apel.

(2) Cazurile prevazute la alin. (1) pot constitui temei al casarii hotararii doar daca nu au fost invocate pe calea apelului sau in cursul judecarii apelului ori daca, desi au fost invocate, au fost respinse sau instanta a omis sa se pronunte asupra lor.

(3) In cazul in care cererea de recurs in casatie a fost respinsa, partea sau procurorul care a declarat recursul in casatie nu mai poate formula o noua cerere impotriva aceleiasi hotarari, indiferent de motivul invocat.

Art. 439 - Procedura de comunicare

(1) Cererea de recurs in casatie impreuna cu inscrisurile anexate se depun, insotite de copii pentru procuror si parti, la instanta a carei hotarare se ataca.

(2) Presedintele instantei a carei hotarare se ataca ori judecatorul delegat de catre acesta va comunica procurorului si partilor copii de pe cererea de recurs in casatie si celelalte inscrisuri doveditoare, cu mentiunea ca se pot depune concluziile scrise in termen de 10 zile de la primirea comunicarii, la aceeasi instanta.

(3) Nedepunerea de catre parti si procuror de concluzii scrise nu impiedica judecarea recursului in casatie.

(4) In termen de 5 zile de la depunerea concluziilor scrise sau de la expirarea termenului de depunere a acestora, presedintele instantei sau judecatorul delegat de catre acesta va inainta Inaltei Curti de Casatie si Justitie dosarul cauzei, cererea de recurs in casatie, inscrisurile anexate, dovezile de comunicare efectuate, precum si, dupa caz, concluziile scrise.

(4¹) In cazul in care cererea de recurs in casatie este formulata impotriva unei hotarari prevazute la art. 434 alin. (2), presedintele instantei sau judecatorul delegat de catre acesta restituie partii, pe cale administrativa, cererea de recurs in casatie.

(5) In cazul in care nu este indeplinita procedura de comunicare prevazuta la alin. (2) si (4) ori daca aceasta nu este completa, magistratul-asistent de la Inalta Curte de Casatie si Justitie, desemnat cu verificarea indeplinirii procedurii de comunicare si de intocmire a raportului referitor la cererea de recurs in casatie, va indeplini sau va completa, dupa caz, procedura.

(6) In cazul recursurilor in casatie declarate impotriva deciziilor pronuntate de Sectia penala a Inaltei Curti de Casatie si Justitie, ca instanta de apel, procedura de comunicare se realizeaza la nivelul Sectiei penale a Inaltei Curti de Casatie si Justitie, iar in cazul recursurilor in casatie declarate impotriva deciziilor pronuntate de completele de 5 judecatori, ca instante de apel, procedura de comunicare se realizeaza la nivelul completelor de 5 judecatori.

Art. 440 - Admiterea in principiu

(1) Admisibilitatea cererii de recurs in casatie se examineaza in camera de consiliu de un complet format din un judecator, dupa depunerea raportului magistratului-asistent si atunci cand procedura de comunicare este legal indeplinita, fara citarea partilor si fara participarea procurorului.

(2) Daca cererea de recurs in casatie nu este facuta in termenul prevazut de lege sau daca nu s-au respectat dispozitiile art. 434, art. 436 alin. (1) si (6), art. 437 si art. 438, instanta respinge, prin incheiere definitiva, cererea de recurs in casatie.

(3) Daca cererea de recurs in casatie a fost retrasa, instanta ia act de retragere, prin incheiere.

(4) In cazul in care instanta constata ca cererea indeplineste conditiile prevazute la art. 434-438, dispune prin incheiere admiterea in principiu a cererii de recurs in casatie si trimite cauza in vederea judecarii recursului in casatie. (5) In cazul recursurilor in casatie declarate impotriva deciziilor pronuntate de completele de 5 judecatori, ca instante de apel, judecatorul care examineaza admisibilitatea cererii de recurs in casatie in conditiile prevazute in alin. (1)-(4) trebuie sa faca parte dintr-un complet de 5 judecatori.

Art. 441 - Suspendarea executarii

(1) Instanta care admite in principiu cererea de recurs in casatie sau completul care judeca recursul in casatie poate suspenda motivat, in tot sau in parte, executarea hotararii, putand impune respectarea de catre condamnat a unora dintre obligatiile prevazute la art. 215 alin. (1) si (2). (2) In cazul in care persoana condamnata nu respecta obligatiile impuse prin incheiere, completul care va judeca recursul in casatie, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune revocarea masurii suspendarii si reluarea executarii pedepsei. (3) Aducerea la indeplinire a dispozitiilor de suspendare a executarii hotararii si supravegherea respectarii obligatiilor impuse se fac prin instanta de executare.

Art. 442 - Efectul devolutiv si limitele sale

(1) Instanta judeca recursul in casatie numai cu privire la persoana care l-a declarat si la persoana la care se refera declaratia de recurs in casatie si numai in raport cu calitatea pe care recurentul o are in proces.

(2) Instanta de recurs in casatie examineaza cauza numai in limitele motivelor de casare prevazute la art. 438, invocate in cererea de recurs in casatie.

Art. 443 - Efectul extensiv si limitele sale

(1) Instanta examineaza cauza prin extindere si cu privire la partile care nu au declarat recurs in casatie sau la care acesta nu se refera, putand hotari si in privinta lor, fara sa poata crea acestor parti o situatie mai grea.

(2) Procurorul, chiar dupa expirarea termenului de recurs in casatie, poate cere extinderea recursului in casatie declarat de el in termen si fata de alte persoane decat acelea la care s-a referit, fara a se putea crea acestora o situatie mai grea.

Art. 444 - Neagravarea situatiei in propriul recurs in casatie

(1) Instanta, solutionand cauza, nu poate crea o situatie mai grea pentru cel care a declarat recursul in casatie.

(2) In recursul in casatie declarat de procuror in favoarea unei parti, instanta de recurs in casatie nu poate agrava situatia acesteia.

Art. 445 - Prezenta partilor si a procurorului

- (1) Judecarea recursului in casatie admis in principiu se face cu citarea partilor. Dispozitiile art. 90 si art. 93 alin. (5) se aplica in mod corespunzator.
- (2) Participarea procurorului la judecarea recursului in casatie este obligatorie.

Art. 446 - Judecarea recursului in casatie

- (1) Presedintele completului da cuvantul recurentului, apoi intimatului si procurorului. Daca intre recursurile in casatie declarate se afla si recursul procurorului, primul cuvant il are acesta.
- (2) Procurorul si partile au dreptul la replica cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor.

Art. 447 - Verificarea legalitatii hotararii

Instanta este obligata sa se pronunte asupra tuturor cazurilor de recurs in casatie invocate prin cerere de procuror sau de parti, verificand exclusiv legalitatea hotararii atacate.

Art. 448 - Solutiile la judecata recursului in casatie

- (1) Instanta, judecand recursul in casatie, pronunta una dintre urmatoarele solutii: 1. respinge recursul in casatie, mentinand hotararea atacata, daca recursul in casatie este nefondat; 2. admite recursul in casatie, casand hotararea atacata, si: a) il achita pe inculpat sau dispune incetarea procesului penal ori inlatura gresita aplicare a legii; b) dispune rejudecarea de catre instanta de apel ori de catre instanta competenta material sau dupa calitatea persoanei, daca sunt incidente celelalte cazuri de casare prevazute la art. 438.
- (2) Daca recursul in casatie vizeaza gresita solutionare a laturii civile, instanta, dupa admiterea recursului, inlatura nelegalitatea constatata sau dispune rejudecarea de catre instanta a carei hotarare a fost casata, in conditiile alin. (1) pct. 2 lit. b).
- (3) In cazul prevazut la alin. (1) pct. 2 lit. a) instanta de recurs in casatie desfiinteaza si hotararea primei instante, daca se constata aceleasi incalcari de lege ca in decizia recurata.
- (4) In cazul in care condamnatul se gaseste in cursul executarii pedepsei, instanta, admitand recursul in casatie si pronuntand casarea cu trimitere, dispune asupra starii de libertate a acestuia, putand lua o masura preventiva.

Art. 449 - Desfiintarea hotararii si continutul deciziei

- (1) In caz de admitere a recursului in casatie, hotararea atacata se caseaza in limitele prevazute la art. 442 si 443.
- (2) Hotararea poate fi desfiintata numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai in ceea ce priveste latura penala sau civila, daca aceasta nu impiedica justa solutionare a cauzei.
- (3) Decizia instantei de recurs in casatie trebuie sa cuprinda, in partea introductiva, mentiunile prevazute la art. 402, iar in expunere, temeiurile de drept care au dus la respingerea sau admiterea recursului in casatie. Dispozitivul trebuie sa cuprinda solutia pronuntata de instanta de recurs in casatie, data pronuntarii deciziei si mentiunea ca pronuntarea s-a facut in sedinta publica.
- (4) Cand s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie sa indice care este ultimul act procedural ramas valabil de la care procesul penal trebuie sa isi reia cursul.

Art. 450 - Limitele judecarii

- (1) Instanta de rejudecare trebuie sa se conformeze hotararii instantei de recurs in casatie, in masura in care situatia de fapt ramane cea avuta in vedere la admiterea recursului in casatie.
- (2) Cand hotararea este desfiintata numai cu privire la unele fapte sau persoane, instanta se pronunta in limitele in care hotararea a fost casata.

Art. 451 - Procedura de rejudecare

Rejudecarea cauzei dupa casarea hotararii atacate se desfasoara potrivit dispozitiilor cap. II sau III din titlul III al partii speciale, care se aplica in mod corespunzator.

SECTIUNEA a 3-a **Revizuirea**

Art. 452 - Hotararile supuse revizuirii

- (1) Hotararile judecatoaresti definitive pot fi supuse revizuirii atat cu privire la latura penala, cat si cu privire la latura civila.
- (2) Cand o hotarare priveste mai multe infractiuni sau mai multe persoane, revizuirea se poate cere pentru oricare dintre fapte sau dintre faptuitori.

Art. 453 - Cazurile de revizuire

(1) Revizuirea hotararilor judecatoresti definitive, cu privire la latura penala, poate fi ceruta cand: a) s-au descoperit fapte sau imprejurari ce nu au fost cunoscute la solutionarea cauzei si care dovedesc netemeinicia hotararii pronuntate in cauza;

*) Potrivit Deciziei Inaltei Curti de Casatie si Justitie nr. 9/2011, publicata in Monitorul oficial nr. 717 din 12 octombrie 2011, hotararile definitive in care persoana condamnata nu este autorul infractiunii, o alta persoana utilizand in mod fraudulos identitatea celui condamnat, sunt supuse cazului de revizuire prevazut de art. 394 alin. 1 lit. a) din Codul de procedura penala anterior [art. 453 alin. (1) lit a) din Codul de procedura penala actual] Aceasta interpretare a Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

b) hotararea a carei revizuire se cere s-a intemeiat pe declaratia unui martor, opinia unui expert sau pe situatiile invederate de un interpret, care a savarsit infractiunea de marturie mincinoasa in cauza a carei revizuire se cere, influentand astfel solutia pronuntata; c) un in scris care a servit ca temei al hotararii a carei revizuire se cere a fost declarat fals in cursul judecatii sau dupa pronuntarea hotararii, imprejurare care a influentat solutia pronuntata in cauza; d) un membru al completului de judecata, procurorul ori persoana care a efectuat acte de urmarire penala a comis o infractiune in legatura cu cauza a carei revizuire se cere, imprejurare care a influentat solutia pronuntata in cauza; e) cand doua sau mai multe hotarari judecatoresti definitive nu se pot concilia; f) hotararea s-a intemeiat pe o prevedere legala care, dupa ce hotararea a devenit definitiva, a fost declarata neconstitutionala ca urmare a admiterii unei exceptii de neconstitutionalitate ridicate in acea cauza, in situatia in care consecintele incalcarii dispozitiei constitutionale continua sa se produca si nu pot fi remediate decat prin revizuirea hotararii pronuntate.

(2) Revizuirea hotararilor judecatoresti penale definitive, exclusiv cu privire la latura civila, poate fi ceruta numai in fata instantei civile, potrivit Codului de procedura civila.

(3) Cazurile prevazute la alin. (1) lit. a) si f) pot fi invocate ca motive de revizuire numai in favoarea persoanei condamnate sau a celei fata de care s-a dispus renuntarea la aplicarea pedepsei ori amanarea aplicarii pedepsei.

Declarat partial neconstitutional la data de 17/01/2017 prin Decizia nr. 2/2017 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 453 alin. (3) si (4) teza intai si ale art. 457 alin. (2) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 324 din 05/05/2017) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: 1. Admite exceptia de neconstitutionalitate ridicata de Ionut Bratila si Floarea Bratila in Dosarul nr. 24.598/4/2015 al Judecatoriei Sectorului 4 Bucuresti - Sectia penala si constata ca dispozitiile art. 453 alin. (3) din Codul de procedura penala sunt neconstitutionale cu privire la cazul de revizuire prevazut la alin. (1) lit. a).

(4) Cazul prevazut la alin. (1) lit. a) constituie motiv de revizuire daca pe baza faptelor sau imprejurarilor noi se poate dovedi netemeinicia hotararii de condamnare, de renuntare la aplicarea pedepsei, de amanare a aplicarii pedepsei ori de incetare a procesului penal, iar cazurile prevazute la alin. (1) lit. b)-d) si f) constituie motive de revizuire daca au dus la pronuntarea unei hotarari nelegale sau netemeinice.

Declarat partial neconstitutional la data de 17/01/2017 prin Decizia nr. 2/2017 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 453 alin. (3) si (4) teza intai si ale art. 457 alin. (2) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 324 din 05/05/2017) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: 2. Admite exceptia de neconstitutionalitate ridicata de aceiasi autori in acelasi dosar si constata ca solutia legislativa cuprinsa in dispozitiile art. 453 alin. (4) teza intai din Codul de procedura penala, care exclude posibilitatea revizuirii hotararii de achitare pentru cazul prevazut la alin. (1) lit. a), este neconstitutionala.

(5) In cazul prevazut la alin. (1) lit. e), toate hotararile care nu se pot concilia sunt supuse revizuirii.

*) Potrivit Deciziei nr. 60/2007 privind examinarea recursului in interesul legii, publicate in Monitorul Oficial nr. 574 din 30 iulie 2008, Inalta Curte de Casatie si Justitie a stabilit ca cererea de revizuire care se intemeiaza pe alte motive decat cazurile prevazute de art. 394 din Codul de procedura penala anterior [art. 453 Cod procedura penala actual] este inadmisibila. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

Art. 454 - Dovedirea unor cazuri de revizuire

(1) Situatiile care constituie cazurile de revizuire prevazute la art. 453 alin. (1) lit. b) -d) se dovedesc prin hotarare judecatoreasca definitiva prin care instanta s-a pronuntat asupra fondului cauzei constatand existenta falsului sau existenta faptelor si savarsirea lor de respectivele persoane.

(2) In cazurile in care dovada nu poate fi facuta potrivit alin. (1) datorita existentei unei cauze care impiedica punerea in miscare sau exercitarea actiunii penale, proba cazurilor de revizuire prevazute la art. 453 alin. (1) lit. b) -d) se poate face in procedura de revizuire, prin orice mijloc de proba.

Art. 455 - Persoanele care pot cere revizuirea

(1) Pot cere revizuirea: a) partile din proces, in limitele calitatii lor procesuale; b) un membru de familie al condamnatului, chiar si dupa moartea acestuia, numai daca cererea este formulata in favoarea condamnatului.

(2) Procurorul poate cere din oficiu revizuirea laturii penale a hotararii.

Art. 456 - Cererea de revizuire

- (1) Cererea de revizuire se adreseaza instantei care a judecat cauza in prima instanta.
- (2) Cererea se formuleaza in scris si trebuie motivata, cu aratarea cazului de revizuire pe care se intemeiaza si a mijloacelor de proba in dovedirea acestuia.
- (3) La cerere se vor alatura copii de pe inscrisurile de care cel ce a formulat cererea de revizuire intelege a se folosi in proces, certificate pentru conformitate cu originalul. Cand inscrisurile sunt redactate intr-o limba straina, ele se vor alatura in traducere efectuata de un traducator autorizat.
- (4) In cazul in care cererea nu indeplineste conditiile prevazute la alin. (2) si (3), instanta pune in vedere celui ce a formulat cererea sa o completeze, intr-un termen stabilit de instanta, sub sanctiunea prevazuta la art. 459 alin. (5).

Art. 457 - Termenul de introducere a cererii

(1) Cererea de revizuire in favoarea condamnatului se poate face oricand, chiar dupa ce pedeapsa a fost executata sau considerata executata ori dupa moartea condamnatului, cu exceptia cazului prevazut la art. 453 alin. (1) lit. f), cand cererea de revizuire poate fi formulata in termen de un an de la data publicarii deciziei Curtii Constitutionale in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

(2) Cererea de revizuire in defavoarea condamnatului, a celui achitat sau a celui fata de care s-a incetat procesul penal se poate face in termen de 3 luni, care curge:

Declarat partial neconstitucional la data de 17/01/2017 prin Decizia nr. 2/2017 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 453 alin. (3) si (4) teza intai si ale art. 457 alin. (2) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 324 din 05/05/2017) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: 3. Admite exceptia de neconstitucionalitate si constata ca solutia legislativa cuprinsa in dispozitiile art. 457 alin. (2) din Codul de procedura penala, care exclude cazul de revizuire prevazut la art. 453 alin. (1) lit. a), este neconstitucionala.

a) in cazurile prevazute la art. 453 alin. (1) lit. b) -d), cand nu sunt constatate prin hotarare definitiva, de la data cand faptele sau imprejurarile au fost cunoscute de persoana care face cererea sau de la data cand aceasta a luat cunostinta de imprejurarile pentru care constatarea infractiunii nu se poate face printr-o hotarare penala, dar nu mai tarziu de 3 ani de la data producerii acestora; b) in cazurile prevazute la art. 453 alin. (1) lit. b) -d), daca sunt constatate prin hotarare definitiva, de la data cand hotararea a fost cunoscuta de persoana care face cererea, dar nu mai tarziu de un an de la data ramanerii definitive a hotararii penale; c) in cazul prevazut la art. 453 alin. (1) lit. e), de la data cand hotararile ce nu se conciliaza au fost cunoscute de persoana care face cererea.

(3) Dispozitiile alin. (2) se aplica si in cazul cand procurorul se sesizeaza din oficiu.

(4) Revizuirea in defavoarea inculpatului nu se poate face cand a intervenit o cauza care impiedica punerea in miscare a actiunii penale sau continuarea procesului penal.

Art. 458 - Instanta competenta

Competenta sa judece cererea de revizuire este instanta care a judecat cauza in prima instanta. Cand temeiul cererii de revizuire consta in existenta unor hotarari ce nu se pot concilia, competenta se determina potrivit dispozitiilor art. 44.

*) Potrivit Deciziei nr. 30/2006 privind examinarea recursului in interesul legii, publicate in Monitorul oficial nr. 725 din 26 octombrie 2007, in aplicarea dispozitiilor art. 401 din Codul de procedura penala anterior [corespondent cu art. 458 din Codul de procedura penala actual], Inalta Curte de Casatie si Justitie a stabilit ca instanta competenta sa solutioneze cererea de revizuire este instanta care a judecat cauza in prima instanta, chiar daca, la momentul introducerii cererii, datorita modificarii dispozitiilor legii procesual penale, aceasta nu mai avea competenta de a judeca fondul cauzei in prima instanta. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

Art. 459 - Admiterea in principiu

(1) La primirea cererii de revizuire, se fixeaza termen pentru examinarea admisibilitatii in principiu a cererii de revizuire, presedintele dispunand atasarea dosarului cauzei.

(2) Admisibilitatea in principiu se examineaza de catre instanta, in camera de consiliu, cu citarea partilor si cu participarea procurorului. Neprezentarea persoanelor legal citate nu impiedica examinarea admisibilitatii in principiu.

(3) Instanta examineaza daca: a) cererea a fost formulata in termen si de o persoana dintre cele prevazute la art. 455; b) cererea a fost intocmita cu respectarea prevederilor art. 456 alin. (2) si (3); c) au fost invocate temeiuri legale pentru redeschiderea procedurilor penale; d) faptele si mijloacele de proba in baza carora este formulata cererea nu au fost prezentate intr-o cerere anterioara de revizuire care a fost judecata definitiv; e) faptele si mijloacele de proba in baza carora este formulata cererea conduc, in mod evident, la stabilirea existentei unor temeiuri legale ce permit revizuirea; f) persoana care a formulat cererea s-a conformat cerintelor instantei dispuse

potrivit art. 456 alin. (4). (4) In cazul in care instanta constata ca sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (3), dispune prin incheiere admiterea in principiu a cererii de revizuire.

(5) In cazul in care instanta constata neindeplinirea conditiilor prevazute la alin. (3), dispune prin sentinta respingerea cererii de revizuire, ca inadmisibila.

(6) Cand cererea de revizuire a fost facuta pentru un condamnat decedat sau cand condamnatul care a facut cererea ori in favoarea caruia s-a facut revizuirea a decedat dupa introducerea cererii, prin exceptie de la dispozitiile art. 16 alin. (1) lit. f), procedura de revizuire isi va urma cursul, iar in cazul rejudecarii cauzei, dupa admiterea in principiu, instanta va hotari potrivit dispozitiilor art. 16, care se aplica in mod corespunzator.

(7) Incheierea prin care este admisa in principiu cererea de revizuire este definitiva. Sentinta prin care este respinsa cererea de revizuire, dupa analiza admisibilitatii in principiu, este supusa aceleiasi cai de atac ca si hotararea la care se refera revizuirea.

Art. 460 - Masurile care pot fi luate odata cu sau ulterior admiterii in principiu

(1) Odata cu admiterea in principiu a cererii de revizuire sau ulterior acesteia, instanta poate suspenda motivat, in tot sau in parte, executarea hotararii supuse revizuirii si poate dispune respectarea de catre condamnat a unora dintre obligatiile prevazute la art. 215 alin. (1) si (2).

(2) Impotriva incheierii prin care s-a dispus suspendarea hotararii supuse revizuirii, prevazuta la alin. (1), procurorul sau persoana interesata poate formula contestatie in termen de 48 de ore de la pronuntare pentru cei prezenti si de la comunicare pentru cei lipsa. Contestatia formulata de procuror este suspensiva de executare. Dispozitiile art. 597 alin. (2) - (5) se aplica in mod corespunzator.

(3) In cazul in care persoana condamnata nu respecta obligatiile stabilite prin incheiere, instanta, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune revocarea masurii suspendarii si reluarea executarii pedepsei.

(4) In cazul admiterii in principiu a cererii de revizuire pentru existenta unor hotarari ce nu se pot concilia, cauzele in care aceste hotarari au fost pronuntate se reunesc in vederea rejudecarii.

Art. 461 - Rejudecarea

(1) Rejudecarea cauzei dupa admiterea in principiu a cererii de revizuire se face potrivit regulilor de procedura privind judecarea in prima instanta.

(2) Instanta, daca gaseste necesar, administreaza din nou probele din cursul primei judecati.

(3) In cazul in care instanta constata ca situatia de fapt nu poate fi stabilita in mod nemijlocit sau aceasta nu s-ar putea face decat cu mare intarziere, dispune efectuarea cercetarilor necesare de catre procurorul de la parchetul de pe langa aceasta instanta, intr-un interval ce nu poate depasi 3 luni.

(4) Dupa efectuarea cercetarilor, procurorul inaintea intregul material instantei competente.

(5) Persoanele prevazute la art. 453 alin. (1) lit. b) si d) nu pot fi audiate ca martori in cauza supusa revizuirii, daca dovada acestor cazuri de revizuire s-a facut prin hotarare judecatoreasca.

Art. 462 - Solutiile dupa rejudecare

(1) Daca se constata ca cererea de revizuire este intemeiata, instanta anuleaza hotararea, in masura in care a fost admisa revizuirea, sau hotararile care nu se pot concilia si pronunta o noua hotarare potrivit dispozitiilor art. 395-399, care se aplica in mod corespunzator.

(2) Instanta rejudeca cauza prin extindere si cu privire la partile care nu au formulat cerere de revizuire, putand hotari si in privinta lor, fara sa le poata crea acestora o situatie mai grea.

(3) Instanta ia masuri pentru restabilirea situatiei anterioare, dispunand, daca este cazul, restituirea amenzii platite si a bunurilor confiscate, a cheltuielilor judiciare pe care cel in favoarea caruia s-a admis revizuirea nu era tinut sa le suporte sau alte asemenea masuri.

(4) Daca instanta constata ca cererea de revizuire este neintemeiata, o respinge si dispune obligarea revizuietului la plata cheltuielilor judiciare catre stat, precum si reluarea executarii pedepsei, in cazul in care aceasta a fost suspendata.

Art. 463 - Calea de atac

Sentinta prin care instanta se pronunta asupra cererii de revizuire, dupa rejudecarea cauzei, este supusa aceleiasi cai de atac ca si hotararea la care se refera revizuirea.

Art. 464 - Efectele respingerii cererii de revizuire

In cazul respingerii cererii de revizuire ca inadmisibila sau ca neintemeiata, nu va putea fi formulata o noua cerere pentru aceleasi motive.

Art. 465 - Revizuirea in cazul hotararilor Curtii Europene a Drepturilor Omului

- (1) Hotararile definitive pronuntate in cauzele in care Curtea Europeana a Drepturilor Omului a constatat o incalcare a drepturilor sau libertatilor fundamentale ori a dispus scoaterea cauzei de pe rol, ca urmare a solutionarii amiabile a litigiului dintre stat si reclamanti, pot fi supuse revizuirii, daca vreuna dintre consecintele grave ale incalcarii Conventiei pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale si a protocoalelor aditionale la aceasta continua sa se produca si nu poate fi remediata decat prin revizuirea hotararii pronuntate.
- (2) Pot cere revizuirea: a) persoana al carei drept a fost incalcat; b) membrii de familie ai condamnatului, chiar si dupa moartea acestuia, numai daca cererea este formulata in favoarea condamnatului; c) procurorul.
- (3) Cererea de revizuire se introduce la instanta care a pronuntat hotararea a carei revizuire se cere.
- (4) Cererea de revizuire se poate face cel mai tarziu in termen de 3 luni de la data publicarii in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, a hotararii definitive pronuntate de Curtea Europeana a Drepturilor Omului.
- (5) Dupa sesizare, instanta poate dispune, din oficiu, la propunerea procurorului sau la cererea partii, suspendarea executarii hotararii atacate. Dispozitiile art. 460 alin. (1) si (3) se aplica in mod corespunzator.
- (6) Participarea procurorului este obligatorie.
- (7) La judecarea cererii de revizuire, partile se citeaza. Partea aflata in stare de detinere este adusa la judecata.
- (8) Atunci cand partile sunt prezente la judecarea cererii de revizuire, instanta asculta si concluziile acestora.
- (9) Instanta examineaza cererea in baza actelor dosarului si se pronunta prin decizie.
- (10) Instanta respinge cererea in cazul in care constata ca este tardiva, inadmisibila sau nefondata.
- (11) Atunci cand instanta constata ca cererea este fondata: a) desfiinteaza, in parte, hotararea atacata sub aspectul dreptului incalcat si, rejudecand cauza, cu aplicarea dispozitiilor sectiunii 1 a cap. V din titlul III al partii speciale, inlatura consecintele incalcarii dreptului; b) desfiinteaza hotararea si, cand este necesara administrarea de probe, dispune rejudecarea de catre instanta in fata careia s-a produs incalcare dreptului, aplicandu-se dispozitiile sectiunii 1 a cap. V din titlul III al partii speciale.
- (12) Hotararea pronuntata este supusa cailor de atac prevazute de lege pentru hotararea revizuita.

SECTIUNEA a 4-a

Redeschiderea procesului penal in cazul judecarii in lipsa persoanei condamnate

Art. 466 - Redeschiderea procesului penal in cazul judecarii in lipsa persoanei condamnate

- (1) Persoana condamnata definitiv care a fost judecata in lipsa poate solicita redeschiderea procesului penal in termen de o luna din ziua in care a luat cunostinta, prin orice notificare oficiala, ca s-a desfasurat un proces penal impotriva sa.
- (2) Este considerata judecata in lipsa persoana condamnata care nu a fost citata la proces si nu a luat cunostinta in niciun alt mod oficial despre acesta, respectiv, desi a avut cunostinta de proces, a lipsit in mod justificat de la judecarea cauzei si nu a putut incunostinta instanta. Nu se considera judecata in lipsa persoana condamnata care si-a desemnat un aparator ales ori un mandatar, daca acestia s-au prezentat oricand in cursul procesului, si nici persoana care, dupa comunicarea, potrivit legii, a sentintei de condamnare, nu a declarat apel, a renuntat la declararea lui ori si-a retras apelul.
- (3) Pentru persoana condamnata definitiv judecata in lipsa fata de care un stat strain a dispus extradarea sau predarea in baza mandatului european de arestare, termenul prevazut la alin. (1) curge de la data la care, dupa aducerea in tara, i-a fost comunicata hotararea de condamnare.
- (4) Procesul penal nu poate fi redeschis in cazul in care persoana condamnata a solicitat sa fie judecata in lipsa.
- (5) Dispozitiile alineatelor precedente se aplica in mod corespunzator persoanei fata de care s-a pronuntat o hotarare de renuntare la aplicarea pedepsei sau de amanare a aplicarii pedepsei.

Art. 467 - Cererea de redeschidere a procesului penal

- (1) Cererea de redeschidere a procesului penal poate fi formulata de catre persoana judecata in lipsa si se adreseaza instantei care a judecat cauza in prima instanta.
- (2) Cand persoana judecata in lipsa este privata de libertate, cererea poate fi depusa la administratia locului de detinere, care o va trimite de indata instantei competente.
- (3) Cererea se formuleaza in scris si trebuie motivata cu privire la indeplinirea conditiilor prevazute la art. 466.
- (4) Cererea poate fi insotita de copii de pe inscrisurile de care persoana judecata in lipsa intelege a se folosi in proces, certificate pentru conformitate cu originalul. Cand inscrisurile sunt redactate intr-o limba straina, ele vor fi insotite de traducere.
- (5) In cazul in care cererea nu indeplineste conditiile prevazute la alin. (3) si (4), instanta pune in vedere celui ce a formulat cererea sa o completeze pana la primul termen de judecata sau, dupa caz, intr-un termen scurt, stabilit de instanta.

Art. 468 - Masurile premergatoare

(1) La primirea cererii de redeschidere a procesului penal, se fixeaza termen pentru examinarea admisibilitatii in principiu, presedintele dispunand atasarea dosarului cauzei, precum si citarea partilor si a subiectilor procesuali principali interesati.

(2) Cand persoana care a solicitat redeschiderea procesului penal este privata de libertate, chiar intr-o alta cauza, presedintele dispune incunostintarea acesteia despre termen si ia masuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

(3) Persoana privata de libertate este adusa la judecata.

Art. 469 - Judecarea cererii de redeschidere a procesului

(1) Instanta, ascultand concluziile procurorului, ale partilor si ale subiectilor procesuali principali, examineaza daca: a) cererea a fost formulata in termen si de catre o persoana dintre cele prevazute la art. 466; b) au fost invocate temeiuri legale pentru redeschiderea procesului penal; c) motivele in baza carora este formulata cererea nu au fost prezentate intr-o cerere anterioara de redeschidere a procesului penal, care a fost judecata definitiv.

(2) Cererea se examineaza de urgenta, iar in cazul in care persoana condamnată se afla in executarea pedepsei cu inchisoarea aplicate in cauza a carei rejudecare se cere, instanta poate suspenda motivat, in tot sau in parte, executarea hotararii si poate dispune respectarea de catre condamnat a uneia dintre obligatiile prevazute la art. 215 alin. (1) si (2). Daca executarea pedepsei cu inchisoarea nu a inceput, instanta poate dispune respectarea de catre condamnat a uneia dintre obligatiile prevazute la art. 215 alin. (1) si (2).

(3) Daca instanta constata indeplinirea conditiilor prevazute la alin. (1), dispune prin incheiere admiterea cererii de redeschidere a procesului penal.

(4) Daca instanta constata neindeplinirea conditiilor prevazute la art. 466, dispune prin sentinta respingerea cererii de redeschidere a procesului penal.

(5) Incheierea prin care este admisa cererea de redeschidere a procesului penal poate fi atacata odata cu fondul.

(6) Hotararea prin care este respinsa cererea de redeschidere a procesului penal este supusa aceleiasi cai de atac ca si hotararea pronuntata in lipsa persoanei condamnate.

(7) Admiterea cererii de redeschidere a procesului penal atrage desfiintarea de drept a hotararii pronuntate in lipsa persoanei condamnate.

(8) Instanta redeschide procesul penal prin extindere si cu privire la partile care nu au formulat cerere, putand hotari si in privinta lor, fara sa le poata crea acestora o situatie mai grea.

(9) Odata cu admiterea cererii de redeschidere a procesului penal, instanta, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune luarea fata de inculpat a uneia dintre masurile preventive prevazute la art. 202.

Art. 470 – Abrogat.

CAPITOLUL V

Dispozitii privind asigurarea unei practici judiciare unitare

SECTIUNEA 1

Recursul in interesul legii

Art. 471 - Cererea de recurs in interesul legii

(1) Pentru a se asigura interpretarea si aplicarea unitara a legii de catre toate instantele judecatoresti, procurorul general al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, din oficiu sau la cererea ministrului justitiei, colegiul de conducere al Inaltei Curti de Casatie si Justitie sau colegiile de conducere ale curtilor de apel, precum si Avocatul Poporului au indatorirea sa ceara Inaltei Curti de Casatie si Justitie sa se pronunte asupra chestiunilor de drept care au fost solutionate diferit de instantele judecatoresti.

(2) Cererea trebuie sa cuprinda solutiile diferite date problemei de drept si motivarea acestora, jurisprudenta Curtii Constitutionale, a Inaltei Curti de Casatie si Justitie, a Curtii Europene a Drepturilor Omului sau, dupa caz, a Curtii de Justitie a Uniunii Europene, opiniile exprimate in doctrina relevante in domeniu, precum si solutia ce se propune a fi pronuntata in recursul in interesul legii.

(3) Cererea de recurs in interesul legii trebuie sa fie insotita, sub sanctiunea respingerii ca inadmisibila, de copii ale hotararilor judecatoresti definitive din care rezulta ca problemele de drept care formeaza obiectul judecatii au fost solutionate in mod diferit de instantele judecatoresti.

Art. 472 - Conditii de admisibilitate

Recursul in interesul legii este admisibil numai daca se face dovada ca problemele de drept care formeaza obiectul judecatii au fost solutionate in mod diferit prin hotarari judecatoresti definitive, care se anexeaza la cerere.

Art. 473 - Judecarea recursului in interesul legii

(1) Recursul in interesul legii se judeca de un complet format din presedintele Inaltei Curti de Casatie si Justitie sau, in lipsa acestuia, din vicepresedintele Inaltei Curti de Casatie si Justitie, presedintii de sectii din cadrul acesteia, un numar de 14 judecatori din sectia in a carei competenta intra chestiunea de drept care a fost solutionata diferit de instantele judecatoresti, precum si cate 2 judecatori din cadrul celorlalte sectii. Presedintele completului este presedintele Inaltei Curti de Casatie si Justitie sau, in lipsa acestuia, vicepresedintele Inaltei Curti de Casatie si Justitie. (2) In cazul in care chestiunea de drept prezinta interes pentru doua sau mai multe sectii, presedintele Inaltei Curti de Casatie si Justitie stabileste sectiile din care provin judecatorii ce vor alcatui completul de judecata.

(3) Dupa sesizarea Inaltei Curti de Casatie si Justitie, presedintele acesteia va lua masurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecatorilor din cadrul sectiei in a carei competenta intra chestiunea de drept care a fost solutionata diferit de instantele judecatoresti, precum si a judecatorilor din celelalte sectii ce intra in alcatuirea completului prevazut la alin. (1).

(4) La primirea cererii, presedintele completului va desemna un judecator din cadrul sectiei in a carei competenta intra chestiunea de drept care a fost solutionata diferit de instantele judecatoresti, pentru a intocmi un raport asupra recursului in interesul legii. In cazul in care chestiunea de drept prezinta interes pentru doua sau mai multe sectii, presedintele completului va desemna 3 judecatori din cadrul acestor sectii pentru intocmirea raportului. Raportorii nu sunt incompatibili.

(5) In vederea intocmirii raportului, presedintele completului poate solicita unor specialisti recunoscuti opinia scrisa

asupra chestiunilor de drept solutionate diferit.

(6) Raportul va cuprinde solutiile diferite date problemei de drept si argumentele pe care se fundamenteaza, jurisprudenta relevanta a Curtii Constitutionale, a Inaltei Curti de Casatie si Justitie, a Curtii Europene a Drepturilor Omului, a Curtii de Justitie a Uniunii Europene si opinia specialistilor consultati, daca este cazul, precum si doctrina in materie. Totodata, judecatorul sau, dupa caz, judecatorii raportori vor intocmi si vor motiva proiectul solutiei ce se propune a fi data recursului in interesul legii.

(7) Sedinta completului se convoaca de presedintele acestuia, cu cel putin 20 de zile inainte de desfasurarea acesteia. Odata cu convocarea, fiecare judecator va primi o copie a raportului si a solutiei propuse.

(8) La sedinta participa toti judecatorii completului. Daca exista motive obiective, acestia vor fi inlocuiti, cu respectarea regulilor prevazute la alin. (3).

(9) Recursul in interesul legii se sustine in fata completului, dupa caz, de procurorul general al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie sau de procurorul desemnat de acesta, de judecatorul desemnat de colegiul de conducere al Inaltei Curti de Casatie si Justitie, respectiv al curtii de apel, ori de Avocatul Poporului sau de un reprezentant al acestuia.

(10) Recursul in interesul legii se judeca in cel mult 3 luni de la data sesizarii instantei, iar solutia se adopta cu cel putin doua treimi din numarul judecatorilor completului. Nu se admit abtineri de la vot.

Art. 474 - Continutul hotararii si efectele ei

(1) Asupra cererii de recurs in interesul legii completul Inaltei Curti de Casatie si Justitie se pronunta prin decizie.

(2) Decizia se pronunta numai in interesul legii si nu are efecte asupra hotararilor judecatoresti examinate si nici cu privire la situatia partilor din acele procese.

(3) Decizia se motiveaza in termen de cel mult 30 de zile de la pronuntare si se publica in cel mult 15 zile de la motivare in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

(4) Dezlegarea data problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instante de la data publicarii deciziei in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

Art. 474¹ - Incetarea sau modificarea efectelor deciziei Efectele deciziei inceteaza in cazul abrogarii, constatarii neconstitutionalitatii ori modificarii dispozitiei legale care a generat problema de drept dezlegata, cu exceptia cazului in care aceasta subzista in noua reglementare.

SECTIUNEA a 2-a

Sesizarea Inaltei Curti de Casatie si Justitie in vederea pronuntarii unei hotarari prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Art. 475 - Obiectul sesizarii

Daca, in cursul judecatii, un complet de judecata al Inaltei Curti de Casatie si Justitie, al curtii de apel sau al tribunalului, investit cu solutionarea cauzei in ultima instanta, constatand ca exista o chestiune de drept, de a carei lamurire depinde solutionarea pe fond a cauzei respective si asupra careia Inalta Curte de Casatie si Justitie nu a statuat printr-o hotarare prealabila sau printr-un recurs in interesul legii si nici nu face obiectul unui recurs in

interesul legii in curs de solutionare, va putea solicita Inaltei Curti de Casatie si Justitie sa pronunte o hotarare prin care sa se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizata.

Art. 476 - Procedura de judecata

(1) Sesizarea Inaltei Curti de Casatie si Justitie se face de catre completul de judecata dupa dezbateri contradictorii, daca sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 475, prin incheiere care nu este supusa niciunei cai de atac. Daca prin incheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care sustin admisibilitatea sesizarii potrivit dispozitiilor art. 475, punctul de vedere al completului de judecata si al partilor.

(2) Prin incheierea prevazuta la alin. (1), cauza poate fi suspendata pana la pronuntarea hotararii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept. In cazul in care nu s-a dispus suspendarea odata cu sesizarea, iar cercetarea judecatoreasca este finalizata inainte ca Inalta Curte de Casatie si Justitie sa se pronunte asupra sesizarii, instanta suspenda dezbaterile pana la pronuntarea deciziei prevazute la art. 477 alin. (1). In cazul in care inculpatul se afla in arest la domiciliu sau este arestat preventiv ori daca fata de acesta s-a dispus masura controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cautiune, se aplica in mod corespunzator prevederile art. 208 pe toata durata suspendarii.

(3) Dupa inregistrarea cauzei la Inalta Curte de Casatie si Justitie, incheierea de sesizare se publica pe pagina de internet a acestei instante.

(4) Cauzele similare, aflate pe rolul instantelor judecatoresti, pot fi suspendate pana la solutionarea sesizarii.

(5) Repartizarea sesizarii este facuta de presedintele sau, in lipsa acestuia, de unul dintre vicepresedintii Inaltei Curti de Casatie si Justitie ori de persoana desemnata de acestia.

(6) Sesizarea se judeca de un complet format din presedintele sectiei corespunzatoare a Inaltei Curti de Casatie si Justitie sau de un judecator desemnat de acesta si 8 judecatori din cadrul sectiei respective. Presedintele sectiei sau, in caz de imposibilitate, judecatorul desemnat de acesta este presedintele de complet si va lua masurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecatorilor.

(7) Dupa alcatuirea completului potrivit alin. (6), presedintele acestuia va desemna un judecator pentru a intocmi un raport asupra chestiunii de drept supuse judecatii. Judecatorul desemnat raportor nu devine incompatibil.

(8) Atunci cand chestiunea de drept priveste activitatea mai multor sectii ale Inaltei Curti de Casatie si Justitie, presedintele sau, in lipsa acestuia, unul dintre vicepresedintii Inaltei Curti de Casatie si Justitie va transmite sesizarea presedintilor sectiilor interesate in solutionarea chestiunii de drept. In acest caz, completul va fi alcatuit din presedintele sau, in lipsa acestuia, din vicepresedintele Inaltei Curti de Casatie si Justitie, care va prezida completul, din presedintii sectiilor interesate in solutionarea chestiunii de drept, precum si cate 5 judecatori din cadrul sectiilor respective, desemnati aleatoriu de presedintele completului. Dupa alcatuirea completului, pentru intocmirea raportului, presedintele completului va desemna cate un judecator din cadrul fiecarei sectii. Raportorii nu sunt incompatibili.

(9) Raportul va fi comunicat partilor, care, in termen de cel mult 15 zile de la comunicare, pot depune, in scris, prin avocat sau, dupa caz, prin consilier juridic, punctele lor de vedere privind chestiunea de drept supusa judecatii.

(10) Dispozitiile art. 473 alin. (5) - (8) se aplica in mod corespunzator.

(11) Sesizarea se judeca fara citarea partilor, in cel mult 3 luni de la data investirii, iar solutia se adopta cu cel putin doua treimi din numarul judecatorilor completului. Nu se admit abtineri de la vot.

Art. 477 - Continutul si efectele hotararii

(1) Asupra sesizarii, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept se pronunta prin decizie, numai cu privire la chestiunea de drept supusa dezlegarii.

(2) Dispozitiile art. 474 alin. (3) se aplica in mod corespunzator.

(3) Dezlegarea data chestiunilor de drept este obligatorie pentru instante de la data publicarii deciziei in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

(4) Dispozitiile art. 474 se aplica in mod corespunzator.

Art. 477¹ - Incetarea sau modificarea efectelor deciziei

Efectele deciziei inceteaza in cazul abrogarii, constatarii neconstitutionalitatii ori modificarii dispozitiei legale care a generat problema de drept dezlegata, cu exceptia cazului in care aceasta subzista in noua reglementare.

E-JURIDIC
TITLUL IV
Proceduri speciale

CAPITOLUL I
Acordul de recunoastere a vinovatiei

Art. 478 - Titularii acordului de recunoastere a vinovatiei si limitele acestuia

- (1) In cursul urmaririi penale, dupa punerea in miscare a actiunii penale, inculpatul si procurorul pot incheia un acord, ca urmare a recunoasterii vinovatiei de catre inculpat.
- (2) Efectele acordului de recunoastere a vinovatiei sunt supuse avizului procurorului ierarhic superior.
- (3) Acordul de recunoastere a vinovatiei poate fi initiat atat de catre procuror, cat si de catre inculpat.
- (4) Limitele incheierii acordului de recunoastere a vinovatiei se stabilesc prin avizul prealabil si scris al procurorului ierarhic superior.
- (5) Daca actiunea penala s-a pus in miscare fata de mai multi inculpati, se poate incheia un acord de recunoastere a vinovatiei distinct cu fiecare dintre acestia, fara a fi adusa atingere prezumtii de nevinovatie a inculpatilor pentru care nu s-a incheiat acord.
- (6) Inculpatii minori pot incheia acorduri de recunoastere a vinovatiei, cu incuviintarea reprezentantului lor legal, in conditiile prezentului capitol.

Art. 479 - Obiectul acordului de recunoastere a vinovatiei

Acordul de recunoastere a vinovatiei are ca obiect recunoasterea comiterii faptei si acceptarea incadrarii juridice pentru care a fost pusa in miscare actiunea penala si priveste felul si cuantumul pedepsei, precum si forma de executare a acesteia, respectiv felul masurii educative ori, dupa caz, solutia de renuntare la aplicarea pedepsei sau de amanare a aplicarii pedepsei.

Art. 480 - Conditii incheierii acordului de recunoastere a vinovatiei

- (1) Acordul de recunoastere a vinovatiei se poate incheia numai cu privire la infractiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a inchisorii de cel mult 15 ani.
- (2) Acordul de recunoastere a vinovatiei se incheie atunci cand, din probele administrate, rezulta suficiente date cu privire la existenta faptei pentru care s-a pus in miscare actiunea penala si cu privire la vinovatia inculpatului. La incheierea acordului de recunoastere a vinovatiei, asistenta juridica este obligatorie.
- ~~(3) Inculpatul beneficiaza de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsa prevazute de lege in cazul pedepsei inchisorii si de reducerea cu o patrime a limitelor de pedeapsa prevazute de lege in cazul pedepsei amenzii.~~
- (4) Inculpatul beneficiaza de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsa prevazute de lege in cazul pedepsei inchisorii si de reducerea cu o patrime a limitelor de pedeapsa prevazute de lege in cazul pedepsei amenzii. Pentru inculpatii minori se va tine seama de aceste aspecte la alegerea masurii educative; in cazul masurilor educative privative de libertate, limitele perioadelor pe care se dispun aceste masuri, prevazute de lege, se reduc cu o treime.

Art. 481 - Forma acordului de recunoastere a vinovatiei

- (1) Acordul de recunoastere a vinovatiei se incheie in forma scrisa.
- (2) In situatia in care se incheie acord de recunoastere a vinovatiei, procurorul nu mai intocmeste rechizitoriu cu privire la inculpatii cu care a incheiat acord.

Art. 482 - Continutul acordului de recunoastere a vinovatiei

Acordul de recunoastere a vinovatiei cuprinde: a) data si locul incheierii; b) numele, prenumele si calitatea celor intre care se incheie; c) date privitoare la persoana inculpatului, prevazute la art. 107 alin. (1); d) descrierea faptei ce formeaza obiectul acordului; e) incadrarea juridica a faptei si pedeapsa prevazuta de lege; f) probele si mijloacele de proba; g) declaratia expresa a inculpatului prin care recunoaste comiterea faptei si accepta incadrarea juridica pentru care a fost pusa in miscare actiunea penala; h) felul si cuantumul, precum si forma de executare a pedepsei ori solutia de renuntare la aplicarea pedepsei sau de amanare a aplicarii pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord intre procuror si inculpat; i) semnaturile procurorului, ale inculpatului si ale avocatului.

Art. 483 - Sesizarea instantei cu acordul de recunoastere a vinovatiei

- (1) Dupa incheierea acordului de recunoastere a vinovatiei, procurorul sesizeaza instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in fond si trimite acesteia acordul de recunoastere a vinovatiei, insotit de dosarul de urmarire penala.
- (2) In situatia in care se incheie acordul numai cu privire la unele dintre fapte sau numai cu privire la unii dintre inculpati, iar pentru celelalte fapte sau inculpati se dispune trimiterea in judecata, sesizarea instantei se face

separat. Procurorul inaintea instantei numai actele de urmarire penala care se refera la faptele si persoanele care au facut obiectul acordului de recunoastere a vinovatiei.

(3) In cazul in care sunt incidente dispozitiile art. 23 alin. (1), procurorul inaintea instantei acordul de recunoastere a vinovatiei insotit de tranzactie sau de acordul de mediere.

Art. 484 - Procedura in fata instantei

(1) Daca acordului de recunoastere a vinovatiei ii lipseste vreuna dintre mentiunile prevazute la art. 482 sau daca nu au fost respectate conditiile prevazute la art. 483, instanta dispune acoperirea omisiunilor in cel mult 5 zile si sesizeaza in acest sens conducatorul parchetului care a emis acordul.

(2) La termenul fixat se citeaza inculpatul, celelalte parti si persoana vatamata. Instanta se pronunta asupra acordului de recunoastere a vinovatiei prin sentinta, in sedinta publica, dupa ascultarea procurorului, a inculpatului si avocatului acestuia, precum si, daca sunt prezente, a celorlalte parti si a persoanei vatamate.

Art. 485 - Solutiile instantei

(1) Instanta, analizand acordul, pronunta una dintre urmatoarele solutii: a) admite acordul de recunoastere a vinovatiei si pronunta solutia cu privire la care s-a ajuns la un acord, daca sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 480-482 cu privire la toate faptele retinute in sarcina inculpatului, care au facut obiectul acordului; b) respinge acordul de recunoastere a vinovatiei si trimite dosarul procurorului in vederea continuarii urmaririi penale, daca nu sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 480-482 cu privire la toate faptele retinute in sarcina inculpatului, care au facut obiectul acordului, sau daca apreciaza ca solutia cu privire la care s-a ajuns la un acord intre procuror si inculpat este nelegala sau nejustificat de blanda in raport cu gravitatea infractiunii sau pericolozitatea infractorului.

(2) Instanta poate admite acordul de recunoastere a vinovatiei numai cu privire la unii dintre inculpati.

(3) In situatia prevazuta la alin. (1) lit. b), instanta se pronunta din oficiu cu privire la starea de arest a inculpatilor.

(4) Dispozitiile art. 396 alin. (9), art. 398 si art. 399 se aplica in mod corespunzator.

Art. 486 - Solutionarea actiunii civile

(1) In cazul in care instanta admite acordul de recunoastere a vinovatiei si intre parti s-a incheiat tranzactie sau acord de mediere cu privire la actiunea civila, instanta ia act de aceasta prin sentinta.

(2) In cazul in care instanta admite acordul de recunoastere a vinovatiei si intre parti nu s-a incheiat tranzactie sau acord de mediere cu privire la actiunea civila, instanta lasa nesolutionata actiunea civila. In aceasta situatie, hotararea prin care s-a admis acordul de recunoastere a vinovatiei nu are autoritate de lucru judecat asupra intinderii prejudiciului in fata instantei civile.

Art. 487 - Cuprinsul sentintei

Sentinta cuprinde in mod obligatoriu: a) mentiunile prevazute la art. 370 alin. (4), art. 403 si 404; b) fapta pentru care s-a incheiat acordul de recunoastere a vinovatiei si incadrarea juridica a acesteia.

Art. 488 - Calea de atac

(1) Impotriva sentintei pronuntate potrivit art. 485 si 486, procurorul, inculpatul, celelalte parti si persoana vatamata pot declara apel, in termen de 10 zile de la comunicare.

(2) Apelul poate fi declarat in conditiile art. 409, care se aplica in mod corespunzator.

(3) La solutionarea apelului se citeaza partile si persoana vatamata.

(4) ~~Instanta de apel pronunta una dintre urmatoarele solutii:~~

~~a) respinge apelul, mentinand hotararea atacata, daca apelul este tardiv sau inadmisibil ori nefondat; b) admite apelul, desfiinteaza sentinta prin care acordul de recunoastere a fost admis si pronunta o noua hotarare, procedand potrivit art. 485 si 486, care se aplica in mod corespunzator; c) admite apelul, desfiinteaza sentinta prin care acordul de recunoastere a fost respins, admite acordul de recunoastere a vinovatiei, dispozitiile art. 485 alin. (1) lit. a) si art. 486 aplicandu-se in mod corespunzator.~~

CAPITOLUL I¹

Contestatia privind durata procesului penal

Art. 488¹ - Introducerea contestatiei

(1) Daca activitatea de urmarire penala sau de judecata nu se indeplineste intr-o durata rezonabila, se poate face contestatie, solicitandu-se accelerarea procedurii.

(2) Contestatia poate fi introdusa de catre suspect, inculpat, persoana vatamata, partea civila si partea responsabila civilmente. In cursul judecatii, contestatia poate fi introdusa si de catre procuror.

(3) Contestatia poate fi formulata dupa cum urmeaza: a) dupa cel putin un an de la inceperea urmaririi penale, pentru cauzele aflate in cursul urmaririi penale; b) dupa cel putin un an de la trimiterea in judecata, pentru cauzele aflate in cursul judecatii in prima instanta; c) dupa cel putin 6 luni de la sesizarea instantei cu o cale de atac, pentru cauzele aflate in caile de atac ordinare sau extraordinare.

(4) Contestatia poate fi retrasa oricand pana la solutionarea acesteia. Contestatia nu mai poate fi reiterata in cadrul aceleiasi faze procesuale in care a fost retrasa.

*) Potrivit art. 105 din Legea nr. 255/2013, dispozitiile art. 4881 din Legea nr. 135/2010, cu modificarile si completarile aduse prin prezenta lege, referitoare la contestatia privind durata rezonabila a procesului penal, se aplica numai proceselor penale incepute dupa intrarea in vigoare a Legii nr. 135/2010.

Art. 488² – Competenta de solutionare

(1) Competenta de solutionare a contestatiei apartine dupa cum urmeaza: a) in cauzele penale aflate in cursul urmaririi penale, judecatorului de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta; b) in cauzele penale aflate in cursul judecatii sau in caile de atac, ordinare ori extraordinare, instantei ierarhic superioare celei pe rolul careia se afla cauza.

(2) Cand procedura judiciara cu privire la care se formuleaza contestatia se afla pe rolul Inaltei Curti de Casatie si Justitie, competenta de solutionare a contestatiei apartine unui alt complet din cadrul aceleiasi sectii.

*) Potrivit art. 105 din Legea nr. 255/2013, dispozitiile art. 4882 din Legea nr. 135/2010, cu modificarile si completarile aduse prin prezenta lege, referitoare la contestatia privind durata rezonabila a procesului penal, se aplica numai proceselor penale incepute dupa intrarea in vigoare a Legii nr. 135/2010.

Art. 488³ - Continutul contestatiei

Contestatia se formuleaza in scris si va cuprinde: a) numele, prenumele, domiciliul sau resedinta persoanei fizice, respectiv denumirea si sediul persoanei juridice, precum si calitatea in cauza a persoanei fizice sau juridice care intocmeste cererea; b) numele si calitatea celui care reprezinta partea in proces, iar in cazul reprezentarii prin avocat, numele acestuia si sediul profesional; c) adresa de corespondenta; d) denumirea parchetului sau a instantei si numarul dosarului; e) motivele de fapt si de drept pe care se intemeiaza contestatia; f) data si semnatura.

*) Potrivit art. 105 din Legea nr. 255/2013, dispozitiile art. 4883 din Legea nr. 135/2010, cu modificarile si completarile aduse prin prezenta lege, referitoare la contestatia privind durata rezonabila a procesului penal, se aplica numai proceselor penale incepute dupa intrarea in vigoare a Legii nr. 135/2010.

Art. 488⁴- Procedura de solutionare a contestatiei

(1) Judecatorul de drepturi si libertati sau instanta, in vederea solutionarii contestatiei, dispune urmatoarele masuri: a) informarea procurorului, respectiv instantei pe rolul careia se afla cauza, cu privire la contestatia formulata, cu mentiunea posibilitatii de a formula un punct de vedere cu privire la aceasta; b) transmiterea in cel mult 5 zile a dosarului sau a unei copii certificate a dosarului cauzei de catre procuror, respectiv de catre instanta pe rolul careia se afla cauza; c) informarea celorlalte parti din proces si, dupa caz, a celorlalte persoane prevazute la art. 4881 alin. (2) cu privire la contestatia formulata si la dreptul de a-si exprima punctul de vedere in termenul acordat in acest scop de judecatorul de drepturi si libertati sau de instanta.

(2) In cazul in care suspectul sau inculpatul este privat de libertate, in cauza respectiva sau in alta cauza, informarea prevazuta la alin. (1) lit. c) se va face atat catre acesta, cat si catre avocatul, ales sau numit din oficiu, al acestuia.

(3) Netransmiterea punctului de vedere prevazut la alin. (1) lit. a) si c) in termenul stabilit de instanta nu impiedica solutionarea contestatiei.

(4) Judecatorul de drepturi si libertati sau instanta solutioneaza contestatia in cel mult 20 zile de la inregistrarea acesteia.

(5) Contestatia se solutioneaza prin incheiere, in camera de consiliu, cu citarea partilor, a subiectilor procesuali principali si cu participarea procurorului. Neprezentarea persoanelor legal citate nu impiedica solutionarea contestatiei.

*) Potrivit art. 105 din Legea nr. 255/2013, dispozitiile art. 4884 din Legea nr. 135/2010, cu modificarile si completarile aduse prin prezenta lege, referitoare la contestatia privind durata rezonabila a procesului penal, se aplica numai proceselor penale incepute dupa intrarea in vigoare a Legii nr. 135/2010.

Art. 488⁵ - Solutionarea contestatiei

(1) Judecatorul de drepturi si libertati sau instanta, solutionand contestatia, verifica durata procedurilor pe baza lucrarilor si a materialului din dosarul cauzei si a punctelor de vedere prezentate si se pronunta prin incheiere.

(2) Judecatorul de drepturi si libertati sau instanta, in aprecierea caracterului rezonabil al duratei procedurii judiciare, va lua in considerare urmatoarele elemente: a) natura si obiectul cauzei; b) complexitatea cauzei, inclusiv prin luarea in considerare a numarului de participanti si a dificultatilor de administrare a probelor; c) elementele de extraneitate ale cauzei; d) faza procesuala in care se afla cauza si durata fazelor procesuale anterioare; e)

comportamentul contestatorului in procedura judiciara analizata, inclusiv din perspectiva exercitarii drepturilor sale procesuale si procedurale si din perspectiva indeplinirii obligatiilor sale in cadrul procesului; f) comportamentul celorlalti participanti in cauza, inclusiv al autoritatilor implicate; g) interventia unor modificari legislative aplicabile cauzei; h) alte elemente de natura sa influenteze durata procedurii.

*) Potrivit art. 105 din Legea nr. 255/2013, dispozitiile art. 4885 din Legea nr. 135/2010, cu modificarile si completarile aduse prin prezenta lege, referitoare la contestatia privind durata rezonabila a procesului penal, se aplica numai proceselor penale incepute dupa intrarea in vigoare a Legii nr. 135/2010.

Art. 488⁶ - Solutii

(1) Cand apreciaza contestatia ca fiind intemeiata, judecatorul de drepturi si libertati sau instanta admite contestatia si stabileste termenul in care procurorul sa rezolve cauza potrivit art. 327, respectiv instanta de judecata sa solutioneze cauza, precum si termenul in care o noua contestatie nu poate fi formulata.

(2) In toate cazurile, judecatorul de drepturi si libertati sau instanta care solutioneaza contestatia nu va putea da indrumari si nici nu va putea oferi dezlegari asupra unor probleme de fapt sau de drept care sa anticipeze modul de solutionare a procesului ori care sa aduca atingere libertatii judecatorului cauzei de a hotari, conform legii, cu privire la solutia ce trebuie data procesului, ori, dupa caz, libertatii procurorului de a pronunta solutia pe care o considera legala si temeinica.

(3) Daca s-a constatat depasirea duratei rezonabile, o noua contestatie in aceeasi cauza se va solutiona cu luarea in considerare exclusiv a motivelor ivite ulterior contestatiei anterioare.

(4) Abuzul de drept constand in formularea cu rea-credinta a contestatiei se sanctioneaza cu amenda judiciara de la 1.000 lei la 7.000 lei si la plata cheltuielilor judiciare ocazionate.

(5) Incheierea se motiveaza in termen de 5 zile de la pronuntare. Dosarul se restituie in ziua motivarii.

(6) Hotararea se comunica contestatorului si se transmite spre informare tuturor partilor sau persoanelor dintre cele enumerate la art. 4884 alin. (1) lit. c), din dosarul cauzei, care sunt tinute sa respecte termenele cuprinse in aceasta. (7) Incheierea prin care judecatorul de drepturi si libertati sau instanta solutioneaza contestatia nu este supusa niciunei cai de atac.

(8) Contestatia formulata cu nerespectarea termenelor prevazute de prezentul capitol se restituie administrativ.

*) Potrivit art. 105 din Legea nr. 255/2013, dispozitiile art. 4886 din Legea nr. 135/2010, cu modificarile si completarile aduse prin prezenta lege, referitoare la contestatia privind durata rezonabila a procesului penal, se aplica numai proceselor penale incepute dupa intrarea in vigoare a Legii nr. 135/2010.

CAPITOLUL II

Procedura privind tragerea la raspundere penala a persoanei juridice

Art. 489 - Dispozitii generale

(1) In cazul infractiunilor savarsite de persoanele juridice prevazute la art. 135 alin. (1) din [Codul penal](#) in realizarea obiectului de activitate sau in interesul ori in numele persoanei juridice, dispozitiile prezentului cod se aplica in mod corespunzator, cu derogarile si completarile prevazute in prezentul capitol.

(2) Sunt aplicabile in procedura privind tragerea la raspundere penala a persoanei juridice si dispozitiile procedurii de camera preliminara, care se aplica in mod corespunzator.

Art. 490 - Obiectul actiunii penale

Actiunea penala are ca obiect tragerea la raspunderea penala a persoanelor juridice care au savarsit infractiuni.

Art. 491 - Reprezentarea persoanei juridice

(1) Persoana juridica este reprezentata la indeplinirea actelor procesuale si procedurale de reprezentantul sau legal.

(2) Daca pentru aceeasi fapta sau pentru fapte conexe s-a pus in miscare actiunea penala si impotriva reprezentantului legal al persoanei juridice, aceasta isi numeste un mandatar pentru a o reprezenta.

(3) In cazul prevazut la alin. (2), daca persoana juridica nu si-a numit un mandatar, acesta este desemnat, dupa caz, de catre procurorul care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala, de catre judecatorul de camera preliminara sau de catre instanta, din randul practicienilor in insolventa, autorizati potrivit legii. Practicienilor in insolventa astfel desemnati li se aplica, in mod corespunzator, dispozitiile art. 273 alin. (1), (2), (4) si (5).

Art. 492 - Locul de citare a persoanei juridice

(1) Persoana juridica se citeaza la sediul acesteia. Daca sediul este fictiv ori persoana juridica nu mai functioneaza la sediul declarat, iar noul sediu nu este cunoscut, la sediul organului judiciar se afiseaza o instiintare, dispozitiile art. 259 alin. (5) aplicandu-se in mod corespunzator.

(2) Daca persoana juridica este reprezentata prin mandatar, numit in conditiile art. 491 alin. (2) si (3), citarea se face la locuinta mandatarului ori la sediul practicianului in insolventa desemnat in calitatea de mandatar.

Art. 493 - Masurile preventive

(1) Judecatorul de drepturi si libertati, in cursul urmaririi penale, la propunerea procurorului, sau, dupa caz, judecatorul de camera preliminara ori instanta poate dispune, daca exista motive temeinice care justifica suspiciunea rezonabila ca persoana juridica a savarsit o fapta prevazuta de legea penala si numai pentru a se asigura buna desfasurare a procesului penal, una sau mai multe dintre urmatoarele masuri: a) interdictia initierii ori, dupa caz, suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice; b) interdictia initierii ori, dupa caz, suspendarea fuziunii, a divizarii sau a reducerii capitalului social al persoanei juridice, inceputa anterior sau in cursul urmaririi penale; c) interzicerea unor operatiuni patrimoniale, susceptibile de a antrena diminuarea activului patrimonial sau insolventa persoanei juridice; d) interzicerea incheierii anumitor acte juridice, stabilite de organul judiciar; e) interzicerea desfasurarii activitatilor de natura celor cu ocazia carora a fost comisa infractiunea.

(2) Pentru a asigura respectarea masurilor prevazute la alin. (1), persoana juridica poate fi obligata la depunerea unei cautiuni constand intr-o suma de bani care nu poate fi mai mica de 10.000 lei. Cautiunea se restituie la data ramanerii definitive a hotararii de condamnare, de amanare a aplicarii pedepsei, de renuntare la aplicarea pedepsei sau de incetare a procesului penal, pronuntate in cauza, daca persoana juridica a respectat masura sau masurile preventive, precum si in cazul in care, prin hotarare definitiva, s-a dispus achitarea persoanei juridice.

(3) Cautiunea nu se restituie in cazul nerespectarii de catre persoana juridica a masurii sau a masurilor preventive luate, facandu-se venit la bugetul de stat la data ramanerii definitive a hotararii pronuntate in cauza, precum si daca s-a dispus plata din cautiune, in ordinea urmatoare, a despagubirilor banesti acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infractiune, a cheltuielilor judiciare sau a amenzii.

(4) Masurile preventive prevazute la alin. (1) pot fi dispuse pe o perioada de cel mult 60 de zile, cu posibilitatea prelungirii in cursul urmaririi penale si a mentinerii in cursul procedurii de camera preliminara si al judecatii, daca se mentin temeiurile care au determinat luarea acestora, fiecare prelungire neputand depasi 60 de zile.

(5) In cursul urmaririi penale, masurile preventive se dispun de judecatorul de drepturi si libertati prin incheiere motivata data in camera de consiliu, cu citarea persoanei juridice.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Impotriva incheierii se poate face contestatie la judecatorul de drepturi si libertati sau, dupa caz, la judecatorul de camera preliminara ori instanta ierarhic superioara, de catre persoana juridica si procuror, in termen de 24 de ore de la pronuntare, pentru cei prezenti, si de la comunicare, pentru persoana juridica lipsa.

(8) Masurile preventive se revoca de catre judecatorul de drepturi si libertati la cererea procurorului sau a persoanei juridice, iar de catre judecatorul de camera preliminara si de catre instanta si din oficiu, numai cand se constata ca nu mai exista temeiurile care au justificat luarea sau mentinerea acestora. Dispozitiile alin. (5)-(7) se aplica in mod corespunzator.

(9) Impotriva reprezentantului persoanei juridice sau a mandatarului acesteia pot fi luate masurile prevazute la art. 265 si art. 283 alin. (2), iar fata de practicianul in insolventa, masura prevazuta la art. 283 alin. (2).

(10) Luarea masurilor preventive nu impiedica luarea masurilor asiguratorii conform art. 249-256.

Art. 494 - Masurile asiguratorii

Fata de persoana juridica se pot lua masuri asiguratorii, dispozitiile art. 249-256 si ale art. 5491 aplicandu-se in mod corespunzator.

Art. 495 - Procedura de informare

(1) Procurorul, in cursul urmaririi penale, comunica organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice si organului care a inregistrat persoana juridica punerea in miscare a actiunii penale si trimiterea in judecata a persoanei juridice, la data dispunerii acestor masuri, in vederea efectuarii mentiunilor corespunzatoare.

(2) In cazul institutiilor care nu sunt supuse conditiei inregistrarii sau autorizarii pentru a dobandi personalitate juridica, informarea prevazuta la alin. (1) se face catre organul care a infiintat acea institutie.

(3) Organele prevazute la alin. (1) si (2) sunt obligate sa comunice organului judiciar, in termen de 24 de ore de la data inregistrarii, in copie certificata, orice mentiune inregistrata de acestea cu privire la persoana juridica.

(4) Persoana juridica este obligata sa comunice organului judiciar, in termen de 24 de ore, intentia de fuziune, divizare, dizolvare, reorganizare, lichidare sau reducere a capitalului social.

(5) Dispozitiile alin. (1)-(3) se aplica in mod corespunzator si in cazul luarii masurilor preventive fata de persoana juridica.

(6) Dupa ramanerea definitiva a hotararii de condamnare la pedeapsa amenzii, instanta de executare comunica o copie de pe dispozitivul hotararii organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice, organului care a inregistrat persoana juridica, organului care a infiintat institutia nesupusa autorizarii sau inregistrarii, precum si

organelor cu atributii de control si supraveghere a persoanei juridice, in vederea efectuarii mentiunilor corespunzatoare.

(7) Neindeplinirea, de indata sau pana la implinirea termenelor prevazute, a obligatiilor prevazute la alin. (3)-(5) constituie abatere judiciara si se sanctioneaza cu amenda judiciara prevazuta la art. 283 alin. (4).

Art. 496 - Efectele fuziunii, absorbtiei, divizarii, reducerii capitalului social, ale dizolvarii sau lichidarii persoanei juridice condamnate

(1) Daca, dupa ramanerea definitiva a hotararii de condamnare a persoanei juridice si pana la executarea pedepselor aplicate, intervine un caz de fuziune, absorbtie, divizare, dizolvare, lichidare sau reducere a capitalului social al acesteia, autoritatea ori institutia careia ii revine competenta de a autoriza sau inregistra aceasta operatiune este obligata sa sesizeze instanta de executare cu privire la acesta si sa informeze cu privire la persoana juridica creata prin fuziune, absorbtie sau care a dobandit fractiuni din patrimoniul persoanei divizate.

(2) Persoana juridica rezultata prin fuziune, absorbtie sau care a dobandit fractiuni din patrimoniul persoanei divizate preia obligatiile si interdictiile persoanei juridice condamnate, dispozitiile art. 151 din Codul penal aplicandu-se in mod corespunzator.

Art. 497 - Punerea in executare a pedepsei amenzii

(1) Persoana juridica condamnata la pedeapsa amenzii este obligata sa depuna recipisa de plata integrala a amenzii la judecatorul delegat cu executarea, in termen de 3 luni de la ramanerea definitiva a hotararii de condamnare.

(2) Cand persoana juridica condamnata se gaseste in imposibilitatea de a achita integral amenda in termenul prevazut la alin. (1), judecatorul delegat cu executarea, la cererea persoanei juridice, poate dispune esalonarea platii amenzii pe cel mult 2 ani, in rate lunare.

(3) In cazul neindeplinirii obligatiei de plata a amenzii in termenul aratat la alin. (1) sau de neplata a unei rate potrivit esalonarii, instanta de executare comunica un extras de pe acea parte din dispozitiv care priveste aplicarea sau esalonarea amenzii organelor competente, in vederea executarii acesteia potrivit procedurii de executare silita a creantelor fiscale.

Art. 498 - Punerea in executare a pedepsei complementare a dizolvarii persoanei juridice

(1) Copia dispozitivului hotararii de condamnare se comunica, la data ramanerii definitive, de catre judecatorul delegat cu executarea persoanei juridice respective, precum si organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice, respectiv organului care a inregistrat persoana juridica, solicitandu-se totodata informarea cu privire la modul de ducere la indeplinire a masurii.

(2) La data ramanerii definitive a hotararii de condamnare la pedeapsa complementara a dizolvarii, persoana juridica intra in lichidare.

Art. 499 - Punerea in executare a pedepsei complementare a suspendarii activitatii persoanei juridice

O copie de pe dispozitivul hotararii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa suspendarii activitatii sau a uneia dintre activitatile persoanei juridice se comunica, la data ramanerii definitive, organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice, organului care a inregistrat persoana juridica, organului care a infiintat institutia nesupusa autorizarii sau inregistrarii, precum si organelor cu atributii de control si supraveghere a persoanei juridice, pentru a lua masurile necesare.

Art. 500 - Punerea in executare a pedepsei complementare a inchiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice

O copie de pe dispozitivul hotararii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa inchiderii unor puncte de lucru se comunica, la data ramanerii definitive, organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice si organului care a inregistrat persoana juridica, organului care a infiintat institutia nesupusa autorizarii sau inregistrarii, precum si organelor cu atributii de control si supraveghere a persoanei juridice, pentru a lua masurile necesare.

Art. 501 - Punerea in executare a pedepsei complementare a interzicerii persoanei juridice de a participa la procedurile de achizitii publice

(1) O copie de pe dispozitivul hotararii prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achizitii publice se comunica, la data ramanerii definitive: a) oficiului registrului comertului, in vederea efectuarii formalitatilor de publicitate in registrul comertului; b) Ministerului Justitiei, in vederea efectuarii formalitatilor de publicitate in Registrul national al persoanelor juridice fara scop patrimonial; c) oricarei autoritati care tine evidenta persoanelor juridice, in vederea efectuarii formalitatilor de publicitate. d) administratorului sistemului electronic de achizitii publice.

(2) O copie de pe dispozitivul hotararii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achizitii publice se comunica, la data ramanerii definitive, organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice si organului care a inregistrat persoana juridica, pentru a lua masurile necesare.

Art. 501¹ - Punerea in executare a pedepsei complementare a plasarii sub supraveghere judiciara

(1) Atributiile mandatarului judiciar privind supravegherea activitatii persoanei juridice sunt cuprinse in dispozitivul hotararii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa plasarii sub supraveghere judiciara.

(2) Mandatarul judiciar nu se poate substitui organelor statutare in gestionarea activitatilor persoanei juridice.

Art. 502 - Punerea in executare a pedepsei complementare a afisarii sau publicarii hotararii de condamnare

(1) Un extras al hotararii de condamnare care priveste aplicarea pedepsei complementare a afisarii hotararii de condamnare se comunica, la data ramanerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a-l afisa in forma, locul si pentru perioada stabilite de instanta de judecata.

(2) Un extras al hotararii de condamnare care priveste aplicarea pedepsei complementare a publicarii hotararii de condamnare se comunica, la data ramanerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a publica hotararea in forma stabilita de instanta, pe cheltuiala proprie, prin intermediul presei scrise sau audiovizuale ori prin alte mijloace de comunicare audiovizuale, desemnate de instanta.

(3) Persoana juridica condamnata inaintea instantei de executare dovada inceperii executarii afisarii sau, dupa caz, dovada executarii publicarii hotararii de condamnare, in termen de 30 de zile de la comunicarea hotararii, dar nu mai tarziu de 10 zile de la inceperea executarii ori, dupa caz, de la executarea pedepsei principale.

(4) O copie de pe hotararea de condamnare, in intregime sau in extras al acesteia, se comunica la data ramanerii definitive organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice, organului care a inregistrat persoana juridica, organului care a infiintat institutia nesupusa autorizarii sau inregistrarii, precum si organelor cu atributii de control si supraveghere a persoanei juridice, pentru a lua masurile necesare.

Art. 503 - Supravegherea executarii pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice

(1) In caz de neexecutare cu rea-credinta a pedepselor complementare aplicate persoanei juridice, instanta de executare aplica dispozitiile art. 139 alin. (2) sau, dupa caz, art. 140 alin. (2) ori (3) din Codul penal.

(2) Sesizarea instantei se face din oficiu de catre judecatorul delegat al instantei de executare, potrivit art. 499-502.

(3) Persoana juridica este citata la judecata.

(4) Participarea procurorului este obligatorie.

(5) Dupa concluziile procurorului si ascultarea persoanei juridice condamnate, instanta se pronunta prin sentinta.

CAPITOLUL III

Procedura in cauzele cu infractori minori

Art. 504 - Dispozitii generale

Urmarirea si judecarea infractiunilor savarsite de minori, precum si punerea in executare a hotararilor privitoare la acestia se fac potrivit procedurii obisnuite, cu completarile si derogarile prevazute in prezentul capitol si in sectiunea a 8-a a cap. I din titlul V al partii generale.

Art. 505 - Persoanele chemate la organul de urmarire penala

(1) Cand suspectul ori inculpatul este un minor care nu a implinit 16 ani, la orice ascultare sau confruntare a minorului, organul de urmarire penala citeaza parintii acestuia ori, dupa caz, pe tutore, curator sau persoana in ingrijirea ori supravegherea careia se afla temporar minorul, precum si directia generala de asistenta sociala si protectie a copilului din localitatea unde se desfasoara audierea.

Declarat partial neconstitucional la data de 06/03/2018 prin Decizia nr. 102/2018 referitoare la admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 505 alin. (2) din Codul de procedura penala, precum si a sintagmei "care nu a implinit 16 ani" din cuprinsul dispozitiilor art. 505 alin. (1) din Codul de procedura penala (M.Of. partea I nr. 400 din 10/05/2018) CURTEA CONSTITUTIONALA - D E C I D E: Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de Marius-Iulian Drutu in Dosarul nr. 22.750/245/2016/a1 al Judecatoriei Iasi - Sectia penala si constata ca dispozitiile art. 505 alin. (2) din Codul de procedura penala, precum si sintagma "care nu a implinit 16 ani" din cuprinsul art. 505 alin. (1) din Codul de procedura sunt neconstitucionale.

(2) Cand suspectul sau inculpatul este un minor care a implinit 16 ani, citarea persoanelor prevazute la alin. (1) se dispune numai daca organul de urmarire penala considera necesar.

(3) Neprezentarea persoanelor legal citate la ascultarea sau confruntarea minorului nu impiedica efectuarea acestor acte.

Art. 506 - Referatul de evaluare a minorului

(1) In cauzele cu inculpati minori, organele de urmarire penala pot sa solicite, atunci cand considera necesar, efectuarea referatului de evaluare de catre serviciul de probatiune de pe langa tribunalul in a carui circumscriptie teritoriala isi are locuinta minorul, potrivit legii.

(2) In cauzele cu inculpati minori, instanta de judecata are obligatia sa dispuna efectuarea referatului de evaluare de catre serviciul de probatiune de pe langa tribunalul in a carui circumscriptie isi are locuinta minorul, potrivit legii. In situatia in care efectuarea referatului de evaluare a fost solicitata in cursul urmaririi penale, potrivit dispozitiilor alin. (1), dispunerea referatului de catre instanta este facultativa.

~~(3) Referatul de evaluare are rolul de a furniza organului judiciar date privind persoana minorului din perspectiva psihocomportamentala.~~

(4) Prin referatul de evaluare, serviciul de probatiune solicitat poate face propuneri motivate cu privire la masurile educative ce pot fi luate fata de minor.

~~(5) Prin referatul de evaluare, serviciul de probatiune solicitat poate face propuneri motivate cu privire la masurile educative ce pot fi luate fata de minor.~~

Art. 507 - Compunerea instantei

(1) Cauzele in care inculpatul este minor se judeca potrivit regulilor de competenta obisnuite de catre judecatori anume desemnati potrivit legii.

(2) Instanta compusa potrivit dispozitiilor alin. (1) ramane competenta sa judece potrivit dispozitiilor procedurale speciale privitoare la minori, chiar daca intre timp inculpatul a implinit varsta de 18 ani.

(3) Inculpatul care a savarsit infractiunea in timpul cand era minor este judecat potrivit procedurii aplicabile in cauzele cu infractori minori, daca la data sesizarii instantei nu a implinit 18 ani.

Art. 508 - Persoanele chemate la judecarea minorilor

(1) La judecarea cauzei se citeaza serviciul de probatiune, parintii minorului sau, dupa caz, tutorele, curatorul ori persoana in ingrijirea sau supravegherea careia se afla temporar minorul.

(2) Persoanele aratate la alin. (1) au dreptul si indatorirea sa dea lamuriri, sa formuleze cereri si sa prezinte propuneri in privinta masurilor ce ar urma sa fie luate.

(3) Neprezentarea persoanelor legal citate nu impiedica judecarea cauzei.

Art. 509 - Desfasurarea judecatii

(1) Cauzele cu inculpati minori se judeca de urgenta si cu precadere.

(2) Sedinta de judecata este nepublica. Cu incuviintarea instantei, la desfasurarea judecatii pot asista, in afara de persoanele aratate la art. 508, si alte persoane.

(3) Cand inculpatul este minor cu varsta mai mica de 16 ani, instanta, daca apreciaza ca administrarea anumitor probe poate avea o influenta negativa asupra sa, poate dispune indepartarea lui din sedinta. In aceleasi conditii pot fi indepartati temporar din sala de judecata si parintii ori tutorele, curatorul ori persoana in ingrijirea sau supravegherea careia se afla temporar minorul.

(4) La rechemarea in sala a persoanelor prevazute la alin. (3) presedintele completului le aduce la cunostinta actele esentiale efectuate in lipsa lor.

(5) Ascultarea minorului va avea loc o singura data, iar reascultarea sa va fi admisa de judecator doar in cazuri temeinic justificate.

Art. 510 - Inculpatii minori cu majori

(1) Cand in aceeasi cauza sunt mai multi inculpati, dintre care unii minori si altii majori, si nu este posibila disjungerea, judecata are loc potrivit dispozitiilor art. 507 alin. (1) si dupa procedura obisnuita.

(2) Cu privire la inculpatii minori din aceste cauze se aplica dispozitiile referitoare la procedura in cauzele cu infractori minori.

Art. 511 - Punerea in executare a masurilor educative neprivative de libertate In cazul in care s-a luat fata de minor vreuna dintre masurile educative neprivative de libertate, dupa ramanerea definitiva a hotararii se fixeaza un termen pentru cand se dispune aducerea minorului, chemarea reprezentantului legal al acestuia, a reprezentantului serviciului de probatiune pentru punerea in executare a masurii luate si a persoanelor desemnate cu supravegherea acesteia.

Art. 512 - Abrogat

Art. 513 - Prelungirea sau inlocuirea masurilor educative neprivative de libertate

- (1) Prelungirea masurii educative neprivative de libertate in cazul in care minorul nu respecta, cu rea-credinta, conditiile de executare si obligatiile impuse se dispune de instanta care a pronuntat aceasta masura.
- (2) Inlocuirea masurii luate initial cu o alta masura educativa neprivativa de libertate mai severa ori inlocuirea masurii luate initial cu o masura educativa privativa de libertate pentru vreuna dintre cauzele prevazute la art. 123 din [Codul penal](#) se dispune de instanta care a pronuntat aceasta masura.

Art. 514 - Punerea in executare a internarii intr-un centru educativ

- (1) In cazul in care s-a luat fata de minor masura educativa a internarii intr-un centru educativ, punerea in executare se face prin trimiterea unei copii de pe hotarare organului de politie de la locul unde se afla minorul, dupa ramanerea definitiva a hotararii.
- (2) Organul de politie ia masuri pentru internarea minorului.
- (3) Cu ocazia punerii in executare a masurii educative a internarii intr-un centru educativ, organul de politie poate patrunde in domiciliul sau resedinta unei persoane fara invoirea acesteia, precum si in sediul unei persoane juridice fara invoirea reprezentantului legal al acesteia.
- (4) Daca minorul fata de care s-a luat masura educativa a internarii intr-un centru educativ nu este gasit, organul de politie constata aceasta printr-un proces-verbal si sesizeaza de indata organele competente pentru darea in urmarire, precum si pentru darea in consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se inainteaza centrului educativ in care se va face internarea.
- (5) Copia de pe hotarare se preda cu ocazia executarii masurii centrului educativ in care minorul este internat.
- (6) Conducatorul centrului educativ comunica de indata instantei care a dispus masura despre efectuarea internarii.

Art. 515 - Punerea in executare a internarii intr-un centru de detentie

- (1) Masura educativa a internarii minorului intr-un centru de detentie se pune in executare prin trimiterea unei copii a hotararii definitive prin care s-a luat aceasta masura organului de politie de la locul unde se afla minorul, cand acesta este liber, ori comandantului locului de detinere, cand acesta este arestat preventiv.
- (2) Odata cu punerea in executare a masurii educative a internarii minorului intr-un centru de detentie, judecatorul delegat va emite si ordinul prin care interzice minorului sa paraseasca tara. Dispozitiile privind intocmirea si continutul ordinului in cazul punerii in executare a pedepsei inchisorii se aplica in mod corespunzator.
- (3) Daca executarea masurii revine organului de politie, dispozitiile art. 514 alin. (2) - (4) se aplica in mod corespunzator.
- (4) Copia de pe hotarare se preda cu ocazia executarii masurii centrului de detentie in care minorul este internat.
- (5) Conducatorul centrului de detentie comunica de indata instantei care a dispus masura despre efectuarea internarii.

Art. 516 - Schimbarile privind masura educativa a internarii intr-un centru educativ

- (1) Mentinerea masurii internarii minorului intr-un centru educativ, prelungirea ori inlocuirea acesteia cu internarea intr-un centru de detentie in cazurile prevazute la art. 125 alin. (3) din Codul penal se dispune de instanta careia ii revine competenta sa judece noua infractiune sau infractiunea concurenta savarsita anterior.
- (2) Inlocuirea internarii minorului cu masura educativa a asistarii zilnice si liberarea din centrul educativ la implinirea varstei de 18 ani se dispun, potrivit dispozitiilor legii privind executarea pedepselor, de catre instanta in a carei circumscriptie teritoriala se afla centrul educativ, corespunzatoare in grad instantei de executare. Revenirea asupra inlocuirii sau liberarii, in cazul in care acesta nu respecta, cu rea-credinta, conditiile de executare a masurii educative ori obligatiile impuse, se dispune, din oficiu sau la sesizarea serviciului de probatiune, de instanta care a judecat cauza in prima instanta.
- (3) In cazul prevazut la art. 125 alin. (7) din Codul penal, revenirea asupra inlocuirii se dispune de instanta careia ii revine competenta sa judece noua infractiune savarsita de minor.

Art. 517 - Schimbarile privind masura educativa a internarii intr-un centru de detentie

- (1) Prelungirea masurii internarii minorului in centrul de detentie in cazurile prevazute la art. 125 alin. (3) din Codul penal se dispune de instanta careia ii revine competenta sa judece noua infractiune sau infractiunea concurenta savarsita anterior.
- (2) Inlocuirea internarii minorului cu masura educativa a asistarii zilnice, liberarea din centrul de detentie la implinirea varstei de 18 ani se dispun, potrivit dispozitiilor legii privind executarea pedepselor, de instanta in a carei circumscriptie teritoriala se afla centrul de detentie, corespunzatoare in grad instantei de executare. Revenirea asupra inlocuirii sau liberarii, in cazul in care acesta nu respecta cu rea-credinta conditiile de executare a masurii educative ori obligatiile impuse, se dispune, din oficiu sau la sesizarea serviciului de probatiune, de instanta care a judecat in prima instanta pe minor.

(3) In cazul prevazut la art. 125 alin. (7) din Codul penal, revenirea asupra inlocuirii si prelungirea duratei internarii se dispun de instanta careia ii revine competenta sa judece noua infractiune savarsita de minor.

Art. 518 - Schimbarea regimului de executare In cazurile prevazute la art. 126 din Codul penal, continuarea executarii masurii educative privative de libertate intr-un penitenciar de catre persoana internata care a implinit varsta de 18 ani se poate dispune potrivit dispozitiilor legii privind executarea pedepselor de instanta in a carei circumscriptie teritoriala se afla centrul educativ sau centrul de detentie, corespunzatoare in grad instantei de executare.

Art. 519 - Amanarea sau intreruperea executarii masurilor privative de libertate Executarea masurii educative a internarii intr-un centru educativ sau a masurii educative a internarii intr-un centru de detentie poate fi amanata sau intrerupta in cazurile si in conditiile prevazute de lege.

Art. 520 - Dispozitii privind apelul

Dispozitiile referitoare la judecata in prima instanta in cauzele privitoare la infractiuni savarsite de minori se aplica in mod corespunzator si la judecata in apel.

CAPITOLUL IV

Procedura dării in urmarire

Art. 521 - Darea in urmarire

(1) Darea in urmarire se solicita si se dispune pentru identificarea, cautarea, localizarea si prinderea unei persoane in scopul aducerii acesteia in fata organelor judiciare ori punerii in executare a anumitor hotarari judecatoresti.

(2) Darea in urmarire se solicita si se dispune in urmatoarele cazuri: a) nu s-a putut executa un mandat de arestare preventiva, un mandat de executare a unei pedepse privative de libertate, o masura educativa privativa de libertate, masura internarii medicale sau masura expulzarii, intrucat persoana fata de care s-a luat una dintre aceste masuri nu a fost gasita; b) persoana a evadat din starea legala de retinere sau detinere ori a fugit dintr-un centru educativ, centru de detentie sau din unitatea in care executa masura internarii medicale; c) in vederea depistarii unei persoane urmarite international despre care exista date ca se afla in Romania.

(3) Darea in urmarire se solicita de: a) organul de politie care a constatat imposibilitatea executarii masurii prevazute la alin. (2) lit. a); b) administratia locului de detinere, centrul educativ sau unitatea medicala prevazuta la alin. (2) lit. b); c) organul judiciar competent potrivit legii speciale, in cazul prevazut la alin. (2) lit. c);

(4) Darea in urmarire se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Politiei Romane.

(5) Ordinul de dare in urmarire se comunica in cel mai scurt timp organelor competente sa elibereze pasaportul, care au obligatia sa refuze eliberarea pasaportului sau, dupa caz, sa ridice provizoriu pasaportul pe durata masurii, precum si organelor de frontiera pentru darea in consemn.

(6) De asemenea, ordinul de dare in urmarire se comunica in copie: a) celui in fata caruia urmeaza sa fie adusa persoana urmarita in momentul prinderii; b) organului judiciar competent care supravegheaza activitatea de urmarire a persoanei date in urmarire.

Art. 522 - Urmarirea

(1) Ordinul de dare in urmarire se pune in executare de indata de catre structurile competente ale Ministerului Administratiei si Internelor care vor desfasura, la nivel national, activitati de identificare, cautare, localizare si prindere a persoanei urmarite.

(2) Institutiile publice sunt obligate sa sprijine, in conditiile legii si conform competentelor legale, organele de politie care efectueaza urmarirea unei persoane date in urmarire.

(3) Activitatea de urmarire a unei persoane arestate preventiv, desfasurata de organele de politie, este supravegheata de procurori anume desemnati din cadrul parchetului de pe langa curtea de apel in a carui circumscriptie se afla sediul instantei competente care a solutionat in fond propunerea de arestare preventiva. Cand mandatul de arestare preventiva a fost emis intr-o cauza de competenta Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, supravegherea activitatii de urmarire revine procurorului care efectueaza sau a efectuat urmarirea penala in cauza. (4) In celelalte cazuri, activitatea de urmarire a persoanelor date in urmarire este supravegheata de procurori anume desemnati din cadrul parchetului de pe langa curtea de apel in a carui circumscriptie se afla sediul instantei de executare ori al altei instante competente potrivit legii speciale.

Art. 523 - Activitatile ce pot fi efectuate in procedura urmaririi

(1) In vederea identificarii, cautarii, localizarii si prinderii persoanelor date in urmarire pot fi efectuate, in conditiile prevazute de lege, urmatoarele activitati: a) supravegherea tehnica; b) retinerea, predarea si perchezitionarea

corespondentei si a obiectelor; b¹) obtinerea datelor de trafic si de localizare prelucrate de catre furnizorii de retele publice de comunicatii electronice ori furnizorii de servicii de comunicatii electronice destinate publicului; c) perchezitia; d) ridicarea de obiecte sau inscrisuri; e) monitorizarea tranzactiilor financiare si dezvaluirea datelor financiare.

(2) Activitatile prevazute la alin. (1) lit. a)-c) pot fi efectuate numai in baza mandatului emis de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta de executare ori de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta competenta potrivit legii speciale in cazul prevazut la art. 521 alin. (2) lit. c).

(3) Activitatile prevazute la alin. (1) lit. d) pot fi efectuate numai cu autorizarea procurorului care supravegheaza activitatea organelor de politie care efectueaza urmarirea persoanei date in urmarire.

Art. 524 - Supravegherea tehnica, retinerea, predarea si perchezitionarea corespondentei si a obiectelor, perchezitia si obtinerea datelor de trafic si de localizare prelucrate de catre furnizorii de retele publice de comunicatii electronice ori furnizorii de servicii de comunicatii electronice destinate publicului in procedura darii in urmarire

(1) Supravegherea tehnica, retinerea, predarea si perchezitionarea corespondentei si a obiectelor, perchezitia si obtinerea datelor de trafic si de localizare prelucrate de catre furnizorii de retele publice de comunicatii electronice ori furnizorii de servicii de comunicatii electronice destinate publicului pot fi dispuse, la cererea procurorului care supravegheaza activitatea organelor de politie care efectueaza urmarirea persoanei date in urmarire de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta competenta, daca acesta apreciaza ca identificarea, cautarea, localizarea si prinderea persoanelor date in urmarire nu pot fi facute prin alte mijloace ori ar fi mult intarziate.

(2) Dispozitiile art. 138-144, respectiv art. 147, art. 152 si art. 157-160 se aplica in mod corespunzator.

Art. 525 - Ridicarea de obiecte sau inscrisuri in procedura darii in urmarire

(1) Ridicarea de obiecte sau inscrisuri in vederea identificarii, cautarii, localizarii si prinderii persoanelor date in urmarire poate fi dispusa de procurorul care supravegheaza activitatea organelor de politie ce efectueaza urmarirea persoanei date in urmarire.

(2) Dispozitiile art. 169 si 171 se aplica in mod corespunzator.

Art. 526 - Revocarea urmaririi

(1) Urmarirea se revoca in momentul prinderii persoanei urmarite sau atunci cand au disparut temeiurile care au justificat darea in urmarire.

(2) Revocarea se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Politiei Romane, care se transmite in copie, de indata: a) parchetului competent care supravegheaza activitatea de urmarire a persoanei date in urmarire; b) organelor competente sa elibereze pasaportul si organelor de frontiera.

(3) Procurorul care supravegheaza activitatea de urmarire a persoanei date in urmarire dispune de indata incetarea activitatilor de supraveghere luate conform art. 524, informand despre aceasta judecatorul de drepturi si libertati.

CAPITOLUL V

Procedura reabilitarii

Art. 527 - Reabilitarea

Reabilitarea are loc fie de drept, in cazurile prevazute la art. 150 sau 165 din Codul penal, fie la cerere, acordata de instanta de judecata, in conditiile prevazute in prezentul capitol.

Art. 528 - Reabilitarea de drept

(1) La implinirea termenului de 3 ani prevazut la art. 165 din Codul penal, daca persoana condamnata nu a mai savarsit o alta infractiune, autoritatea care tine evidenta cazierului judiciar va sterge din oficiu mentiunile privind pedeapsa aplicata condamnatului.

(2) La implinirea termenului de 3 ani prevazut la art. 150 din Codul penal, daca persoana condamnata nu a mai savarsit o alta infractiune, organul care a autorizat infiintarea persoanei juridice si organul care a inregistrat persoana juridica vor sterge din oficiu mentiunile privind pedeapsa aplicata persoanei juridice.

Art. 529 - Reabilitarea judecatoreasca Competenta sa se pronunte asupra reabilitarii judecatoresti este fie instanta care a judecat in prima instanta cauza in care s-a pronuntat condamnarea pentru care se cere reabilitarea, fie instanta corespunzatoare in a carei circumscriptie domiciliaza condamnatul sau in care a avut ultimul domiciliu, daca la data introducerii cererii domiciliaza in strainatate.

*) Potrivit Deciziei Inaltei Curti de Casatie si Justitie nr. 83/2007 privind examinarea recursului in interesul legii, publicate in Monitorul Oficial nr. 780 din 21 noiembrie 2008, dispozitiile art. 494 teza I din Codul de procedura penala anterior [corespondent cu art. 529 teza I din Codul de procedura penala actual] se interpreteaza in sensul ca: In caz de modificare a normelor de competenta, cererea de reabilitare va fi solutionata de instanta competenta sa judece cauza in prima instanta, potrivit legii in vigoare la momentul introducerii cererii. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

Art. 530 - Cererea de reabilitare

(1) Cererea de reabilitare judecatoreasca se formuleaza de catre condamnat, iar dupa moartea acestuia, de sot sau de rudele apropiate. Sotul sau rudele apropiate pot continua procedura de reabilitare pornita anterior decesului.

(2) Reabilitarea judecatoreasca se dispune in cazurile si conditiile prevazute la art. 166 si 168 din Codul penal.

(3) In cerere trebuie sa se mentioneze: a) adresa condamnatului, iar cand cererea este facuta de alta persoana, adresa acesteia; b) condamnarea pentru care se cere reabilitarea si fapta pentru care a fost pronuntata acea condamnare; c) localitatile unde condamnatul a locuit si locurile de munca din tot intervalul de timp de la executarea pedepsei si pana la introducerea cererii, iar in cazul cand executarea pedepsei a fost prescisa, de la data ramanerii definitive a hotararii si pana la introducerea cererii; d) temeiurile cererii; e) indicatii utile pentru identificarea dosarului si orice alte date pentru solutionarea cererii.

(4) La cerere se anexeaza actele din care reiese ca sunt indeplinite conditiile reabilitarii.

Art. 531 - Masurile premergatoare

Dupa fixarea termenului de solutionare a cererii de reabilitare se dispune citarea persoanei care a solicitat reabilitarea si a persoanelor a caror ascultare instanta o considera necesara, se iau masuri pentru aducerea dosarului in care s-a pronuntat condamnarea si se solicita copia fisei cazierului judiciar al condamnatului.

Art. 532 - Respingerea cererii pentru neindeplinirea conditiilor de forma si fond

(1) Cererea de reabilitare se respinge pentru neindeplinirea conditiilor de forma si fond in urmatoarele cazuri: a) a fost introdusa inainte de termenul legal; b) lipseste mentiunea prevazuta la art. 530 alin. (3) lit. a) si petitionarul nu s-a prezentat la termenul de infatisare; c) lipseste vreuna dintre mentiunile prevazute la art. 530 alin. (3) lit. b) -e) si petitionarul nu a completat cererea la termenul de infatisare si nici la termenul ce i s-a acordat in vederea completarii. (2) In cazul prevazut la alin. (1) lit. a), cererea poate fi repetata dupa implinirea termenului legal, iar in cazurile prevazute la alin. (1) lit. b) si c), oricand.

(3) In cazul prescriptiei executarii pedepsei, nu poate depune cerere de reabilitare persoana prevazuta la art. 530 alin. (1), daca lipsa executarii este imputabila persoanei condamnate.

(4) Cererea de reabilitare in privinta careia rezulta ca nu priveste o persoana condamnata determinata, precum si cererea formulata in numele unei persoane condamnate, fara mandat din partea acesteia, dat in conditiile legii, sunt inadmisibile.

Art. 533 - Solutionarea cererii

(1) La termenul fixat, in sedinta nepublica, instanta asculta persoanele citate prezente, concluziile procurorului si ale petitionarului si verifica daca sunt indeplinite conditiile cerute de lege pentru admiterea reabilitarii.

(2) Daca inainte de solutionarea cererii de reabilitare fata de condamnat a fost pusa in miscare actiunea penala pentru alta infractiune, examinarea cererii se suspenda pana la solutionarea definitiva a acelei cauze.

Art. 534 - Situatiile privind despagubirile civile

(1) Cand condamnatul sau persoana care a facut cererea de reabilitare dovedeste ca nu i-a fost cu putinta sa achite despagubirile civile si cheltuielile judiciare, instanta, apreciind imprejurarile, poate dispune reabilitarea sau poate sa acorde un termen pentru achitarea in intregime sau in parte a sumei datorate.

(2) Termenul prevazut la alin. (1) nu poate depasi 6 luni.

(3) In caz de obligatie solidara, instanta fixeaza suma ce trebuie achitata, in vederea reabilitarii, de condamnat sau de urmasii sai.

(4) Drepturile acordate partii civile prin hotararea de condamnare nu se modifica prin hotararea data asupra reabilitarii.

Art. 535 - Contestatia

Sentinta prin care instanta rezolva cererea de reabilitare este supusa contestatiei in termen de 10 zile de la comunicare, care se solutioneaza de instanta ierarhic superioara. Judecarea contestatiei la hotararea primei instante se face in sedinta nepublica, cu citarea petentului. Participarea procurorului este obligatorie. Decizia instantei prin care se solutioneaza contestatia este definitiva.

Art. 536 - Anularea reabilitării

(1) În cazul prevăzut la art. 171 din Codul penal, instanța prevăzută la art. 529 dispune anularea reabilitării, din oficiu sau la cererea procurorului.

(2) Dispozițiile art. 533 se aplică în mod corespunzător.

Art. 537 - Mențiunile despre reabilitare

După rămânerea definitivă a hotărârii de reabilitare sau de anulare a acesteia, instanța dispune să se facă mențiune despre aceasta pe hotărârea prin care s-a pronunțat condamnarea.

CAPITOLUL VI

Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri

Art. 538 - Dreptul la repararea pagubei în caz de eroare judiciară

(1) Persoana care a fost condamnată definitiv, indiferent dacă pedeapsa aplicată sau măsura educativă privativă de libertate a fost sau nu pusă în executare, are dreptul la repararea de către stat a pagubei suferite în cazul în care, în urma rejudecării cauzei, după anularea sau desființarea hotărârii de condamnare pentru un fapt nou sau recent descoperit care dovedește că s-a produs o eroare judiciară, s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul redeschiderii procesului penal cu privire la condamnatul judecat în lipsă, dacă după rejudecare s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare.

(3) Persoana prevăzută la alin. (1) și persoana prevăzută la alin. (2) nu vor fi îndreptățite să ceară repararea de către stat a pagubei suferite dacă, prin declarații mincinoase ori în orice alt fel, au determinat condamnarea, în afara cazurilor în care au fost obligate să procedeze astfel.

(4) Nu este îndreptățită la repararea pagubei nici persoana condamnată careia îi este imputabilă în tot sau în parte nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut sau recent descoperit.

Art. 539 - Dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate

(1) Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată nelegal de libertate.

(2) Privarea nelegală de libertate trebuie să fie stabilită, după caz, prin ordonanța a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de camera preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investită cu judecarea cauzei.

Art. 540 - Felul și întinderea reparatiei

(1) La stabilirea întinderii reparatiei se ține seama de durata privării nelegale de libertate, precum și de consecințele produse asupra persoanei, asupra familiei celui privat de libertate ori asupra celui aflat în situația prevăzută la art. 538.

(2) Reparția constă în plata unei sume de bani sau în constituirea unei rente viagere ori în obligația ca, pe cheltuielile statului, cel reținut sau arestat nelegal să fie încredințat unui institut de asistență socială și medicală.

(3) La alegerea felului reparatiei și la întinderea acesteia se va ține seama de situația celui îndreptățit la repararea pagubei și de natura daunei produse.

(4) Persoanelor îndreptățite la repararea pagubei, care înainte de privarea de libertate ori de încarcerare ca urmare a punerii în executare a unei pedepse ori măsuri educative privative de libertate erau încadrate în muncă, li se calculează, la vechimea în muncă stabilită potrivit legii, și timpul cât au fost private de libertate.

(5) Reparția este în toate cazurile suportată de stat, prin Ministerul Finanțelor Publice.

Art. 541 - Acțiunea pentru repararea pagubei

(1) Acțiunea pentru repararea pagubei poate fi pornită de persoana îndreptățită, potrivit art. 538 și 539, iar după moartea acesteia poate fi continuată sau pornită de către persoanele care se află în întreținerea sa la data decesului. (2) Acțiunea poate fi introdusă în termen de 6 luni de la data rămânerei definitive a hotărârii instanței de judecată, precum și a ordonanței sau încheierilor organelor judiciare, prin care s-a constatat eroarea judiciară, respectiv privarea nelegală de libertate.

(3) Pentru obținerea reparării pagubei, persoana îndreptățită se poate adresa tribunalului în a cărei circumscripție domiciliază, chemând în judecată civilă statul, care este citat prin Ministerul Finanțelor Publice.

(4) Acțiunea este scutită de taxa judiciară de timbru.

Art. 542 - Actiunea in regres

(1) In cazul in care repararea pagubei a fost acordata potrivit art. 541, precum si in situatia in care statul roman a fost condamnat de catre o instanta internationala pentru vreunul dintre cazurile prevazute la art. 538 si 539, actiunea in regres pentru recuperarea sumei achitate poate fi indreptata impotriva persoanei care, cu rea-credinta sau din culpa grava, a provocat situatia generatoare de daune sau impotriva institutiei la care aceasta este asigurata pentru despagubiri in caz de prejudicii provocate in exercitiul profesiei.

(2) Statul trebuie sa dovedeasca in cadrul actiunii in regres, prin ordonanta procurorului sau hotarare penala definitiva, ca cel asigurat in conditiile alin. (1) a produs cu rea-credinta sau din culpa grava profesionala eroarea judiciara sau privarea nelegala de libertate cauzatoare de prejudicii.

CAPITOLUL VII

Procedura in caz de disparitie a dosarelor judiciare si a inregistrurilor judiciare

Art. 543 - Constatarea disparitiei dosarului sau inregistrului

(1) In cazul disparitiei unui dosar judiciar sau a unui inregistr care apartine unui astfel de dosar, organul de urmarire penala sau presedintele instantei la care se gaseste dosarul ori inregistrul intocmeste un proces-verbal prin care constata disparitia si arata masurile care s-au luat pentru gasirea lui.

(2) In baza procesului-verbal, se procedeaza potrivit dispozitiilor prevazute in prezentul capitol.

Art. 544 - Obiectul procedurii speciale

(1) Cand dosarul sau inregistrul disparut este reclamat de un interes justificat si nu poate fi refacut potrivit procedurii obisnuite, procurorul prin ordonanta ori instanta de judecata prin incheiere dispune, dupa caz, inlocuirea sau reconstituirea dosarului sau inregistrului cu privire la care s-a constatat disparitia.

(2) Instanta se pronunta prin incheiere, fara citarea partilor, in afara de cazul cand instanta considera necesara chemarea acestora.

(3) Incheierea nu este supusa niciunei cai de atac.

Art. 545 - Competenta in cazul inlocuirii sau reconstituirii

(1) Inlocuirea sau reconstituirea se efectueaza de organul de urmarire penala ori de instanta de judecata inaintea careia cauza se gaseste pendinte, iar in cauzele definitiv solutionate, de instanta la care dosarul se gaseste in conservare.

(2) Cand constatarea disparitiei s-a facut de un organ de urmarire penala sau de o instanta de judecata, altele decat cele aratate la alin. (1), organul de urmarire penala ori instanta de judecata care a constatat disparitia trimite organului de urmarire penala sau instantei de judecata competente toate materialele necesare efectuării inlocuirii ori reconstituirii inregistrului disparut.

(3) In cazul disparitiei unui dosar judiciar in cursul procedurii de camera preliminara, inlocuirea sau reconstituirea se efectueaza de instanta in cadrul careia functioneaza camera preliminara.

Art. 546 - Inlocuirea inregistrului

(1) Inlocuirea inregistrului disparut are loc atunci cand exista copii oficiale de pe acel inregistr. Organul de urmarire penala sau instanta de judecata ia masuri pentru obtinerea copieii.

(2) Copia obtinuta tine locul inregistrului original pana la gasirea acestuia.

(3) Persoanei sau autoritatii care a predat copia oficiala i se elibereaza o copie certificata de pe aceasta.

Art. 547 - Reconstituirea inregistrului sau dosarului

(1) Cand nu exista o copie oficiala de pe inregistrul disparut, se procedeaza la reconstituirea acestuia.

(2) Reconstituirea unui dosar se face prin reconstituirea inregistrurilor pe care le continea.

(3) In vederea reconstituirii pot fi folosite orice mijloace de proba prevazute de lege.

(4) Rezultatul reconstituirii se constata, dupa caz, prin ordonanta procurorului sau prin hotararea instantei data cu citarea partilor, dupa ascultarea acestora si a procurorului.

(5) Neprezentarea partilor legal citate nu impiedica judecarea cauzei.

(6) Hotararea de reconstituire este supusa apelului.

(7) Impotriva ordonantei procurorului privind rezultatul reconstituirii orice persoana care justifica un interes legitim poate face plangere, dispozitiile art. 336-339 aplicandu-se in mod corespunzator.

E-JURIDIC

CAPITOLUL VIII

Procedura privind cooperarea judiciara internationala si punerea in aplicare a tratatelor internationale in materie penala

SECTIUNEA 1 Dispozitii generale

Art. 548 - Dispozitii privind asistenta judiciara internationala

(1) Cooperarea judiciara internationala va fi solicitata sau acordata in conformitate cu dispozitiile actelor juridice ale Uniunii Europene, tratatelor internationale din domeniul cooperarii judiciare internationale in materie penala la care Romania este parte, precum si cu dispozitiile cuprinse in legea speciala si in prezentul capitol, daca in tratatele internationale nu se prevede altfel.

(2) Actele membrilor straini detasati ai unei echipe comune de ancheta efectuate in baza si conform acordului incheiat si dispozitiilor conducatorului echipei au o valoare similara actelor efectuate de catre organele de urmarire penala romane.

SECTIUNEA a 2-a Recunoasterea unor acte judiciare straine

Art. 549 - Executarea dispozitiilor civile dintr-o hotarare judecatoreasca penala straina

Executarea dispozitiilor civile dintr-o hotarare judecatoreasca penala straina se face potrivit regulilor prevazute pentru executarea hotararilor civile straine.

CAPITOLUL IX

Procedura de confiscare sau desfiintare a unui inscris in cazul clasarii

Art. 549¹ - Procedura de confiscare sau de desfiintare a unui inscris in cazul clasarii

(1) In cazul in care procurorul a dispus clasarea sau renuntarea la urmarirea penala, confirmata de judecatorul de camera preliminară, si sesizarea judecatorului de camera preliminară in vederea luarii masurii de siguranta a confiscarii speciale sau a desfiintarii unui inscris, ordonanta de clasare sau, dupa caz, ordonanta prin care s-a dispus renuntarea la urmarire penala confirmata de judecatorul de camera preliminară, insotita de dosarul cauzei, se inaintea instantei careia i-ar reveni, potrivit legii, competenta sa judece cauza in prima instanta, dupa expirarea termenului prevazut la art. 339 alin. (4) ori, dupa caz, la art. 340 sau dupa pronuntarea hotararii prin care plangerea a fost respinsa ori prin care a fost confirmata ordonanta de renuntare la urmarire penala.

(2) Judecatorul de camera preliminară stabileste termenul de solutionare, in functie de complexitatea si particularitatile cauzei, care nu poate fi mai scurt de 30 de zile.

(3) Pentru termenul fixat se dispune incunostintarea procurorului si se citeaza persoanele ale caror drepturi sau interese legitime pot fi afectate, carora li se comunica o copie a ordonantei, punandu-le in vedere ca in termen de 20 de zile de la primirea comunicarii pot depune note scrise.

(4) Judecatorul de camera preliminară se pronunta prin incheiere, in sedinta publica, dupa ascultarea procurorului si a persoanelor ale caror drepturi sau interese legitime pot fi afectate, daca sunt prezente. Dispozitiile cuprinse in titlul III al partii speciale privind judecata care nu sunt contrare dispozitiilor prezentului articol se aplica in mod corespunzator.

(5) Judecatorul de camera preliminară, solutionand cererea, poate dispune una dintre urmatoarele solutii: a) respinge propunerea si dispune, dupa caz, restituirea bunului ori ridicarea masurii asiguratorii luate in vederea confiscarii; b) admite propunerea si dispune confiscarea bunurilor ori, dupa caz, desfiintarea inscrisului.

(6) In termen de 3 zile de la comunicarea incheierii, procurorul si persoanele prevazute la alin. (3) pot face, motivat, contestatie. Contestatia nemotivata este inadmisibila.

(7) Contestatia se solutioneaza potrivit procedurii prevazute la alin. (4) de catre judecatorul de camera preliminară de la instanta ierarhic superioara celei sesizate ori, cand instanta sesizata este Inalta Curte de Casatie si Justitie, de catre completul competent potrivit legii, care poate dispune una dintre urmatoarele solutii: a) respinge contestatia ca tardiva, inadmisibila sau nefondata; b) admite contestatia, desfiinteaza incheierea si rejudeca propunerea potrivit alin. (5).

E-JURIDIC

TITLUL V

Executarea hotararilor penale

CAPITOLUL I

Dispozitii generale

Art. 550 - Hotararile executorii

- (1) Hotararile instantelor penale devin executorii la data cand au ramas definitive.
- (2) Hotararile nedefinitive sunt executorii atunci cand legea dispune aceasta.

Art. 551 - Ramanerea definitiva a hotararii primei instante Hotararile primei instante raman definitive: 1. la data pronuntarii, cand hotararea nu este supusa contestatiei sau apelului; 2. la data expirarii termenului de apel sau de introducere a contestatiei: a) cand nu s-a declarat apel sau contestatie in termen; b) cand apelul sau, dupa caz, contestatia declarata a fost retrasa inaintea termenului; 3. la data retragerii apelului sau, dupa caz, a contestatiei, daca aceasta s-a produs dupa expirarea termenului de apel sau de introducere a contestatiei; 4. la data pronuntarii hotararii prin care s-a respins apelul sau, dupa caz, contestatia.

Art. 552 - Ramanerea definitiva a hotararii instantei de apel si a hotararii pronuntate in calea de atac a contestatiei
(1) Hotararea instantei de apel ramane definitiva la data pronuntarii acesteia, atunci cand apelul a fost admis si procesul a luat sfarsit in fata instantei de apel.
(2) Hotararea pronuntata in calea de atac a contestatiei ramane definitiva la data pronuntarii acesteia, atunci cand contestatia a fost admisa si procesul a luat sfarsit in fata instantei care o judeca.

Art. 553 - Instanta de executare

- (1) Hotararea instantei penale, ramasa definitiva la prima instanta de judecata sau la instanta ierarhic superioara ori la instanta de apel, se pune in executare de catre prima instanta de judecata.
- (2) Hotararile pronuntate in prima instanta de catre Inalta Curte de Casatie si Justitie se pun in executare, dupa caz, de Tribunalul Bucuresti sau de tribunalul militar.
- (3) Cand hotararea ramane definitiva in fata instantei de apel sau in fata instantei ierarhic superioare, aceasta trimite instantei de executare un extras din acea hotarare, cu datele necesare punerii in executare, in ziua pronuntarii hotararii de catre instanta de apel sau, dupa caz, de catre instanta ierarhic superioara.
- (4) Dispozitiile alin. (1)-(3) sunt aplicabile si in cazul hotararilor nedefinitive, dar executorii, cu exceptia celor privind masurile de siguranta, masurile asiguratorii si masurile preventive, care se pun in executare, dupa caz, de judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau de instanta care le-a dispus.
- (5) Cand hotararea instantei de apel a fost modificata prin hotararea Inaltei Curti de Casatie si Justitie, pronuntata in recurs in casatie, Inalta Curte de Casatie si Justitie procedeaza potrivit alin. (3).
- (6) In cazul pedepselor si masurilor neprivative de libertate, judecatorul delegat cu executarea din cadrul instantei de executare poate delega unele atributii judecatorului delegat cu executarea de la instanta corespunzatoare in grad instantei de executare in circumscriptia careia locuieste persoana aflata in executare.

Art. 554 - Judecatorul delegat cu executarea

- (1) Instanta de executare delegea unul sau mai multi dintre judecatorii sai pentru efectuarea punerii in executare.
- (2) Daca la punerea in executare a hotararii sau in cursul executarii se ivesc vreo nelamurire sau impiedicare la executare, judecatorul delegat cu executarea poate sesiza instanta de executare, care va proceda potrivit dispozitiilor art. 597 si 598.

CAPITOLUL II

Punerea in executare a hotararilor

SECTIUNEA 1

Punerea in executare a pedepselor principale

Art. 555 - Punerea in executare a pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata si a pedepsei accesorii

- (1) Pedepsa inchisorii si pedepsa detentiunii pe viata se pun in executare prin emiterea mandatului de executare. Mandatul de executare se emite de judecatorul delegat cu executarea in ziua ramanerii definitive a hotararii la instanta de fond sau, dupa caz, in ziua primirii extrasului prevazut la art. 553 alin. (3), se intocmeste in 3 exemplare

si cuprinde: denumirea instantei de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului, numarul si data hotararii care se executa si denumirea instantei care a pronuntat-o, pedeapsa pronuntata si textul de lege aplicat, pedeapsa accesorie aplicata, timpul retinerii si arestarii preventive ori al arestului la domiciliu, care s-a dedus din durata pedepsei, mentiunea daca cel condamnat este recidivist, precum si, dupa caz, mentiunea prevazuta la art. 404 alin. (6), ordinul de arestare si de detinere, semnatura judecatorului delegat, precum si stampila instantei de executare.

(2) In cazul in care cel condamnat se afla in stare de libertate, odata cu emiterea mandatului de executare a pedepsei inchisorii sau a pedepsei detentivii pe viata, judecatorul delegat cu executarea emite si un ordin prin care interzice condamnatului sa paraseasca tara. Ordinul se intocmeste in 3 exemplare si cuprinde: denumirea instantei de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului, pedeapsa pronuntata impotriva acestuia, numarul si data hotararii de condamnare, denumirea instantei care a pronuntat-o, numarul mandatului de executare a pedepsei emis pe numele condamnatului, dispozitia de interzicere a parasirii tarii, semnatura judecatorului delegat, precum si stampila instantei de executare.

Art. 556 - Trimiterea spre executare a mandatului

(1) Pentru ducerea la indeplinire a mandatului de executare se trimit doua exemplare organului de politie de la domiciliul sau resedinta condamnatului, iar in cazul in care acesta nu are domiciliul sau resedinta in Romania, organului de politie in raza teritoriala a caruia se afla instanta de executare, cand condamnatul este liber, sau, dupa caz, cand condamnatul este arestat, comandantului la locul de detinere.

(1¹) In situatia in care mandatul de executare contine erori materiale, insa permite identificarea persoanei in vederea punerii in executare, in raport cu datele de identificare ale persoanei existente in evidentele organelor de politie si hotararea instantei de judecata, organul de politie executa hotararea, solicitand, in acelasi timp, instantei de judecata indreptarea erorilor materiale sesizate.

(2) Pentru aducerea la indeplinire a ordinului de interzicere a parasirii tarii se trimite de indata cate un exemplar organului competent sa elibereze pasaportul si Inspectoratului General al Politiei de Frontiera.

(2¹) Mandatul de executare sau ordinul de interzicere a parasirii tarii poate fi transmis organelor competente si prin fax, posta electronica sau prin orice mijloc in masura sa produca un document scris in conditii care sa permita autoritatilor destinatare sa ii stabileasca autenticitatea.

(3) In cazul in care cel condamnat se afla in stare de libertate, organele de executare prevazute la alin. (1) si (2) au obligatia de a lua masurile prevazute de lege in vederea punerii in executare a mandatului de executare a pedepsei si a ordinului de interzicere a parasirii tarii, in ziua primirii acestora.

Art. 557 - Executarea mandatului de executare a pedepsei si a ordinului de interzicere a parasirii tarii. Acordul instantei de parasire a tarii

(1) Pe baza mandatului de executare, organul de politie procedeaza la arestarea condamnatului. Celui arestat i se inmaneaza un exemplar al mandatului si este dus la locul de detinere cel mai apropiat, unde organul de politie preda celalalt exemplar al mandatului de executare.

~~(1¹) Odata cu inmanarea mandatului de executare, persoanei condamnate i se aduce la cunostinta, sub semnatura, in scris, dreptul prevazut de art. 466 alin. (1), iar in cazul in care persoana nu poate ori refuza sa semneze, se va incheia un proces-verbal.~~

(2) In vederea punerii in executare a mandatului emis in executarea unei hotarari definitive de condamnare, organul de politie poate patrunde in domiciliul sau resedinta unei persoane fara invoirea acesteia, precum si in sediul unei persoane juridice fara invoirea reprezentantului legal al acesteia.

(3) Dispozitiile art. 229 privind luarea masurilor de ocrotire sunt aplicabile in mod corespunzator, obligatia de incunostintare revenind organului de politie.

(4) Daca persoana impotriva careia s-a emis mandatul nu este gasita, organul de politie constata aceasta printr-un proces-verbal si ia masuri pentru darea in urmarire, precum si pentru darea in consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar de pe procesul-verbal impreuna cu un exemplar al mandatului de executare se trimit instantei care a emis mandatul.

(5) Daca persoana condamnata refuza sa se supuna mandatului sau incearca sa fuga, va fi constransa la aceasta.

(6) Cand condamnatul se afla in stare de detinere, un exemplar al mandatului de executare i se inmaneaza de catre comandantul locului de detinere.

(7) Comandantul locului de detinere consemneaza intr-un proces-verbal data de la care condamnatul a inceput executarea pedepsei.

(8) O copie de pe procesul-verbal se trimite de indata instantei de executare.

(9) Pe baza ordinului de interzicere a parasirii tarii, organele in drept refuza celui condamnat eliberarea pasaportului sau, dupa caz, procedeaza la ridicarea acestuia si iau masuri pentru darea condamnatului in consemn la punctele de trecere a frontierei.

(10) Pe durata termenului de supraveghere, persoana supravegheata poate solicita motivat instantei de executare sa incuviinteze parasirea teritoriului Romaniei potrivit art. 85 alin. (2) lit. i) sau art. 93 alin. (2) lit. d) din Codul penal. Instanta de executare solutioneaza cererea in camera de consiliu, dupa ascultarea persoanei supravegheate si a consilierului de probatiune, prin incheiere definitiva. In cazul in care admite cererea, instanta stabileste perioada pentru care persoana supravegheata poate parasi teritoriul Romaniei.

Art. 558 - Incunostintarea despre arestare in vederea executarii mandatului

(1) Imediat dupa arestarea in vederea executarii mandatului, condamnatul are dreptul de a incunostinta personal sau de a solicita administratiei locului de detinere sa incunostinteze un membru al familiei sale ori o alta persoana desemnata de acesta despre arestare si despre locul unde este detinut.

(2) Daca persoana condamnata nu este cetatean roman, aceasta are si dreptul de a incunostinta sau de a solicita incunostintarea misiunii diplomatice ori oficiului consular al statului al carui cetatean este sau, dupa caz, a unei organizatii internationale umanitare, daca nu doreste sa beneficieze de asistenta autoritatilor din tara sa de origine, ori a reprezentantei organizatiei internationale competente, daca este refugiat sau, din orice alt motiv, se afla sub protectia unei astfel de organizatii.

Art. 559 - Punerea in executare a amenzii penale

(1) Persoana condamnata la pedeapsa amenzii este obligata sa depuna recipisa de plata integrala a amenzii la judecatorul delegat cu executarea, in termen de 3 luni de la ramanerea definitiva a hotararii.

(2) Cand cel condamnat se afla in imposibilitate de a achita integral amenda in termenul prevazut la alin. (1), judecatorul delegat cu executarea, la cererea condamnatului, poate dispune esalonarea platii amenzii pe o perioada de cel mult 2 ani, in rate lunare.

Art. 560 - Inlocuirea pedepsei amenzii cu prestarea unei munci neremunerate in folosul comunitatii

(1) Instanta competenta sa dispuna inlocuirea obligatiei de plata a amenzii neexecutate cu obligatia de a presta o munca neremunerata in folosul comunitatii, potrivit art. 64 alin. (1) din Codul penal, este instanta de executare.

(2) Sesizarea instantei se face din oficiu sau de catre organul care, potrivit legii, executa amenda ori de catre persoana condamnata. Cand dispune inlocuirea pedepsei amenzii cu prestarea unei munci neremunerate in folosul comunitatii, instanta va mentiona in dispozitiv doua entitati din comunitate unde urmeaza a se executa munca neremunerata in folosul comunitatii. Consilierul de probatiune, pe baza evaluarii initiale, va decide in care din cele doua institutii din comunitate mentionate in hotararea judecatoreasca urmeaza a se executa obligatia si tipul de activitate.

(3) Obligatia de a presta o munca neremunerata in folosul comunitatii se pune in executare prin trimiterea unei copii de pe hotarare serviciului de probatiune.

Art. 561 - Inlocuirea muncii neremunerate in folosul comunitatii cu inchisoarea

(1) Instanta competenta sa dispuna, potrivit art. 64 alin. (5) lit. a) din Codul penal, inlocuirea muncii in folosul comunitatii cu inchisoarea este instanta de executare, iar in cazul prevazut la art. 64 alin. (5) lit. b) din Codul penal, instanta care judeca in prima instanta infractiunea savarsita inainte de executarea integrala a muncii in folosul comunitatii.

(2) Sesizarea instantei se face din oficiu sau de catre organul care, potrivit legii, executa amenda ori la sesizarea serviciului de probatiune.

(3) Punerea in executare a hotararii se face potrivit art. 555-557.

SECTIUNEA a 2-a

Punerea in executare a pedepselor complementare

Art. 562 - Interzicerea exercitarii unor drepturi

Pedeapsa interzicerii exercitarii unor drepturi se pune in executare prin trimiterea de catre judecatorul delegat al instantei de executare a unei copii de pe dispozitivul hotararii, in functie de drepturile a caror exercitare a fost interzisa, persoanei juridice de drept public sau de drept privat autorizate sa supravegheze exercitarea dreptului respectiv.

Art. 563 - Interzicerea strainului de a se afla pe teritoriul Romaniei

(1) Cand prin hotararea de condamnare la pedeapsa inchisorii s-a aplicat pedeapsa complementara a interzicerii dreptului strainului de a se afla pe teritoriul Romaniei, se face mentiune in mandatul de executare a pedepsei inchisorii ca la data liberarii condamnatul sa fie predat organului de politie, care va proceda la indepartarea sa de pe teritoriul Romaniei.

(2) Daca pedeapsa complementara nu insoteste pedeapsa inchisorii, comunicarea se face organului de politie, imediat ce hotararea a ramas definitiva.

(3) In vederea punerii in executare a pedepsei interzicerii strainului de a se afla pe teritoriul Romaniei, organul de politie poate patrunde in domiciliul sau resedinta unei persoane fara invoirea acesteia, precum si in sediul unei persoane juridice fara invoirea reprezentantului legal al acesteia.

(4) Daca persoana fata de care s-a luat pedeapsa complementara a interzicerii de a se afla pe teritoriul Romaniei nu este gasita, organul de politie constata aceasta printr-un proces-verbal si ia masuri pentru darea in urmarire, precum si pentru darea in consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se trimite instantei de executare.

Art. 564 - Degradarea militara

Pedeapsa degradarii militare se pune in executare prin trimiterea de catre judecatorul delegat cu executarea a unei copii de pe dispozitivul hotararii comandantului unitatii militare in a carei evidenta este luata persoana condamnata, respectiv centrului militar judetean sau zonal de la domiciliul condamnatului.

Art. 565 - Publicarea hotararii de condamnare

Pedeapsa publicarii hotararii de condamnare se pune in executare prin trimiterea extrasului, in forma stabilita de instanta, unui cotidian local ce apare in circumscriptia instantei care a pronuntat hotararea de condamnare sau unui cotidian national, in vederea publicarii, pe cheltuiala persoanei condamnate.

SECTIUNEA a 3-a

Punerea in executare a masurilor de siguranta

Art. 566 - Obligarea la tratament medical

(1) Masura de siguranta a obligarii la tratament medical luata printr-o hotarare definitiva se pune in executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv si a copiei de pe raportul de expertiza medico-legala autoritatii de sanatate publica din judetul pe teritoriul caruia locuieste persoana fata de care s-a luat aceasta masura. Autoritatea de sanatate publica va comunica de indata persoanei fata de care s-a luat masura obligarii la tratament medical unitatea sanitara la care urmeaza sa efectueze tratamentul.

(2) Instanta de executare comunica persoanei fata de care s-a luat masura obligarii la tratament medical ca este obligata sa se prezinte de indata la unitatea sanitara la care urmeaza sa i se efectueze tratamentul, atragandu-i-se atentia ca in caz de nerespectare a masurii luate se va dispune internarea medicala.

(3) In cazul in care obligarea la tratament medical insoteste pedeapsa inchisorii ori a detentiunii pe viata sau priveste o persoana aflata in stare de detinere, comunicarea prevazuta la alin. (1) se face administratiei locului de detinere.

Art. 567 - Obligatiile in legatura cu tratamentul medical

(1) Unitatea sanitara la care faptuitorul a fost repartizat pentru efectuarea tratamentului medical este obligata sa comunice instantei: a) daca persoana obligata la tratament s-a prezentat pentru a urma tratamentul; b) daca persoana obligata la tratament se sustrage de la efectuarea tratamentului dupa prezentare; c) daca, din cauza inrautatirii starii de sanatate a persoanei fata de care s-a luat masura obligarii la tratament medical, este necesara internarea medicala; d) daca, datorita ameliorarii starii de sanatate a persoanei fata de care s-a luat masura de siguranta a obligarii la tratament medical, efectuarea tratamentului medical nu se mai impune.

(2) In cazul cand unitatea sanitara nu se afla in circumscriptia instantei care a dispus executarea, comunicarea prevazuta la alin. (1) lit. b)-d) se face judecatoriei in a carei circumscriptie se afla unitatea sanitara.

(3) Dispozitiile alin. (1) lit. b)-d) si ale alin. (2) se aplica in mod corespunzator si in cazul prevazut la art. 566 alin. (3).

Art. 568 - Inlocuirea sau incetarea obligarii la tratament medical

(1) Primind comunicarea, instanta de executare sau instanta prevazuta la art. 567 alin. (2) dispune internarea medicala, in situatiile prevazute la art. 567 alin. (1) lit. a) si b), iar in situatiile prevazute la art. 567 alin. (1) lit. c) si d) efectuarea unei expertize medico-legale cu privire la starea de sanatate a persoanei fata de care este luata masura de siguranta.

(2) In cazurile prevazute la art. 567 alin. (1) lit. c) si d), persoana obligata la tratament medical are dreptul de a cere sa fie examinata si de un medic de specialitate desemnat de aceasta, ale carui concluzii sunt inaintate instantei prevazute la alin. (1).

(3) Daca persoana obligata la tratament medical refuza sa se prezinte la examinare in vederea efectuării expertizei, se vor aplica dispozitiile art. 184 alin. (4).

(4) După primirea raportului de expertiza medico-legală și a concluziilor medicului de specialitate prevăzut la alin. (2), instanța, în ședința publică, ascultă concluziile procurorului, ale persoanei față de care este luată măsura de siguranță și ale avocatului acesteia, precum și ale expertului și medicului desemnat de aceasta, atunci când consideră necesar, și dispune fie încetarea măsurii obligării la tratament medical, fie internarea medicală.

(5) Dacă persoana față de care s-a luat măsura de siguranță nu are avocat, i se asigură un avocat din oficiu.

(6) O copie de pe hotărârea definitivă a instanței prevăzute la art. 567 alin. (2) se comunică instanței de executare.

Art. 569 - Internarea medicală

(1) Măsura de siguranță a internării medicale luată printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv și a unei copii de pe raportul de expertiza medico-legală autorității de sănătate publică din județul pe teritoriul căruia locuiește persoana față de care s-a luat această măsură.

(2) Judecătorul delegat cu executarea care funcționează la instanța de executare comunică judecătoriei în a cărei circumscriptie se află unitatea sanitară la care s-a făcut internarea data la care aceasta s-a efectuat, în vederea luării în supraveghere.

(3) După primirea comunicării, judecătorul delegat cu executarea de la judecătoria în a cărei circumscriptie se află unitatea sanitară verifică periodic, dar nu mai târziu de 12 luni, dacă internarea medicală mai este necesară. În acest scop, judecătorul delegat cu executarea dispune efectuarea unei expertize medicolegale cu privire la starea de sănătate a persoanei față de care s-a luat măsura internării medicale și, după primirea acesteia, sesizează judecătoria în a cărei circumscriptie se află unitatea sanitară pentru a dispune asupra menținerii, înlocuirii sau încetării măsurii.

Art. 570 - Obligațiile în legătură cu internarea medicală

(1) Autoritatea de sănătate publică este obligată să asigure internarea, încunoscând despre această instanță de executare.

(2) În cazul în care persoana față de care s-a luat măsura internării medicale refuză să se supună internării, executarea acestei măsuri se va face cu sprijinul organelor de poliție. În vederea executării măsurii internării medicale, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(3) Dacă persoana față de care s-a luat măsura internării medicale nu este găsită, autoritatea de sănătate publică sesizează organele de poliție pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al sesizării adresate organelor de poliție se trimite instanței de executare.

(4) Unitatea sanitară la care s-a făcut internarea are obligația, în cazul în care consideră că internarea nu mai este necesară, să încunostințeze judecătoria în a cărei circumscriptie se găsește unitatea sanitară.

Art. 571 - Menținerea, înlocuirea sau încetarea măsurii internării medicale

(1) Judecătoria, după primirea încunoscintării prevăzute la art. 570 alin. (4), dispune efectuarea unei expertize medico-legală.

(2) Instanța se pronunță asupra sesizării prevăzute la art. 569 alin. (3) sau a încunoscintării prevăzute la art. 570 alin. (4), după ascultarea concluziilor procurorului, ale persoanei față de care este luată măsura internării, atunci când aducerea acesteia în fața instanței este posibilă, ale avocatului său, precum și ale expertului care a întocmit expertiza medico-legală, atunci când consideră necesar, și dispune, după caz, menținerea internării medicale, încetarea acesteia sau înlocuirea cu măsura obligării la tratament medical.

(3) Încetarea sau înlocuirea măsurii internării poate fi cerută și de persoana internată sau de procuror. În acest caz, judecătoria dispune efectuarea expertizei medico-legală. Dispozițiile art. 568 alin. (4) se aplică în mod corespunzător. (4) Dacă persoana internată nu are avocat, i se asigură un avocat din oficiu.

(5) O copie de pe hotărârea definitivă prin care s-a dispus menținerea, înlocuirea sau încetarea internării medicale se comunică instanței de executare.

Art. 572 - Măsurile de siguranță provizorii

(1) În cazul în care măsura obligării la tratament medical sau a internării medicale a fost luată în mod provizoriu în cursul urmăririi penale sau al judecării, punerea în executare se face de către judecătorul de drepturi și libertăți sau de instanța de judecată care a luat această măsură.

(2) Dispozițiile prevăzute la art. 566-571 se aplică în mod corespunzător.

Art. 573 - Interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie ori o altă activitate

(1) Măsura de siguranță a interzicerii unei funcții, profesii sau activități se pune în executare prin comunicarea unei copii de pe dispozitiv organului în drept să aducă la îndeplinire aceste măsuri și să supravegheze respectarea lor.

(2) Acest organ are îndatorirea să asigure executarea măsurii luate și să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executarea măsurii de siguranță.

(3) Persoana cu privire la care s-a luat masura prevazuta la art. 111 alin. (1) din Codul penal poate cere instantei de executare revocarea masurii, in conditiile art. 111 alin. (2) din Codul penal.

(4) Solutionarea cererii se face cu citarea persoanei fata de care este luata masura, dupa ascultarea concluziilor avocatului acesteia si ale procurorului.

Art. 574 - Executarea confiscarii speciale si a confiscarii extinse

Masura de siguranta a confiscarii speciale sau a confiscarii extinse, luata prin hotararea instantei de judecata, se executa dupa cum urmeaza: a) lucrurile confiscate se predau organelor in drept a le prelua sau valorifica potrivit legii; b) daca lucrurile confiscate se afla in pastrarea organelor de politie sau a altor institutii, judecatorul delegat cu executarea trimite o copie de pe dispozitivul hotararii organului la care se afla. Dupa primirea copiei de pe dispozitiv, lucrurile confiscate se predau organelor in drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozitiilor legii; c) atunci cand confiscarea priveste sume de bani ce nu au fost consemnate la unitati bancare, judecatorul delegat cu executarea trimite o copie de pe dispozitivul hotararii organelor fiscale, in vederea executarii confiscarii potrivit dispozitiilor privind creantele bugetare; d) cand s-a dispus distrugerea lucrurilor confiscate, aceasta se face in prezenta judecatorului delegat cu executarea, intocmindu-se proces-verbal care se depune la dosarul cauzei.

SECTIUNEA a 4-a

Punerea in executare a altor dispozitii

Art. 575 - Avertismentul

(1) Executarea avertismentului are loc de indata, in sedinta in care s-a pronuntat hotararea.

(2) Daca avertismentul nu poate fi executat indata dupa pronuntare, punerea in executare a acestuia se face la ramanerea definitiva a hotararii, prin comunicarea unei copii de pe aceasta persoanei careia i se aplica.

Art. 576 - Masurile si obligatiile impuse de instanta

(1) Punerea in executare a masurilor si obligatiilor prevazute la art. 85 alin. (1) si (2) din Codul penal, a dispozitiilor art. 87, 93, 95, art. 101 alin. (1) si (2) si ale art. 103 din Codul penal se face prin trimiterea unei copii de pe hotarare serviciului de probatiune competent.

(2) In cazul obligatiilor prevazute la art. 85 alin. (2) lit. e) -j), la art. 93 alin. (2) lit. d) si la art. 101 alin. (2) lit. c) -g) din Codul penal, un extras de pe dispozitivul hotararii se trimite organului sau autoritatii competente sa verifice respectarea acestora.

SECTIUNEA a 5-a

Punerea in executare a amenzii judiciare si a cheltuielilor judiciare avansate de stat

Art. 577 - Amenzile judiciare

(1) Amenda judiciara se pune in executare de catre organul judiciar care a aplicat-o.

(2) Punerea in executare se face prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispozitiv care priveste aplicarea amenzii judiciare organului care, potrivit legii, executa amenda penala.

(3) Executarea amenzilor judiciare se face de organul aratat la alin. (2).

Art. 578 - Cheltuielile judiciare avansate de stat

(1) Dispozitia din hotararea penala sau din ordonanta procurorului privind obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat se pune in executare prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispozitiv care priveste aplicarea cheltuielilor judiciare organului care, potrivit legii, executa amenda penala.

(2) In situatia in care persoana obligata la plata cheltuielilor judiciare catre stat nu depune recipisa de plata integrala a acestora la instanta de executare sau la unitatea de parchet, in termen de 3 luni de la ramanerea definitiva a hotararii sau a ordonantei procurorului, executarea cheltuielilor judiciare se face de organul aratat la alin. (1).

SECTIUNEA a 6-a

Punerea in executare a dispozitiilor civile din hotarare

Art. 579 - Restituirea lucrurilor si valorificarea celor neridicate

(1) Cand prin hotararea penala s-a dispus restituirea unor lucruri care se afla in pastrarea sau la dispozitia instantei de executare, restituirea se face de catre judecatorul delegat cu executarea, prin remiterea acelor lucruri persoanelor in drept. In acest scop, sunt incunostintate persoanele carora urmeaza sa li se restituie lucrurile.

(2) Daca in termen de 6 luni de la primirea incunostintarii persoanele chemate nu se prezinta pentru a le primi, lucrurile trec in proprietatea statului. Judecatorul delegat cu executarea constata aceasta prin incheiere si dispune predarea lucrurilor organelor in drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozitiilor legii.

(3) Daca restituirea lucrurilor nu s-a putut efectua, deoarece nu se cunosc persoanele carora ar trebui sa le fie restituite si nimeni nu le-a reclamat in termen de 6 luni de la ramanerea definitiva a hotararii, sunt aplicabile in mod corespunzator dispozitiile alin. (2).

(4) Cand restituirea lucrurilor a fost dispusa de catre procuror sau de catre organul de cercetare penala, acesta procedeaza potrivit prevederilor alin. (1)-(3).

(5) Cand prin hotararea penala s-a dispus restituirea unor lucruri care se afla in pastrarea organelor de cercetare penala, restituirea se face de catre acestea, dupa primirea extrasului de pe hotararea penala prin care s-a dispus restituirea lucrurilor, procedand potrivit alin. (1).

(6) Daca in termen de 6 luni de la primirea incunostintarii persoanele chemate nu se prezinta pentru a le primi, lucrurile trec in proprietatea statului. Organul de cercetare constata aceasta prin proces-verbal si procedeaza potrivit alin. (2). Dispozitiile alin. (3) se aplica in mod corespunzator.

Art. 580 - Inscrisurile declarate false

(1) Dispozitia hotararii penale care declara un inscris ca fiind fals in totul sau in parte se executa sau se pune in executare de catre judecatorul delegat cu executarea.

(2) Cand inscrisul declarat fals a fost anulat in totalitatea lui, se face mentiune despre aceasta pe fiecare pagina, iar in caz de anulare partiala, numai pe paginile care contin falsul.

(3) Inscrisul declarat fals ramane la dosarul cauzei.

(4) In cazul in care este necesar ca despre inscrisul declarat fals sa se faca mentiune in scriptele unei institutii publice, i se trimite acesteia o copie de pe hotarare.

(5) In situatia in care, din orice motive, inscrisul falsificat nu se afla, in original, la dosar, instanta va trimite o copie de pe hotarare institutiilor publice care detin o copie a acestuia sau care detin inregistrarea unor mentiuni cu privire la acesta.

(6) Instanta poate dispune, cand constata existenta unui interes legitim, eliberarea unei copii, cu mentiunile aratate la alin. (2), de pe inscrisul sub semnatura privata falsificat. In aceleasi conditii, instanta poate dispune restituirea inscrisului oficial partial falsificat.

Art. 581 - Despagubirile civile si cheltuielile judiciare

Dispozitiile din hotararea penala privitoare la despagubirile civile si la cheltuielile judiciare cuvenite partilor se executa potrivit legii civile.

CAPITOLUL III

Alte dispozitii privind executarea

SECTIUNEA 1

Condamnarea in cazul anularii sau revocarii renuntarii la aplicarea pedepsei sau a amanarii aplicarii pedepsei

Art. 581¹ - Anularea renuntarii la aplicarea pedepsei

(1) Anularea renuntarii la aplicarea pedepsei se dispune, din oficiu sau la sesizarea procurorului, de instanta care judeca ori a judecat in prima instanta infractiunea ce atrage anularea.

(2) Daca constata ca sunt indeplinite conditiile art. 82 alin. (3) din Codul penal, instanta, anuland renuntarea la aplicarea pedepsei, dispune condamnarea inculpatului pentru infractiunea cu privire la care se renuntase la aplicarea pedepsei, stabileste pedeapsa pentru aceasta, aplicand apoi, dupa caz, dispozitiile cu privire la concursul de infractiuni, recidiva sau pluralitate intermediara.

(3) La stabilirea pedepsei pentru infractiunea cu privire la care se anuleaza renuntarea la aplicarea pedepsei, instanta va avea in vedere exclusiv criteriile de individualizare si circumstantele din cauza in care s-a pronuntat initial solutia de renuntare la aplicarea pedepsei. Dispozitiile art. 396 alin. (10) se aplica in mod corespunzator.

Art. 582 - Revocarea sau anularea amanarii aplicarii pedepsei

(1) Asupra revocarii sau anularii amanarii aplicarii pedepsei se pronunta, din oficiu sau la sesizarea procurorului sau a consilierului de probatiune, instanta care judeca ori a judecat in prima instanta infractiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.

(2) Daca pana la expirarea termenului prevazut la art. 86 alin. (4) lit. c) din Codul penal persoana cu privire la care s-a dispus amanarea aplicarii pedepsei nu a respectat obligatiile civile stabilite prin hotararea prin care s-a dispus

amanarea, serviciul de probatiune competent sesizeaza instanta care a pronuntat in prima instanta amanarea, in vederea revocarii acesteia. Sesizarea poate fi facuta si de procuror sau de partea interesata, pana la expirarea termenului de supraveghere.

(3) Daca constata ca sunt indeplinite conditiile art. 88 sau 89 din Codul penal, instanta, anuland sau, dupa caz, revocand amanarea aplicarii pedepsei, dispune condamnarea inculpatului si executarea pedepsei stabilite prin hotararea de amanare, aplicand apoi, dupa caz, dispozitiile cu privire la concursul de infractiuni, recidiva sau pluralitate intermediara.

SECTIUNEA 1¹

Schimbari in executarea unor hotarari

Art. 583 - Revocarea sau anularea suspendarii executarii pedepsei sub supraveghere

(1) Asupra revocarii sau anularii suspendarii executarii pedepsei sub supraveghere prevazute la art. 96 sau 97 din Codul penal se pronunta, din oficiu, la sesizarea procurorului sau a consilierului de probatiune, instanta care judeca ori a judecat in prima instanta infractiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.

(2) Daca, pana la expirarea termenului prevazut la art. 93 alin. (5) din Codul penal, condamnatul nu a respectat obligatiile civile stabilite prin hotararea de condamnare, serviciul de probatiune competent sesizeaza instanta care a pronuntat in prima instanta suspendarea, in vederea revocarii acesteia. Sesizarea poate fi facuta si de procuror, de consilierul de probatiune sau de partea interesata, pana la expirarea termenului de supraveghere.

Art. 584 - Inlocuirea pedepsei detentiunii pe viata

(1) Inlocuirea pedepsei detentiunii pe viata cu pedeapsa inchisorii se dispune, la cererea procurorului ori a persoanei condamnate, de catre instanta de executare, iar daca persoana condamnata se afla in stare de detinere, de catre instanta corespunzatoare in a carei circumscriptie se afla locul de detinere.

(2) Hotararea de inlocuire, ramasa definitiva, se pune in executare potrivit dispozitiilor art. 555-557.

Art. 585 - Alte modificari de pedepse

(1) Pedeapsa pronuntata poate fi modificata, daca la punerea in executare a hotararii sau in cursul executarii pedepsei se constata, pe baza unei alte hotarari definitive, existenta vreuneia dintre urmatoarele situatii: a) concursul de infractiuni; b) recidiva; c) pluralitatea intermediara; d) acte care intra in continutul aceleiasi infractiuni.

(2) Instanta competenta sa dispuna asupra modificarii pedepsei este instanta de executare a ultimei hotarari sau, in cazul in care persoana condamnata se afla in stare de detinere, instanta corespunzatoare in a carei circumscriptie se afla locul de detinere.

(3) Sesizarea instantei se face din oficiu, la cererea procurorului ori a celui condamnat.

(4) La primirea cererii, presedintele completului de judecata dispune atasarea la dosar a inregistrurilor si luarea tuturor masurilor necesare solutionarii cauzei.

Art. 586 - Inlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa inchisorii

(1) Inlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa inchisorii, in cazul prevazut la art. 63 din Codul penal, se dispune de instanta de executare.

(2) Sesizarea instantei se face din oficiu sau de catre organul care, potrivit legii, executa amenda.

(3) Condamnatul este citat la judecarea sesizarii, iar daca nu are avocat instanta numeste unul din oficiu.

(4) Condamnatul privat de libertate va fi adus la judecata.

(5) Hotararea de inlocuire, ramasa definitiva, se pune in executare potrivit dispozitiilor art. 555-557. In situatia in care amenda a inlocuit pedeapsa inchisorii, se va emite un nou mandat de executare pentru pedeapsa rezultata potrivit art. 63 alin. (2) din Codul penal.

(6) Daca persoana condamnata achita amenda pe parcursul solutionarii cauzei, sesizarea va fi respinsa ca neintemeiata.

Art. 587 - Liberarea conditionata

(1) Liberarea conditionata se dispune, la cererea sau la propunerea facuta potrivit dispozitiilor legii privind executarea pedepselor, de catre judecatoria in a carei circumscriptie se afla locul de detinere.

(2) Cand instanta constata ca nu sunt indeplinite conditiile pentru acordarea liberarii conditionate, prin hotararea de respingere fixeaza termenul dupa expirarea caruia propunerea sau cererea va putea fi reinnoita. Termenul nu poate fi mai mare de un an si curge de la ramanerea definitiva a hotararii.

*) Potrivit Deciziei Inaltei Curti de Casatie si Justitie nr. 8/2006 privind examinarea recursului in interesul legii, publicate in Monitorul Oficial nr. 475 din 01/06/2006, fixarea termenului de reinnoire in cazul respingerii cererii sau al

propunerii de liberare conditionata se impune in toate cazurile in care solutia se intemeiaza pe neindeplinirea cumulativa a conditiilor cerute de textele art. 59 si urmatoarele din C.P. anterior [corespondent cu art. 99 si urm. din C.P. actual], inclusiv in situatia in care perioada ramasa de executat pana la implinirea fractiunii legale este mai mica sau egala cu un an. In cazul in care cererea sau propunerea de liberare conditionata se respinge pentru neindeplinirea conditiei privitoare la fractiunea prevazuta de art. 59 si urmatoarele din Codul penal anterior [corespondent cu art. 99 si urm. din C.P. actual], iar perioada ramasa de executat pana la implinirea acestei fractiuni este mai mare de un an, instanta va stabili ca cererea sau propunerea sa fie reinnoita potrivit art. 450 alin. 2 din C.P.P. anterior [corespondent cu art. 587 alin. (2) din C.P.P. actual], in termen de un an de la data implinirii fractiunii prevazute de art. 59 si urmatoarele din Codul penal anterior [corespondent cu art. 99 si urm. din Codul penal actual]. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

(3) Hotararea judecatoriei poate fi atacata cu contestatie la tribunalul in a carei circumscriptie se afla locul de detinere, in termen de 3 zile de la comunicare. Contestatia formulata de procuror este suspensiva de executare.

(4) O copie de pe hotararea ramasa definitiva se comunica serviciului de probatiune competent, precum si unitatii de politie in a carei circumscriptie locuieste cel eliberat.

*) Potrivit Deciziei Inaltei Curte de Casatie si Justitie - Sectiile Unite - nr. 67/2007 privind examinarea recursului in interesul legii, publicata in Monitorul Oficial nr. 537 din 16 iulie 2008: - art. 59-61 din C.P. anterior [corespondent cu art. 99-106 din C.P. actual], - art. 75-77 din Legea nr. 275/2006 [in prezent abrogata si inlocuita prin Legea nr. 254/2013, corespondente fiind art. 95-97 din legea inlocuitoare], si - art. 450 din C.P.P. anterior [corespondent cu art. 587 din C.P.P. actual] au fost interpretate in sensul ca cererea de liberare conditionata va fi examinata de instanta, sub aspectul indeplinirii tuturor conditiilor legale, la momentul judecarii acesteia, si nu la momentul introducerii ei. Decizia Curtii ramane obligatorie pentru instante in conditiile in care dispozitiile legale actuale nu contin modificari de natura sa afecteze aplicabilitatea acesteia.

Art. 588 - Anularea si revocarea liberarii conditionate

(1) Asupra anularii liberarii conditionate prevazute la art. 105 alin. (1) din Codul penal se pronunta, din oficiu sau la sesizarea procurorului sau a consilierului de probatiune, instanta care judeca ori a judecat in prima instanta infractiunea care atrage anularea.

(2) Instanta prevazuta la alin. (1) se pronunta si asupra revocarii liberarii conditionate, in situatia prevazuta la art. 104 alin. (2) din Codul penal.

(3) Instanta prevazuta la art. 587 alin. (1) se pronunta si asupra revocarii liberarii conditionate, in situatia prevazuta la art. 104 alin. (1) din Codul penal, la sesizarea serviciului de probatiune, precum si in cazul cand instanta care l-a judecat pe condamnat pentru o alta infractiune nu s-a pronuntat in aceasta privinta.

(4) Instanta in fata careia hotararea a ramas definitiva este obligata sa comunice locului de detinere si serviciului de probatiune, atunci cand este cazul, o copie de pe dispozitivul prin care s-a dispus revocarea liberarii conditionate.

SECTIUNEA a 2-a

Amanarea executarii pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata

Art. 589 - Cazurile de amanare

(1) Executarea pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata poate fi amanata in urmatoarele cazuri: a) cand se constata, pe baza unei expertize medico-legale, ca persoana condamnata sufera de o boala care nu poate fi tratata in reseaua sanitara a Administratiei Nationale a Penitenciarelor si care face imposibila executarea imediata a pedepsei, daca specificul bolii nu permite tratarea acesteia cu asigurarea pazei permanente in reseaua sanitara a Ministerului Sanatatii si daca instanta apreciaza ca amanarea executarii si lasarea in libertate nu prezinta un pericol pentru ordinea publica. In aceasta situatie, executarea pedepsei se amana pentru o durata determinata; b) cand o condamnata este gravida sau are un copil mai mic de un an. In aceste cazuri, executarea pedepsei se amana pana la incetarea cauzei care a determinat amanarea.

(2) In cazul prevazut la alin. (1) lit. a), amanarea executarii pedepsei nu poate fi dispusa daca cel condamnat si-a provocat singur starea de boala, prin refuzul tratamentului medical, al interventiei chirurgicale, prin actiuni de autoagresiune sau prin alte actiuni vatamatoare, sau in situatia in care se sustrage efectuarii expertizei medico-legale. (3) Cererea de amanare a executarii pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata poate fi facuta de procuror si de condamnat.

(4) Cererea poate fi retrasa de persoana care a formulat-o.

(5) Hotararile prin care se dispune amanarea executarii pedepsei sunt executorii de la data pronuntarii.

(6) In cazul in care in timpul amanarii executarii pedepsei pe numele condamnatului este emis un alt mandat de executare a pedepsei inchisorii, acesta nu poate fi executat pana la expirarea termenului de amanare stabilit de instanta sau, dupa caz, pana la incetarea cauzei care a determinat amanarea.

(7) Hotararea prin care instanta se pronunta asupra cererii de amanare a executarii pedepsei poate fi atacata cu contestatie la instanta ierarhic superioara, in termen de 3 zile de la comunicare.

Art. 590 - Obligatiile condamnatului in cazul amanarii executarii

(1) Pe durata amanarii executarii pedepsei, condamnatul trebuie sa respecte urmatoarele obligatii: a) sa nu depaseasca limita teritoriala fixata decat in conditiile stabilite de instanta; b) sa ia legatura, in termenul stabilit de instanta, cu organul de politie desemnat de aceasta in cuprinsul hotararii de amanare a executarii pedepsei inchisorii pentru a fi luat in evidenta si a stabili mijlocul de comunicare permanenta cu organul de supraveghere, precum si sa se prezinte la instanta ori de cate ori este chemat; c) sa nu isi schimbe locuinta fara informarea prealabila a instantei care a dispus amanarea; d) sa nu detina, sa nu foloseasca si sa nu poarte nicio categorie de arme; e) pentru cazul prevazut la art. 589 alin. (1) lit. a), sa se prezinte de indata la unitatea sanitara la care urmeaza sa faca tratamentul, iar pentru cazul prevazut la art. 589 alin. (1) lit. b), sa ingrijeasca copilul mai mic de un an.

(2) Pe durata amanarii executarii pedepsei, instanta poate impune condamnatului sa respecte una sau mai multe dintre urmatoarele obligatii: a) sa nu se afle in anumite locuri sau la anumite manifestari sportive, culturale ori la alte adunari publice, stabilite de instanta; b) sa nu comunice cu persoana vatamata sau cu membri de familie ai acesteia, cu persoanele cu care a comis infractiunea sau cu alte persoane, stabilite de instanta, ori sa nu se apropie de acestea; c) sa nu conduca niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite.

~~(3) Obligatiile prevazute la alin. (2) pot fi impuse in masura in care au fost aplicate in continutul pedepsei complementare a interzicerii exercitarii unor drepturi.~~

Art. 591 - Instanta competenta

(1) Instanta competenta sa se pronunte asupra acordarii amanarii executarii pedepsei este instanta de executare.

(2) In cazul prevazut la art. 589 alin. (1) lit. a), cererea de amanare a executarii pedepsei se depune la judecatorul delegat cu executarea, insotita de inscrisuri medicale. Judecatorul delegat cu executarea verifica competenta instantei si dispune, dupa caz, prin incheiere, declinarea competentei de solutionare a cauzei sau efectuarea expertizei medico-legale. Dupa primirea raportului de expertiza medico-legala cauza se solutioneaza de instanta de executare, potrivit dispozitiilor prezentului capitol.

(3) Instanta de executare comunica hotararea prin care s-a dispus amanarea executarii pedepsei, in ziua pronuntarii, organului de politie desemnat in cuprinsul hotararii de amanare a executarii pedepsei inchisorii pentru a lua in evidenta persoana, jandarmeriei, unitatii de politie in a carei circumscriptie locuieste condamnatul, organelor competente sa elibereze pasaportul, organelor de frontiera, precum si altor institutii, in vederea asigurarii respectarii obligatiilor impuse. Organele in drept refuza eliberarea pasaportului sau, dupa caz, ridica provizoriu pasaportul pe durata amanarii.

(4) In caz de incalcare cu rea-credinta a obligatiilor stabilite potrivit art. 590, instanta de executare revoca amanarea si dispune punerea in executare a pedepsei privative de libertate. Organul de politie desemnat de instanta in cuprinsul hotararii cu supravegherea celui fata de care s-a dispus amanarea executarii pedepsei verifica periodic respectarea obligatiilor de catre condamnat si intocmeste lunar un raport in acest sens catre instanta de executare.

(5) In cazul in care constata incalcare ale obligatiilor stabilite potrivit art. 590, organul de politie sesizeaza, de indata, instanta de executare.

(6) Instanta de executare tine evidenta amanarilor acordate si, la expirarea termenului, ia masuri pentru emiterea mandatului de executare, iar daca mandatul a fost emis, ia masuri pentru aducerea lui la indeplinire. Daca nu s-a stabilit un termen de amanare, judecatorul delegat cu executarea al instantei de executare este obligat sa sesizeze instanta de executare in vederea verificarii subzistentei temeiurilor amanarii, iar cand se constata ca acestea au incetat, sa ia masuri pentru emiterea mandatului de executare ori pentru aducerea lui la indeplinire.

SECTIUNEA a 3-a

Intreruperea executarii pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata

Art. 592 - Cazurile de intrerupere

(1) Executarea pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata poate fi intrerupta in cazurile si in conditiile prevazute la art. 589, la cererea persoanelor aratate la alin. (3) al aceluiasi articol, iar in cazul prevazut la art. 589 alin. (1) lit. a), si la cererea administratiei penitenciarului.

(2) Dispozitiile art. 590 si art. 591 alin. (2) - (5) se aplica in mod corespunzator.

(3) Contestatia formulata de procuror este suspensiva de executare.

Art. 593 - Instanta competenta

- (1) Instanta competenta sa dispuna asupra intreruperii executarii pedepsei este instanta in a carei circumscriptie se afla locul de detinere, corespunzatoare in grad instantei de executare.
- (2) Cererea de prelungire a intreruperii anterior acordate se solutioneaza de instanta care a dispus intreruperea executarii pedepsei.
- (3) Hotararea prin care instanta se pronunta asupra cererii de intrerupere a executarii pedepsei poate fi atacata cu contestatie la instanta ierarhic superioara, in termen de 3 zile de la comunicare.

Art. 594 - Evidenta intreruperii executarii pedepsei

- (1) Instanta care a dispus intreruperea executarii pedepsei comunica de indata aceasta masura instantei de executare, locului de detinere si organului de politie.
- (2) Instanta de executare si administratia locului de detinere tin evidenta intreruperilor acordate. Daca la expirarea termenului de intrerupere persoana condamnata la pedeapsa inchisorii nu se prezinta la locul de detinere, administratia trimite de indata o copie de pe mandatul de executare organului de politie, in vederea executarii. Pe copia mandatului de executare se mentioneaza si cat a mai ramas de executat din durata pedepsei.
- (3) Administratia locului de detinere comunica instantei de executare data la care a reinceput executarea pedepsei.
- (4) Timpul cat executarea a fost intrerupta nu se socoteste in executarea pedepsei.
- (5) Pedeapsa accesorie se executa si pe durata intreruperii executarii pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata.

SECTIUNEA a 4-a
Inlaturarea sau modificarea pedepsei

Art. 595 - Intervenirea unei legi penale noi

- (1) Cand dupa ramanerea definitiva a hotararii de condamnare sau a hotararii prin care s-a aplicat o masura educativa intervine o lege ce nu mai prevede ca infractiune fapta pentru care s-a pronuntat condamnarea ori o lege care prevede o pedeapsa sau o masura educativa mai usoara decat cea care se executa ori urmeaza a se executa, instanta ia masuri pentru aducerea la indeplinire, dupa caz, a dispozitiilor art. 4 si 6 din Codul penal.
- (2) Aplicarea dispozitiilor alin. (1) se face din oficiu sau la cererea procurorului ori a persoanei condamnate de catre instanta de executare, iar daca persoana condamnata se afla in executarea pedepsei sau a unei masuri educative, de catre instanta corespunzatoare in grad in a carei circumscriptie se afla locul de detinere sau, dupa caz, centrul educativ ori centrul de detentie.

Art. 596 - Amnistia si gratierea

- (1) Aplicarea amnistiei si a gratierii, atunci cand intervin dupa ramanerea definitiva a hotararii, se face de catre judecatorul delegat cu executarea de la instanta de executare, iar daca cel condamnat se afla in executarea pedepsei, de catre judecatorul delegat cu executarea de la instanta corespunzatoare in a carei circumscriptie se afla locul de detinere.
- (2) Judecatorul se pronunta prin incheiere executorie, data in camera de consiliu, cu participarea procurorului.
- (3) Impotriva incheierii pronuntate potrivit alin. (2) se poate declara contestatie de catre procuror, in termen de 3 zile de la pronuntare. Contestatia este suspensiva de executare.

CAPITOLUL IV
Dispozitii comune

Art. 597 - Procedura la instanta de executare

- (1) Cand rezolvarea situatiilor reglementate in prezentul titlu este data in competenta instantei de executare, presedintele completului de judecata dispune citarea partilor interesate si, in cazurile prevazute la art. 90, ia masuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu. La judecarea cazurilor de intrerupere a executarii pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata se citeaza si administratia penitenciarului in care executa pedeapsa condamnatul.
- (2) Condamnatul aflat in stare de detentie sau internat intr-un centru educativ este adus la judecata.
- (2¹) Condamnatul aflat in stare de detentie sau internat intr-un centru educativ poate participa la judecata in vederea rezolvarii situatiilor reglementate in prezentul titlu si prin intermediul videoconferintei, la locul de detinere, cu acordul sau si in prezenta aparatorului ales sau numit din oficiu si, dupa caz, si a interpretului.
- (3) Participarea procurorului este obligatorie.
- (4) Dupa ascultarea concluziilor procurorului si a partilor, instanta se pronunta prin sentinta.
- (5) Dispozitiile cuprinse in titlul III al partii speciale privind judecata care nu sunt contrare dispozitiilor prezentului capitol se aplica in mod corespunzator.

(6) Dispozitiile alin. (1)-(5) se aplica si in cazul in care rezolvarea uneia dintre situatiile reglementate in prezentul titlu este data in competenta instantei in a carei circumscriptie se afla locul de detinere. In acest caz, solutia se comunica instantei de executare.

(7) Hotararile pronuntate in prima instanta in materia executarii potrivit prezentului titlu pot fi atacate cu contestatie la instanta ierarhic superioara, in termen de 3 zile de la comunicare.

(8) Judecarea contestatiei la hotararea primei instante se face in sedinta publica, cu citirea persoanei condamnate. Condamnatul aflat in stare de detentie sau internat intr-un centru educativ este adus la judecata. Participarea procurorului este obligatorie. Decizia instantei prin care se solutioneaza contestatia este definitiva. Prevederile alin. (5) se aplica in mod corespunzator.

Art. 598 - Contestatia la executare

(1) Contestatia impotriva executarii hotararii penale se poate face in urmatoarele cazuri: a) cand s-a pus in executare o hotarare care nu era definitiva; b) cand executarea este indreptata impotriva altei persoane decat cea prevazuta in hotararea de condamnare; c) cand se iveste vreo nelamurire cu privire la hotararea care se executa sau vreo impiedicare la executare; d) cand se invoca amnistia, prescriptia, gratierea sau orice alta cauza de stingere ori de micorare a pedepsei.

(2) In cazurile prevazute la alin. (1) lit. a), b) si d), contestatia se face, dupa caz, la instanta prevazuta la art. 597 alin. (1) sau (6), iar in cazul prevazut la alin. (1) lit. c), la instanta care a pronuntat hotararea ce se executa. In cazul in care nelamurirea priveste o dispozitie dintr-o hotarare pronuntata in apel sau in recurs in casatie, competenta revine, dupa caz, instantei de apel sau Inaltei Curti de Casatie si Justitie.

Art. 599 - Rezolvarea contestatiei la executare

(1) Procedura de rezolvare a contestatiei la executare este cea prevazuta la art. 597.

(2) In cazul aratat la art. 598 alin. (1) lit. d), daca din hotararea pusa in executare nu rezulta datele si situatiile de existenta carora depinde solutionarea contestatiei, constatarea acestora se face de catre instanta competenta sa judece contestatia.

(3) Cererea poate fi retrasa de condamnat sau de procuror, cand este formulata de acesta.

(4) Dupa pronuntarea solutiei definitive ca urmare a admiterii contestatiei la executare, se face o noua punere in executare conform procedurii prevazute de prezentul titlu.

(5) Cererile ulterioare de contestatie la executare sunt inadmisibile daca exista identitate de persoana, de temei legal, de motive si de aparari.

Art. 600 - Contestatia privind executarea dispozitiilor civile

(1) Contestatia privind executarea dispozitiilor civile ale hotararii se face, in cazurile prevazute la art. 598 alin. (1) lit. a) si b), la instanta de executare prevazuta la art. 597, iar in cazul prevazut la art. 598 alin. (1) lit. c), la instanta care a pronuntat hotararea ce se executa. Dispozitiile art. 598 alin. (2) teza a II-a se aplica in mod corespunzator.

(2) Dispozitiile art. 597 alin. (1) - (5) se aplica in mod corespunzator.

(3) Contestatia impotriva actelor de executare se solutioneaza de catre instanta civila potrivit legii civile.

Art. 601 - Contestatia privitoare la amenzile judiciare

(1) Contestatia impotriva executarii amenzilor judiciare se solutioneaza de catre instanta care le-a pus in executare.

(2) Dispozitiile art. 597 alin. (1) - (5) se aplica in mod corespunzator.

Art. 601¹ - Solutionarea cererilor fictive

Cererile prevazute de prezentul titlu in privinta carora rezulta ca nu privesc o persoana condamnata determinata ori formulate impotriva unei persoane care nu poate fi determinata, precum si cererile formulate in numele unei persoane condamnate, fara mandat din partea acesteia, dat in conditiile legii, sunt inadmisibile.

TITLUL VI

Dispozitii finale

Art. 602 - Termenii explicati in Codul penal

Termenii sau expresiile al caror inteles este anume explicat in Codul penal au acelasi inteles si in Codul de procedura penala.

Art. 603 - Intrarea in vigoare

Prezentul cod intra in vigoare la data care va fi stabilita prin legea de punere in aplicare a acestuia.